

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ARCHIVNICTVÍ A POMOCNÝCH VĚD HISTORICKÝCH

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Radní manuál města Pelhřimova z let 1610-1613

Vedoucí práce: **Mgr. Lenka Martínková, Ph.D.**

Autor práce: **Denisa Józsová**

Studijní obor: **Historie – Archivnictví**

Ročník: **Třetí**

2020

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 10. května 2020

.....

Denisa Józsová

PODĚKOVÁNÍ

Především bych chtěla poděkovat Mgr. Lence Martínkové, Ph.D., která mi jako vedoucí práce poskytovala po celou dobu cenné rady, konzultace a měla se mnou trpělivost. Kromě toho mi pomohla s některými slovy, která byla v pramenu nečitelná, za což jí patří velký dík. Poté bych chtěla poděkovat zaměstnancům Státního okresního archivu v Pelhřimově, kteří mi vyšli vstříc, kdykoliv bylo potřeba. V neposlední řadě je třeba poděkovat také rodině a kamarádům, kteří pro mě byli psychickou oporou a také byli vždy trpěliví, přestože to občas nebylo jednoduché.

ANOTACE

Bakalářská práce je edicí radního manuálu z Pelhřimova z let 1610–1613. Samotný manuál zahrnuje různé typy zápisů. Mezi ty nejčastější patří finanční materiály, posléze jsou to kšafy, povolení sňatku či spory mezi různými obyvateli města.

Úvodní kapitola se zabývá dějinami města. Ty jsou vedeny od počátku města až do začátku sedmnáctého století. Největší zřetel připadl na historii města v druhé polovině 16. století, která měla rozhodující vliv na jeho pozdější vývoj.

Další část práce se zabývá dějinami správy a je rozdělena do tří kapitol. První z nich se zabývá dějinami městské správy v obecném kontextu mezi lety 1547-1620, kdy dané období přineslo velkou řadu změn. Druhá v sobě obsahuje dějiny městské správy v Pelhřimově a ta poslední ukazuje, kteří lidé byli městskými činiteli v letech 1610-1613.

Další kapitola se již věnuje samotné edici. Lze v ní nalézt její rozbor, tedy vnitřní a vnější kritiku, včetně osudu dokumentu.

Samotná edice je přílohou práce. Je doplněná poznámkovým aparátem, seznamem zkratek, jmenným rejstříkem a dalšími přílohami.

Annotation

The bachelor thesis is an edition of councillor manual of town Pelhřimov from the years 1610-1613. Manual itself includes various types of notations. Among the most frequent of them belong financial materials, then testaments, permission to marriage or disputes among various people in town.

The initial chapter deals with the history of the town. It shows the history from the foundation of the town to the beginning of the 17th century. Considering the second half of the 16th century as a turning point for the town's later progress, major part of this chapter describes this specific period.

Next part deals with the history of the town council and is divided into the three chapters. First of them is about town council in local context between the years 1547-1620, since this period brought many changes. The second one is about the history of the town council in Pelhřimov and the last one shows people, who were town's officials between years 1610 to 1613.

Next chapter attends to the edition itself. You can find its analysis there, which means inner and external critics, including the fate of the document. Edition itself is attachment of this work, together with apparatus of notes, with list of abbreviations, name index and other attachments.

Obsah

I. Úvod	7
I. 1. Literatura.....	7
I. 2. Prameny	12
II. Dějiny města Pelhřimova od prvních zmínek až do počátku sedmnáctého století	14
III. Městská správa v letech 1547-1620	22
III. 1. Městská správa v obecné rovině	22
III. 2. Městská správa v Pelhřimově.....	24
III. 3. Seznam městských činitelů v letech 1610 až 1613.....	26
IV. Městské knihy	29
IV. 1. Bádání	29
IV. 2. Charakteristika městských knih.....	30
IV. 3. Dělení městských knih.....	31
V. Rozbor pramene	33
V. 1. Popis vnější.....	33
V. 2. Vnitřní popis.....	34
V. 3. Charakteristika zápisů	35
V. 4. Funkce radního manuálu	36
VI. Závěr	39
VII. Přílohy	1
VII. 1. Ediční poznámka	1
VII. 2. Edice radního manuálu	2
VII. 3. Seznam zkratk užívaných v edici	96
VII. 4. Jmenný rejstřík.....	97
VII. 5. Seznam použitých pramenů, literatury a internetových zdrojů.....	111
VII. 5. 1. Prameny nevydané.....	111
VII. 5. 2. Prameny vydané	111
VII. 5. 3. Seznam literatury	112
VII. 5. 4. Internetové zdroje	115
VII. 6. Seznam zkratk	116
VII. 7. Seznam příloh.....	117
VII. 7. 1. Tabulkové přílohy.....	117
VII. 7. 2. Obrazové přílohy	119

I. Úvod

Cílem předkládané bakalářské práce je ediční zpracování a zpřístupnění radního manuálu města Pelhřimova z let 1610-1613, který dosud nebyl touto formou zpřístupněn. Je tedy možné badatelské veřejnosti touto cestou dát k dispozici přinejmenším různé nové zajímavé informace, které jsou využitelné pro komparaci nejen při studiu dějin městské správy, ale i městské diplomatiky. Dalším záměrem je přiblížit z historie zmíněného královského města hlavně dobu 16. století, kterou lze považovat za turbulentní, jelikož události z té doby určily vývoj Pelhřimova do dalších staletí. S velkými změnami ohledně postavení města se také měnila městská správa, a proto má v předkládané práci své místo.

I. 1. Literatura

První část bakalářské práce se zabývá dějinami města Pelhřimova. Pro historii města Pelhřimova existuje několik zajímavých publikací, ale ne všechny mají stejnou výpovědní hodnotu. Důležitou publikací pro dějiny města byla kniha od Josefa Dobiáše.¹ Dílo Josefa Dobiáše je obecně hodně ceněné, jelikož tento muž sepsal dějiny Pelhřimova od počátku města až do konce třicetileté války v době, kdy podobných prací o českých městech mnoho neexistovalo. Byl tedy v takto zaměřeném bádání jedním z důležitých průkopníků, což oceňoval i Josef Vítězslav Šimák. Přitom spolu se svým kolegou Janem Friedem probádali, dá-li se to tak říct, skoro celý městský archiv i Archiv země české, což je v uvedené knize velmi dobře patrné. V díle jsou totiž poměrně časté pramenné citace, které však občas činí dílo hodně nepřehledné. Jinak nelze najít podrobnější dílo o městě Pelhřimově, jen je vadou, že nebylo autorem dokončeno v celé šíři jeho původního záměru, ale je dovedeno pouze do roku 1648.²

Pro mou bakalářskou práci však byla tou nejdůležitější kolektivní monografie

¹ Josef DOBIÁŠ, *Dějiny královského města Pelhřimova a jeho okolí*. Díl II., Pelhřimov 1936

² Další části tohoto mohutně koncipovaného díla, dovedené až do roku 1848, zůstaly v rukopisech, z nichž většina není ve stavu, aby bylo možné je publikovat posmrtně bez konzultací s původním autorem. K dnešnímu pohledu na Josefa Dobiáše a jeho dílo srov. Hana KÁBOVÁ – Ivana KOUCKÁ a kol., *Josef Dobiáš (1888-1972). Život a dílo*. Praha 2019. V rámci této kolektivní monografie se Lenka Martínková v kapitole „Regionální historiografie“ (s. 98-118) věnovala místu Dobiášových dějin Pelhřimova mezi českými regionálně zaměřenými historickými studiemi a jejich významem a přínosem a Zdeněk Martínek v kapitole „Dějiny královského města Pelhřimova – koncepce a realita nedokončeného projektu“ (s. 119-142) zodpověděl většinu otázek spojených s osudy Dobiášova díla po roce 1948 v českém dobovém kontextu, zatímco Bohumil Jiroušek v kapitole „Josef Dobiáš v kontextu české a evropské historiografie“ (s. 143-149) zhodnotil Dobiášův význam pro historickou vědu jako takovou a mezinárodní ohlasy jeho prací.

vzniklá pod vedením Zdeňka Martínka,³ který zpracoval spolu s dalšími autory moderně pojaté dějiny tohoto města. Tato kniha se zabývá celou historií královského města, ale tou nejdůležitější částí pro předkládanou práci byly kapitoly od Lenky Martínkové,⁴ jež se přímo zabývá zkoumaným obdobím. Tato kniha se nezabývá pouze dějinami obce, ale dají se zde nalézt veškeré důležité informace jako třeba fungování městské správy, život obyvatel v různých obdobích, kdy se vrchnosti města střídaly, stejně jako hospodářské, společenské a kulturní aspekty dobového postavení města a jeho obyvatel uvnitř i v okolí.

Za zmínku rozhodně stojí i dílo Karla Kuči.⁵ Jeho dílo *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku* se v současné době skládá z osmi dílů. Celkově se autor zabývá přibližně čtrnácti sty městy napříč Čechy, Moravou a Slezskem. Karel Kuča se snaží podat komplexní, i když poměrně stručný pohled na všechna města. Proto v jeho knize nechybějí důležité historické události, mapy, počet obyvatel v průběhu let, různé katastrofy či historie důležitých staveb. Autor se zabývá městy od jejich počátku až do moderní doby.

Pro kapitolu o dějinách města byla využita také novější práce Miroslavy Kvášové,⁶ která je pojata spíše populárně naučně, ale přináší řadu důležitých informací pro lokalizaci objektů ve města a v jeho nejbližším okolí, a rovněž už starší, ale stále ceněná monografie Karla Polesného se Zdeňkem Wirthem.⁷ Obě tyto knihy se však zaměřují více na stavební historii, územní vývoj a městskou architekturu. Za zmínku ještě stojí kniha Zdeňka Martínka.⁸ Dílo se sice nezabývá podrobně historií města Pelhřimova, ale jsou v ní vysvětleny důležité události z celé historie tohoto města. Kniha je ještě doplněna četným obrazovým materiálem.

Nakonec je třeba zmínit nedávno vydanou edici jednoho z nejzajímavějších a současně i nejkomplicovanějších z dochovaných písemných pramenů k dějinám Pelhřimova v 16. století. Jde o tzv. „knihu o koupi pelhřimovského statku“,⁹ jejíž edičního zpracování se ujali Karel Kratochvíl s Pavlem Holubem. Na úvodní studii se s nimi spolupodíleli Zdeněk a Lenka Martínkovi. Tato edice zpřístupnila široké

³ Zdeněk MARTÍNEK a kol., *Pelhřimov. Historie – Kultura – lidé*, Praha 2014.

⁴ Lenka MARTÍNKOVÁ, *Za vlády šlechtických vrchností (1415-1572)*, in: Z. MARTÍNEK, *Pelhřimov*, Praha 2014, s. 109-175; *Táž, Ve třetím stavu (1577-1620)*, in: Z. MARTÍNEK, *Pelhřimov*, Praha 2014, s. 177-213.

⁵ Karel KUČA, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Díl V., s. 95-107, Praha 2002.

⁶ Miroslava KVÁŠOVÁ, *Zmizelé Čechy. Pelhřimov*, Praha-Litomyšl 2008.

⁷ Karel POLESNÝ – Zdeněk WIRTH, *Pelhřimov*, Pelhřimov 1911.

⁸ Z. MARTÍNEK, *Pelhřimov – město poutníkovo*, Pelhřimov 2005.

⁹ Karel KRATOCHVÍL – Pavel HOLUB a kol. (edd.), *Kniha o koupi pelhřimovského statku*. Edice pamětního spisu o sporu pelhřimovských měšťanů s vrchností z druhé poloviny 16. století. Pelhřimov 2017.

badatelské veřejnosti zcela unikátní politický, historický a apologeticko-oslavný spis, jehož význam pro českou městskou historiografii je umocněný i tím, že o podobně pojatém díle vzniklém v téže době v jiném z českých měst zatím není povědomost.

Významnou pomocí pro cíle sledované předkládanou prací představují také obecněji pojaté práce věnované správní historii. Dlouhou dobu neexistovala žádná kniha, která by se věnovala českým dějinám správy komplexně od počátků až po současnost. První prací, která se tomuto tématu věnuje tímto způsobem, je kniha Zdeňky Hledíkové a Jana Janáka *Dějiny správy v českých zemích do roku 1945*.¹⁰ Do doby, než byla kniha vydána, byly dějiny správy pojímány především v kontextu dějin státu a práva, případně se hledala spojitost mezi dějinami správy a sociálními dějinami či s diplomatikou. Tato kniha je však vedena jen do roku 1945, a tak se dva výše uvedení autoři rozhodli udělat knihu další, která je dovedena až do současnosti, konkrétně do roku 2005.¹¹ Společně s Janem Dobešem proto připravili moderní příručku dějin správy v českém historickém kontextu. *Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost* jsou však o něco důležitější knihou právě z toho důvodu, že jsou dovedeny až téměř do současné doby, a navíc ve velmi podrobně koncipovaných bibliografických přílohách přinášejí vítané doplnění o přehled prací k daným tématům, včetně novějších prací z různých oblastí správní historie mnohdy publikovaných i v regionálních časopisech a sbornících. Samozřejmě existují i další knihy, které se zabývají dějinami správy. Ty však neposkytují komplexní přehled jako dvě výše zmíněné knihy, které se navíc dodnes využívají jako vysokoškolské učebnice správní historie. Většina děl totiž odkazuje právě na knihu z roku 2005, příkladem může být přehled od Marka Starého.¹²

Co se týče konkrétně městské správy, tak pro tu neexistuje žádná speciální monografie, která by se věnovala jen a pouze raně novověkým dějinám městské správy ani v novější, ani ve starší literatuře. Základní informace o tomto období lze nalézt ve výše zmíněné knize *Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost*. Pro vývoj bádání o městech a jejich správě je dobré využít rovněž dílo Marka Ďurčanského,¹³ které podává obecný přehled. Daný autor se nezajímá jen historií bádání o městské správě, nýbrž i správou měst za třicetileté války. Jeho kniha se věnuje jak královským městům, tak těm poddanským. Část tohoto díla se věnuje českým městům obecně, ovšem následují

¹⁰ Zdeňka HLEDÍKOVÁ – Jan JANÁK, *Dějiny správy v českých zemích do roku 1945*, Praha 1989

¹¹ Z. HLEDÍKOVÁ – J. JANÁK - Jan DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích od počátků státnosti po současnost*, Praha 2005¹.

¹² Marek STARÝ, *Vývoj veřejné správy v českých zemích do roku 1848*, Praha 2007.

¹³ Marek ĎURČANSKÝ, *Česká města a jejich správa za třicetileté války*, Praha 2013.

tři důležité kapitoly – *Nymburk*, *Brandýs nad Labem* a *Čelákovice*, na jejichž mikrohistorické rovině Marek Ďurčanský sleduje správní struktury, které kombinuje s představiteli politických a intelektuálních elit v daných městech. Pro dějiny správy na konkrétním případu Pelhřimova jsou důležité především dvě knihy: výše zmíněná kolektivní monografie vzniklá pod vedením Zdeňka Martínka, která detailně popisuje městskou správu ve sledovaném období; a svazky II/1 a 2 a III/1 a 2 z díla Josefa Dobiáše.¹⁴

Studium radních manuálů zatím není příliš rozšířeno, a to ani z diplomatického pohledu, ani ze správně historického hlediska, přestože vyšla řada prací věnovaných dějinám měst v 16. století, z nichž je třeba zmínit například studie Jany Vojtíškové o Hradci Králové a dalších východočeských městech zaměřené právě na městskou správu a zejména diplomatiku v tomto období.¹⁵ V současné době sice vznikají edice různých pramenů z městského prostředí, ovšem radní manuály, které bývají studovány v rámci městských knih, se mezi nimi vyskytují zřídka nebo vůbec. Proto je i další kapitola této práce nazvána „městské knihy“. Základem pro ni byla dvě díla. Tím prvním je sborník od Zdeňka Fialy,¹⁶ který v sobě obsahuje reeditované starší studie Václava Vojtíška, jenž se zabýval městskými knihami a jako první editoval radní manuál Starého Města pražského. Tou druhou je přehledová studie Rostislava Nového.¹⁷ Tato studie se tolik nevěnuje historii bádání, jako spíše samotným knihám městským a jejich genezi v českém prostředí. Dá se zde najít jejich rozdělení, krátká charakteristika každé skupiny či informace o nejstarší dochované městské knize konkrétního druhu či typu.

Důležité je však zmínit i ediční řadu *Libri civitatis*. Pamětní, trhové, právní či jiné městské knihy správního a právního obsahu jsou těmi kategoriemi městských knih, kterým je věnována značně větší pozornost než samotným radním manuálům. Právě ediční řada *Libri civitatis* se zaměřuje na vydávání nejstarších a nejvýznamnějších

¹⁴ J. DOBIÁŠ, *Dějiny královského města Pelhřimova a jeho okolí*. Díl III/2, Pelhřimov 1954,

¹⁵ Jana VOJTÍŠKOVÁ, *Úvod*, in: J. VOJTÍŠKOVÁ – Vít ŠEBESTA, (Králové)hradecké městské kanceláře do roku 1620, Hradec Králové – Ústí nad Orlicí 2013, s. 7–14.; Táž, *Praktiky městských, stavovských a zeměpanských úředníků na příkladu královského věnného města Hradce Králové 16.–18. století*, in: Marie JÍLKOVÁ – Marie MACKOVÁ – Eliška VALOVÁ (edd.), *Jak se u nás podvádělo: za monarchie i za republiky*, Pardubice 2019, s. 60–77; Táž, *Město v době předbělohorské: od prosperity k pozvolnému nástupu úpadku (1526–1618/1620)*; *Ve víru třicetileté války (1618–1648)*; *Poválečná obroda: konsolidace městských poměrů a utváření nových církevních struktur (1648–1740)*; *Město v době tereziánských a josefínských reforem (1740–1790)*, in: Kol. autorů, Hradec Králové, Praha 2017, zvl. s. 158–161, 203–205, 229–232, 287–289.

¹⁶ Václav VOJTÍŠEK, *O studiu městských knih českých*, in: Zdeněk FIALA (ed.), *Výbor rozprav a studií*, Praha 1953

¹⁷ Rostislav NOVÝ, *Městská diplomatika v Čechách a na Moravě do poč. 16. stol.*, in: Jindřich ŠEBÁNEK Zdeněk FIALA – Zdeňka HLEDÍKOVÁ (edd.), *Česká diplomatika do roku 1848*, Praha 1971, s. 156–176.

rukopisů městských knih, které se dochovaly v českých i moravských archivech. Za cíl si zmíněná ediční řada klade zprostředkovat badatelům významné dokumenty, a to společně s kritickým aparátem. Do současné doby v této řadě vyšlo deset edic,¹⁸ které zpřístupnily zatím nejvýznamnější a nejstarší kusy. Patří k nim například *Pamětní kniha města České Lípy*,¹⁹ *Městská kniha Litoměřic*,²⁰ *Knihy soudní a pamětní města Ústí nad Labem*²¹ nebo *Pamětní kniha města Pacova*²² a další.

Nejstarší dochovanou městskou knihou na území Čech i Moravy je ovšem staroměstská *Liber Vetustissimus*, o jejíž editaci se postarala Hana Pátková.²³ Mezi dalšími autory edic městských knih bych následně zmínila například Bohumíra Janouška,²⁴ Ludmilu Sulitkovou,²⁵ která má na svém kontě několik počinů zabývajících se městskými knihami v Brně, nebo manžele Spáčilovi.²⁶ I když by samozřejmě bylo možné jmenovat mnohé další editory a autory, pro základní přehled nezbytný pro předkládanou práci se prozatím omezím na citované.

Pro praktické zpracování přiložené edice pelhřimovského radního manuálu z počátku druhého desetiletí 17. století byla základním vodítkem metodická příručka od Ivana Šťovíčka,²⁷ která předkládá editorům všeobecně přijatelná pravidla pro tvorbu edic novověkého materiálu české provenience a v českém jazyce. Tabulky měr a vah, zkratky, ceny a české názvy jednotlivých lokalit byly v edici pelhřimovského městského manuálu doplněny nebo rozvedeny na základě všeobecných příruček nebo regionálních studií od znalců místního prostředí.²⁸ Údaje o obyvatelích města Pelhřimova byly proto převzaty

¹⁸ <http://libricivitatis.cz/index.php/cz/edice> (stav ke dni 2.5. 2020).

¹⁹ Ivana EBELOVÁ a kol. (edd.), *Libri civitatis I. Pamětní kniha města České Lípy 1461-1722*, Ústí nad Labem 2005.

²⁰ Barbora KOCÁNKOVÁ – Jindřich TOMAS (edd.), *Libri civitatis III. Městská kniha Litoměřic (1341)-1562*, Ústí nad Labem 2006.

²¹ B. KOCÁNKOVÁ – Michaela HRUBÁ – Jan MAREŠ a kol. (edd.), *Libri civitatis IV. Knihy soudní a pamětní města Ústí nad Labem 1438-1514*, Ústí nad Labem 2016.

²² Pavel HOLUB – Karel KUČERA (edd.), *Libri civitatis VII. Pamětní kniha města Pacova 1473-1712*, Ústí nad Labem 2015.

²³ Hana PÁTKOVÁ (ed.), *Liber vetustissimus Antiquae Civitatis Pragensis 1310-1518*, Praha 2011.

²⁴ Bohumír JANOUŠEK (ed.), *Nejstarší zachovaná městská kniha Českobudějovicka a její význam historický a diplomatický*, Praha 1950.

²⁵ Ludmila SULITKOVÁ (ed.), *Městské úřední knihy z Archivu města Brna 1343-1619*, Brno 1998.

²⁶ Libuše SPÁČILOVÁ – Vladimír SPÁČIL (edd.), *Památná kniha olomoucká (kodex Václava z Jihlavy) z let 1430-1492, 1528*, Olomouc 2004.

²⁷ Ivan ŠŤOVÍČEK, *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti. Příprava vědeckých edic dokumentů ze 16.-20. století pro potřeby historiografie*, Praha 2002

²⁸ Miloš CHVOJKA – Jiří SKÁLA, *Malý slovník jednotek měření*, Praha 1982 a Ivan HLAVÁČEK - Jaroslav KAŠPAR – Rostislav NOVÝ, *Vademecum pomocných věd historických*, Praha 2001.

především z výše citovaných prací Josefa Dobiáše²⁹ a Zdeňka Martínka. Pro určení časových údajů byla použita chronologická příručka od Marie Bláhové.³⁰

I. 2. Prameny

V předkládané bakalářské práci byly využity vedle sekundární literatury především originální i editované historické prameny, z nichž jsou důležité především dva. Zcela zásadním pramenem pro tuto bakalářskou práci je radní manuál z let 1610–1613, který je dále v práci zpracován a editován. Druhým důležitým pramenem je nedávno moderně edičně zpřístupněná kniha o koupi pelhřimovského statku, zpracovaná a vydaná Karlem Kratochvílem a Pavlem Holubem.³¹ Jak už bylo shora předesláno, editoři zde zpřístupnili zcela zásadní pramen pro jednu z nejdůležitějších událostí v dějinách Pelhřimova, kterou bylo zakoupení pelhřimovského statku měšťany a jejich vykoupení se z poddanství. K této pro další vývoj města naprosto zásadní události došlo v roce 1572 po několikaletém sporu s vrchností, jehož průběh a různé peripetie zaplňují většinu z obsahu uvedeného pramene. V úvodu knihy o koupi lze také najít informace ze starší historie města a některé informace o místní městské správě, stejně jako opisy některých městských privilegií (latinská jsou zde přeložena do staročestiny) a listin nebo jiných dokumentů (listy). Největší přínos této knihy pro předkládanou práci tkví nejen v objasnění příchodu pánů z Říčan na pelhřimovské panství a jejich zdejšího hospodaření, ale zejména v podrobném popisu dramatických událostí z roku 1572 a předcházejících i následujících let.

V práci byla dále využita tematicky zaměřená ediční díla: edice městských práv Pavla Kristiana z Koldína od Karla Malého³² a edice pelhřimovských městských privilegií a dalších důležitých listin od Lenky a Zdeňka Martínkových.³³

Jedním z dochovaných radních manuálů z Pelhřimova se zabýval již v první polovině 20. století Karel Polesný.³⁴ Ačkoliv nejde o edici této knihy, jeho velmi osobitý způsob zpracování včetně mnoha doslovných citací z pramene práci s originálním pramenem do jisté míry nahrazuje. Polesný, který se badatelsky zaměřoval na barokní

²⁹ Jde především o prosopograficky zaměřené svazky, a sice J. DOBIÁŠ, *Dějiny, Díl III/1 a Dějiny královského města Pelhřimova a jeho okolí. Díl III/2*, Pelhřimov 1954.

³⁰ Marie BLÁHOVÁ, *Historická chronologie*, Praha 2001.

³¹ Srov. pozn. č. 9.

³² Karel MALÝ (ed.), *Práva městská království českého*, Praha 2013.

³³ Zdeněk MARTÍNEK – Lenka MARTÍNKOVÁ (edd.), *Privilegia civitatis regiae Pilgramiensis. Privilegia královského města Pelhřimova*, Pelhřimov 1996.

³⁴ Karel POLESNÝ, *Manuál pelhřimovské městské rady z let 1680–1685. Obraz raně barokního Pelhřimova*, Pelhřimov 2005

dobu, si zvolil mladší manuál z let 1680–1685. Chtěl původně zpracovat edici, ale na radu Josefa Dobiáše nakonec připravil velmi detailně pojatou odbornou studii, která však byla z jeho písemné pozůstalosti k vydání připravena až v roce 2005.

Velmi dobrým pramenem pro určování totožnosti osob, jejichž jména se v radním manuálu z let 1610–1613 vyskytují, by jistě byly matriky, jenže nejstarší dochované v Pelhřimově pocházejí až z konce 17. století, a proto nemohly být pro předkládanou práci použity.

II. Dějiny města Pelhřimova od prvních zmínek až do počátku sedmnáctého století

Pelhřimov leží na západě Českomoravské vrchoviny, též známé jako Vysočina, v údolí říčky Bělé. Centrum města je orientováno ve směru jihozápad a jihovýchod a zároveň se svažuje k řece Bělé, jež místem protéká od jihu na sever. Středem města se stalo náměstí, které má čtvercový tvar.³⁵

První záznamy, které jsou však jen kusé, informují poprvé o Pelhřimově v polovině 13. století. Nejstarším textem byla nejspíše do současnosti nedochovaná lokační smlouva, která byla určena pro Pelhřimov a jejíž pravděpodobný text známe z formulářové sbírky pražského biskupa Tobiáše z Bechyně.³⁶ Tato smlouva je sice poněkud problematická, ale současně objasňuje, že město bylo péčí pražských biskupů vysazeno na německém právu minimálně o dvacet let dříve, než se původně předpokládalo, a navíc v poněkud jiné poloze a v severojižní orientaci. Tyto skutečnosti teprve v poslední době dosti jednoznačně prokázaly archeologické výzkumy na území pelhřimovského intravilánu, které byly spojeny se studiem jihlavského stříbrnosného důlního revíru ve 13. století, k němuž Pelhřimov a jeho okolí náležely.³⁷

První písemné zmínky, o kterých můžeme s určitostí říci, že se beze sporu vztahují k Pelhřimovu, vznikly až na konci 13. století. Celkem jsou to tři listinné formuláře dochované ve shora uvedené formulářové sbírce.³⁸ První z nich se týká zničení města Pelhřimova a několika dalších míst na biskupských statcích Vítkovci, které proběhlo někdy v létě roku 1289. Následuje druhý text, jež je smlouvou mezi biskupem, pelhřimovským rychtářem Konrádem a dvěma přísežnými, která se zabývala opevněním města (příkopem a palisádou) a jeho opětovným osazením lidmi. V posledním, tedy ve

³⁵ Ke stavebnímu vývoji více Lenka MARTÍNKOVÁ – Zdeněk MARTÍNEK, *Pelhřimov 1549–1596. Od gotiky k renesanci, od poddanství ke svobodě*, Vlastivědný sborník Pelhřimovska 13, 2002, s. 5-11.

³⁶ Jan Bedřich NOVÁK (ed.), *Formulář Tobiáše z Bechyně, biskupa pražského (1278–1296)*, Praha 1903, č. 264, s. 203 – 204 (jménem neuvedené město založené lokátorem „C“, což by mohlo být zkrácené jméno Conradus, tj. Konrád, jak se jmenoval první pelhřimovský rychtář, srov. dále). K této listině srov. Lenka MARTÍNKOVÁ, *Nový pramen k nejstarším dějinám Pelhřimova*. Vlastivědný sborník Pelhřimovska 10, 1999, s. 31–40.

³⁷ Lenka MARTÍNKOVÁ – Petr HRUBÝ, *Dvoji lokace Pelhřimova*. In: Z. Martínek a kol., *Pelhřimov*, s. 63-70. Nověji k této problematice srov. též monografii Petr HRUBÝ, *Metalurgická produkční sféra na Českomoravské vrchovině v závěru přemyslovské éry*. Brno 2019, kde je tato problematika zasazena nejen do širšího kontextu českých zemí v uvedené době, ale celé střední Evropy, čímž regionální poznatky získávají zcela jiný a nový rozměr.

³⁸ J. B. NOVÁK (ed.), *Formulář*, č. 231, s. 175–176; č. 232, s. 176–177; č. 235, s. 178–179.

třetím dokumentu, se rychtář a pětice přísězných zavazují, že splní podmínky dohody z předchozí listiny do čtyř let, a tedy že v této lhůtě proběhne osazení města lidmi a jeho opevnění. Důležité jsou však především dvě okolnosti, které z těchto textů plynou. Rychtář a přísězní zastupovali již existující obec Pelhřimov, ve které bydleli (*civitas Pilgrimow, in qua residemus*), a protože ještě nedisponovali vlastní pečeti, požádali o zpečetění svých smluv s vrchností radu Starého Města pražského, z čehož je zřejmé, že toto biskupské město již na konci 13. století náleželo do pražského (staroměstského) právního okruhu, což bylo pro jeho další vývoj zcela zásadní.³⁹

Pelhřimov vznikl osídlením několika malých osad, přičemž nejstarší osídlení je umístováno podél toku Bělé a u potoka Belky. Právě sem, na jejich soutok, kterým vedla důležitá komunikace spojující Pelhřimovsko s državami pánů z Hradce, přišli němečtí osadníci během třináctého století a začali se usazovat ve Svatovítské osadě. Byli to nejspíše tito Němci, kteří na osadu přenesli název Pelhřimov (Pilgreims, Pilgrimow). V té době se také vrchnost ujímá vlády nad touto osadou a během episkopátu Jana III. z Dražic (1258-1278) se osada či tržní místo (*locum forense*) změnila v město ve smyslu právní instituce.⁴⁰

Velká pohroma přišla na nově vysazené město v létě roku 1289, kdy došlo ke shora zmíněnému nájezdu na biskupské statky v jihovýchodních Čechách pod vedením Hroznaty z Úžic a jeho synů, kteří patřili ke stoupencům Závěše z Falkenštejna a jeho bratra Vítka z Hluboké. Město bylo poničeno, zčásti spáleno a vyliďněno. Biskup Tobiáš z Bechyně se brzy ujal obnovy města, a to konkrétně v letech 1289–1290.⁴¹ Během jeho obnovy došlo současně i k opevnění města, jeho novému osazení lidmi a také orientace města obehnaného hradbou byla během této lokace obrácena o devadesát stupňů.⁴² Tato jeho poloha se stala pro město definitivní a tuto orientaci si historické jádro udržuje dodnes.

Zásadním mezníkem se pro město stala událost v Červené Řečici, kterou poničil v roce 1378 požár. Pelhřimov byl od té doby rozlohou největším městem na řečickém

³⁹ Lenka MARTÍNKOVÁ, *Za vlády pražských biskupů (do roku 1415)*. In: Z. Martínek a kol., Pelhřimov, s. 89–90.

⁴⁰ Lenka MARTÍNKOVÁ – Petr HRUBÝ, *Počátky města Pelhřimova*. In: tamtéž, s. 60–62

⁴¹ Karel KRATOCHVÍL - Pavel HOLUB a kol. (edd.), *Kniha o koupě pelhřimovského statku*. Edice pamětního spisu o sporu pelhřimovských měšťanů s vrchností z druhé poloviny 16. století, Pelhřimov 2017, zejm. s. 12.

⁴² Původní lokace kopírovala východní hranou tok řeky Bělé. Nová lokace to měla jinak, jelikož byla nastavena přesně opačně, tedy kolmo k jejímu toku, neboť bažiny kolem řeky nebylo možné opevnit.

panství, měl výhodnou polohu téměř uprostřed statku a Červené Řečici se již nikdy po této katastrofě nepodařilo jej předstihnout. Požár udělal z Pelhřimova nejlidnatější a společensky i hospodářsky nejvýznamnější městské centrum na zdejší drzavě pražských arcibiskupů.

Nejvýznamnější pozemkovou vrchností ve středověkých Čechách byl bezesporu král, ale druhou nejvýznamnější představovali pražští biskupové a arcibiskupové.⁴³ Právě za jejich vlády, především ve 14. století, zažil Pelhřimov období rozmachu. V roce 1416 byl Pelhřimov s řečickým panstvím od arcibiskupů zastaven do rukou Jana z Chotěmic, který budoval kariéru ve službách krále Václava IV. a byl zaměřen především na jihovýchodní Čechy, kde si chtěl vybudovat rodovou doménu.

Jan z Chotěmic si ale Pelhřimova dlouho neužil, jelikož na přelomu let 1421 a 1422 obsadili město táborité.⁴⁴ Vlastně až dodnes se neví, jak se Pelhřimov dostal do rukou táboreského bratrstva. Bylo to město, které mělo výsady téměř shodné s královskými městy již za vlády arcibiskupů pražských, a proto lze stěží předpokládat, že by se chtělo násilím zbavit svého pána Jana z Chotěmic. V úvahu nepřipadá ani národnostní problematika, ani v Pelhřimově nebyl klášter, který by mohl vyvolat nějaké pohoršení nebo závist, jako tomu bylo v jiných městech. Skoro s jistotou se dá tvrdit, že Pelhřimovští otevřeli brány svého města bez nějakých vyhrůzek. Důkazem může být kontinuita městské správy v letech, když město přešlo do rukou bratrstva. Mezi konšely, kteří úřadovali v roce 1421, totiž byli titíž, kteří měli svou funkci už v roce 1419, kdy ještě město bylo v rukách Jana z Chotěmic. Dá se předpokládat, že kdyby se městská správa nějakým způsobem postavila proti táboritům, správa Pelhřimova by se neobešla bez radikální výměny osob, které zasedaly v radě.⁴⁵

Janovi z Chotěmic bylo řečické panství navráceno na přelomu let 1436-1437. Ani tentokrát mu nezůstalo dlouho. Ještě v roce 1437 jej dal jako zástavu Zikmundovi Lucemburskému, který toto panství zapsal Mikulášovi Trčkovci z Lípy.⁴⁶ Proč došlo k této změně, zůstává záhadou. Je možné, že Jan z Chotěmic, jenž strávil dlouhou dobu v cizině, se Čechám dosti odcizil. Navíc bylo v té době po husitských válkách, které situaci v království značně proměnily, takže Jan z Chotěmic se už na řečickém panství necítil jako

⁴³ Z. MARTÍNEK a kol., *Pelhřimov*, s. 68-72.

⁴⁴ K. KRATOCHVÍL – P. HOLUB a kol. (edd.), *Kniha*, s. 13.

⁴⁵ Josef DOBIÁŠ, *Dějiny královského města Pelhřimova a jeho okolí*. Díl II., Pelhřimov 1936, s. 24-28.

⁴⁶ K. KRATOCHVÍL – P. HOLUB a kol. (edd.), *Kniha*, s. 14.

doma. Proto mu nejspíše nečinilo problém Zikmundovo přání, aby mu dané území za náhradu postoupil.

Další otázkou zůstává, z jakého důvodu Zikmund zastavil Mikuláši Trčkovi z Lípy Řečicko a Pelhřimovsko. Možná si chtěl koupit v neklidné době loajalitu utrakvistické šlechty, která se k němu obracela zády po popravě posledního příslušníka radikálního husitského panstva Jana Roháče z Dubé. Možná chtěl získat Trčkův hlas pro volbu svého zetě Albrechta Rakouského, jehož měl vyhlédnutého jako své nástupce na českém trůnu. Pro Zikmunda Lucemburského byl zápis Řečicka a Pelhřimovska jedním z jeho posledních vladařských aktů, protože při poslední cestě do Uher 9. prosince 1437 zemřel ve Znojmě.⁴⁷

Po smrti Mikuláše Trčky z Lípy se stal Pelhřimov za vlády jeho synů nezávislým na řečickém panství, neboť králem Ladislavem Pohrobkem bylo někdejší řečické panství v roce 1454 rozděleno na dvě části. Trčkové získali jižnější pelhřimovskou část domény. Nesídlili zde ovšem, jelikož ve městě tehdy ještě neexistovalo adekvátní panské sídlo. Z Pelhřimova se tak prozatím nestalo rezidenční město, ale sídlil zde pouze panský správce (purkrabí, ouředník). Hlavními sídly Trčků byly hrady Lipnice a Vlašim.⁴⁸ Mikuláš Trčka z Lípy pocházel z rytířského rodu, který měl původ v tvrzi Lípě u Smiřic na Hradecku. Tento rod měl ve svém erbů nejdříve stříbrné břevno v červeném poli, poté tři vodorovné pruhy (černý, červený a bílý nebo černý, bílý a červený). Mikuláš nejspíše nesl příjmení Trčka jako první a byl to právě on, který rod přivedl mezi ty nejvýznamnější v celé zemi.⁴⁹ Po smrti Mikuláše Trčky v roce 1453 se jeho nástupcem stal nejstarší syn Burian Trčka z Lípy. Ten od roku 1457 zastával funkci nejvyššího zemského písaře. Jeho prostřední bratr zemřel, takže si spolu s nejmladším bratrem rozdělili otcovo území. Burian získal lipnický díl a jeho bratr Mikuláš vlašimský díl, ke kterému patřilo i pelhřimovské panství. Burian ovšem v roce 1468 umírá a poručníkem jeho dětí se stává bratr Mikuláš starší Trčka z Lípy, jenž držel panství v letech 1463-1509. Přestože byl velmi zámožným šlechticem, často se dostával do majetkových sporů, z nichž většinu prohrál.

Mikuláš starší Trčka z Lípy zemřel v roce 1509 a jeho majetek zdědil Mikuláš mladší Trčka z Lípy na Lichtenburku, který byl jeho synovcem. Tento zástupce rodu byl

⁴⁷ J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl II., s. 74-76.

⁴⁸ K. KRATOCHVÍL – P. HOLUB a kol. (edd.), *Knihy*, s. 14.

⁴⁹ J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl II., s. 91.

známým kališníkem a odpůrcem Jednoty bratrské. Byl držitelem třetího největšího šlechtického pozemkového majetku v zemi po pánech z Hradce a Rožmbercích. Zároveň byl jedním z těch, kteří chránili šlechtická privilegia a patřil k hlavním nepřátelům městského stavu. Po jeho smrti dostali do rukou panství čtyři synové po manželce jeho strýce Johaně z Březovic. A to byl nejspíše začátek konce. Bratři se od roku 1516 na panství střídali po krátkých etapách až do roku 1549, kdy se ho ujal Vilém Trčka, jenž s povolením krále v prosinci 1549 prodal pelhřimovské panství Adamovi Říčanskému z Říčan.⁵⁰

Když Říčanstí koupili panství, stal se Pelhřimov střediskem jejich državy, posléze i sídlem nové vrchnosti. Po prozkoumání dokumentů, mezi které patřily ty, které obsahovaly urbaniální povinnosti nebo ty, jež řešily výsady udělené městu, objevil Adam z Říčan skulinu, která mohla Pelhřimov připravit o várečné právo. Žádné privilegium totiž měšťanům toto právo výslovně neudělilo, a tak si Adam chtěl nechat postavit vlastní pivovar, aby zisky z vaření a prodeje piva šly k němu. Měšťané si toho byli vědomi, a tak tehdy uzavřeli po únavném jednání 9. ledna 1551 smlouvu s Adamem z Říčan, která jim do budoucna zajišťovala jejich várečné právo. Adam se v listině výslovně vzdal várečného práva na celém území panství jak pro sebe, tak i pro své potomky. Důvodem uzavření výhodné smlouvy bylo, že Adam Říčanský z Říčan potřeboval peníze na dostavbu svého pelhřimovského zámku.⁵¹

Adam ovšem hned následující rok zemřel, načež se vlády nad Pelhřimovem ujala jeho manželka Eva Říčanská z Olbramovic. Její vláda zde trvala necelých čtrnáct let a toto období se dá označit jako relativně klidné. Jedinou negativní událostí se stal požár, který město zachvátil 3. května 1561. Tento požár je označován jako jeden z největších v historii města. Zapříčinila ho špatná manipulace s ohněm při sušení sladu a lehnout popelem měla až třetina města.⁵²

Po vdově se v době nabytí zletilosti vlády nad panstvím ujal její mladší syn Karel Říčanský z Říčan, jenž je jednou z klíčových osobností dějin Pelhřimova. Karel se totiž dostal s měšťany do sporu, který lze rozdělit do tří fází. Karel Říčanský z Říčan se svým starším bratrem Zdeslavem si zde chtěli postavit vlastní pivovar, ale to bylo porušení

⁵⁰ Z. MARTÍNEK a kol., *Pelhřimov*, s. 126-127.

⁵¹ K. KRATOCHVÍL – P. HOLUB a kol. (edd.), *Kniha*, s. 37-38.

⁵² Z. MARTÍNEK a kol., *Pelhřimov*, s. 154-156.

dohody Pelhřimovských s jejich otcem Adamem. To se měšťanům nelíbilo, ale Karel oznámil, že hodlá vařit vlastní pivo a dodávat ho do svých vesnic. Obec se tedy rozhodla, že se obrátí na císaře Maxmiliána II. A v tu chvíli začíná druhá fáze sporu, která je charakterizována častými jednáními pelhřimovských obecních zástupců v Praze i u císařského dvora v Linci nebo ve Vídni. Důležitou oporou v této při bylo to, že rádcové městských představitelů dokázali rozptýlit jakékoliv pochybnosti vedlejších šlechtických sousedů a také to, že celá obec si dokázala udržet jednotné stanovisko. Jednotný postup vyslanců obce, obrana privilegií postavená na právním základu a víra v císařskou spravedlnost vedla k prvnímu úspěchu, když 22. března 1568 místodržící nakázali Karlovi, aby potvrdil platnost smlouvy, jež byla uzavřena městskou obcí s jeho otcem. Ten to odmítl, a když mu nic nepomáhalo toto rozhodnutí zvrátit, nechal vyhnat z města sedm svých nejvýznamnějších odpůrců, čímž chtěl oslabit odhodlání měšťanů. Ani to mu však nepomohlo, protože obec se ještě více spojila a v polovině srpna 1569 se odehrálo poslední stání před místodržícími (stavové), aby posléze bylo jednání odročeno ke komornímu soudu (královský čili zeměpanský úřad).

Tím začala poslední a nejkratší fáze sporu. Byl to tedy spor před komorním soudem, jehož hlavní náplní byl pivovar, ale Karel chtěl získat užitek i z šenku vína. 10.10. 1569 rozhodl soud celkem šalamounsky. Karel Říčanský z Řičan musel Pelhřimovu potvrdit jeho smlouvu s Adamem Říčanským z Řičan na várečné právo, zatímco šenk vína získal on. Císař Maxmilián II. navíc na žádost pelhřimovské městské obce potvrdil tato rozhodnutí svých úředníků 26. ledna 1570 svou konfirmační listinou.⁵³

V roce 1571 nabídl Karel Říčanský z Řičan tehdejšímu zástupci města Janu Hrůzovi odkoupení statku. Pelhřimov na tom byl tehdy finančně velmi špatně, takže Hrůza nejprve odmítl. Karel se ovšem chtěl panství zbavit, takže do města poslal vyjednávat svou matku Evu Říčanskou z Olbramovic. Ta jednala s Janem Hrůzou, který dal návrh pána k projednání na schůzi obce.⁵⁴ Přestože Pelhřimov neměl v obecní pokladně vůbec nic, spíše sám dlužil, rozhodli se Pelhřimovští, že celý statek koupí. Suma trhová se dohodla na 23 000 kop grošů českých. Při smlouvě, jež je datována 23. dubna 1572, byl prostředníkem Michal Španovský z Lisova na Pacově, pozdější ochránce

⁵³ K. KRATOCHVÍL – P. HOLUB a kol. (edd.), *Knihy*, s. 38-57.

⁵⁴ Z. MARTÍNEK a kol., *Pelhřimov*, s. 166-167.

města.⁵⁵ V roce 1572 na svatého Havla⁵⁶ obdržel Karel z Říčan závdavek, který byl snižen o dluhy, jež po něm zůstaly nesplacené u měšťanů a v sirotčí pokladně. 4. května 1574 bylo pelhřimovské panství přisouzeno králi na základě výpovědi komorního soudu.⁵⁷ Celé jednání o vyrovnání se ještě zpozdilo z různých důvodů. Byl to až rok 1577, kdy městská obec dostala povolení ke vkladu pelhřimovského panství⁵⁸ do desek zemských jako svého majetku, což bylo uskutečněno 4. března 1577.⁵⁹

V roce 1577 městská rada poprvé formálně požádala Michala Španovského o ochranu a pozvala si ho k obnově rady a skládání účtů. Až po pěti letech byla tedy rada obnovena, načež bez vědomí obce uzavřela se Španovským smlouvu o ochraně. Tou se obec zavazovala, že bude Michalovi i dědicům platit 15 kop grošů českých za každoroční obnovení rady. Během 80. let musel Pelhřimov řešit několik sporů, které se týkaly hraničních a hospodářských záležitostí se sousedy. Zde se projevila výhoda ochrany Michala Španovského, který patřil k nejvyšším zemským úředníkům a požíval všeobecnou autoritu.

Pelhřimov byl mezitím na vzestupu a dostal se z finančních problémů. Mezi lety 1593 až 1595 proběhl ve městě vnitřní spor, jehož příčinou byl právě poměr k Michalovi Španovskému z Lisova. Je otázkou, kdo a proč konflikt začal, jelikož z té doby existuje jen minimum pramenů. Španovský v roce 1595 obnovil radu, ale to nepřineslo žádnou změnu. Posléze se ukázalo, že Španovský vložil ochrannou smlouvu do desek zemských bez povolení císaře, načež byl nucen ve funkci ochránce města skončit.

Obec se poté zajímala, jaké jsou podmínky pro vstup mezi svobodná královská města. Nakonec po jednání s českou komorou císař a král Rudolf II. v roce 1596 povýšil Pelhřimov na královské město:⁶⁰ „*Oznamujem tímto listem všem, jakož sou opatrní purgmistr a konšelé, starší obecní i všecka obec města našeho Pelhřimova, věrní naši milí, při Nás toho nejednou skrze suplikaci své ve vsí poníženosti hledali, abychom jim*

⁵⁵ J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl II., s. 409-412.

⁵⁶ Čtvrtek 16. října 1572.

⁵⁷ K. KRATOCHVÍL – P. HOLUB a kol. (edd.), *Knihy*, s. 59-61.

⁵⁸ Pelhřimovské panství obsahovalo: Pelhřimov s předměstím, Horní a Prostřední mlýn a vesnice: Starý Pelhřimov, Lipice, Stanovice, Báčovice, Krasikovice, Hodějovice, Radětín, Kojčice, Chvojnov, Plevnice, Služátky, Útěchovičky, Rybníček, Posvátnice (Plevnice), Vyskytná, Rohozná, Mirošov, Proseč, Sázava, Skrýšov, Putimov, Útěchovice, Mašovice, díly v Čakovcích, Miloticích, Milíčově, pusté vsi Korce a Nemajov a plat na zádušních lidech v Častoníně. K tomu přistoupily dědičné vsi Říčanských, a sice Vokov, Myslotín a Dobrá Voda u Pelhřimova. K. POLESNÝ – Z. WIRTH, *Pelhřimov*, Pelhřimov 1911.

⁵⁹ Z. MARTÍNEK a kol., *Pelhřimov*, s. 174-175.

⁶⁰ Tamtéž, s. 178-186.

*milosti učiniti a též město Pelhřimov s nynějšími i budoucími obyvateli jeho osvoboditi a k městům Našim v království tomto Českém, kteráž třetího svobodného stavu užívají, připojiti ráčili.*⁶¹ Významným symbolem příslušnosti ke třetímu stavu se stal znak města. O tom, jak znak vypadal barevně, se nic neví. První barevné provedení je známo až z roku 1675 poté, co Pelhřimov získal vylepšenou verzi od Leopolda I.

Jinak ale začátek 17. století nebyl pro Pelhřimov vůbec jednoduchý. Po povýšení Pelhřimova mezi královská města přišlo také zvýšení počtu veřejných břemen. Nevýhodou byla v té době politická konstelace (útoky Turků), ale také osobní zájmy Rudolfa II., které pomalu ruinovaly státní kasu. Začátek 17. století přinesl obci hlavně finanční a hospodářské těžkosti, které přemáhala jen stěží.⁶²

Druhá polovina 16. století přinesla v Čechách celkově rychlý nárůst počtu královských měst, který souvisel především s rozmachem exportního řemesla. V případě Pelhřimova jím byla soukenická a nožířská produkce, se kterou místní kupci zajížděli až na trhy v Podunají. Poddanská města, která se začala rozvíjet v 15. století za velké podpory vrchností, se však stávala stále výraznější konkurencí. Rozmach zaznamenala také centra nově se vytvářejících dominikálních trhů atd. Právě tato města byla nejčastěji povyšována na města královská, ale tento trend na konci 16. století vrcholí a na počátku 17. století končí.⁶³

⁶¹ Zdeněk MARTÍNEK – Lenka MARTÍNKOVÁ (edd.), *Privilegia civitatis regiae Pilgramiensis*. Privilegia královského města Pelhřimova. Pelhřimov 1996, s. 37.

⁶² Z. MARTÍNEK a kol., *Pelhřimov*, s. 191, 197 a 206.

⁶³ Eduard MAUR, *Urbanizace Čech v raném novověku*, *Historická demografie* 25, 2001, s. 9.

III. Městská správa v letech 1547-1620

III. 1. Městská správa v obecné rovině

Velký předěl v období městské samosprávy nastal v roce 1547, když byl poražen stavovský odboj.⁶⁴ Po této události byla významně trestána města, která se povstání zúčastnila. Byla to hlavně města, která se nacházela na historickém území Čech. Výjimkou byla tři česká města, která se do odboje nezapojila – České Budějovice, Plzeň a Ústí nad Labem. Tresty se netýkaly moravských měst, kromě jediného. Tím se stala Jihlava, které se týkala jistá hospodářská omezení. Díky tomu se mohla moravská města nadále vyvíjet samostatně. Sankce, které nařídil Ferdinand I. vůči poraženým městům, přinesly velký zlom. Proměnila se městská správa, která zde ukončila autonomní vývoj. Města se totiž stala majetkem královské komory.

Jako nejdůležitější se jeví hospodářské sankce, kdy městům byl zabaven veškerý pozemkový majetek, navíc musely být odevzdány městské i zádušní důchody králi. Tím pádem byla města zbavena jakékoliv možnosti příjmu a začínala směřovat k trvalému zadlužení. Města nebyla potrestána jen odevzdáním důchodů, nýbrž ztratila i městská privilegia. Ta jim později byla vrácena i s nařízením o reorganizaci městské správy.⁶⁵

Vzorem, jak měla celá reforma vypadat, se stala tři města pražská, mezi která se počítalo Nové město pražské, Staré město pražské a Malá Strana. Do každého z nich jmenoval Ferdinand I. hejtmana, který měl na starosti veřejný a politický dohled. Byla to pouze města pražská, do kterých byl jmenován hejtman. Do ostatních královských měst byl jmenován královský rychtář, který se stal prodlouženou rukou krále. Rychtář měl na starosti soudní, správní a policejní dohled. Mimoto ještě zasedal v radě, kde měl sledovat jednání, o kterých měl dále referovat králi. Na starosti měl také královské finance, měl sledovat a trestat všechny projevy nespokojenosti namířené proti králi. Dále dohlížel na

⁶⁴ Pro české dějiny šestnáctého století je rok 1547, kdy se konal první stavovský odboj, velkým mezníkem. Odboj se totiž stal vážným konfliktem mezi panovnickými mocenskými zájmy a zájmy stavovské obce. Stavovská obec byla donucena využít vojsko zemské hotovosti pro podporu habsburského zájmu v říši, kde probíhala tzv. Šmalkaldská válka. Stavové to sice odmítli, jenže 12. ledna 1547 byl vydán mandát, který přikazoval svolat zemskou hotovost, což odporovalo zemskému právu. Obsah mandátu byl vnímán jako jasné porušení stavovských svobod, které mohlo přinést velké nebezpečí do budoucna. Tím pádem zde máme situaci, kdy se musí opozice postavit před možnost volby. Ta se rozhodla postavit se na odpor králi. Proto 24. ledna 1547 na shromáždění v Litoměřicích nebyl skoro nikdo. Byla to právě obrana zemských práv, která se stala sjednocujícím prvkem nesourodé opozice. Tento boj však nakonec vyhrál král, kterému hodně pomohlo vítězství jeho bratra ve Šmalkaldské válce, díky čemuž se situace v Čechách změnila. Předáci české šlechty se s panovníkem dohodli na mírovém urovnání konfliktu. Obětí se stala královská města. Petr VOREL, *Velké dějiny zemi Koruny české VII*, Praha 2005, s.169-188.

⁶⁵ J. DOBEŠ – Z. HLEDÍKOVÁ – J. JANÁK, *Dějiny*, s. 217.

cechy, které se mohly scházet jen s jeho souhlasem, a na správu zádušního jmění kostelů a oltářů. Na Moravě byla situace trochu jiná, jelikož tam i nadále rychtáři fungovali jako úředníci, kteří byli podřízeni městské radě. Zásahy, které potkaly tři města pražská, byly uplatňovány ve všech královských městech, která byla postižena sankcemi.

Značně omezené bylo také fungování městské rady. Té byla odebrána oblast přímého dozoru na provoz řemeslné činnosti ve městě a podstatnou měrou vydělením správy vrácených městských financí. Vše bylo svěřeno do rukou primátora. Ostatní činnosti rady byly podřízené přímému dozoru rychtáře, což značí nesamostatnost. Města byla navíc zbavena vlivu na složení svých rad, ty byly nově každoročně jmenovány královými komisaři,⁶⁶ což mohl být podkomoří, hofrychtář, eventuálně mincmistr, ovšem zpravidla na návrh rady odstupující. Zřídkakdy se ještě scházela tzv. velká obec, což bylo shromáždění všech plnoprávných obyvatel obce čili měšťanů, kteří se sešli, když nesouhlasili s fungováním standardní správy.⁶⁷

Plné podřízení měst, která se stala majetkem královské komory, znamenalo likvidaci jejich samostatného hlasu na zemském sněmu. Od této chvíle mohla jednat pouze o městských záležitostech. Navíc se musela na svém jednání řídit královskými propozicemi.⁶⁸ Správa, kterou svými změnami zavedl Ferdinand I., zůstala bez zásadních zásahů nezměněná až do vydání Obnovených zřízení zemských poté, co byl poražen druhý stavovský odboj.

Veškerá opatření byla částečně zmírněna vydáním Koldínových městských práv.⁶⁹ Za vlády Rudolfa II. bylo městům vráceno jejich právo navrhnout složení rady podle starého zvyku radou odstupující, navíc byla radě vrácena pravomoc nad cechy a řemesly ve městě. Nadále existovala funkce rychtáře, který se ale stal jen vrchním dozorem nad obcí vykonávaným prostřednictvím rady. V té době se začaly rozlišovat přímé městské pravomoci, mezi které se řadily hospodářské záležitosti či správa vlastního města, a přenesené pravomoci, což bylo soudnictví nebo veřejná správa, které byly pod stálým dohledem. Funkce jmenování královských rychtářů byla nově svěřena české

⁶⁶ J. JANÁK – Z. HLEDÍKOVÁ, *Dějiny správy v českých zemích do roku 1945*, Praha 1989, s. 252.

⁶⁷ M. STARÝ, *Vývoj veřejné správy v českých zemích do roku 1848*, Praha 2007, s. 56.

⁶⁸ J. DOBEŠ – Z. HLEDÍKOVÁ – J. JANÁK, *Dějiny*, Praha 2005, s. 218.

⁶⁹ Vydáním Koldínových městských práv, která byla vydána v roce 1579, byl dokončen vývoj městského práva v Čechách. Tento zákoník byl pod řadou domácích a zahraničních vlivů. Koldínova městská práva upravovala právní postavení obyvatel měst, jejich vzájemné vztahy a právní pořádek městských komunit. V českých zemích tento zákoník platil 200 let. Jeho základem bylo římské a šlechtické právo. Karel MALÝ (ed.), *Práva městská Království českého*, Praha 2013, s. 11 a 18.

kanceláři. Dříve měla tento úkol česká komora.

Rok 1547 přinesl ještě jednu změnu, jež spočívala ve zřízení apelačního soudu, který se stal prvním moderním soudem na našem území. Slovo *appellatio* znamená v češtině odvolání, a proto k tomuto soudu bylo možné podávat opravné prostředky od všech městských soudů, díky čemuž získal panovník kontrolu nad jurisdikcí měst. Původní Ferdinandovy představy byly však odlišné. Apelační soud měl fungovat jako odvolací pro všechny soudy, jež se nacházely v Čechách i ve vedlejších korunních zemích. V této podobě pro razantní odpor šlechty nikdy nezačal fungovat. Zasedal čtyřikrát do týdne, což lze hodnotit jako projev zavádění byrokratických prvků za habsburské dynastie. Soud se sestával z prezidenta a třinácti úředníků, které král jmenoval libovolně. Stavovské složení tribunálu bylo dodržováno: prezident a dva radové patřili k panskému stavu, tři radové byli zástupci stavu rytířského a čtyři radové byli pražští měšťané. Poslední čtyři místa byla s ohledem na kvalitu rozhodování vyhrazena doktorům práv.

Pro obyvatele měst nadále existoval jako jim územně i věcně a osobně příslušný městský soud, do jehož agendy patřila oblast civilně právní a trestně právní. Svatováclavskou smlouvou⁷⁰ bylo potvrzeno, že v některých případech spadaly šlechtické osoby pod městské soudy. Důležitou úlohu při městském soudu měli také měšťtí písaři.⁷¹

III. 2. Městská správa v Pelhřimově

Od roku 1572, kdy se Pelhřimovští vykoupili z poddanství, zůstala městská rada pět let neobnovena a úřad zastávaly po celou dobu stejné osoby. V roce 1577 si Pelhřimov zvolil jako svého ochránce Michala Španovského z Lisova. Ten následně radu pravidelně každý rok obnovoval, a to až do roku 1595. Hned v dalším roce eskalovaly spory pro otázku, jakým právem obnovuje úřad v Pelhřimově. Proto v roce 1596 dosadil novou radu Humprecht Černín z Chudenic. Ten byl v té době císařským komisařem, avšak Pelhřimov, který se stal v roce 1596 královským městem, dostal pod svou správu jako podkomoří měst královských.⁷²

Nejvyšší institucí ve městě byla městská rada v čele s purkmistrem,⁷³ jenž byl

⁷⁰ Více ke Svatováclavské smlouvě Jindřich FRANCEK, *24.10. 1517 Svatováclavská smlouva: urození versus neurození*, Praha 2006.

⁷¹ M. STARÝ, *Vývoj*, Praha 2007, s. 60

⁷² J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 28-29.

⁷³ Z. MARTÍNEK a kol., *Pelhřimov*, s. 193.

reprezentantem městské správy, zároveň měl u sebe klíče od městských bran i městskou pečeť.⁷⁴ Od roku 1596 tvořilo radu dvanáct konšelů a kolegium starších obecních. Při obnově byl do funkce uváděn i městský rychtář a primas, který byl nejpřednějším z konšelů a s radním písařem měl na starosti správu městského velkostatku.

Rada měla už před povýšením Pelhřimova na královské město značné pravomoci, ale ty se poté ještě umocnily. Městská rada rozhodovala o tom, kdo bude přijat jako nový měšťan, povolovala provozování řemesel a živností v území chráněném mílovým právem a na městském panství, jmenovala cechmistry jednotlivých řemesel atd. Jako jediná měla právo uzavřít brány, pokud hrozila epidemie, a při vojenském ohrožení mohla obecní příslušníky i ostatní obyvatele žádat o spoluúčast na obraně města. Rada také fungovala jako soud, který měl na starosti civilněprávní záležitosti sporného i nesporného charakteru mezi měšťany uvnitř hradeb města i mimo ně.⁷⁵ Podle radního manuálu z roku 1613 lze tvrdit, že rada se scházela minimálně jednou do týdne, spíše však dvakrát. Dny určené k setkáním byly většinou středa a pátek. Málokdy se však sešel purkmistr, primas, dvanáct konšelů a všichni starší obecní společně ve stejný den; to se stávalo spíše výjimečné.

V roce 1596 oficiálně vzniklo kolegium starších obecních. Do té doby jich býval od poloviny 16. století volen neurčitý počet, a to ne zcela pravidelně. Ve sledovaném období bylo starších obecních nejčastěji šest a jejich hlavním posláním bylo chránit zájmy obce před zájmy radní oligarchie. Mezi lety 1602 až 1619 stál většinou v čele jeden nebo dva tzv. vysloužilí radní, kteří už z různých důvodů (nejčastěji věk) nebyli schopni plnit veškeré konšelské povinnosti. Ti bývali doplněni několika mladšími kolegy, ze kterých bylo časem omlazováno složení městské rady.⁷⁶

Další vlivnou silou byla městská či celá obec. Ta zažila svou největší slávu v době, kdy probíhaly spory s Karlem z Říčan. Městská obec byla radikálním proudem, kvůli čemuž se často dostávala do opozice proti radě. V době, kdy probíhaly spory s Karlem z Říčan, si celá obec dala za cíl povýšení města do třetího stavu, což se jí nakonec povedlo. V prvních dvaceti letech 17. století už městská obec takovou sílu neměla, jelikož po přechodu pod panovníkovu moc a správu to byla rada, která získala rozhodující vliv.

Poslední důležitou složkou městské správy byla městská kancelář, jež si až do konce 16. století vystačila s jedním písařem. Po povýšení na královské město se však rozmnožila agenda, kterou bylo nutno vyřídit, a tak je z roku 1602 doložená první zmínka

⁷⁴ J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 49-51.

⁷⁵ Z. MARTÍNEK a kol., *Pelhřimov*, s. 193-194.

⁷⁶ Tamtéž, s. 195-196.

o mladším písaři. Je otázkou, jak mezi ně byly rozděleny kompetence, úlohy a kancelářské práce. To není z dochovaných písemných dokladů možné zjistit. Předním písařem pro období zkoumaného radního manuálu byl Jan Štefl,⁷⁷ proto se dá očekávat, že právě on je jeho autorem. V manuálu je však možné najít také zápis, který určitě jeho rukou psaný není, a tak je zřejmé, že se na vzniku pramene podílelo více autorů.

III. 3. Seznam městských činitelů v letech 1610 až 1613

1. Městští rychtáři:

1610	1611	1612	1613
Jan Řečický	Jan Řečický	Jan Řečický	Jan Kaňkovský
		Jan Kaňkovský ⁷⁸	Pavel Hruza ⁷⁹

2. Purkmistři:⁸⁰

1610	1611	1612 ⁸¹	1613
	Jan Cháb		Martin Vrabec
	Sixt Karb		Václav Chřen
	Jiřík Pekař		Václav Benda
	Martin Vrabec		Václav Smítka
	Adam Hošek		Jan Kaňkovský
	Jan Paffius ⁸²		Jan Paffius
			Jan Šimanů ⁸³

3. Primasové:⁸⁴

1610	1611	1612	1613
Jan Paffius	Jan Paffius	Jan paffius	Jan Paffius

⁷⁷ Tamtéž, s. 196-197.

⁷⁸ Není jisté, kdy přesně se stal Jan Kaňkovský městským rychtářem.

⁷⁹ J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 800.

⁸⁰ Purkmistři se většinou střídali po čtyřech nedělích, proto jich tam bylo v jeden rok více. Navíc někteří z nich byli i několikrát. Příkladem může být rok 1613, kdy Jan Paffius byl zvolen dvakrát.

⁸¹ Roky 1610 a 1612 nelze dohledat.

⁸² Moravský zemský archiv (MZA) v Brně – Státní okresní archiv (SOkA) Pelhřimov, Archiv města Pelhřimov (AM Pe), kniha č. 60, fol. 94, 98, 107, 117, 122.

⁸³ MZA v Brně – SOkA Pelhřimov, AM Pe, kniha č. 2, 10, 22, 37, 48, 59, 82.

⁸⁴ J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 794-795.

4. Konšelé:⁸⁵

1610	1611	1612	1613
Václav Benda	Václav Benda	Úřad confirmován	Václav Benda
Adam Hošek	Adam Hošek	listem. ⁸⁶	Jan Hodáček st.
Jan Cháb	Ján Cháb		Adam Hrůza
Václav Chřen	Václav Chřen		Jakub Hrůza
Jan Kaňkovský	Jan Kaňkovský		Jan Cháb
Sixt Karb	Sixt Karb		Václav Chřen
Jiřík Pekař	Jiřík Pekař		Jan Kaňkovský
Jan Polesný	Jan Polesný		Sixt Karb
Václav Smítka	Václav Smítka		Jan Polesný
Jan Šimanů	Jan Šimanů		Václav Smítka
Martin Vrabc ⁸⁷	Martin Vrabc ⁸⁸		Jan Šimanů
			Martin Vrabc ⁸⁹

5. Obecní starší

1610	1611	1612 ⁹⁰	1613
Vít Rathouzský	Hons Hruška		Hons Hruška
Jan Kudrhart	Jakub Hrůza		Timoteus kramář
Jan Partl	Adam Hrůza ⁹¹		Jan Kudrhart
Hons Hruška	Jan Kudrhart		Jan Partl
Timoteus kramář	Jan Partl		Jiřík Pekař
Daniel Samek ⁹²	Vít Rathouzský		Jan Řečický
	...		Daniel Samek ⁹³

⁸⁵ Jména jsou seřazena podle abecedy, nikoliv podle váženosti.

⁸⁶ J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 794.

⁸⁷ J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 794.

⁸⁸ MZA v Brně – SOKA Pelhřimov, AM Pe, kniha č. 60, fol. 91, 94, 99, 119.

⁸⁹ MZA v Brně – SOKA Pelhřimov, AM Pe, kniha č. 60, fol. 2, 8, 12, 13, 57.

⁹⁰ Obecní starší z roku 1612 nelze dohledat.

⁹¹ U osob Adama Hrůzy a Jakuba Hrůzy je otázkou, zda-li nebyli i konšelé. V knize Josefa DOBIÁŠE – *Dějiny*, III/2, s. 794 jsou uvedeni jako konšelé, ovšem v radním manuálu z roku 1611 jen jako starší obecní.

⁹² J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 799.

⁹³ MZA v Brně – SOKA Pelhřimov, AM Pe, kniha č. 60, fol. 2, 13, 15, 55, 63.

Timoteus kramář

Jiřík Pekař⁹⁴

⁹⁴ U Timotea kramáře a Jiříka Pekaře jsou pochybnosti. V knize J. DOBIÁŠE – *Dějiny*, Díl III/2, s. 799 jsou uvedeni jako obecní starší v roce 1611, ovšem v dochovaných částech radního manuálu z téhož roku ne.

IV. Městské knihy

IV. 1. Bádání

Městské knihy, alespoň tedy ty soukromoprávní, se začaly zkoumat na německém území, konkrétně ve městech dolnorýnských. Tyto oblasti se nacházely na území saského práva a počátek studia je spojován s knihou Homeyerovou.⁹⁵ V české historiografii dlouho nebyla ediční činnost tak mohutná jako v Německu. Postupem času se výzkum knih zlepšoval, díky čemuž se více projevovala snaha povznést a prohloubit jejich studium.⁹⁶

Samotné studium městských knih započalo Tomkovým pojednáním o nejstarší knize staroměstské z roku 1310,⁹⁷ které vyšlo v Časopisu českého muzea. Jeho článek⁹⁸ knihu rozebírá a určuje právní význam zápisů, ale nepřinesl žádné srovnání s dalšími knihami. Velkým průkopníkem studia městských knih českých se tak stal Jaromír Čelakovský. Ten vydával *Soupis rukopisů archivu královského hlavního města Prahy*, kde pražské městské knihy porovnával. K tomu, ještě s užitím formuláře písaře Prokopa, ukázal stav vývoje městských knih ve Městech pražských ve 14. a 15. století. Tato práce má největší význam v tom, že Čelakovský zkoumá spojitost a příbuznost městských knih, jež se pojímají za organický celek, a obrací svou pozornost na veškeré zachované druhy knih. Posléze se tématem městských knih zabývali také Karel Polesný,⁹⁹ Ferdinand Tadra¹⁰⁰ a mnozí další. Výše zmínění autoři, s výjimkou Jaromíra Čelakovského, se

⁹⁵ Carl Gustav HOMEYER, *Die stadtbücher des Mittelalters, insbesondere das Stadtbuch von Quedlinburg*, Berlín 1860.

⁹⁶ Václav VOJTÍŠEK, *O studiu*, in: Zdeněk FIALA (ed.), *Výbor*, Praha 1953, s. 53-58.

⁹⁷ Tato nejstarší dochovaná městská kniha pochází z roku 1310 a nazývá se *Liber Vetustissimus*. Byla používána městskou radou od října roku 1310 a sloužila k zapisování rozmanitých správních i právních aktů, hlavně pro paměť. Po roce 1310 se začal počet městských knih v českých a moravských městech zvyšovat a na konci 14. století byla v každém královském městě alespoň jedna. R. NOVÝ, *Městská diplomatika v Čechách a na Moravě do poč. 16. stol.*, in: J. ŠEBÁNEK – Z. FIALA – Z. HLEDÍKOVÁ (edd.), *Česká diplomatika*, Praha 1971, s. 170. Nejnověji Hana PÁTKOVÁ, *Faksimilie městské knihy Starého Města pražského*, Praha 2011.

⁹⁸ Václav Vladivoj Tomek, *Knihy Starého Města pražského od roku 1310*, Časopis českého muzea 18, 1844, č. 4, s. 566-588.

⁹⁹ Karel Polesný, *Manuál pelhřimovské městské rady z let 1680-1685. Obraz raně barokního Pelhřimova*, Pelhřimov 2005.

¹⁰⁰ Ferdinand TADRA, *Kanceláře a písaři v zemích českých za králů z rodu Lucemburského Jana, Karla IV. a Václava IV. (1310-1420)*, Praha 1892.

zabývali hlavně městskými knihami soukromoprávními a jen z části se dotýkali i jiných knih.¹⁰¹

V období od konce první republiky až do druhé světové války se městskými právními knihami z oblasti dnešní České republiky, především v otázce magdeburského práva, zabýval William Weiszäcker, jenž připravil edici magdeburských výroků pro odvolací soud v Litoměřicích ze 14. století. Následně působnost litoměřického práva zpracoval společně s Ottou Peterkou.

Ihned po druhé světové válce studium městských knih značně upadá. Přesto později došlo ke zlepšení, a to konkrétně v roce 1953 v souvislosti se vznikem Komise pro soupis a studium rukopisů. V té pracovali Václav Vojtíšek, Miroslav Boháček, František Čáda a Václav Vaněček. V současné době se na pracích v rámci tohoto projektu moc nepokračuje, a tak jsou rukopisy městských práv vydány pouze v Souborném katalogu rukopisů, který vyšel na přelomu tisíciletí. V poslední době se systematictější rukopisům z této oblasti věnoval pouze František Hoffman¹⁰² a Jaromír Štěpán.¹⁰³

IV. 2. Charakteristika městských knih

Městské knihy svou podstatou i významem souvisí s vývojem listiny, jejíž funkci přejaly. Jsou také písemným svědectvím o právních pořízeních složeným v určitých formách, které jim dodávají průkaznou moc. Proto je jejich studium považováno za součást diplomatiky, konkrétně v listinách soukromých. Definice městských knih často jen bývá nahrazena jejich výčtem, přitom definice není nijak složitá. Dá se totiž říct, že městská kniha je taková kniha, která je vedena městským úřadem k potřebám úředníků. Jsou to zároveň knihy úřední, neboť mohly vzniknout i bez formálního charakteru. Městské knihy mají však dvojí definici. Jsou to také knihy, jež slouží k potřebám úředníků pro pojištění práv města i jednotlivých měšťanů. Na tyto dva druhy byly městské knihy dlouho rozlišovány, dokonce se tak rozlišují i dnes.¹⁰⁴

Význam městských knih dokazovala také vážnost městského písaře, jenž byl nazýván „okem města“. Každopádně městské knihy sloužily k pojištění právních potřeb

¹⁰¹ V. VOJTÍŠEK, *O studiu*, in: Zdeněk FIALA (ed.), Výbor, Praha 1953, s. 61-67.

¹⁰² František Hoffmann, *K soupisu rukopisů městských práv v českých zemích*. In: Městské právo v českých zemích 16.-18. století, Praha 1979, s. 245-256.

¹⁰³ Ludmila SULITKOVÁ, *Vývoj městských knih v Brně ve středověku (v kontextu vývoje městských knih v českých zemích)*, Praha 2004, s. 15.

¹⁰⁴ V. VOJTÍŠEK, *O studiu*, in: Zdeněk FIALA (ed.), Výbor, Praha 1953, s. 53-55

města, kam patřily knihy privilegií, knihy památné, berní, úročné, dekretů, patentů atd. Navíc sloužily i jako pojištění práv jednotlivých měšťanů, mezi ty zase patřily knihy soudnictví trestního a civilního, práva jak sporného, tak nesporného.¹⁰⁵

K zakládání městských knih se začalo přistupovat v českých královských městech a knihy sloužily k potřebám rozvíjející se městské správy. Jako první s tím začalo Staré Město pražské. V Praze byla založena nejstarší kniha už ve třináctém století, kolem roku 1280 za vlády Přemysla Otakara II. Tato kniha není dochována, ale nejspíše šlo o knihu pro potřeby městského soudu. Již o pár let později, v roce 1296, byly stanoveny povinnosti pražského písaře, který musel umět sestavovat listiny, měl být přítomen u vybírání daní, což předpokládalo jejich evidenci. Postupem času se městské knihy ujímaly i v dalších městech, jelikož bylo zapotřebí písemně fixovat jak záležitosti celé obce, tak jednotlivých měšťanů.¹⁰⁶

IV. 3. Dělení městských knih

V dnešní době se dají městské knihy rozdělit do čtyř skupin podle oborů městské správy:

- 1) Knihy pamětní
- 2) Knihy městské správy Knihy městského soudnictví
- 3) Knihy městského soudnictví
- 4) Knihy vzniklé z přenesené veřejnoprávní působnosti města

Pamětní knihy a zejména knihy smíšené se nacházely spíše v menších městech, která byla založena spíš později. V těchto knihách se nachází zápisy všeho druhu, například: převody nemovitostí, městské počty, pamětní záznamy všeho druhu nebo opisy privilegií.

Knihy městské správy se dají rozdělit do dalších dvou sekcí. Tou první jsou finanční knihy, mezi které se řadí berní knihy, radní počty, rejstříky královského šosu a různé účetní knihy městských hospodářských úřadů nebo nově vzniklých komisí. Tou druhou jsou kancelářské knihy. Ty vznikly v souvislosti s rozšířením agendy v kancelářích větších měst k vytváření speciálních písemných pomůcek pro městskou administrativu. Patří mezi ně formuláře, kopiáře, knihy korespondence, knihy právních

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 78-81

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 11.

naučení, jež měly formu register, a knihy privilegií, které měly formu kopiářů.

Knihy městského soudnictví zahrnovaly rozsáhlou agendu, mezi kterou patřila agenda civilní jak sporná, tak nesporná, i trestní. Nejstarším typem těchto knih jsou knihy radní, do kterých byly zapisovány pamětní a soukromoprávní záležitosti civilně právního charakteru. Ve druhé polovině 14. století a na počátku 15. století přešla výhradní soudní pravomoc na městskou radu, takže začalo docházet i k úpravě knih. Znakem měnící se instituce je především vznik radních manuálů v 15. století, které přebíraly agendu převodů nemovitostí a postupem času nahradily rychtářské knihy. Ve vztahu k těmto knihám začaly také vznikat trhové a zápisné knihy.

Knihy vzniklé z přenesené veřejnoprávní působnosti života jsou poslední skupinou knih. Ty navíc zapříčinily vznik speciálních knih sirotčích. Trochu jiná je situace u zvláštních knih kostelních záduší, jež byly zřizovány pro evidenci kostelních platů. Podstatou zde bylo uplatňování patronátního práva městskou obcí, pokud šlo nejen o prezentaci farářů, ale i o správu zádušního jmění.¹⁰⁷

Radní manuály se řadí do druhé skupiny ke knihám městské správy a patří k důležitým svědectvím historie. Dříve se manuály dělily na dva druhy – na běžné a autentické, přičemž zápisy, které do nich byly vnášeny, se týkaly jednotlivých měšťanů. Dříve se do radního manuálu poznamenávalo naprosto vše, co se před radou řešilo. Z běžného manuálu býval následně zápis přepsán do autentického materiálu. V šestnáctém století přichází změna a dochází k dělení na oddíly sporné a nesporné. Zápisy začaly nabývat formální podobu protokolu o zasedání městské rady. Měly sloužit pro zachování paměti o projednávaných záležitostech a dalších právních aktech vykonaných před městskou radou.¹⁰⁸ Jednodušeji jsou to knihy provizorních zápisů, které byly následně přenášeny do knih určených k trvalé paměti. Obsahovaly všechny případy, které se řešily před radou, a proto lze tvrdit, že pelhřimovská kniha z let 1610-1613 je opravdu radním manuálem.

¹⁰⁷ R. NOVÝ, *Městská diplomatika*, in: Jindřich ŠEBÁNEK – Zdeněk FIALA – Z. HLEDÍKOVÁ (edd.), *Česká diplomatika*, Praha 1971, s. 170-174.

¹⁰⁸ L. SULITKOVÁ, *Vývoj*, s. 23-24.

V. Rozbor pramene

V. 1. Popis vnější

Originál radního manuálu je uložený v Moravském zemském archivu v Brně – Státním okresním archivu Pelhřimov. Jde o nevelkou knihu o rozměrech 33 x 21 x 3 cm a je celý psán na ručním papíře. Filigrány zde odhaleny nebyly. Tento dokument má formu knihy, která ale nemá žádnou vazbu. To může být důkazem nedobrého zacházení s daným manuálem. Právě o osudu radního manuálu máme důležité informace, které ukazují, že s ním nebylo nakládáno zrovna nejlépe. Záznamy o jeho osudu máme díky Janu Friedovi.¹⁰⁹ *Když poté Jan Fried s několika spolupracovníky prohlíželi půdu, našli pod podlahou na klenbě poházeno velké množství spisů, z nichž nejstarší pocházely již z počátku 17. století. Tyto spisy dosud sloužily jako tepelná izolace soudních kanceláří. Část z nich byla použita také k zatápění.*¹¹⁰ To, že byla tato cenná archiválie používána jako izolace, je celkem snadno rozpoznatelné. Většinou folií chybí okraje stránek, takže některá slova tam chybí nebo se nedají přečíst. Navíc jsou na některých stránkách viditelné známky poškození vodou, ale tyto skvrny naštěstí většinou nebrání přečtení textu.

Radní manuál obsahuje celkem 130 folií. Značným problémem dokumentu je stav jeho dochování. Z roku 1610 se totiž uchovalo jen pár záznamů, které se vešly na necelé dva listy. Rok 1611 je na tom o něco lépe, ovšem dochovala se jen polovina roku, takže všechny záznamy končí 17. června, což by mohlo souviset s vnitropolitickou situací v Čechách v roce 1611 za tzv. vpádu Pasovských. V této nebezpečné době se rada pravděpodobně nescházela a řízení obecních záležitostí převzal primas s úřadujícími purkmistry. Nejméně zachovalý je ovšem rok 1612, z kterého pocházejí pouze tři

¹⁰⁹ RNDr. Jan Fried se narodil roku 1881 v Pelhřimově. Mezi lety 1901-1906 absolvoval studium historie a geografie na filozofické fakultě Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze. Studium sice neukončil státními závěrečnými zkouškami, přesto mohl působit jako učitel na střední škole. On a JUDr. Antonín Linhart se zasloužili o vznik muzea v Pelhřimově v roce 1907. Fried se také účastnil první světové války, kdy většinu konfliktu působil u haličského 58. pěšího pluku. Téma války se pro něj stalo neopomenutelným v jeho bádání. Po válce se stal středoškolským profesorem v Pelhřimově. Během druhé světové války se věnoval spíše popularizační a odborné práci. 10.3. 1952 byl předvolán na Okresní národní výbor v Pelhřimově, kde mu byl vydán jmenovací dekret okresního archiváře. O půl roku později (9.10. 1952) získal potvrzení, díky kterému mohl vstupovat do archivů a spisoven národních výborů, ovšem jen na území tehdejšího pelhřimovského okresu. Jan Fried zemřel v roce 1965, ale jeho doba působení na pozici archiváře je pro Pelhřimov přelomová. Kolektiv autorů, *Msgr. František Bernard Vaněk a Dr. Jan Fried*, Pelhřimov 2015, s. 93-107 a 146-147.

¹¹⁰ Tamtéž, s. 149.

záznamy. Tuto skutečnost je složité vysvětlit. Nejlépe dochované jsou v tomto ohledu záznamy v radním manuálu, které pocházejí z roku 1613. Ten je totiž téměř kompletní a končí až sedmnáctým listopadem.

V. 2. Vnitřní popis

Hlavním jazykem rukopisu je čeština, avšak lze v něm nalézt pár latinských slovíček. Většinou jde o běžně užívané úřední výrazy jako *item*,¹¹¹ *nota bene*¹¹² nebo *verte duos foliis*.¹¹³ Drtivá většina dokumentu je psána českou novogotickou kurzívou, avšak lze v něm nalézt i prvky české novogotické polokurzívy. Výjimkou jsou latinská slova, která jsou psána humanistickým písmem.

O zkoumaném a editovaném radním manuálu se dá celkem s jistotou říct, že není kopií, nýbrž originálem, který byl používán při radních schůzích, v jejichž průběhu vznikal. Důkazem mohou být často škrtaná a přepisovaná místa, která lze nalézt prakticky na každém foliu. Zároveň jsou v dokumentu zachytitelné občasné chyby, kdy v seznamu radních osob se jeden člověk nachází dvakrát v tentýž den a podobně. Do manuálu také byly podle některých zápisů vkládány papírky s dodatky nebo odkazy, drobné účty, potvrzení o převzetí a jiné drobné dokumenty, avšak ty se do dneška nedochovaly. To také značí běžnost a praktičnost používání studovaného materiálu. Do radního manuálu však byla také jedna zpráva připsána. Písmo, kterým byl tento záznam zachycen, se nepodobá žádnému, které je v manuálu průběžně používáno, a proto je možné, že byl tento záznam do knihy dopsán neznámou osobou až mnohem později.

Původně byly listy označovány inkoustem na pravém horním rohu. Později však lze nalézt na každém dokumentu ještě číslo napsané tužkou. Tato čísla byla nejspíše připsána v archivu a jsou podle nich seřazené listy tak, jak jdou za sebou. Je překvapivé, že číslo jedna začíná až rokem 1612 a pokračuje rokem 1613. Až poté nalezneme roky 1610 a 1611, které jsou tužkou popsány až následně. V edici jsou označena folia, která jsou zde připsána tužkou, jelikož ne na všech se označení inkoustem nachází. Zároveň je edice řazena chronologicky, proto začíná až foliem č. 89 a následují další.

Přes všechny nedostatky je radní manuál z let 1610-1613 bezpochyby zajímavým a důležitým zdrojem informací pro dějiny městské správy a života lidí v Pelhřimově ve sledovaném období. Na podrobnější zkoumání života uvnitř města již nezbylo v práci

¹¹¹ Dobře si poznamenej; Všimni si.

¹¹² Také.

¹¹³ Obrat' dva listy.

bohužel místo, ale jako inspirace pro podobně zaměřené bádání by mohly posloužit například práce badatelů, kteří se zabývají každodenností, mentalitami a kulturou v raném novověku jako Václav Bůžek¹¹⁴ nebo Richard van Dülmen¹¹⁵ a mnoho dalších.

V. 3. Charakteristika zápisů

Radní manuál, jehož edice je obsažena v příloze práce, obsahuje velké množství zápisů. Celkem jsem jich napočítala na 416, a proto jsem se pokusila je rozdělit do menších skupin, jejichž tabulku lze nalézt v přílohách této práce.¹¹⁶

Hned tou první se staly záležitosti finanční, které jsou ještě nadále rozděleny v tabulce do podkategorií. Byly to právě finanční věci, které se v radním manuálu objevovaly nejčastěji a zabraly téměř jednu čtvrtinu všech řešených případů. Největší část této skupiny tvořily koupě a prodeje, a také přípovědi, též známé jako přísliby různých dlužných částek. Jen tyto dvě kategorie představují polovinou všech řešených finančních záležitostí.

Další kategorií jsou věci, které se týkaly řemesel nebo cechů. Nejčastěji šlo o přísahy nových členů některého z cechu, obnovení cechmistrů nebo povolení vykonávání živnosti v Pelhřimově. *Cechmistrů v řemesle soukenickém obnovení žádali, čehož užíli. I obnovení a volení zase cechmistrů.*¹¹⁷

Druhou nejpočetnější skupinou jsou žádosti jednotlivých měšťanů, kterých se nakonec naskytlo 39, čili skoro desetina všech projednávaných případů. Jejich podrobnější rozbor lze nalézt v přílohách.¹¹⁸ Zde zase byly poměrně časté žádosti o povolení manželství, a to nejčastěji se sirotkem, na něhož se vztahovalo tzv. vrchní poručenské právo městské rady. *Tomáš Mydlářů žádal, aby mu za manželku dána byla Barbora, dcera n. Jana Měchury.*¹¹⁹

Vcelku často se v editovaném prameni objevovaly také stížnosti. Nejčastěji mezi nimi figurovalo ublížení na zdraví, urážka na cti nebo špatné chování obecně. *Kubele z Janovic stěžoval sobě do zeta svého, a že zbil a stloukl ženu jeho starou, a že s ním zbejtí nemůže, a to činí, když jeho Kubele doma není, a když má domů přijíti, tehdy uteče, a*

¹¹⁴ Václav BŮŽEK – Pavel KRÁL (edd.), *Člověk českého raného novověku*, Praha 2007.

¹¹⁵ Richard van DŮLMEN, *Kultura a každodenní život v raném novověku (16.-18. století)*. Dům a jeho lidé, Díl I, Praha 1999; Vesnice a město, Díl II., Praha 2006.

¹¹⁶ Tabulka č. 1, s. 117-118.

¹¹⁷ MZA v Brně – SokA Pelhřimov, AM Pe, kniha č. 60, fol. 65.

¹¹⁸ Tabulka č. 2, s. 118.

¹¹⁹ MZA v Brně – SokA Pelhřimov, AM Pe, kniha č. 60, fol. 96.

*nepřijde za několik [neděl].*¹²⁰

Rozdělení je podrobnější, ale já bych se ještě chtěla zastavit u kategorie, kterou jsem označila jako „ostatní“. Zde jsou totiž řešeny případy většinou jednotlivě, proto je nebylo možné soustředit pouze do jedné konkrétní samostatné kategorie. Výjimkou je však rok 1611, kdy na území Čech vpadli Pasovští. Z toho roku totiž pochází rovnou deset zápisů, které se týkají bezpečnosti. *Snášeli se páni, aby vždycky na tento čas varta držána byla, totiž po vosmi podruzích a dvou sousedích na bráně Dolní ve dne. V noci pak mezi vobojí na branami u vohně, aby varta byla, totiž dva sousedi a dva podruzi.*¹²¹ Následně by do této kategorie patřil také tzv. čarodějnický proces, který je tím nejdelším zápisem v celém radním manuálu. V originálním znění mu totiž patří téměř tři folia, zatímco v přepsaném znění je to přibližně strana a půl; žádný ze záznamů není delšího rázu. *Pan purgmistr a páni dali vyhledávati puotah a domnění na Ivanku hrnčírku tak, jakž zprávy o ní, že by kouzliti a s čárami zacházeti měla.*¹²²

V. 4. Funkce radního manuálu

Obsahová skladba záznamů v manuálu, stejně jako způsob jejich zápisu umožňují sledovat, jak probíhala běžná zasedání městské rady a jak konšelé v čele s purkmistrem řešili různé typy podání nebo žalob. Formulář zápisů je až na několik výjimek v podstatě vždy stejný. Začíná datací a seznamem přítomných osob, který nahrazuje prezenční listinu. Poté je stručně poznamenáno, o co v konkrétní kauze jde. Poslední část zápisu pak tvoří rozhodnutí konšelů.

Rada rozhodovala jako grémium většinou hlasů, přičemž poslední své mínění oznámili purkmistr a primas. V jednoduchých případech městský písař do manuálu poznamenal jen konečný verdikt, ale ve složitějších kauzách, jakou představovalo vyšetřování žháře, kde se rozhodovalo o jeho výsledku útrpným právem, nebo v případě z čarodějnictví obviněné Ivanky hrnčírky, je zaznamenán hlas každého člena rady jednotlivě. V jednodušších trestních případech je uvedena pokuta nebo fakt, že dotyčného „páni v kázeň svou vzali“, což znamená, že byl na nějakou zpravidla kratší dobu uvězněn v městské šatlavě. Jen ve výjimečných případech byl dotyčný uvržen do hladomorny známé v Pelhřimově pod názvem „Vohniště“. V hrdelních případech se pak setkáváme s tím, že za jistých podmínek byla provinilcům udělena milost s tím, že pokud ještě někdy

¹²⁰ MZA v Brně – SokA Pelhřimov, AM Pe, kniha č. 60, fol. 44.

¹²¹ MZA v Brně – SokA Pelhřimov, AM Pe, kniha č. 60, fol. 109.

¹²² MZA v Brně – SokA Pelhřimov, AM Pe, kniha č. 60, fol. 3, 4 a 5.

v budoucnu spáchají podobný čin, bude jim předchozí provinění přičteno a o to těžší pak bude i trest. Tak tomu bylo například v případě ženatého nájemce vrchnostenského mlýna, který svedl poddanou děvečku a přivedl ji do jiného stavu, za což měl být sťat a ona vymrskána z města, ale na přímluvy vlivných osob jim byl oběma trest zmírněn.

Většina záležitostí byla v radě projednána a současně na tomtéž zasedání i rozhodnuta a vyřízena. Pokud byl písemným vyřízením nebo nějakým dalším administrativním krokem pověřen ze své funkce městský písař, pak si udělal v manuálu poznámku, jak má postupovat, například: „Nota bene. Zápis udělat“, což bylo po vykonání potřebného kroku v manuálu posléze škrtnuto a vedle bylo připsáno „Vepsán“. Pokud se složitější záležitost vlekla déle a projednávala se po částech, můžeme se setkat s tím, že si písař do manuálu poznamenal, kde kauza pokračuje například slovy „Verte duos foliis“ anebo „v manuálu na listu 42“.

Specifický typ zápisu představuje poznamenání o obnově rady. Šlo o slavnostní akt, který od roku 1596 v Pelhřimově konal buď podkomoří nebo některý z úředníků královské komory. Opět je zde uvedeno, kdo obnovu konal, kdy a samozřejmě je uveden seznam osob, které byly nově „dosazeny do rady“, případně na místo městského rychtáře.

U záznamů finanční povahy se setkáváme s tím, že písař do manuálu poznamenal údaje o plnění finančních závazků. Například u koupí a prodejů nebo u projednání pozůstalostí či dlužních vypořádání se objevuje poznámka „dáno mu“. V případě složených depozit – například pro sirotčí kasu – se objevuje poznámka „vydaný“ nebo „zůstaly za pány“ a podobně.

V případě důležitých právních aktů vykonaných před radou, kam patřila například přísaha nově zvolených cechmistrů nebo přísaha věrnosti nově přijatých měšťanů nebo v době válečného nebezpečí podruhů, se v záznamu o této události objevuje plný text složené přísahy.

Jiným zajímavým případem jsou zápisy, které obsahují informace o došlé korespondenci. Jde o „patenty od pánův hejtmanův krajských“ nebo o relace od úradů, reversy či jiné dokumenty předložené radě. Patřily k nim i potvrzovací (konfirmací od pána rectora universitatis na pana bakaláře Adama Pichmana) či výhostní listiny, fedrovní listy pro vandrovní tovaryše (od jednoho hraběte list) a další. Můžeme se v jejich případě setkat i s tím, že si písař pro lepší orientaci zaznamenal, kam přesně dokument uschoval. Například „Revers ... čten a schován do oumary panský“, čímž byla myšlena velká truhlice v opatrování purkmistra uchovávaná na radnici. Ukládaly se do ní nejen městské listiny, privilegia a další důležité dokumenty, ale také městské pečeti a hotovost. K této

truhlici měli klíče purkmistr a dva radní. Naopak pro operativní uložení korespondence a rozepsaných městských knih měl písař k dispozici v radniční kanceláři svou vlastní „oumárku“ čili menší truhličku, od které měl klíče jen on.

Za obsahovou i formální stránku zápisu v manuálu radě zodpovídal městský písař. Při přijetí do této funkce skládal povinnou přísahu. Všechny záznamy do manuálu a také vklady do dalších typů knih vedených v Pelhřimově (např. tzv. registra purkrechtní na koupě a prodeje městských domů, gruntovnice pro poddané z městského panství, špitální knihy, sirotčí knihy atp.) mohl konat pouze se souhlasem rady, v případě nebezpečí z prodlení alespoň se souhlasem úřadujícího purkmistra.

VI. Závěr

Bakalářská práce „Radní manuál města Pelhřimova z let 1610-1613“ si klade za cíl zpřístupnění záznamů událostí, které se před radou řešily. Zkoumaný materiál byl vcelku rozsáhlý, navíc jeho mínusem byl stav dochování, které bylo v jednotlivých letech nerovnoměrné. Edice se snaží svou formou co nejvíce přiblížit psanému originálu, ve kterém byly jednotlivé záznamy dobře rozlišený.

Druhá polovina 16. století byla pro dějiny města Pelhřimova přelomová. Nejprve se měnila vrchnost, kdy Trčky z Lípy nahradili Říčanstí z Říčan. A právě zde začíná zlomové období. Vláda Adama z Říčan, posléze jeho choti Evy Říčanské z Olbramovic byla vcelku bezproblémová, navíc Pelhřimovští v roce 1551 získali smlouvu, jež jim zajišťovala várečné právo. Zde ovšem klidné období končí. Poté nastoupil jako vrchnost Karel z Říčan, se kterým vedla obec několik sporů. Ten nejdůležitější byl ohledně várečného práva, kdy Karel si chtěl ve městě vařit pivo sám, přestože smlouva, kterou uzavřeli Pelhřimovští s Adamem, byla platná i pro jeho děti. Tento spor se táhl několik let, ovšem Pelhřimov svůj boj vyhrál a zachoval si várečné právo. To nebylo vše, jelikož v roce 1572 se pelhřimovští občané vykoupili z poddanství. Ještě na konci 16. století se z města ochranného stalo město královské podkomožské, takže o 16. století, minimálně o jeho druhé polovině, se dá rozhodně mluvit jako o zásadním období městských dějin.

Neměnila se však jen společnost a postavení městské obce, nýbrž také její správa. Do roku 1572 zde fungovala vrchnostenská správa, protože Pelhřimov byl městem poddanským. Následně se správa proměnila na městskou, načež přišly ještě změny v roce 1596. Hodně narostla agenda, takže musel být přijat do městské kanceláře další písař (tzv. mladší písař nebo místopísař). Nejvyšším správním i soudním orgánem ve městě se stala městská rada, zatímco reprezentantem města navenek byl purkmistr. Toto období rozhodně není v Pelhřimově probádané do hloubky, určitě by si ještě zasloužilo nějakou sondu. Stávající zdroje jsou však schopné poskytnout celkem jasnou představu, jak vypadala městská správa na začátku 17. století. Tato kapitola byla čerpána především z literatury, ale je doplněna pár poznámkami z pramene, jako kdy se nejčastěji tamní rada města scházela či seznamem městských činitelů.

Radní manuály se z diplomatického hlediska řadí mezi městské knihy, proto o nich v této práci nechybí zmínka. Radní manuály, které vznikly až v průběhu 15. století, se řadí do knih městského soudnictví. Postupem času přebraly agendu převodů

nemovitostí, dokonce postupem času nahradily rychtářské knihy.

Následuje kapitola, která zkoumá samotný pramen. Nejdříve jsem zpracovala vnitřní a vnější charakteristiku pramene, která podává informace o stavu daného materiálu a jeho rozměrech. To ale není vše, jelikož nadále se zde dají nalézt informace o písmu a jazyce a vlastně i osudu daného dokumentu. Následuje podkapitola, která se věnuje rozdělení zápisů v radním manuálu, které byly dány do větších kapitol s tím, že ty častěji psané - finanční záležitosti, stížnosti a žádosti, jsou rozdělené do menších podkategorií. Tou úplně poslední podkapitolou je funkce radního manuálu. Je zde naznačeno, jak vypadaly formuláře zápisů, jak se rozhodovalo nebo jestli rozsudek padl ještě v den řešení sporu případně až později. Také ukazuje, že za radní manuál byl plně zodpovědný městský písař, který dokonce musel složit přísahu. Navíc záznamy do manuálu i vklady do dalších městských knih mohl konat pouze se souhlasem rady nebo purkmistra.

VII. Přílohy

VII. 1. Ediční poznámka

Jak již bylo výše zmíněno, celá edice byla zpracována podle zásad vtělených do příručky Ivana Šťovíčka.¹ Jelikož se v případě tohoto pramene jedná o text ze začátku 17. století, byla použita transkripce podle pravopisných norem, které se používají dnes. Ve všech zápisech byla doplněna interpunkce tak, aby věty dávaly smysl.

Podoba přiloženého textu se snaží respektovat předlohu. Už písař se snažil rozlišovat zápisy, kdy každý z nich měl vlastní odstavec. Pokud se projednával nějaký delší případ, respektive k němu patřilo více zápisů, pak písař šikovně rozčlenil text tak, aby se v něm bylo možné snadno orientovat. Stejně rozdělen je text i v edici.

Pro upozornění na chybný text v původním dokumentu byla použita značka [!]. Pro zásah editorky dané práce, což znamenalo doplnění chybějících částí slov, byly použité hranaté závorky [] a pro text, který byl v předloze přeškrtnut bylo použito < >.

Pokud bylo v textu použito *au*, bylo přepsáno do formy *ou*. Pravopis byl upraven tak, aby neměl žádný vliv na výslovnost, opraveno bylo také *i/y*. Přepsáno bylo také písmeno *g*, nejčastěji na *j*, stejně tak bylo opraveno psaní *u, v, w*. Zároveň došlo k odstranění zdvojených hlásek. Jedinou výjimku, kde k tomu nedošlo, bylo přepsání příjmení. Psaní velkých písmen bylo upraveno podle současné pravopisné normy. Spřežky byly přepsány podle jejich významu.

V radním manuálu byly použity římské i arabské číslice, pro přepis všech byla použita čísla arabská.

Co se týče zkratk, radní manuál obsahuje tři druhy. Pokud se jednalo o tzv. suspenzi, byla použita výše zmíněná hranatá závorka na doplnění slova. Nejčastěji se vyskytuje *s^o* – svatého nebo *s^e* – svaté. V dokumentu lze nalézt také formu kontrakce a typické zkratky pro dané období. Jsou to zkratky jako *purgk.*, *p.*, či *neb*. Tyto zkratky nejsou v samotné edici rozepsané, ale jejich přehled je možno najít v seznamu zkratk použitých v edici.

¹ I. ŠŤOVÍČEK, *Zásady*, Praha 2002.

VII. 2. Edice radního manuálu

[fol. 89 – averzní str.]

Svědkové Lukšičkova² syna Dobiáše:³

Lukáš Najman postavil na místě syna svého svědky Matle lazebníka⁴ a Annu,⁵ manželku Jakuba Hoška.⁶

Matl lazebník: Slyšel [j]sem od Pihavkovy dcery Kateřiny z Plevnice,⁷ že ona syna [...], [s] ním nemluví a nepraví, než že ho má za poctivého mládence.

Anna, manželka Jakuba Hoška, to od nich slyšela, že neví má-li a bude-li mítí co čili nic. Potom po některém čase přišla k ní a prosila[?] jí, aby jí nětco na nějaké plíny dala. A ptala [j]sem se jí, s kým se dopustila toho. A na koho praví, že na jinýho nepraví než na syna Lukšičkova, a prve že se také tomu trefila. K šatlavě s manželkou Lukšičkovou, kteráž se jí ptala. Také-li je, která chce mou nevěstou bejti, protož aby sobě ta nevěsta na ní podívala, a že má beraní kožich. Však aby o tom věděla, kdyby k tomu přijíti mělo, že by se museli trkati. Víceji, že nic povědomá není.

Jan Zemanů⁸ koupil sobě pole od Kateřiny⁹ Chocholouškej ležící nad jistou Kojčickou mezi polmi Jana Šimanova¹⁰ a Jana Koláře¹¹ až do hranic volešských za 60 kop gr. hotovejch.

² Lukáš či Lukeš Najman, jinak Naymon, zvaný též Lukšiček, byl ženatý s Ludmilou. Do Pelhřimova přišel z Jihlavy v roce 1583 a usadil se v některém domě na předměstí. Patřil do soukenického cechu v letech 1583-1625(†). Jeho syny byli Dobiáš Najman či Lukšiček a Jiřík Najman či Lukšiček. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 225, 823-824; Díl III/2, s. 661.

³ Dobiáš Najman byl Lukášovým starším synem. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 225, 824.

⁴ Matl lazebník byl synem Michala lazebníka. Jako lazebník byl veden v letech 1610-1617. Měl tedy na starosti lazebnictví, bradýřství a lékařství. V roce 1613 byl vězněn, protože přebíral zákazníky Tomášovi. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 692 a 693.

⁵ Anna byla manželkou Jakuba Hoška, jinak nelze dohledat informace. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 602.

⁶ Jakub Hošek byl synem Jana Hoška a patřil mezi nejbohatší měšťany ve městě Pelhřimově. Patřil do soukenického cechu v letech 1599-1620 (†). Vlastnil právovárečný dům čp. 32 (10. dům ve čtvrté městské čtvrti). Jeho manželkou se stala Anna či Mariana, která jako vdova provozovala soukenictví v letech 1625-1630. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 574, 587-590; Díl III/2, s. 602.

⁷ O poddané Kateřině z Plevnice nelze nalézt žádné informace.

⁸ Jan Zeman alias Strnádek patřil do soukenického cechu (1593-1598/9). J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 602.

⁹ Kateřina Chocholouška byla manželkou Martina Chocholouše, s nímž sdílela hospodářství na jednom z domů v první předměstské čtvrti. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 629; Díl III/2, s. 446.

¹⁰ Jan Šimanů patřil do cechu soukenického (1596-1648), kde byl v letech 1612, 1617-1619 cechmistrem. Ve městě působil jako konšel (1606-1613, 1616-1619). Funkci městského rychtáře zastával v roce 1614 a v roce 1615, kdy ho nahradil Jan Kaňkovský. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 602, 635-636, 793-796, 800.

¹¹ Jan Kolář patřil do smíšeného cechu kovářsko-kolářsko-bednářsko-zámečnického, ve kterém byl mezi lety 1587-1613. Také se stal v daném řemesle cechmistrem, kterým byl v letech 1610 a 1611. Vlastnil na

Nota bene. <Zápis udělat>. Vepsán

Ouroka žádnýho, desátku i vovsa jednou v roce.

[fol. 90 - reverzní str.]

Přípovědi k statku pozůstalému po nebošce Dorotě Mydlářce.¹²

Alžběta, vdova po n. Jiříkovi Karbovi,¹³ připověděla se pro 10 kop gr. 5 gr. přípovědního za moždíře, kterej se u ní zmrhal.

Ite[m] Sabina¹⁴ pro 1 kopu 25 gr. pr.

Lukáš Najman¹⁵ pro dluh 1 kopy 5 gr pr. od Anny z Tábora, dcery nebošky [!] Doroty Mydlářky, povinnej.

Jan Štefl¹⁶ pro dluh 2 kop[y] 30 gr. za piva sud nedodálých od druhé dcery její, Lídy.¹⁷

Pan Sixt¹⁸ pro šaty vojenský dal 5 gr.

Petr Albrechtů¹⁹ pro 11 kop 5 gr. pr. za mlýčný [!], kteréž před rukama zůstává.

předměstí nejprve dům čp. 963 (26. dům ve třetí předměstské čtvrti) a od roku 1573 pak 18. dům ve čtvrté předměstské čtvrti. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 758-759 a 784; Díl III/2, s. 673 a 676.

¹² Dorota, vdova po tábořském měšťanovi Václavovi Budějovickém, byla dcera tábořského koželuha Michala. Podruhé se v roce 1586 vdala za pelhřimovského měšťana Jakuba mydláře, 11. února 1586 byla uzavřena svatební smlouva. Ve městě byl vždy jen jeden mydlář, odtud jeho i její přízvisko. Jakub umřel v roce 1605 a Dorota se stala jedinou mydlářkou ve městě. Ona sama zemřela v roce 1610. Bydleli v právovárečném 23. domě ve druhé městské čtvrti, dnes čp. 74. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 489-492, Díl III/2, s. 566.

¹³ Jiřík Karb byl v řeznickém cechu (1566-1609†), kde se stal v roce 1594 cechmistrem. Dožil se úctyhodného věku 88 let. Patřil k nejzámožnějším měšťanům, vlastnil právovárečný dům čp. 60 (1. dům v druhé městské čtvrti), který patří dodnes k nejvýstavnějším. V roce 1566 se stal městských rychtářem; konšelem byl v letech 1569, 1571-1574, 1576-1579, 1582, 1588, 1591-1592, 1594-1595, 1596, 1601, 1606-1608, posléze byl i primasem. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 448-457, 554, 558, 789-794, 800.

¹⁴ Sabina byla vdova po řezníku Janovi Lukšů, majitelka právovárečného domu čp. 34 (8. dům ve čtvrté městské čtvrti); v roce 1596 se k ní přiznil řezník Pavel Pita, jehož přízvisko přijala. Podruhé ovdověla kolem roku 1610, od té doby vystupuje jako vdova Sabina Pitová; mezi šesti právovárečníky samostatně vařícími pivo je doložena ještě v roce 1613. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 578-580; Díl III/2, s. 478.

¹⁵ Srov. pozn. č. 1.

¹⁶ Jan Štefl byl syn konšela Štefla Stránského. Patřil mu právovárečný dům čp. 4 na Rynku (16. dům v první městské čtvrti). V roce 1589 se stal konšelem a v roce 1605 městských rychtářem. Jeho celá kariéra je spojena s rolí městského písaře v letech 1595-1596, 1605-1621, od roku 1610 byl veden jako přední písař. Ženat byl se sestrou nejbohatšího měšťana z Humpolce Havla Medka Jičínského. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 430-434; Díl III/2, s. 72, 74 a 791.

¹⁷ Lída, druhá dcera Doroty Mydlářky. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 491.

¹⁸ Sixt Karb, člen řeznického cechu a zámožný obchodník, byl pravděpodobně syn Jiříka Karba z jeho prvního manželství s vdovou Markétou Šilhavou, dědicky vypořádaný ještě za otcova života. Vdova Alžběta Karbová byla jeho macecha. Od roku 1608 byl městským rychtářem, v letech 1609-1613 (†) zasedal jako konšel v radě. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 455-457; Díl III/2, s. 794-795, 800.

¹⁹ Petr Albrecht byl patrně příbuzný s Janem Albrechtů, soukeníkem z pelhřimovského předměstí. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 86.

Prokop žid²⁰ za koření a šňůrky 1 kopu 10 gr. pr.

Potud 27 kop 20 gr.

Erhart Soukeník²¹ pro 2 kopy 17 gr. pr.

P. Jakobovi Hrůzovi²² za sejr a za vokurky do Tábora 2 kopy.

P. Adamovi Hrůzovi²³ od podruží 2 kopy.

Léta 1610 v tom čase, když [js]me s panem primasem v Praze byli, podáno na rathouz v spisu zadání a zapsání statku od n. Brigidy²⁴ p. Samuelovi Nymburskému,²⁵ jehož datu[m] v pondělí po s[vaté]m Linhartu téhož léta 1610.²⁶

Čteno týž zadání panu Timoteovi²⁷ v sobotu den Nového léta 1611.²⁸ I[tem] též i poručení z apelací čteno Timoteovi na den s[vaté]ho Jana Evangelisty²⁹ na rathouze, kterěz pan Samuel přinesl, a dodal ho v čtvrtek před Štědrým dnem³⁰ p. purgkmistru Janovi Chábovi.³¹ Tehdáž na kterýžto den v sobotu den Nového léta byl Timoteus na rathouz obeslán, a bylo mu poručeno, aby chce-li co proti tomu říkat, tehdy aby toho pánům v spisu podal, a pakli nic, tehdy že se tak podle téhož poručení páni zachovají, ten dům že zase odpečetí, zinventujíce, jemu Samuelovi do rukou uvedou. Nechtěl tomu nic

²⁰ U žida Prokopa není jisté, jestli pocházel přímo z Pelhřimova, anebo zda byl přespolní. Jediné, co je o něm známo, že se připomněl o dluh v roce 1610 po smrti Doroty Mydlářky. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 288.

²¹ Erhart Purkhart řeč. Barunar či Broumovský, byl soukenický mistr německého původu přišlý do Pelhřimova z Broumova v severních Čechách v roce 1587 a usazený v některém z domů na předměstí. V soukenickém cechu byl mezi lety 1599-1637(†) a byl současně obchodníkem s vlnou. Cechmistrem byl v roce 1616. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 280, 808; Díl III/2, s. 602 a 635.

²² Jakub Hrůza patřil k soukenickému cechu, kterého byl mezi lety 1591-1616 a v roce 1620 cechmistrem, v samotném cechu byl až do roku 1641. Od roku 1602 do roku 1610 byl starším obecním, konšelem byl v roce 1596 a mezi lety 1611-1619. 1612-1613 byl důchodním písařem. V roce 1613 byl jedním ze šesti měšťanů, kteří vařili pivo. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 108, 478, 503, 602, 633-636, 792-796 a 798.

²³ Adam Hrůza patřil k nožířskému řemeslu. Byl obecním starším v letech 1609-1610 a konšelem v letech 1611-1619. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 670, 794-796 a 798.

²⁴ Brigida Nymburská byla druhou manželkou Samuela Nymburského a matkou Timotea Žďárského. Zemřela v roce 1610, posléze se vedl spor o její majetek. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/I, s. 765-766.

²⁵ Samuel Nymburský byl manželem Brigidy, soudil se o její pozůstalost s jejími příbuznými. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 766-767; Díl III/2, s. 629.

²⁶ Pondělí 12. listopadu 1610.

²⁷ Timoteus kramář, zvaný též Žďárský nebo Meziříčský, byl ve městě kramářem a také obchodníkem se sukny a vlnou. Zakoupil se na předměstském tzv. Rukovském domě (31. dům ve třetí předměstské čtvrti). V letech 1611-1613 byl jedním z obecních starších. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 764-768; Díl III/2, s. 709 a 799.

²⁸ Nové léto (tj. 1. leden) připadlo v roce 1611 na úterý; mělo by tedy jít o sobotu 5. ledna 1611.

²⁹ Pondělí 27. prosince 1610.

³⁰ Čtvrtek 23. prosince 1610.

³¹ Jan Cháb řečený též Zemánek patřil k nejstarším pelhřimovským rodinám. Vlastnil právovárečný dům čp. 49 (1. dům ve třetí městské čtvrti) zděděný po otci Mikuláši či Míkovi Chábovi. Byl již od roku 1579 obecním starším a nejméně v letech 1591-1619 byl ve městě konšelem, ale zemřel pravděpodobně mnohem později, až na konci třicetileté války. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 495-501; Díl III/2, s. 791-792, 794-796 a 798.

říkati, oznamujíc, že on má prve tu věc ujistěnou v naději, že od pánův v tom chráněn bude, zanechal všeho tak.

[fol. 91 – averzní str.]

Z osob radních - Jana Chába, Jiříka Pekaře,³² Václava Chřena,³³ Jana Šimanovýho, Jana Kaňkovskýho,³⁴ Václava Bendy,³⁵ Václava Smítky,³⁶ Sixta Karba,³⁷ starších obecních - Jana Partle,³⁸ tyto věci řízeny:

Relací od vyslaných z Měst pražských činěna, v čem a jaká.

Uvažovali páni psaní od p. z Roupova a poručili pohodnému rasovi zapůjčiti, a co tomu chce říkati, v spisu aby toho podal.

Kněz Tomáš Dentulín Chvojnovský³⁹ žádal toho, aby Pavel,⁴⁰ syn Jírů a zeť kněze Tomáše, z poddanosti a člověčenství, kterýmž panu purgkmistru a pánům zavázán, osvobozen a zhoštěn byl.

Na kteroužto žádost jeho odpověď dána taková, kdy soběkoliv zakoupení a kdekoliv učiní, toho že učiti má. Přijal to kněz Tomáš a pánům poděkoval.

³² Jiřík Pekař (vl. jménem Jiřík Kubů) byl jedním z nejctihodnějších a nejbohatších měšťanů. Patřil do cechu pekařského v letech 1602-1632/3 (†). Vlastnil právovárečný dům čp. 2 na Rynku (18. dům v první městské čtvrti). Oženil se s Eliškou, dcerou zámožného konšela Pavla Hružy. Byl ve městě konšelem (1602-1607, 1610 a 1614-1619) a starším obecním (1611, 1613), v roce 1615 město zastupoval na zemském sněmu. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 436-438; Díl III/2, s. 567, 793-796 a 799.

³³ Václav Chřen patřil k soukenickému cechu, jehož byl mezi lety 1587-1619 cechmistrem, ale v samotném cechu zůstal až do roku 1625(†). Mimo to byl v letech 1596-1625 konšelem a v roce 1619 i primasem. Vlastnil právovárečný dům čp. 48 zvaný Mertlovský vedle Dolní brány (2. dům ve třetí městské čtvrti), který zdědil po stejnojmenném otci v roce 1582 nebo 1583. Oženil se s Marianou, dcerou Matouše Válka. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 502-504; Díl III/2, s. 600, 632, 633, 795.

³⁴ Jan Kaňkovský byl soukeníkem mezi lety 1596-1630, v letech 1612-1613 byl cechmistrem. V letech 1604-1615 byl konšelem. V roce 1612 se stal městským rychtářem, kterým zůstal až do 20. června 1613, znovu jím poté byl v letech 1616-1617. Patřil mu některý z domů na Rynku v jeho východní frontě (čtvrtá městská čtvrť), ale vzhledem ke značně změněným poměrům po požáru města roku 1646 nelze spolehlivě určit, který to byl. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 425; Díl III/2, s. 602, 635, 793-795 a 800.

³⁵ Václav Benda byl synem Benedikta Bendy, v roce 1581 studoval na škole v Praze. Stal se cechmistrem soukenickým, kterým byl v letech 1607-1621 (kromě let 1612 a 1616). Také byl konšelem mezi lety 1608-1615. R. 1618 se stal rychtářem. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 358, 602, 634-636, 794-796 a 800.

³⁶ Václav Smítka patřil k řezníkům (1589-1618), kde byl v roce 1611 cechmistrem. Vlastnil várečný dům čp. 61 (2. dům v druhé městské čtvrti) získaný od ostatních příbuzných jako dědictví po otci Vavřincovi, rovněž řeznickém mistrovi. Stal se konšelem (1602-1605 a 1607-1613) a v roce 1606 byl rychtářem. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 459; Díl III/2, s. 555, 558, 792-795 a 800.

³⁷ Viz pozn. č. 18.

³⁸ Jan Partl nebo též Partlův byl příslušníkem staré patricijské rodiny. Byl soukeníkem a také obchodoval se sukny. Do r. 1566 vlastnil právovárečný 5. dům ve druhé městské čtvrti, který vyženil manžel jeho dcery Anny zednický mistr Kašpar Vlach. Partl byl v letech 1602-1619 obecním starším. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 468-469; Díl III/2, s. 704, 798 a 799.

³⁹ Tomáš Dentulinus (Zoubek) byl farářem v Chvojnově, který spadal pod patronát pelhřimovské městské rady. Po roce 1625 emigroval na Slovensko. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 276.

⁴⁰ O osobě poddaného Pavla Jírů z Chvojnova nelze najít další informace.

Jan Pánů, cechmistr řeznický, jsouc obeslán na rathouz, byl napomenut, poněvadž mimo předešlou záповeď toho nepatřil tak, že náký titíž [?].

Snášeli se páni, aby sirotci vesničtí byli dostavováni v pondělí na den s[vatéh]o Jana Evangelisty.⁴¹

[fol. 92 - reverzní str.]

Poručení z komory J. M. C. strany dluhu Lichtnštejnského.⁴²

Došly zprávy pana purgkmistra, že by čeledín[a] děvečka jeho Jana Kudrharta⁴³ od něho pryč ušla, a že obtěžkána jest. Protož kde by byla a zůstávala, aby se po ní ptal, a oznámil, kde by byla, pro niž páni odeslati chtějí.

Přípovědi k domu anebo statku Macháčka Maršového⁴⁴ [:]

1 Henrich⁴⁵ zámečník pro 10 kop 5 gr. pr.

4 Paní Anna Řečická⁴⁶ pro 32 kop 5 gr. pr.

2 Jan Jan Střechovskej⁴⁷ pro 5 kop 5 gr. pr. dluhu za sůl a vobecní vobilí, totiž za 1 bečku soli, 3 kopy 26 gr. a za 4 korce žita 4 kopy 36 gr., za ryby 1 kopa, ouroka s[vat]ohavelskýho 10 grošů.

⁴¹ Svátek sv. Jana Evangelisty připadl v roce 1610 na pátek 27. prosince; mělo by se tedy jednat o pondělí po tomto svátku čili o 30. prosinec 1610.

⁴² V zápisu jde o zprávu české komory o způsobu, jakým měla česká královská města splácet dluhy, které nadělal císař Rudolf II. u moravského zemského hejtmána Karla z Lichtenštejna a jeho bratrů Maxmiliána a Gundakara, za které jim místo panovníka ručila svým majetkem právě královská města. Po Rudolfově abdikaci po vpádu Pasovských do Čech, kdy se lichtenštejnská pohledávka pohybovala už kolem 200 tisíc kop míš., zprostředkoval jeho bratr král Matyáš s Lichtenštejnem dohodu, na jejímž základě města tyto dluhy postupně splácela ještě několik desetiletí. Srov. Lenka MARTÍNKOVÁ, Královské město (1596–1618). In: Zdeněk MARTÍNEK a kol., *Pelhřimov. Historie, kultura, lidé*. Praha 2014, s. 198–199.

⁴³ Jan Kudrhart byl v roce 1603 hlavou opozice proti městské radě. Bydlel na předměstí v 7. domě čtvrté předměstské čtvrti a provozoval formanství a obchod vínem. Ve městě pravidelně zastával funkci obecního staršího mezi lety 1606–1618. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 773–776; Díl III/2, s. 433 a 798–799.

⁴⁴ Matěj či Macháček Mareš, byl soukeníkem v letech 1580–1612. Patřil mu 33. dům ve druhé předměstské čtvrti tzv. pod vantroky (přívodní roury na vodu pro tzv. Prostřední mlýn), který koupil od barvíře Jana Kantorovského. Jeho dědicem se stal syn Jiřík Macháček (Maršův), soukenický mistr v letech 1608–1632. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 727–729; Díl III/2, s. 601.

⁴⁵ Henrich zámečník (vl. jménem Mayer) byl německého původu a do města se přistěhoval v roce 1596. Byl v letech 1596–1618 členem spojeného cechu kovářsko-kolářsko-bednářsko-zámečnického. Společně s manželkou vlastnil některý z domů na předměstí, ale není možné zjistit, který to byl. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 822–823; Díl III/2, s. 669.

⁴⁶ Anna Řečická byla dcera Zikmunda Kalíka Poděbradského. V roce 1605 se vdala za Jana Řečického, který byl původně poddaným Jana ml. Říčanského z Říčan, a do Pelhřimova byl propuštěn z Červené Řečice. Byl posledním pelhřimovským primasem z předbělohorské doby. Vlastnili společně právovárečný dům čp. 22 (2. dům v první městské čtvrti) zvaný původně Zelenkovský. Založili spolu rod, který sehrával významnou roli v pobělohorských dějinách Pelhřimova. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 829–830.

⁴⁷ Jan Střechovský náležel k cechu soukeníků (1600–1632), kde byl 1600–1602 cechmistrem. Kolem roku 1600 se v Pelhřimově zakoupil na 2. domě ve druhé předměstské čtvrti, který pro něho koupil jeho otec Havel Střechovský. Stal se zakladatelem významného rodu, který sehrál důležitou roli o půl století později. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, 686–687; Díl III/2, s. 602, 633–634.

Pan rychtář 16 kop.

P. Václav Chřen pro 2 kopy.

Závdavku složeno 31 kop míš., zůstávají tu na dům Macháčků, daný přípovědníkům.

3 Zikmundovi Poděbradskému⁴⁸ pro 1 kopy 5 gr. přípl[acených].

Timoteus Kramář pro 58 kop míš. dluhu ucteného a [.] [.] vitrolínu 5 gr. přípl[acených].

Pavel krejčí⁴⁹ pro 10 kop 5 gr. pr.

Verte duos foliis.

[fol. 93 – averzní str.]

Přípovědi k gruntu Bláhovému z Plevnice:

Anna Kubíková⁵⁰ pro 4 kopy 19 gr. pr. za sud piva i za práz[d]nej sud.

P. Václav Smítka pro 7 kop 5 gr. pr. za dva sudy piva.

Paní Alžběta Karbová pro 3 kopy 35 gr. pr. za sud piva.

Adam Lukšů pro 3 kopy 5 gr. pr.

Sabina pro 2 kopy 5 gr. pr. za 2 sudy piva.

Martin Pita⁵¹ pro 3 kopy 35 gr. pr.

Pavel Hrůza⁵² pro 3 kopy 35 gr. za 1 prostici soli.

V[áclav] Smítka za krávu, kterou s gruntem prodal odkázanou Mikulášovi od Matěje, bratru jeho, za tu 7 kop míš.

⁴⁸ Zikmund řeč. Kalík Poděbradský do města přišel kolem roku 1596. Byl obchodníkem a velmi schopným organizátorem, ale také bouřlivákem, který si svou svárlivou povahou dělal problémy a nepřátele. V roce 1605 se zakoupil na právovárečném domě čp. 39 (10. dům ve třetí městské čtvrti). V roce 1607 byl městským rychtářem, konšelem byl v letech 1595 a znovu 1616-1619. Zesnul mezi léty 1623-1626. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 515-519; Díl III/2, s. 700, 792, 795-796 a 800.

⁴⁹ O osobě Pavla krejčího nelze nalézt žádné další informace.

⁵⁰ Měšťanka Anna Kubíková byla vdova po zesnulém Janu Kubíkovi, který do Pelhřimova přišel v roce 1572 po vyučení pravděpodobně řeznickému řemeslu. Byl synem svobodníka Havla Kubíka z Vratíškovic. Zesnul už kolem roku 1597 a od té doby vdova hospodařila samostatně na právovárečném domě čp. 16 (8. dům v první městské čtvrti), který původně vlastnili společně. Ještě v roce 1610 vařila pivo, ale na jaře 1613 dům prodala Martinovi Košetickému a uchýlila se na výmínek. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 404-405.

⁵¹ Srov. pozn. č. 13.

⁵² Pavel Hrůza patřil k jedné z nejvýznamnějších pelhřimovských rodin 16. a 17. století. Pavel byl mladší bratr věhlasného primasa Jana Hrůzy, který se zasloužil spolu s dalšími o vykoupení města z poddanství v roce 1572, a stejně jako on byl nožírem. Pavel se stal 20. června 1613 městským rychtářem, v letech 1614-1615 a 1618 byl obecním starším. S Annou, dcerou bývalého primasa a nákladníka pelhřimovských stříbrných dolů Adama Horníka, vyženil velmi nákladný právovárečný dům čp. 38 (11. dům v třetí městské čtvrti), k němuž přikoupil i sousední čp. 39 (10. dům v téže čtvrti) a postupně i další nemovitosti, takže se stal jedním z nejbohatších mužů ve městě na konci předbělohorské doby, kdy se stal i konšelem. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 519-545; Díl III/2, s. 799 a 800.

Kovář pro 1 kopu 45 gr. pr.

Jakub Pihávků⁵³ z Chvojnova pro 1 kopu 5 gr. pr.

Ite[m] Bláhovi⁵⁴ z toho vydáno 5 kop.

Ite[m] Háka⁵⁵ pro 5 kop 5 gr.

Martinovi Matoušovému z Plevnice⁵⁶ 3 kopy.

Potud 49 kop 44 krejcary.

Ite[m] na učení řemesla Jiříka bratra jeho vydáno 12 kop. Z těch 12 kop dáno Jiříkovi, když pro list přišel, od listu i za vypravení se zase do Dačic 6 kop, a druhých zůstalo za pány 6 kop gr., až se vyučí řemeslu perníkárskému.

Ite[m] od Vondřeje⁵⁷ zadržalej verunk za rok 1611 vydáno. A přijali páni z toho závdavku k ruce sirotčí 4 kopy gr. Z toho závdavku vydáno potud 65 kop 45 gr. Z toho závdavku vydáno Vondřejovi 4 kopy 48 gr.

[fol. 94 - reverzní str.]

Léta 1611 v středu v Vigilií s[vatý]ch Tří králů⁵⁸ v sjítí na rathouz p. purgkmistra Jana Chába, pana primasa Jana Paffiusa,⁵⁹ osob radních.

Závdavek složen na grunt Bláhů v Plevnici. Přijal jej Teofil⁶⁰ v domě svém, totiž 100 kop.

⁵³ O osobě podaného sedláka Jakuba Pihávka z Chvojnova nelze nalézt další informace.

⁵⁴ O osobě poddaného Bláhy nelze nalézt další informace.

⁵⁵ O osobě poddaného Háka nelze nalézt žádné další informace.

⁵⁶ O osobě poddaného Martina Matoušova z Plevnice nelze nalézt žádné další informace.

⁵⁷ Ze znění zápisu nelze určit, o kterého Ondřeje se jedná.

⁵⁸ Svátek sv. Tří králů (tj. 6. leden) připadl v roce 1611 na neděli; jde tedy o středu před tímto svátkem čili o 2. leden 1611.

⁵⁹ Jan Paffius Kolínský byl vzdělaný muž, který přišel do Pelhřimova z Prahy krátce před rokem 1596. Je pravděpodobně totožný s *Joannem Paphiem Colinem*, který v roce 1593 získal na pražské univerzitě bakalářský titul. Ve městě tedy zpočátku působil jako správce místní školy. Krátce po sňatku s místní měšťankou neznámého jména se však brzy stal představitelem radní vrstvy. V letech 1602-1618 zastával funkci konšela, v letech 1610-1615 byl primasem. Není známo, proč byl v roce 1616 na místě primase nahrazen Janem Řečickým, ani to proč tehdy mezi konšely klesl z prvního až na šesté místo. Vlastnil některý z právovárečných domů na východní straně Rynku, ale bohužel není možné jej přesně lokalizovat. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 44, 275, 792-796, 825-826.

⁶⁰ Myšlen významný měšťan Teofil Bohdanecký, v Pelhřimově osedlý nejméně v letech 1600–1613 na domě čp. 44 (5. dům ve třetí městské čtvrti) původně zvaný Voříškovský. Vedle něj mu patřil ještě i tzv. Teofilovský dvůr s Teofilovskou zahradou na předměstí. Patrně jeho bratry byli primas Danyel a konšel Gabriel Bohdanecký, kteří zaujímali významné postavení ve městě po povýšení Pelhřimova mezi královská města v září 1596 a ještě i po první dvě desetiletí 17. století. Byl mocným poručníkem neteře Anny, se kterou se v oženil správce místní školy, bakalář svobodných umění Adam Pichman Pražský. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 468 a 508.

Léta 1611 v pátek po Třech králich⁶¹ v sjití pana purgkmistra Jana Chába, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce,⁶² Jana Šimanova, Václava Chřena, Václava Bendy, Václava Smítky, Sixta Karba, Jana Kaňkovského, starších obecních – Jakuba Hruzy, Adama Hruzy, Víta Rathouzského,⁶³ Jana Partle, tyto věci řízeny:

Pan Martin Vrabec stěžoval sobě do Václava Smítky, kterak ho nenáležitě zhaněl, i šelem, troupu a rusticusů jemu nadal. I doslejchaje toho pan Václav, k nepaměti sobě to kladl, pravíc, že byl vopilej. A pravil dále, jestli mu pak to stížné jest, aby ho z toho vinil.

[fol. 95 – averzní str.]

Počtové čtyřnedělení drženi:

Syn⁶⁴ Matěje Macháčka Maršova složil závdavku na dům votce svého 31 kop. Zůstávají tu na stole, a tu budou na dluhy Macháckovy tak, jakž připovědí při řeči.

Psaní z Tábora, [v] kterémž se přimlouvají za spolusousedu svou a dceru n. Doroty Mydlářky, aby o stateček po ní pozůstalej rozdělení byli.

Timoteus žádal, aby dům po nebošce matce jeho byl odpečetěn, a cokoliv v tom domě jest, to aby zinventováno bylo, a tak než inventář, aby vejpis jeho míti mohl.

Samuel Nymburský žádal za přečtení poručení od Jich Mi[l]ostí pánův rad nad apelacemi zřízených a po přečtení žádal podle něho zachován bejti. A dále jim oznámeno, že tak podle téhož poručení učiniti a ten statek odpečetiti i také zinventovati [mají].

⁶¹ Pátek 11. ledna 1611.

⁶² Martin Vrabec se do Pelhřimova přistěhoval nejspíše kolem roku 1590 a zpočátku bydlel v podruží. Už roku 1605 se zakoupil na právovárečném domě čp. 5 (15. dům v první městské čtvrti), který propadl obci pro zadluženost jeho majitele řezníka Jana Máchy. Martin Vrabec byl zámožný obchodník, který patřil ke slanařům (dovozcům soli). O jeho zámožnosti svědčí fakt, že byl věřitelem nejbohatších místních měšťanů. Konšelem byl od roku 1596, znovu 1598 a 1602-1616. Šlo o váženého muže, který reprezentoval v roce 1611 městskou obec na zemském sněmu. V radě však zasedal i později, naposledy v roce 1625. Krátce nato patrně zemřel. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 428-430; Díl III/2, s. 93, 792-796.

⁶³ Vít Šrámek řeč. Rathouzský se v roce 1590 přizemil k vdově Marianě Rathouzské na právovárečný dům čp. 14 (10. dům v první městské čtvrti) a přijal přízvisko po domě i po manželce. Rázem se zařadil mezi přední členy obce. Živil se provozováním obchodu. Konšelem byl v letech 1595-1596. V roce 1603 se stal městským rychtářem. Poté byl ještě starším obecním (1604-1611†). J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 409-410; Díl III/2, s. 792, 798 a 800.

⁶⁴ Jiřík Macháček (Maršův) po otci převzal 33. dům v druhé předměstské čtvrti zvaný Kantorovský v lokalitě na Obci tzv. za lávkami. Kvůli velkému zadlužení jej obratem prodal soukeníkovi Pavlovi Pokornému, přičemž potom asi bydlel v podruží. Sám byl rovněž soukeníkem (1608-1632†). Jeho syn Jakub Macháček byl sice členem pelhřimovského soukenického cechu, ale své řemeslo provozoval ve Vlašimi, kam se asi před rokem 1649 přizemil. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 728; Díl III/2, s. 603.

Snášeli se páni, aby žito prodáváno bylo po 50 gr., kdo by koliv koupiti chtěl.

Ite[m] pekařům darují páni 3 korce žita, poněvadž předešle vzali žita 100 korců z sejpek vobecních, a za ně zaplatili po 2 kopách míš.

[fol. 96 - reverzní str.]

Pan rychtář žádá za psaní k ouřadu do Hradce⁶⁵ o dluh. Povoleno tomu.

Matouš Vyšata,⁶⁶ obeslavši Tobiáše Kohouta⁶⁷ ku právu a zavedši některé svědky, žádal jich za publikování.

I odloženo jim do dvou neděl a podání za smlouvu přátelskou v tom času, a pakliby se nesmluvili, tehdy při vyjití těch dvou nedělí má jeho žádost své místo míti.

Mikuláš,⁶⁸ syn mlynáře horního, ukázal list zachovací, kterež schválen a jemu zase navrácen.

Barvířovi odloženo k složení verunku do Středopostí.

Tomáš Mydlářů⁶⁹ žádal, aby mu za manželku dána byla Barbora, dcera n. Jana Měchury.⁷⁰

Anna,⁷¹ vdova pozůstalá po n. Janovi Kudrhartovi mladším,⁷² stěžovala sobě do Teofila, že ji poručil vzíti vola jejího od sedláka z Lipice. Odepřel tomu Theofil, oznámil, že jest ho von jemu vzítí nevelel, ani tehdaž doma nebyl, než že jsou ho vzítí veleli páni cechmistři řemesla řeznického.

[fol. 97 – averzní str.]

V pondělí po s[vatých] Třech králích léta 1611.⁷³

⁶⁵ Myšlen Jindřichův Hradec.

⁶⁶ Matouš Vyšata nepatří k významným osobám. Pravděpodobně bydlel v podruží, a proto o něm nelze najít další informace.

⁶⁷ O soukeníku Tobiáši Kohoutovi, který asi bydlel v podruží, nelze nalézt další informace.

⁶⁸ Mikuláš byl mlynářem na Horním alias soukenickém mlýně v letech 1612-1614. Nájemcem byl až do roku 1616(?). J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 580-581.

⁶⁹ Tomáš byl mydlářem, stejně jako jeho otec Jakub. Ženatý byl s Barborou Měchurovou a hospodařili spolu na otcovském domě čp. 74 (23. dům ve druhé městské čtvrti). Živnost provozoval nejméně v letech 1611-1612. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 601.

⁷⁰ O Barboře, dceři Jana Měchury, nelze nalézt další informace.

⁷¹ Anna Kudrhartová byla vdova po zesnulém Janu Kudrhartovi mladším, po jehož smrti provozovala v soukenickém cechu dále živnost. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 565 a 603.

⁷² Viz pozn. č. 43.

⁷³ Pondělí 7. ledna 1611.

Timoteus Kramář žádal, aby do statku po nebožce Brigidě manželce [...štěn] <byl> a nejprve zinventován byl, předkládajíc v tom právo a spravedlnost svou podle zapsání nebošky paní matere jeho knihami městskými statku jejího.

Na to odpověď dána, že jest k dnešku p[ři]loženo jim obojí straně, čehož i žádali, že ten statek bude odpečetěn i zinventován.

Přípovědi k gruntu Kasalovému v Lipici:

Pavel Paclík⁷⁴ z Lipice, krejčí, připověděl se pro 24 kop 5 gr. pr.

Přípovědi k gruntu anebo domu Jiříka, syna Macháčkova:

Za sůl slanařům 3 kopy 26 gr., za žito 4 kopy 36 gr., za ryby a ouroku 1 kopa 10 gr. Dáno mu rychtáři 16 kop.

Václavovi Chřenovi 2 kopy 5 gr.

Henrichovi Zámečnickovi 10 kop 5 gr., na to vzal 3 kopy.

Janovi Střechovskému 5 kop 5 gr.

Paní Anně Řečický 32 kop 5 gr.

Timoteus 58 kop a za 19 h vitrolínu.

Zikmundovi Poděbradské[mu] 1 kopa 5 gr.

Pavlovi Krejčímu 10 kop 5 gr.

[fol. 98 - reverzní str.]

Léta 1611 v středu po památce Tří králů⁷⁵ v sjití na rathouz[u] p. purgkmistra Sixta Karba, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních - Václava Chřena, Jana Chába, Václava Bendy, Jiříka Pekaře, starších obecních – Adama Hružy. Tyto věci řízeny:

Cechmíři a míři řemesla tkalcovského stěžovali sobě do Sýkory,⁷⁶ syna outěchovského <šenkýře Chvojnovského Sýkory>, že jim v řemesle jejich překážku činí. Oznamujíc o tom, že [j]sou to řemeslo podle nadání jich zastoupiti a zastaviti chtěli, žádajíc v tom od pánův ochrany podle téhož nadání.

⁷⁴ Pavel Paclík byl původně poddaný z Lipice a do Pelhřimova se přistěhoval v roce 1611. V roce 1613 se oženil s vdovou Chábovou, což mu ulehčilo přijetí mezi měšťany. Nejméně v letech 1611-1613 zde dělal krejčího, al pravděpodobně zesnul až kolem roku 1630. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 223, 825; Díl III/2, s. 662.

⁷⁵ Středa 9. ledna 1611.

⁷⁶ O osobě šenkýře Sýkory z Chvojnova nelze dohledat další informace.

Pavel, syn Ježkovy,⁷⁷ stěžoval sobě do Vaňka,⁷⁸ rychtářova Milotickýho, že by měl mluvíti o něm, kterak by týž Pavel škůdcem při městě bejti a sukna na rámech ručně řezati měl, čemuž odpíraje, to má aby to Vaněk na něho vedl, provozoval.

Vaněk tomu odepřel a k nepaměti to kladl, a mluvil-li jest co [z] toho, anebo nemluvil, poněvadž velmi tehdaž vopilej byl.

I vyzdvihli to páni mezi nimi a tohož Vaňka v kázeň vzali.

[fol. 99 – averzní str.]

Václav Svoboda Tkadlec.⁷⁹

Léta 1611 v pátek den s[vatéh]o Šťastného⁸⁰ v sjití pana purgkmistra Sixta Karba, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Chřena, Václava Bendy, Jana Šimanovýho, Václava Smítky, Jana Kaňkovskýho, Jana Polesnýho,⁸¹ Jana Chába, Jiříka Pekaře, tyto věci řízeny:

Psaní od pana Arnošta⁸² o propuštění Anny Pancířové z Rohozný.⁸³

Ite[m] psaní od Táborských na některé soukeníky o dluhy za vlnu, jakožto od Kašovce.

Adam Zelenka⁸⁴ podal v spisu smluv svadebních s Annou, dcerou jeho, mezi ním a Janem Partlem učiněný, žádajíc, aby do knih městských vepsaný a stvrzený byl.

⁷⁷ Pavel syn Ježkovy byl patrně podruh, který byl v roce 1611 nařčen z krádeže a vyřezávání suken z rámu, ale další informace o něm nelze zjistit. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 816-817.

⁷⁸ O osobě poddaného Vaňka, syna rychtáře z Milotic, nelze nalézt žádné další informace.

⁷⁹ Václav Svoboda byl v roce 1611 členem tkalcovského cechu, ale pravděpodobně šlo o podruha, a tak o něm nelze nalézt další informace. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 660.

⁸⁰ Datace je nejasná. Svátek sv. Šťastného (tj. 14. ledna) připadlo v roce 1611 na pondělí; patrně tedy jde o pátek před tímto svátkem čili o 11. leden 1611, anebo o pátek po tomto svátku čili o 18. leden 1611.

⁸¹ Jan Polesný, zvaný též Vysídlil, byl členem soukenického cechu nejméně v letech 1576-1621†. Od roku 1577 bydlel v právovárečném domě čp. 33 (9. dům ve čtvrté městské čtvrti), který vyženil sňatkem s vdovou Alžbětou Hodějovskou. Ve městě byl konšelem v letech 1602-1613. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 582-584; Díl III/2, s. 793-795.

⁸² Myšlen pan Arnošt Leskovec z Leskovce, příslušník rytířského stavu, majitel několika menších statků v okolí města na Pelhřimovsku. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, III/1, s. 416.

⁸³ O poddané Anně Pancířové z Rohozné nelze nalézt další informace.

⁸⁴ Adam Zelenka patřil do cechu ševců, kde se v roce 1605 stal cechmistrem. Měl dceru Annu, která se vdala za Jana Partla. Po otci Martinovi zdědil právovárečný dům čp. 22 (2. dům v první městské čtvrti). Datum smrti není známo, ale v roce 1613 už byl mrtev. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 335, 354-355.

[fol. 100 - reverzní str.]

Pavla Krejčího a Jana, Daniele Hodáčků syna,⁸⁵ páni obeslali na rathouz, dotazujíc se jich, co by Jakub Hošek mluvil o pánech a pečeti městské.

Oznamovali, že se v tom nepamatují, a že byli velmi spílí, kromě že k podvodu nějakému pečeť městská přitisknutá jest.

Psaní od pana hejtmana krajského pana Joachima Španovského⁸⁶ o poznamenání, co se k mustrunku odsud z města a panství tohoto, totiž 32 pěších a rejthary dva, se vypravují.

Timoteus Kramář podal spisu svého, kterýmž žádal do domu nebošky Brigidy manželky Samuele Nymburského a matky jeho, uveden býti.

Pavel Pokornej⁸⁷ koupil sobě, manželce, dědicům a budoucím svým dům ležící za lávkami na Vobci s zahradou a se vším k témuž domu příslušenstvím od Jiříka Macháčkova za sumu trhovou 130 kop míš., zavdal jemu 30 kop gr. Platiti je má každoročně při posudcích po 6 kopách míš. až do vyplnění svrchupsané sumy trhové. Act[um] v pátek den sv. Šťastného léta 1611.⁸⁸

Jiříkovi, synu n. Zadražila z Bácovic,⁸⁹ vydali páni na spravedlnost jeho 7 kop míš. na šaty.

[fol. 101 – averzní str.]

Přípovědi na grunt Pancířů v Rohoznej, podal jej Štěpánek.

Jakub, podruh rychtářova zeta, Janka bratr, pro 6 kop pr. 5 grošů, totiž Janek 3 kopy a Jakub 3 kopy, daly oba hezky pr. 10 gr.

Kovář Rohozenskej pro 7 kop 13 gr. pr.

⁸⁵ Jan Hodáček mladší patřil k nejzámožnějším měšťanům. V soukenickém cechu je doložen v letech 1610-1620 a 1633-1648†, ale spíš než výrobou se zabýval obchodem se sukny a soukenickými potřebami, stejně jako jeho děd Václav a otec Daniel. Vlastnil právovárečný dům čp. 21na Rynku (3. dům v první městské čtvrti), který na konci 15. století získal jeho praděd Havel Hodáček. Z jeho manželství s Annou, vdovou po Antonínovi (Antošovi) Hružovi (†1607), vzešel jménem neznámý syn (1618). Na rozdíl od svých příbuzných se veřejnému životu nevěnoval. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 360-361; Díl III/2, s. 603. Jeho otec Daniel Hodáček ve městě soukeničil mezi lety 1588-1607, byl cechmistrem (1600-1606) a také konšelem v letech 1596 a 1603-1607. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 358-360; Díl III/2, s. 602, 633, 634, 792-794.

⁸⁶ Jáchym Španovský z Lisova byl pánem v Hořeptníku. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 198.

⁸⁷ Pavel Pokorný se do města přistěhoval odjinud; byl v soukenickém cechu (1607-1620), ale pravděpodobně žil v podruží. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 483; Díl III/2, s. 603 a 661.

⁸⁸ Datace je nejasná. Srov. poznámku č. 76.

⁸⁹ O osobě poddaného Zadražila z Bácovic nelze nalézt žádné další informace.

Rychtář pro 2 kopy 5 gr. pr.

Nechvátal⁹⁰ pro 12 kop 55 gr. pr. dáno mu

Veruňku 14 kop položiti má. dáno mu

Koupil ten grunt Pancířovskej za 1⁹¹ Zavdal 20 kop, platiti je [má] po 4 kopách, počnouc léta budoucího 1612 při každých posudcích. Act[um] třetí středu v postě 1611.⁹²

V středu po s[vatě]m Antonínu.⁹³

Konšelé staropelhřimovští stěžovali sobě do ženy rybářovy, že se k nim nenáležitě chovala řečí i skutkem, a dopouští v domě svém rozpustilostí a her. A když jí z toho trestali, v slově se jim nepoddala, srozumívá se, že má příliš dlouhej jazyk.

[fol. 102 - reverzní str.]

Léta 1611 v pátek po s[vatě]m Antonínu⁹⁴ v sjití pana purgkmistra Sixta Karba, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Chřena, Václava Smítky, Jana Šimanového, Jana Polesného, Jana Chába, Jiříka Pekaře, Jana Kaňkovského, tyto věci řízeny:

Matouše Vyšatu p. purgkmistr, páni napomenuli, aby kdyžby v tom od Kohouta Ševce⁹⁵ vyhledáván byl, což tak mezi nimi na soudu zůstává, k míru a pokoji s ním [j]souc na přátelskou smlouvu, podání povolil.

Ale on žádal podle práva zachován bejtí.

Jan Zemanů, p. rychtář, podal spisu do rady, viníc p. Jiříka Kubového,⁹⁶ p. Václava Chřena, pana Jana Šimanového, p. Václava Smítky z nářků cti. Strany vyžádaly sobě, aby jim takovej spis zapůjčen byl, ve dvou nedělích že chtějí na takovej spis odpověď dáti. Jest jim zapůjčen.

⁹⁰ O osobě poddaného Nechvátala z Rohozné nelze dohledat další informace.

⁹¹ V textu následuje vynechané místo, na které měla být doplněna suma, k čemuž nedošlo.

⁹² Středa 27. února 1611.

⁹³ Středa 23. ledna 1611.

⁹⁴ Pátek 18. ledna 1611.

⁹⁵ Kohout švec patřil k místnímu obuvnickému cechu, ale patrně se jednalo o podruha, a proto o něm nelze dohledat další informace.

⁹⁶ Srov. pozn. č. 32.

[fol. 103 – averzní str.]

Léta 1611 v středu po sv[atého] Pavla na víru obrácení⁹⁷ v sjití p. purgkmistra Sixta Karba, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – p. Martina Vrabce, Václava Chřena, Václava Smítky, Jana Chába, Jiříka Pekaře.

Jakub Zemanů z Skrejšova žádal skrze přátele své, aby z šacuňku gruntu jeho sešlo, a on aby při té živnosti zůstatí mohl. Kterejžto šacuňk stal se na poručení pánův, a to z příčiny té nechování jeho na onen čas i votce jeho. Protože času nočního s synky služáteckými s tenaty zajíce lapal, a na onen čas z oumysla člověka zamordoval. Dána jim odpověď, nahledše v zápis, kterej jest na sebe udělal votec jeho, kterejž se stal léta 1600. V manuálu na listu 42.

[fol. 104 - reverzní str.]

Léta 1611 v pátek po sv[atém] Pavle na víru obrácení⁹⁸ v sjití pana purgkmistra Sixta Karba, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Chřena, Václava Bendy, Jana Chába, Jana Polesného, Jana Kaňkovského, Jiříka Pekaře.

Václav,⁹⁹ syn n. Jana Korbeláře¹⁰⁰ z Třebíče rodilej, oblíbil sobě Annu vdovu po n. Matlovi koželuhovi,¹⁰¹ žádal za psaní přímluvní.

Panu Smilovi.¹⁰²

Jan Lambík¹⁰³ složil veruňky 1 kopy 20 gr. Přijal je švagr jeho Jan Václavíků.¹⁰⁴

⁹⁷ Středa 30. ledna 1611.

⁹⁸ Pátek 1. února 1611.

⁹⁹ Václav Korbelář pocházel z Třebíče a do Pelhřimova přiženil v roce 1611. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 771.

¹⁰⁰ Jan Korbelář byl otec Václavův.

¹⁰¹ Matl koželuh byl členem místního cechu v letech 1580-1601. Patřil mu dům čp. 843 (1. dům ve čtvrté předměstské čtvrti). Zesnul kolem roku 1604-1605. Zůstala po něm vdova Anna, která se v roce 1611 se souhlasem rady vdala za Václava Korbeláře. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 770-771; Díl III/2, s. 583.

¹⁰² Ze znění zápisu nelze určit, o jakého pana Smila se jedná.

¹⁰³ Jan Lambík byl kameník. Ve městě se usadil kolem roku 1599. Nejméně od roku 1605 mu patřil některý z domků na předměstí, který radě splácel ještě v roce 1611. Oženil se se sestrou zedníka Jana Václavíka. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 821.

¹⁰⁴ Jan Václavík vykonával mezi lety 1596-1611 zednické řemeslo. Žil na předměstí, ale není známo, ve kterém domě. S jeho sestrou neznámého jména se oženil kameník Jan Lambík. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 821; Díl III/2, s. 685.

Jan Macháčků¹⁰⁵ koupil od Matěje, votce svého, dům na Obci za 175 kop. Zavdal 35 kop. Platiti má po 7 kopách při posudcích budoucích počnouc v roce. Z toho závdavku vydán[o] vejruňku 4 kopy s práslicí.

Timoteus Kramář podal suplikací své o spravedlnost svou po mateři své Brigidě, a ten tu zanechán vztahující se na Samuele Nymburského, kterejž k témuž <statku> praví právo a spravedlnost míti. Dali mu za odpověď, že ten, na kohož se to vztahuje, přítomnej není, a že páni za nepřítomného odpovídati povinni nejsou, než když se pan Timoteus podle práva městského A. 45 a 46 s rozdílý jeho,

[fol. 105 – averzní str.]

což když se pan Timoteus podle téhož práva tak zachová, právo to k nim příslušetí a náležitě bude, tak se podle téhož vyměření právního zachovati chtějí.

<Václav> Jakub Kmoch¹⁰⁶ z města Třebíče žádal skrze Václava Martinovýho,¹⁰⁷ přítele svého, aby jemu za manželku dána byla Anna, vdova po n. Janovi mladším Kudrhartovi, a přitom dodal psaní výhostního, nímž z poddanosti propuštěn sem do města za vobyvatele. Ano i také ukázal list svůj zachovací, kterejž se schvaluje.

Na to mu odpověď dána, že se tomu psaní diví, že takovej výhost a psaní pánům purgkmistru a spoluradním jeho svědčící za mnoho neděl za sebou zadržel. K čemuž, když se paní vdova, že jeho býti chce, přiznala, páni tomu povolili, a jemu ji za manželku dali.

¹⁰⁵ Jan Macháček, zvaný též Lukšův, byl členem soukenického cechu (1607-1634†). Hospodařil na předměstském domě, ale nelze jej lokalizovat. Jeho otec Jiřík Lukšův a bratr Matěj Mach (Macháček) Lukšův) vlastnili 37. dům či spíše dvůr v první předměstské čtvrti, ale ten v roce 1607 zdědil jeho synovec Šimon či Šiman Lukšů Macháček (1607-1630†). J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 681-682; Díl III/2, s. 603.

¹⁰⁶ Jakub Kmoch se do Pelhřimova přistěhoval v roce 1611 z Třebíče, ale už od roku 1603 zde vykonával soukenické řemeslo (do roku 1628†). Také byl obecním starším mezi lety 1614-1619. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 225 a Díl III/2, s. 604 a 799.

¹⁰⁷ Václav Martinů byl členem soukenického cechu (1595-1640†), a přestože byl několikrát i cechmistrem v letech 1607-1614, nepatřil k zámožným obyvatelům města. Zanechal po sobě vdovu Annu. Pravděpodobně bydlel v domku na předměstí. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 602, 634 a 635.

Jan,¹⁰⁸ syn n. Šátka,¹⁰⁹ žádal, aby mu za manželku dána byla Kateřina,¹¹⁰ dcera n. kněze Vlacha,¹¹¹ jakožto sirotek pod správu pánův náležející. Přiznali se k tomu osobně, že sobě chtějí. Povolili tomu páni.

Alžběta,¹¹² dcera n. Jana Marka¹¹³ řezníka, manželka Jana Lašana,¹¹⁴ podala v spisu, obvinivši ním Adama Špalka,¹¹⁵ řezníka, z krámu masného.

[fol. 106 - reverzní str.]

Vítovi Těrdovi¹¹⁶ pan purgkmistr a páni přednášeli jeho nechování, totiž že se [k] v domě Anny Karbové¹¹⁷ vdovy nenáležitě choval, vopilej [j]sa, a z ní roucha strhl, jí vokrvavil. Vzali jej páni v kázeň svou.

Léta 1611 v pátek po Hromnicích¹¹⁸ v sjití na rathouz pana purgkmistra Sixta Karba, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Chřena, Jiříka Pekaře, Jana Kaňkovského, Václava Bendy, Jana Chába, Jana Šimanova, Jana Polesného, starších obecních – Adama Hruzy, Víta Rathouzského.

Nejprve činěn počet čtyřnedělní s písařem důchodním.

Dále řízeny tyto věci:

¹⁰⁸ Jan Šátek byl hrnčířem (1611-1613), stejně jako předtím jeho stejnojmenný otec. V roce 1611 se oženil se souhlasem rady s vdovou Kateřinou po zesnulém knězi Vlachovi. Patřil mu 13. dům v druhé předměstské čtvrti, ale v roce 1613 dům prodal chvojnovskému faráři Tomáši Dentulinovi (Zoubkovi) za 230 kop míš.. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 698; Díl III/2, s. 684.

¹⁰⁹ Jan Šátek starší byl hrnčíř a připomíná se ve městě již od roku 1569-1570. Žil v tomtéž předměstském domě jako jeho stejnojmenný syn. V roce 1596 za rozkolu v obci stranil opozici proti konšelům. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 698.

¹¹⁰ Vdova Kateřina Vlachová či Vlaška vlastnila některý z domů na předměstí. Jejím prvním manželem byl kněz Vlach. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 698.

¹¹¹ Vlach byl knězem v letech 1608-1611(†). J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 313.

¹¹² Alžběta Lašanová byla nevlastní dcerou Jana Marka, zároveň byla manželkou Jana Lašana. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 821.

¹¹³ Jan Marek ve městě vykonával řeznickou živnost (1564-1570). Zemřel do roku 1573. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 554 a 555.

¹¹⁴ Jan Lašan patřil mezi řezníky, v cechu je doložen do roku 1611. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 555.

¹¹⁵ Adam Špalek se do Pelhřimova přiznal v roce 1590, když si vzal vdovu po Janu Markovi. Poté vedl řeznickou živnost minimálně do roku 1611. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 555.

¹¹⁶ Vít Těrda, zvaný též Mimůněk, pocházel ze Stanovic, do města přišel kolem roku 1600. Patřil do soukenického cechu, kde byl mezi lety 1610-1642 (†). Patřil mu 20. dům ve třetí předměstské čtvrti, který vyženil s podruhé ovdovělou manželkou Annou Širokou, Mimůňkovou. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 752-753; Díl III/2, s. 602.

¹¹⁷ Zámožná měšťanka Anna Karbová napadená v roce 1611 Vítem Těrdou byla vdova, ale není známo, po kterém Karbovi. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 753.

¹¹⁸ Pátek 8. února 1611.

Snášeli se páni, aby brána Horní¹¹⁹ na ten čas v tomto nebezpečnosti ustav[ič]ně zavřena zůstávala,¹²⁰ též fortny,¹²¹ aby zavřený zůstávaly. Brána pak Dolní¹²² ta odevřena <aby byla> a dobře aby lidmi opatřena byla.

Timoteus Kramář podal spisu svého a přiložil k první své suplikaci vejpis zápisu z kněh městských, kterejž mu pod pečeti městskou vydán jest.

[fol. 107 – averzní str.]

Tobiáš Kohout podal žádosti své v spisu, žádajíc, aby páni nad ním ruku ochrannou drželi, tu při vyzdvihli a je o to srovnali.

Pan Václav Chřen na místě pana Václava Smítky, Jiříka Pekaře a Jana Šimanovýho žádali odkladu pro nepřítomného p. V[áclava] Smítku.

Odloženo stranám.

Petr Kříž,¹²³ kovář, žádá, aby páni sečtli, měl-li by co ještě za dům svůj platiti, že chce rád věděti. Odloženo mu toho do jinšího času.

Petr Bednár¹²⁴ koupil sobě, manželce a budoucím svým dům na předměstí ležící za domem Jana Bendy¹²⁵ za sumu 115 kop gr. Zavdal 15 kop. <z toho závda> Platiti jej má po 5 kopách míš. až do vyplnění. Z toho závdavku složen a vydán vejruňk 5 kop Jakubovi [...] a sirotku dcery Matěje Vlacha¹²⁶ vydáno z něho na díl jeho 3 kopy. Ite[m] víceji ji vydán ostatek toho závdavku k vdávání 7 kop.

¹¹⁹ Horní brána, zvaná též Rynárecká.

¹²⁰ Oním nebezpečnostím myšlena situace za tzv. vpádu Pasovských do Čech v lednu až březnu 1611.

¹²¹ Průchody v hradbách určené pouze pro pěší.

¹²² Dolní brána, zvaná též Jihlavská, naproti tzv. Kamennému mostu, byla jako hlavní vchod do města dobře chráněna nejen vodním příkopem a padacím mostem, ale i opevněným předbraním (barbakanem).

¹²³ Petr Kříž, zvaný též Křížek, byl kovář. Doložen je roku 1610, kdy pracoval pro soukeníky na výstavbě valchy. Na předměstí byl usazen ve vlastním domě, který ještě roku 1611 splácel, ale není známo, který dům to byl. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 820.

¹²⁴ Petr byl bednářem, určitě v roce 1611, kdy je jmenovitě připomínán, protože si tehdy koupil na předměstí od Jana Bendy domek čp. 875 (24. dům v druhé předměstské čtvrti). J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 807; Díl III/2, s. 674.

¹²⁵ Jan Benda měl za manželku Marianu. Bydleli po roce 1611 v blíže neznámém domě na předměstí anebo v podruží. Jan patřil do cechu soukenického, kde působil mezi lety 1602-1634. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 807; Díl III/2, s. 603.

¹²⁶ O osobě Matěje Vlacha, pravděpodobně podruha, nelze dohledat bližší informace, ale pravděpodobně byl nějak spřízněn s některým z pelhřimovských Vlachů.

[fol. 108 - reverzní str.]

Léta 1611 v pátek po svatě Dorotě¹²⁷ v sjití na rathouz p. purgkmistra Jiřího Pekaře, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Chřena, Jana Polesného, Jana Kaňkovského, Jana Chába.

Snášeli se páni, aby nebylo dopuštěno Kmochovi šenku vína potud, pokudž sobě toho nejedná i jiných živností městských.

Timoteus Kramář žádal, aby mu vejповěď na jeho spis učiněn[a] byl[a].

Dána mu odpověď, že nemají nač vejповědi činiti, poněvadž před nimi žádného z ničehož neobvinil.

Václavovi Korbeláři z Třebíče dána za manželku vdova Anna po n. Matlovi Koželuhovi.

[fol. 109 – averzní str.]

Léta 1611 v pondělí po s[vat]é Školastyce¹²⁸ v sjití pana purgkmistra Jiříka Pekaře, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Jana Polesného, Jana Kaňkovského, Sixta Karba, starších obecních – Jana Kudrharta.

Varty¹²⁹ nařízené i z podruhův a ujištění, aby víru městu a obyvatelům v něm chovali.

Přísaha podruhův:

Přisahám pánu Bohu všemohoucímu, vší velebné s[vat]é Trojici, panu purgkmistru a radě, starším obecním, jakožto vrchnosti zdejší, i vší obci města Pelhřimova, jakož se do tohoto města Pelhřimova za spolu obyvatele dostal, v kterém městě živnůstku <anebo řemeslo své> provozuji a mám, čehož mi pan purgkmistr a páni v této obci přejí. Protož v tomto nebezpečném čase, kdyby na toto město a obyvatele v něm jaké nebezpečství se valilo, v tom ve všem víru této obci chovati chci a budu, jich v ničemž nepronášeti a jináč nečiniti, buď v štěstí anebo v neštěstí zůstávati a všecko

¹²⁷ Pátek 8. února 1611.

¹²⁸ Pondělí 11. února 1611.

¹²⁹ Varty čili hlídky bývaly zahrnovány do povinnosti zvané „hláska“, z které se měšťané mohli za běžných podmínek vykoupit jistou finanční částkou. V době akutního nebezpečí však museli tuto povinnost vykonávat oni i jejich nájemníci, podruzi.

dobré i zlé trpěti a snášeti. Toho mi dopomáhej pan Buoh všemohoucí a svatá velebná Trojice. Amen.

Snášeli se páni, aby vždycky na tento čas varta držána byla, totiž po vosmi podruzích a dvou sousedích na bráně Dolní ve dne. V noci pak mezi vobojí na branami u vohně, aby varta byla, totiž dva sousedi a dva podruzi.

Ite[m] na věži každého dne na vartě jeden soused celej den.

[fol. 110 - reverzní str.]

Léta 1611 v středu první v puostě¹³⁰ v sjití pana purgkmistra Jiříka Pekaře, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Václava Bendy, Jana Chába, Martina Vrabce, Sixta Karba.

Manželka Šimona Tyráčka¹³¹ stěžovala sobě do manžela svého, že jí zbil velmi, učinivši jí pohrůzku, že ji zabije, a zahnal ji k Šimpachový kmotři, aby šla, a on aby jí sobě vopatřil.

Stejskal z Skrejšova¹³² složil veruňku 5 kop. <vydaný> Zůstaly za pány.

Ite[m] vydáno na díl Markýty dcery n. Beneše z Proseče¹³³ 10 kop gr.

V pátek první v Postě¹³⁴ v sjití na rathouz pana purgkmistra Jiříka Kubovýho,¹³⁵ p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Chřena, Václava Bendy, Jana Šimanova, Jana Kaňkovskýho, Jana Polesnýho, Sixta Karba, starších obecních – Jakuba Hrůzy, Jana Partla, tyto věci řízeny:

Matoušovi Vyšatovi s Kohoutem ševcem odloženo pro nebezpečnoství, kteréž na toto království se valí, do jinšího času, až by toho pokořeno bylo, aby připamatovali, že má věc jejich v uvážení vzata bejti.

¹³⁰ Středa 13. února 1611.

¹³¹ O osobě Šimona Tyráčka nelze dohledat další informace.

¹³² O osobě poddaného Stejskala ze Skrejšova nelze nalézt žádné informace.

¹³³ O osobě poddaného Beneše z Proseče nelze nalézt žádné informace.

¹³⁴ Pátek 15. února 1611.

¹³⁵ Srov. pozn. č. 32.

[fol. 111 – averzní str.]

Timoteus Žďárský¹³⁶ podal spisu svého ku právu, stěžujíc sobě do Samuele, kteréhož po třikráte ku právu obsílal a připraviti ho ku právu nemohl. Však jakž mohl, že jest ho ku právu dostal, žádaje za přečtení obvinění téhož.

Strana odporní Samuel Nymburskej žádal za přečtení poručení jich mi[lostivý]ch pánů rad J. M. C. z apelacích, žádaje podle téhož poručení zachován bejti, a prve že toho obvinění slyšeti moci nebude.

Matěj, Pavla Jiráňovaze Skutče¹³⁷ plnomocník, připomínal soud o mord, kterejž se zde v tomto městě nad poddanými jeho pána [stal], jeho žádajíc, aby ten základ, kteréhož zde v Praze zanechal, jemu vydán byl.

Na to mu odpověď dána, když revers, kterejž mu na takovej základ vydán, navrátí, jemu jej zase vydati chtějí. I vydán mu témuž Matějovi v přítomnosti s ním vyslaných bratří toho zamordovaného.

[fol. 112 - reverzní str.]

Léta 1611 v středu druhou v Postě¹³⁸ v sjití na rathouz p. purgkmistra Jiříka Kubovýho, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Václava Smítky, Jana Chába, Václava Chřena, Sixta Karba, Václava Bendy, Jana Šimanovýho, Jana Kaňkovskýho, starších obecních – Jana Kudrharta, Adama Hrůzy, Honsa Hrušky,¹³⁹ tyto věci řízeny:

Promlouváno bylo o nebezpečných místech některých <a někter [!] místech> při zdech městských.¹⁴⁰

Šimon Tyráčků dán na rukojmě na ten způsob, jestliže by se podobné věci dopustil svývolně, a z oumysla ve hry o peníze i také v vady a hanění lidí, též i s manželkou svou se vydával, jí lál, hromoval, zlořečil před dívkami svými a jí bil, a ta nejmíně čeho toho se dopustila, že by se páni něco toho doptali a dozvěděli, tehdy potud víceji páni jeho na

¹³⁶ Srov. pozn. č. 27.

¹³⁷ O osobě poddaného měšťana Pavla Jiráňova ze Skutče nelze nalézt další informace.

¹³⁸ Středa 20. února 1611.

¹³⁹ Hons Hruška byl německého původu. Přiženil se do Pelhřimova z městečka Třeště u Jihlavy v roce 1575, kdy přijal jméno Hons Hruška po Hruškovském domě manželky Marty (předtím Jan Schwob či Šváb). Ve městě byl soukeníkem a v soukenickém cechu byl v letech 1575-1613(†). V cechu byl i cechmistrem v letech 1585-1587 a 1602-1611. Byl také obecním starším v letech 1604-1607 a 1610-1613. Patřil mu 11. dům v první předměstské čtvrti. Zemřel tak zadlužený, že jeho ovdovělá manželka byla nucena prodat dům, aby uspokojila věřitele. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 643-645; Díl III/2, s. 601, 633-635, 798 a 799.

¹⁴⁰ Radní komise při obhlídce hradeb zjistila, že někteří měšťané si ve zdech svévolně vybourali otvory pro okna nebo průchody. Srov. níže v textu.

tom gruntu trpěti nebudú chtíti, nýbrž ten grunt pošacovati a prodati dají a v pokutě, aby pánům zač by ten grunt prodán byl, propadl, a potom več by mu to obráceno bylo, on by nejlépe o tom věděti musel, a to propadení rukojmím 200 kop míš. Slíbili Kocián a rychtář z Dobrý Vody, Jan Štěpán, Tyráček¹⁴¹ z Vokova rukou společní a nerozdílnou. Act[um] ut supra.

[fol. 113 – averzní str.]

Léta 1611 v pátek druhej v Postě po s[vaté]m Matěji, jinak 22. dne února, v sjití na rathouz pana purgkmistra Jiříka Kubovýho, p. primasa Jana Paffiusa. Neřídilo se nic.

Vycházelo se ten den okolo našeho města a spatřovalo se jaké nebezpečnství při zdech městských, takže mnozí za domy svejmi zdi městské srolamovali, voken a děr v nich sami o své újmě bez povolení vši obce nadělali. Jak jim to pasírováno býti má, to v uvážení své páni mají vzíti.

V pátek po neděli Reminiscere¹⁴² v sjití p. purgkmistra Jiříka Kubovýho, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Chřena, Václava Bendy, Jana Kaňkovskýho, Jana Polesnýho, Jana Chába, Sixta Karba, Adama Hoška,¹⁴³ starších obecních – Jakuba Hrůzy, Jana Kudrharta, Adama Hrůzy, Jana Partle, tyto věci řízeny:

Patent od pánův hejtmanův krajských odevřenej, kterýmžto páni hejtmané krajští poroučeti a nařizovati ráčí vejpravu lidu vojenskýho z poddaných osadlého 10. a z měst královských sedmého. Též na oficíry sbírku z poddaných po 6 groších č. Měšťané každej po 15 groších míš. ihned s sebou k mustrunku do Hradce Jindřichova v středu po neděli Oculi¹⁴⁴ odeslati mají. K čemuž obeslána byla obec na rathouz a týž patent přečten byl.

Ite[m] počet čtyřnedělní držán byl.

[fol. 114 - reverzní str.]

Ouřad purgkmistrskej přijal posudný. Schováno.

¹⁴¹ O osobě Jana Štěpána Tyráčka nelze nalézt žádné další informace.

¹⁴² Neděle Reminiscere (2. postní) v roce 1611 připadla na 17. února; jde tedy o pátek 22. února 1611.

¹⁴³ Adam Hošek byl synem Jana Hoška. V roce 1592 se oženil s ovdovělou Dorotou Matouškovou a společně pak drželi právovérečný dům čp. 36 (14. dům ve třetí městské čtvrti). Jeho druhou manželkou byla Anna neznámého původu, ale šlo o velmi nešťastný svazek. Byl konšelem v roce 1598, a v letech 1602-1606 a 1608-1611. Zemřel v roce 1613. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 552-555; Díl III/2, s. 792-794.

¹⁴⁴ Neděle Oculi (3. postní) připadla v roce 1611 na 24. února; jde tedy o středu 27. února 1611.

Přípovědi k penězům Poříčského náležejících za klisnu šenkýři Čelistenskýmu¹⁴⁵
32 kop 33 gr.

Sabina pro 4 kopy za sud	dáno jí
Pita řezník ¹⁴⁶ pro 4 kopy 5 gr. připovědného	dáno jí
Pavel Hrůza pro 7 kop 5 gr.	dáno
Vít Rathouzskéj pro 4 kopy 5 gr.	dáno
Rychtář za 1 sud míš. 5 gr.	dáno mu

V středu po jarmarce postním¹⁴⁷ řízeno:

Závdavek na grunt Pancířovský z Rohozný složen, z něho vydáváno podle přípovědi, jakž níže.

Jakub z Bezdčína²⁴⁵ koupil grunt Pancířovský od Štěpána Chromýho²⁴⁶ za 200 kop. Zaval 32 kop. Platiti jej má při posudcích nejprve příštích po 4 kopách gr. až do vyplnění. Act[um] v středu po jarmarce postním léta 1611.¹⁴⁸ Z toho závdavku vydáno přípovědníkům:

Nechvátalovi dáno 12 kop 55 gr. míš.
Ite[m] veruňk z toho položen zasedělej 4 kopy.
Rychtářovi rohozenskýmu 2 kopy 5 gr.
Podruhu rychtářovu a Jakubovi 6 kop.
Kovářovi 6 kop 13 gr. míš.
Ostatek toho závdavku vydán Štěpánovi.

[fol. 115 – averzní str.]

Léta [1611] v pátek po neděli Letare¹⁴⁹ v sjití p. purgkmistra Martina Vrabce, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Václava Chřena, Václava Bendy, Jana Chába, Sixta Karba, Jiříka Pekaře, starších obce – Jana Kudrharta, Víta Rathouzského, Jakuba Hrůzy.

Relací se činila od vyslaných z Košetic, co tam jednáno bylo.

¹⁴⁵ O osobě „šenkýře Čelistenského“, tj. nájemce výsadní vrchnostenské krčmy ve vsi Čelistné, nelze zjistit další informace.

¹⁴⁶ Srov pozn. č. 14.

¹⁴⁷ Tzv. postní jarmark čili výroční trh se v Pelhřimově konal každoročně po dobu osmi dnů počínaje úterkem po tzv. Středopostí, což byl od 16. století čtvrtek mezi třetí nedělí postní (Oculi) a čtvrtou nedělí postní (Laetare).

¹⁴⁸ Středopostí v roce 1611 připadlo na čtvrtek 28. února. Úterý po Středopostí tedy bylo 5. března. Jarmark pak trval do úterka 12. března. Jde tedy o středu po skončení jarmarku, což bylo 13. března 1611.

¹⁴⁹ Pátek 8. března 1611.

Vypravovali páni čtyry rejthary ještě koněm dvoum prvním, a tak jich všech rejtharů šest a dovozu špizního 2 koně.

Léta 1611 v středu po smrtedlné neděli¹⁵⁰ v sjití p. purgkmistra Martina Vrabce, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Václava Bendy, Václava Smítky, Jana Kaňkovskýho, Jana Polesnýho, Jana Chába, Jiříka Pekaře, tyto věci:

Řezníci žádali obnovení cechmistrů. Stalo se. Dána jim povinnost:

Přisahám pánu Bohu a panu purgkmistru, pánům, že v tomto ouřadu cechmistrském, k němuž [j]sem povolán, víru a spravedlnost milovati, cti a chvály Boží, dobrého řádu s pilností hleděti, a což přináleží k řemeslu mému <cechmistru> řeznickému v bití dobytkův, v prodajích masa všelijakého, v tom se věrně a spravedlivě od sebe sám i od tovaryšů mých chovati chci, jináč nečině pro přízeň ani pro nepřízeň, pro kázeň ani pro kteroukoliv jinou vymyslenou věc. Tak mi toho dopomáhej pan Buoh všemohoucí a svaté Evangelium. Amen.

[fol. 116 - reverzní str.]

Obnovení cechmistrů stalo se a volení [j]sou jimi páni cechmistři – p. Václav Smítka a Adam Lukšů. Dána jim povinnost.

K sazení masa z nich volen jest Jan Pánů, p. Jan Kaňkovskej, p. Jan Šimanů, p. Jakub Hruza.

K poznamenání rejstříku, co, kdo [a] kterej tejden zabije, podle sněmu volení Matěje Machovýho.¹⁵¹

Neprašek z Janovic¹⁵² složil 2 kopy. Vydaný Matoušovi na jeho díl.

[fol. 117 – averzní str.]

Léta 1611 v pátek po Velikonocí[ch]¹⁵³ v sjití na rathouz p. purgkmistra Adama Hoška, osob radních – Václava Chřena, Jana Chába, Jana Polesnýho, Václava Smítky, Sixta Karba, Jana Kaňkovskýho, p. primasa Jana Paffiusa, Jiříka Pekaře, Jana Šimanů, tyto věci uvažovali:

¹⁵⁰ Smrtná neděle (5. postní zvaná též Judica) připadla v roce 1611 na 10. března; jde tedy o středu 13. března 1611.

¹⁵¹ Matěj Mach, pekař, byl synem měšťanky Alžběty Beznosky. Patřil mu 15. dům ve čtvrté předměstské čtvrti a hospodařil na něm nejméně ještě v roce 1605. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 780-781.

¹⁵² O osobě poddaného Nepraška z Janovic nelze zjistit žádné další informace.

¹⁵³ Velikonoce v roce 1611 připadly na neděli 24. března; jde tedy o pátek 29. března 1611.

Mandát J. M. C. čten, kterýmž se sněm v pondělí po provodní neděli pokládá.¹⁵⁴

I volili osoby z prostředka svého tyto k sněmu: pana primasa Jana Paffiusa a pana Martina Vrabce.

Michal Třebíčkej¹⁵⁵ žádal, aby mu za manželku dána byla dcera n. Jana Vondrového,¹⁵⁶ kterážto jsouc tu přítomna, a toho doslejšajíc, přiznala se k tomu, že mu připověděla osobně.

<V pátek po provodní neděli v sjití na rathouz pana purgkmistra Adama Hoška, osob radních.>

V pátek po neděli Jubilate¹⁵⁷ přijal ouřad purgkmistrský pan Václav Chřen.

[fol. 119 – averzní str.]

Léta 1611 v pátek po neděli Cantate¹⁵⁸ v sjití p. purgkmistra Václava Chřena, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Jana Chába, Jana Kaňkovského, Adama Hoška, Jana Šimanovského, Jana Polesného, Václava Smítky, starších obecních – Jakuba Hrůzy, Honsa Hrušky, Jana Partle, tyto věci řízeny:

Pan primas, přijevši domů z Prahy, činil relaci o propozici sněmovní též k pánům stavům Království českého, nám odpověď přednášena.

Revers od pána z Puchamu¹⁵⁹ čten a schován do oumary panský.

Konfirmací od pána rectora universitatis na pana bakaláře Adama Pichmana,¹⁶⁰ rodiče pražského, čtena též.

¹⁵⁴ Neděle provodní, tj. 1. po Velikonocích (zvaná též Quasimodo geniti) v roce 1611 připadla na 31. března. Český zemský sněm byl tedy do Prahy svolán od pondělí 1. dubna 1611.

¹⁵⁵ Michal Třebíčský byl původem Němec a dříve se jmenoval Michel Sperneg nebo Sprengner. Do Pelhřimova se přiznal v roce 1611 k osiřelé dceři Jana Vondrů. Patřil do soukenického cechu (1612-1619†). J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 835-836; Díl III/2, s. 604.

¹⁵⁶ Janu Vondrovi se běžně říkalo Vondra Partlíček. Vlastnil právoavěrečný dům čp. 54 (20. dům v první městské čtvrti). Patřil k soukeníkům v letech 1580-1600 a 1604-1605. Byl i cechmistrem (1585-1587, 1591-1594, 1597-1600, 1603-1604). O jeho aktivitách v městské správě není nic známo. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 446-447; Díl III/2, s. 601, 641.

¹⁵⁷ Neděle Jubilate (tj. 3. neděle po Velikonocích) připadla v roce 1611 na 14. dubna; jde tedy o pátek 19. dubna 1611.

¹⁵⁸ Neděle Cantate (tj. 4. neděle po Velikonocích) připadla v roce 1611 na 21. dubna; jde tedy o pátek 26. dubna 1611.

¹⁵⁹ Myšlen jeden z vojenských velitelů stavovské hotovosti Jan Kryštof z Buchheimu, v době třicetileté války jeden z císařských generálů.

¹⁶⁰ Bakalář svobodných umění Adam Pichman Pražský řídil pelhřimovskou městskou školu od roku 1611 a později po sňatku s Annou Bohdaneckou se stal jedním z nejvýznamnějších měšťanů Pelhřimova. Byl také konšelem v letech 1616-1619. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 240-241, 390-396, 795 a 796.

Od mlynáře rožkovského podán spis pánům, kterýmž žádal, aby za delší čas v nájmu mlejna rožkovskýho zůstával, anebo aby chráněn a fedrován byl mlýnem jiným.¹⁶¹

Trubač¹⁶² podal spisu, žádajíc ním, aby mu přidáno bylo na tejdén masa a aby mu puštěna byla půlnoční hláska. Povoleno tomu a přijat na půlnoční hlásku. A k tomu přidávají mu páni na tejdén 2 h masa a na čtvrt léta soli 1 prostičku.

[fol. 120 - reverzní str.]

Adam Špalek navrátil spis jemu zapučeněj, od Alžběty Lašanový podanej, a odpověď na něj, kteráž jí zase zapů[j]čena k otažení. A na tu odpověď, ve dvou nedělích aby repliku svou dal.

Skočdopolovi¹⁶³ s Dalíkem¹⁶⁴ odloženo do středy po Božím těle.¹⁶⁵ O pranicí a vadu, která se mezi nimi [stala].

Jan mladší Hodáček jsouc na rathouz obeslán, bylo mu oznámeno, jaké stížnosti nejedny [j]sou na něho od pana rychtáře, jaké u sebe dopouští noční povyky, pranice, hry, a tance. A netoliko od pana rychtáře takové stížnosti, [j]sou od sousedů jeho okolních o týchž povycích a rozpustilostech nočních. A maje sobě najednou o to domluvu, nic z toho napravití nechce. Protož páni jemu Janovi Hodáčkovi živnost tu šenk vína a piva všelijakého jemu jest zapovědín pod pohružkou, jestliže by se tak nezachoval, tehdy aby i o varku [?] a živnost nepřišel.

Jakub Kmoch žádal skrze přáteli své, Tomáše Vokůrky¹⁶⁶ a Daniele Samkova,¹⁶⁷ aby v sousedství přijat byl a právo městské jemu aby dáno bylo, pod kterýmžto právem městským také živností městských aby užívati mohl a aby jemu puštěny byly, žádajíc, za něho se páni přátelé jeho přimlouvají.

¹⁶¹ Mlýn Rožkov u vsi Krasíkovíc na řece Bělé byl původně vrchnostenský; v roce 1572 při koupi panství připadl pelhřimovské městské obci, která jej pronajímala mlynářům.

¹⁶² O totožnosti tehdejšího městského trubače (též pozounisty) nelze dohledat další informace.

¹⁶³ Podle znění záznamu nelze určit, o kterého Skočdopole jde.

¹⁶⁴ O osobě poddaného Dalíka nelze dohledat další informace.

¹⁶⁵ Svátek Božího těla připadl v roce 1611 na čtvrtek 23. května; jde tedy o středu 29. května 1611.

¹⁶⁶ Tomáš Vokůrka se v Pelhřimově usadil v roce 1573 a nejprve si koupil nevelký domek (23. dům ve čtvrté předměstské čtvrti). Byl ševcem v letech 1573-1616. Posléze se však vzdal. Přikoupil pozemky, prodal domek, na čas se usadil v podruží, aby si mohl opatřit právovárečný dům čp. 40 (9. dům ve třetí městské čtvrti), jemuž se Vokůrkovský říkalo ještě ve druhé polovině 17. století. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 513-514; Díl III/2, s. 594.

¹⁶⁷ Daniel Samků patřil mezi soukeníky. V cechu byl v letech 1598-1637(†) a v roce 1609 byl cechmistrem. Ve městě také zastával funkci obecního staršího (1611-1619). Bydlel původně v některém z domů na předměstí, ale po Bílé hoře nejpozději roku 1625 zakoupil ve vnitřním městě. Díky tomu se dostal i do rady a v letech 1632-1639 byl primasem. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 831-832; Díl III/2, s. 602, 634 a 799.

[fol. 121 – averzní str.]

Dána mu odpověď, poněvadž jest některých protimyslností proti nim panu purgkmistru a pánům se dočínil, kteréžto protimyslnosti páni v uvážení své vzíti chtějí, a k té žádosti jemu tak povolití nemohou, nýbrž toho do dalšího času jemu odkládají.

[fol. 122 – averzní str.]

V středu den s[vatéh]o Medarda 1611¹⁶⁸ poznamenáno:

Přípovědi k statku Václava Partlíčka:¹⁶⁹

Teofil¹⁷⁰ připověděl se pro dluh svůj 70 kop gr. míš a nebo víc.

[fol. 124 – reverzní str.]

Léta 1611 v pondělí po s[vat]é Trojici¹⁷¹ v sjití pana purgkmistra a pana primasa Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Chřena, Václava Smítky, Jana Chába, Václava Bendy, Sixta Karba, Jiříka Pekaře, Jana Polesného, Jana Kaňkovského, starších obecních – Jakuba Hrůzy, Jana Partle, tyto věci řízeny:

Uvažovaný psaní od pana Kandrát Škréty,¹⁷² proviantmistra nařízeného od stavů Království českého pro fedrunek vobilím všelijakým Měst pražských a lidu od stavu verbovaného, kterejž se v Měst[ech] pražských choval.

Druhé psaní od p. Havla Medka Jičínského¹⁷³ o půjčku peněz 500 kop míš. na zaplacení předně lidu pasovského, též i toho lidu najatého, verbovaného při Městech pražských.

Jakož jest se Matěj mlynář¹⁷⁴ <kterejž> byvši tehdaž náchlebním mlynářem <naším> ve mlejně našem rohozenským, maje manželku svou, toho se dopustil a s

¹⁶⁸ Sv. Medarda (8. června) připadlo v roce 1611 na sobotu; datace je tedy zmatečná, neboť se může jednat o středu před tímto svátkem (5. června 1611) anebo o středu po tomto svátku (12. června 1611).

¹⁶⁹ Václav Partlíček, též Václav Vondrů, byl syn Ondřeje Partlíčka, měšťana z vnitřního města a soukenického mistra. Patřil k soukeníkům, kde byl v letech 1607-1620. Sám patrně bydlel na předměstí. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 448; Díl III/2, s. 603.

¹⁷⁰ Srov. pozn. č. 60.

¹⁷¹ Svátek sv. Trojice připadl v roce 1611 na neděli 19. května; jde tedy o pondělí 20. května 1611.

¹⁷² Myšlen Konrád Škréta Šotnovský ze Závořic (†1613), nobilitovaný pražský měšťan a úředník královské komory zvolený zemským sněmem za jednoho z proviantmistru (úředníků zodpovědných za zásobování) stavovské zemské hotovosti. Jinak otec věhlasného barokního malíře portrétisty Karla Škréty (1610-1674).

¹⁷³ Havel Medek Jičínský byl asi nejbohatším měšťanem v Humpolci. Býval písařem na panství želivském. Poté, co se Pelhřimov stal královským městem, byl jeho zástupcem na městech. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 433 a Díl III/2, s. 74.

¹⁷⁴ O osobě poddaného Matěje mlynáře ze Zajičkova nelze dohledat bližší informace.

Dorotou, dcerou Křížovou [z] Zajíčkova, poddanou naší, a v službě za děvečku v dvoře roho[zenským] byla, a bezbožně jí o poctivost připravil a s ní nenáležitě smilnil, toho proti prikázání božímu činiti nemaje. A pro kterežto skutek a oučinek zlý i s ní do vězení se dostal a podle ní vězení právního na hrdle jiným ku příkladu spravedlivě strestán býti měl a ona metlami vymrskána. Však na snažnou žádost a přimluvu za něho jeho milosti urozeného pána, pana Jana mladšího z Řičan a na Kosově hoře, Staré Červené Řečici a Novém Rychnově¹⁷⁵ při hrdle zůstaven jest. Však na tento z duola psaný způsob s tímto reversem na sebe učiněným,

[fol. 125 – averzní str.]

a <stouto vejminku> aby nám jakožto vrchnosti dotčené osoby, s kterouž tak v témž mlejně a dvoře našem zle a nenáležitě živ byl, pokuty 100 kop míš. za to položití povinen byl, ale rozdílně ihned aby položil 50 kop míš., a potom každého roku při času s[vatéh]o Jiří po 10 kopách grošů při nejprve příštím léta budoucího 1612 až do vyjití. A výkladem takových 100 kop grošů, kterážto pokuta pro takovej hřích spáchanej zmrhané poddané naší buďte, kteroužto o poctivost připravil a k pankhartu jí pomohl, aby s týmž pankhartem zač živa býti mohla. Však tak pokud by hřichu takového přestanouc, z něho pokání činila, a lépe nežli prve se chovala, anebo v moci naší <zůstávati> taková pokuta, nač by se nám vidělo, aby obrácena býti mohla a on <potom> nižádným vymyšleným způsobem toho aby se vymstívati nemohl, a té vuole a moci neměl gruntů našich provozováním myslivosti a chožením po nich s ručnicí anebo jakoukoliv nástrojí mysliveckou jeho, aby práz[d]jen byl, a <proti> sumou protimyslnosti nižádné jakýmkoliv způsobem, jak od osoby své, tak i skrze jiné lidi, aby nám nečinil, a to pod skutečným na hrdle strestáním pokudž by se čeho nejmíně proti nám spolusousedům našim i také poddaným všem přináležejícím k panství a statku pelhřimovskému hodně <ji ho> toho dopustil, a v tom všem, a shledán byl, tak aby mohl zase, jak by se k němu přijíti mohlo, sm[...], vzat, do vězení dán a skutečně, jakž výš dotknuto, na hrdle strestán býti bez milosti. A že se tomu všemu, jak se nadpisuje, od něho žádosti stane rukojmě <aby za sebe zastavil> takové, na kterýchž by se přestati a je přijíti mohla, aby za sebe zastavil pod propadením 100 kop grošů č. Kterežto revers i s rukojměním do knich našich pamětních slovo od slova vepsán, a co by na tu pokutu kdy při oznámených termínech

¹⁷⁵ V roce 1611-1612 byli Jana ml. Řičanský z Řičan (majitel panství Červená Řečice severně od Pelhřimova) za panský stav a Vilém Černín z Chudenic za rytířský stav hejtmany Vltavského kraje. V době stavovského povstání v letech 1618-1619 byl jedním z hejtmanů Bechyňského kraje.

složil, to se také pod týmž reversem a zápisem na sebe učiněným až do vyplnění a vykladení takové pokuty a peněz poznamenávati bude.

[fol. 127 – averzní str.]

Léta 1611 v pátek po s[vaté]m Medardu¹⁷⁶ v sjití na rathouzu pana purgkmistra a p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Chřena, Václava Bendy, Václava Smítky, Jana Polesného, Jana Kaňkovského, z starších obecních – Adam Hruza, tyto věci řízeny:

Psaní z Kaňku v příčině Jiříka Kezle tesaře¹⁷⁷ a nádobí tesařského sem učiněné.

Paclík z Proseče¹⁷⁸ složil na smlouvu o mord učiněnou 5 kop schovaný do oumarky. Jsou k nim přípovědi některých pánů sousedů, jakožto:

P. Janovi Kaňkovskému.

[j]mně za žito a hrách 1 kopa 45 gr.

Janovi Rýnareckému za prostici soli.

p. Sixtovi Karbovi 4 kopy.

Karbovi 12 kop.

Strany žádosti kněze Tomáše¹⁷⁹ na tom se snesli páni, aby zetu jeho v Plevnici propuštěný a prominutý byly roboty až do Vánoc, a v tom čase aby se mohl týž zet jeho opatřiti čeládkou tak, aby mohl podstatněji takovej roboty vykonati.

Na připsání starších nad Hameří a radou pergkverku Kaňkovského strany nádobí tesařského snesly se na tom, aby pro ušetření jich přímluvy a vychování snadnější dítek téhož tesaře odsud pryč odešlého, polovici toho nádobí jí propuštěno a vydáno a sumou téměř všecko kromě samých provazů a kladek jí vydáno.

[fol. 128 - reverzní str.]

Povinnost k ouřadu cechmistrskému mezi řemesle[m] kovářským, bednářským, zámeč[ském] a kolářským:

Přisahám pánu Bohu, panu purgkmistru a pánům starším obecním města

¹⁷⁶ Pátek 14. června 1611.

¹⁷⁷ O osobě v podruží žijícího tesaře Jiříka Kezle nelze dohledat další informace.

¹⁷⁸ O osobě poddaného Paclíka z Proseče pod Křemešником nelze dohledat další informace.

¹⁷⁹ Myšlen kněz Tomáš Dentulinus (Zoubek), pelhřimovský rodák a správce fary ve Chvojnově, která patřila pod patronát pelhřimovské městské rady.

Pelhřimova, jakožto vrchnosti a ochráncům naším, že v tomto povolání a ouřadu cechmistrském v řemesle kolářském, <truhlářském> a bednářském víru a bedlivost, jakž při sami sobě, tak i při jiných spolutovaryších a cechovních zachovati a k nim dohlížeti budeme, tak aby v řemeslích těch všech rovnost a mírnost zachována, a jeden každý za své peníze toho že by tak potřeboval, o nich učiti mohl. Toho nám dopomáhej pan Buoh všemohucí a svatá Trojice. Amen.

Obnovení cechmistrské mezi dotčenými řemesly a zanechány prvnější totiž Jiřík Šrámek¹⁸⁰ a Jan Kolář.

Mezi Janem Partlem a Janem Hadravou¹⁸¹ porovnáno totiž, že Jan Hadrava mu od své čtvrtky Janovi Partlovi k jeho poli brázdu jednu pluhem přiložiti a zase mu to, co odňal, nahradit. A jsa křiv, aby Janovi Partlovi východního 15 gr. navrátiti povinen byl.

Janovi Hodáčkovi mladšímu propuštěna zase živnost šenk[u] vína a piva všelijakého, však na ten způsob a konec, jestliže by se podobné věci předešlejších rozpustilostí mimo vyměřený čas her, tanců a dáváním na nápojův času nočního, tehdy, že ho taková pokuta zase potkati má a víceji jemu puštěna nebude.

[fol. 129 – averzní str.]

Léta 1611 v středu den s[vatéh]o Víta¹⁸² v sjití p. purgkmistra a p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Václava Chřena, Václava Smítky, Sixta Karba, Václava Bendy, Jiříka Pekaře, tyto věci řízeny:

Jiříka Hunala¹⁸³ zápis anebo porovnání v manuálu na rok 1607 ff[olio] 4.

¹⁸⁰ Jiřík Šrámek byl v kovářském cechu (1576-1611) a v roce 1611 byl cechmistrem. Od Petra Beránka si koupil na předměstí tzv. Křišťánkovský dům čp. 964 (27. dům ve třetí předměstské čtvrti), který zcela doplatil v roce 1585. Jeho synem byl patrně Martin Šrámek, soukeník, jehož syn Jan nastoupil k učení do cechu v roce 1628, kdy jeho otec již nebyl živ. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 759-760; Díl III/2, s. 664.

¹⁸¹ Jan Hadrava vlastnil právovárečný dům čp. 89 (12. dům ve třetí městské čtvrti). Živil se obchodem. Jeho ženou byla Mandelína Lukšova. Hadrava se v roce 1605 stal konšelem, ale zemřel už v roce 1613. Předtím postupně pochoval čtyři své děti. Vdova se ještě v roce 1613 vdala za správce pelhřimovské školy Mikuláše Vladyku a odešla s ním do jeho rodného Tábora. Dům i zbylé sirotky opatrovali otcovi příbuzní a poručníci. V rukou Hadravovy rodiny dům zůstal až do konce 17. století. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 546-549; Díl III/2, s. 396 a 793.

¹⁸² V roce 1611 připadl svátek sv. Víta (14. červen) na sobotu; jde tedy nejspíš o středu bezprostředně následující po tomto svátku čili 19. června 1611.

¹⁸³ O osobě Jiříka Hunala nelze dohledat další informace.

Tomáš Dobiášů¹⁸⁴ koupil od Tobiáše¹⁸⁵ grunt v Vyskytný za 90 kop. Zavdal 22 kop, platiti [má] po 3 kopách grošů. Vymínil sobě žita suchýho 4 korce, ovsa 5 korců a každého roku má mu síti 5 věrtel vovsa i v semena lně a 1 krávu.

Mezi Jiříkem Hunalem a Matějem Slaninou¹⁸⁶ porovnáno o roli, kteráž k gruntu Hunalovému náležela, jichž Adam hrnčír¹⁸⁷ mnoho let s manželkou svou a sestrou Jiříkovou užíval. Poněvadž jí tu roli Adam, švagr jeho, vypravil a nyní máť vlastní Jiříkova při dceři své, manželce Slaninově zůstává, a své s nimi vychování má. Protože jest tu nyní na tu roli vobilí vyseto, to aby ze spolka sklidili a užili, a potom budoucně těch rolí sestra jeho Jiříkova s dítkami svými užívati mohla. Matěj Slanina pánům poděkoval, Hunal pak, že mu se veliká křivda děje, a páni jeho za tu řeč v kázeň vzali.

Od p. Štubíka¹⁸⁸ psaní a v ní suplikaci poddaných p. Štubíka vztahující se na Jana Kopačku¹⁸⁹ rychtáře Vyskytenského.

Odepřel tomu rychtář.

[fol. 130 - reverzní str.]

Poddaní p. Štubíka vystavili svědky.

Nemohli se dlouho s svědky shotoviti, pročez jim do dvou neděl toho odložili.

Přípovědi k statku Václava Partlíčka v outerej po Božím Těle¹⁹⁰:

Teofil připověděl se pro 9 kop míš. míň anebo víc.

¹⁸⁴ O osobě podruha Tomáše Dobiáše nelze dohledat další informace.

¹⁸⁵ O osobě poddaného Tobiáše z Vyskytné nelze zjistit další informace.

¹⁸⁶ Matěj Slanina byl ve městě krejčím (1584-1634†). Náležel k méně zámožným měšťanům. Patřil mu 16. dům ve čtvrté předměstské čtvrti. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, 781-782; Díl III/2, s. 662.

¹⁸⁷ Adam řeč. Helm či Holmon byl německého původu. V soukenickém cechu je jako barvíř jmenovitě připomínán v letech 1596-1611. Původně mu patřil 32. dům či spíš domek v druhé předměstské čtvrti, ale v roce 1583 od Víta Vlačíhy koupil větší a výstavnější 1. dům v první předměstské čtvrti zvaný Šteflovský, za který zaplatil 180 kop míš. Dům měl plně doplacen roku 1591. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 626-627; Díl III/2, s. 684.

¹⁸⁸ Z daného zápisu nelze přesně určit, o kterého Štubíka jde.

¹⁸⁹ O osobě Jana Kopačky rychtáře ve Vyskytné nelze dohledat další informace.

¹⁹⁰ Úterý 28. května 1611.

[fol. 131 – averzní str.]

Jakuba Stehlíka¹⁹¹ páni v svou kázeň vzali, protože [.....] ¹⁹² v Lejšovce¹⁹³ 70 dřev[ěných] tyček na chmelnici.

Rychtář kojčickej stěžoval sobě do Míkovýho, že by o něm mluviti měli. Rychtář že pánům víry nechová, načež i [.....] dávali v krčmě totiž toto: aby šli, vezma vazbu, a v poultrubí sobě ryb chytili. Pro kteroužto věc týž Míků od pánů v kázeň vzat.

Léta 1611 v pátek po s[vatém] Vítě¹⁹⁴ v sjití pana purgkmistra a pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Bendy, Jana Šimanovýho, Jana Polesnýho, Jana Chába, Jiříka Pekaře, Václava Chřena, Václava Smítky, starších obecních – Jakuba Hrůzy, tyto věci řízeny:

Přísaha cechmistrů soukenických:

Přisahám pánu Bohu všemohoucímu, panu purgkmistru a pánům <jakožto vrchnosti naší>, že v tomto ouřadu a povolání při hledo[.] po stavu cechmistrském, k němuž [j]sem povolán, spravedlnost milovati, cti a chvály boží předně a potom dobrého řádu cechovního s pilností hleděti a to, což přináleží k řemeslu našemu, spravedlivě k tomu dohlídati, a jak sám od sebe tak i od spolu bratří a <tovaryšů> tovaryšů mých zvláště v společném stavu při nich [.....] chci, jináč nečinil pro přízeň, ani pro nepřízeň, pro strach, <pro kázeň>, pro bázeň ani pro kteroukoliv vymyšlenou věc. Tak nám dopomáhej pan Buoh všemohoucí a svatá velebná Trojice. Amen.

[fol. 132 - reverzní str.]

Obnovení v řemesle soukenickém cechmistří:

Václava Bendu

3 Jakuba Hrůzy

2 Václava Chřena

4 Honsa Hrušku

K vohledávání postavů:

Václava Martinova

¹⁹¹ Jakub Stehlík se živil polařením a obchodem. Patřil mu blíže neznámý právovárečný dům ve třetí městské čtvrti, nejspíš čp. 82, jemuž se ještě v roce 1722 říkalo Stehlíkovský dům. Naživu byl ještě v roce 1621 poté, co v roce 1619 překonal vážné zdravotní potíže. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 559.

¹⁹² Tento kus stránky v manuálu chybí.

¹⁹³ Lejšovka se jmenoval panský les patřící pelhřimovské městské obci, který se nacházel jihovýchodně od města při cestě vedoucí na Křemešník.

¹⁹⁴ Pátek 21. června 1611.

Matouše Širůčka¹⁹⁵

Jakuba Martinova¹⁹⁶

Jakuba Krašovského¹⁹⁷

Dána jim povinnost a jisté napomenutí, jak by se přitom napomenuli.

Cechmíři v řemesle ševcovském žádali za obnovení v řemesle a voleni:

Adam Zelenka

Matouš Vyšata

Dána jim povinnost a přísaha i také napomenutí.

Timoteus Kramář koupil sobě, manželce a budoucím svým dům pod branou Dolní Rukovskej od Šimona Rukova¹⁹⁸ za sumu trhovou 250 kop. Zavdal na věc Šimonovi 90 kop, platiti jej má každoročně při posudcích městských po 10 kopách až do vyplnění svrchupsané summy trhové.

Timoteus Kramář koupil dvě pole sobě, manželce a budoucím svým od Dobiáše Truhláře.¹⁹⁹ Jedno ležící k starýmu Pehřimovu, to za 18 kop gr. peněz hotových, a docela zaplacených ouroků z toho pole 3 gr. Druhý pole za Božími mukami ležící od cesty, ač slove do Pekla,²⁰⁰ s lúkou za 23 kop 30 gr., desátku z něho 1 [...] ječmene na ouroku, z toho pole každého po 4 groších. Act[um] toho zápisu v pátek po Dorotě.²⁰¹

¹⁹⁵ Matouš Širůček byl ve městě soukeníkem (1605-1666). V letech 1609-1617 a 1620 byl soukenickým cechmístrem. V roce 1618 se stal starším obecním. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl II, s. 603, 634-636 a 799.

¹⁹⁶ Jakub Martinů byl synem Martina Hodějovského z právovárečného domu čp. 33 (9. dům v čtvrté městské čtvrti). Ve městě byl soukeníkem mezi lety 1602-1630(†). Stal se také soukenickým cechmístrem (1608-1614, 1620). Patřil mu právovárečný dům čp. 41 (8. dům v třetí městské čtvrti), který získal neznámo kdy a jak od rodiny Dřevínků (přiženění?). J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl I, s. 513 a Díl II, 603, 634-636.

¹⁹⁷ Jakub Krašovský, též Jakub Machův, byl pelhřimovský měšťan a soukenický mistr (od roku 1596), který s otcem Matějem Machem pekařem (synem ovdovělé měšťanky Alžběty Beznosky) hospodařil na 15. domě ve čtvrté předměstské čtvrti nejméně v letech 1596-1632; od roku 1613 vlastnil i várečný dům uvnitř hradeb a v letech 1615-1616 byl konšelem, v roce 1617 obecním starším. Po jeho smrti na domě hospodařila vdova Anna Machová. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 818-819; Díl III/2, s. 602, 635, 636, 795 a 799.

¹⁹⁸ Šimon Ruka byl majitelem domu čp. 961 pod Dolní bránou (24. dům třetí předměstské čtvrti) zvaný Rukovský, na němž je doložen nejméně do roku 1611. O jeho živnosti není nic známo. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 756.

¹⁹⁹ Dobiáš Truhlář byl mladším synem Jana truhláře. Stejně jako starší bratr Mikuláš Truhlář se vyučil soukeníkem a v cechu je doložen v letech 1602-1646 (†). Patřil mu právovárečný 19. dům ve třetí městské čtvrti. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 557-558; Díl III/2, s. 603.

²⁰⁰ Peklo se jmenuje jedna ze samot severně od Pelhřimova, dříve hospodářský dvůr.

²⁰¹ Pátek 7. února 1612.

Daremnej²⁰² koupil sobě pole, manželce, dědicům a budoucím svým od Anny Kolářky,²⁰³ ležící nad Harsilou²⁰⁴ vedle pole Kopeckého za 5 kop hotových, ourok po 2 gr.

[fol. 1 – averzní str.]

... radivši, prve v kázeň panskou vzatou, a jak jí to dále a več obráceno bude, o tom zví.

Vacek z Radětína,²⁰⁵ konšel, opakoval svou opravu zprávu a svědectví lovení v touni pod rybníkem Roškovem, totiž že Jan dali[...], Rychtář krasíkovskej s Zemanem nápravníkem odtudž²⁰⁶ a s I[.....] Chalupníkem²⁰⁷ do 6 škopů ryb drobnejch, kaprů a štiček, mimo vuoli pánů lapali, což k zlodějství počte[...] bejti může. I že [j]sou se toho dopustili, do vězení dáni. Rychtář je nosil do svých rybníčků, nemaje toho činiti, zv[láště] maje na sobě takovou povinnost.

Jíra, poddanej pana Sekerky²⁰⁸ za Prachaticemi, ušel i s sestrou svou [.....] sestra jeho <Mařka> sloužila u Mikuláše v Janovicích,²⁰⁹ a že by se s Mikulášem hospodářem slíhati měla, k tomu ji za službu nezap[...].

[fol. 2 – reverzní str.]

Léta 1613 v pátek po s[vaté]m Antonínu²¹⁰ v sjítí na razthouz p. purgkmistra Martina Vrabce, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Václava Bendy, Václava Chřena, Jana Chába, Sixta Karba, Jana Kaňkovského, Václava Smítky, starších obecních – Jiříka Pekaře, Daniele Samkova, Jana Partla, Honsa Hrušky.

Snášeli se páni, aby správa sepsána a odeslána byla do ape[lací] [na] Zikmunda Poděbradského o životu jeho a puntování se, s právy i potomky svými.

Přípovědi k gruntu Janovému z Kojčic:

P. Jan Kaňkovský pro 45 gr. 5 gr.

²⁰² Myšlen měšťan Jan Daremnej, jemuž patřil 14. domek v druhé městské čtvrti v Pelhřimově. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, III/1, s. 482.

²⁰³ O osobě Anny Kolářky nelze dohledat bližší informace.

²⁰⁴ Harsila je označení polních tratí v katastru Pelhřimova.

²⁰⁵ O osobě poddaného Vacka z Radětína nelze dohledat další informace.

²⁰⁶ O osobě nápravníka Zemana z Krasíkovice nelze dohledat další informace.

²⁰⁷ O osobě poddaného Chalupníka nelze dohledat další informace.

²⁰⁸ O osobě Sekerky z Prachatic nelze dohledat další informace.

²⁰⁹ O osobě poddaného sedláka Mikuláše z Janovic nelze dohledat další informace.

²¹⁰ Pátek 22. ledna 1613.

Šenkýř Kojčickej pro 51 gr. pr.

Rychtář Kojčickej pro 1 kopu 25 gr.

Pánům za 3 korce ovsu 2 kopy.

Počnouc pravda pro 5 kop 5 gr. pr. na polo pů[j]čených, postoupí se mu zase.

Hák z Služátek pro 10 kop 5 gr. míš. na to, ostatek zůstalo 4 kopy 45 gr. 3 denáry.

Sůl dáno za 3 kopy 20 gr. Ostatek Hákoví na jeho dluh 1 kopa 25 gr. 3 denáry.

Jan Kučera²¹¹ koupil sobě dům od Martina Vokouna²¹² za 150 kop gr. Zavadal 33 kop. Platiti po 6 kopách míš. Závadek přijal Martin k rukám svým. Act[um] v pátek po svatě Kateřině léta 1613.²¹³

Václav [.....]²¹⁴ koupil sobě od Exyny Oulehlý²¹⁵ za 3 kopy 45 gr. a zaplatil hotovými, ležící k rybníku Medenici.

NB. Vepsáno.

[fol. 3 – averzní str.]

Pan purgkmistr a páni dali vyhledávati puotah a domnění na Ivanku hrnčířku²¹⁶ tak, jakž zprávy o ní, že by kouzliti a s čárami zacházeti měla.

Václav Širůček,²¹⁷ Jakub Cíchů²¹⁸ a Martin Pita oznámili, co slyšeli od n. Střepiny.²¹⁹ Na onen čas slyšeli, <že by> mluveno bylo, <že jest> že by Ivanka hrnčířka

²¹¹ Jan Kučera byl nejspíše kovářem. Od Martina Vokouna koupil v roce 1604 jeho předměstský dům za 150 kop míš. Byl živ nejméně ještě v roce 1613. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 676, 820.

²¹² O osobě Martina Vokouna, souseda z pelhřimovského předměstí, nelze dohledat další informace.

²¹³ Pátek 26. listopadu 1613.

²¹⁴ Přízvisko tohoto Václava je zcela nečitelné.

²¹⁵ Celým jménem byla nejspíše Polyxena, ale ze znění zápisu nelze určit, o koho se jednalo.

²¹⁶ Ivanka hrnčířka byla druhá žena Ivana hrnčíře, který je ve městě poprvé připomínán v roce 1592. S manželkou a se synem Martinem Ivanovým (připomínán ještě roku 1632) bydleli v 15. domě druhé předměstské čtvrti. Ivanka byla obviněna z čarování a dalších nekalých praktik, ale jakého byla původu, není známo. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 814.

²¹⁷ Václav Širůček byl ve městě obecním starším v letech 1617-1619. Pravděpodobně pocházel z předměstských Širůčků, většinou soukeníků, kteří tvořili široký rozrod. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 795 a 796.

²¹⁸ Jakub Cícha konal ve městě krejčovské řemeslo v letech 1613-1622. Také se snažil obchodovat s vínem, olejem a herynky. Obchod ho ale dovedl jen do vězení. Jeho otci Urbanovi Cíchovi patřil právovárečný 6. dům ve druhé městské čtvrti, který po něm zdědil on a nikoli jeho starší bratr Vavřinec. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl II, s. 662 a 700; Díl III/1, s. 469-470.

²¹⁹ Nebožtíkem Střepinou byl Urban, jenž byl také označován jako Urban Komárek. Vykonával hrnčířské řemeslo od roku 1604 a skončil někdy před rokem 1613, není jisté kdy. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 684.

měla dáti nějakého mlíka synu jeho Ivanovému, kteréž ona macocha jest, z kteréhožto mlíka on velice nemocen byl, doslejchaje toho Ivan, její řekl, to jest již dávno a je tomu do 7 anebo 8 let, kterážto věc spokojena jest. Dále potom i toho doslejchali od n. Menšíka²²⁰ hrnčíře, že by Ivanka měla nětco [!] [udě]lati, jestli z té nemoci umře, žádnej jinej ním že vinen není, nežli Ivanka. To bral na svou duši a s sebou do hrobu.

Ivanů syn oznamoval, že některého času z velikýho hladu vzal sobě mlíka, z kteréhožto mlíka velmi těžko mu bylo, jinýho že víc nic neví.

Alžběta Kardaška²²¹ oznamovala, tomu se divila, že ti hrnčíři stoní, a že také stonovala. V životě zření mívala a potom jednoho času, když Ivanka vodu brala, a ona od doma svého z pavlače křičela, nám aby jí již pustila, a více netrápila.

Lukšičková oznamovala: Slyšela [j]sem od neboštíka Menšíka, že by mu Ivanka udělala a uškodila, že tak stůně, a nev[...].

[fol. 4 – reverzní str.]

Zeman, starej Vlásenickej, oznamoval, že syn Adam a jeho nevěsta stonávali a na ruce nemohli, museli je krmiti. Marek Hložek²²² že něčeho dodával, a <Marky> Chodkovej muž čtvrtej den po udělání umřel.

Vlašička, dcera Zemanova, oznamovala, když se doma bejvala, Marek v Starém Pelhřimově že by překážel.

Mikuláš hrnčíř,²²³ bratr její, na tom umíral a prosil, aby šli k Ivance a řekli jí, aby mu zase voddělala, a pravil ten bratr její, že by mu v pití dodati měla Ivanka, a aby potom voddělala mu zase.

O Hlůžkovéj v <Budějo> Dubovicích správa, že by čarodějnice hrubá byla.

Kolář z Radětína²²⁴ oznamoval, že jest slejchával a povědom, že Mikuláš <bratr> a Adam, oba bratři, stonávali velmi a schroměli na ruce, a na koho by domnění měli a naříkali, že by jim uděláno bylo, neví.

Menšíková²²⁵ oznamovala, že n., manžel její naříkal na Ivanku, a netoliko von, ale

²²⁰ O osobě podruha Menšíka víme jen to, že byl hrnčířem. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 684.

²²¹ Vdova Alžběta Kardašova neboli Kardaška držela v letech 1602-1613 nevelký 10. domek ve druhé předměstské čtvrti. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 696.

²²² O osobě podruha Marka Hložka nelze dohledat další informace.

²²³ O podruhovi Mikulášovi je známé to, že býval před rokem 1613 hrnčířem. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 684.

²²⁴ O osobě poddaného Koláře z Radětína nelze dohledat další informace.

²²⁵ O osobě vdovy Menšíkové nelze dohledat další informace.

jich 6 hrnčírů naříkalo na ni a sedmá Šátková.²²⁶ Ta také tak stonala [...] značí, že by za nima jim kaženo a všickni zemřeli. I ona že na ní domnění má, že by jim udělati měla, a taky k chromotě přišla, a na tom že umřítí chce. Sama oznamovala, že žádnéj nic vinen není, nežli Ivanka hrnčírka. Toho je mnoho, naposledy doložila.

[fol. 5 – averzní str.]

Alžběta Karbová, že od neboštíka Střepiny nic neslejchala.

Kozirková:²²⁷ Slyšela [j]sem od n. Menšíka, měl domnění na Ivanku, že by jim udělala a překazila vona, a naříkal na ni: Umřel, i že ním žádnéj vinen není, nežli vona Ivanka, a neboštík Střepina také na ní naříkal a mluvil, naříkaje má milá vrchnosti.

Urbanka hrnčírka,²²⁸ vdova, žádala za vyhlášení kšaftu n. Urbana Komárka hrnčíře. Manželka n. hrnčíře Střepiny oznamovala, že n. manžel její na ní naříkal, totiž na Ivanku, že by mu udělati <mohl> měla, <totiž> že by tím uděláním on nemocen byl, a že již příčinou její, tý mošny, předce umřítí musí, kteroužto těšil, že pan Buoh manželku jeho neopa[.]stí.

Nota bene. Paměť- Kšaft n. Matěje Chába²²⁹ a poslední vuole jeho:

Jan Kudrhart oznamoval s Janem Chábem vuoli n. Matěje Chába, totiž kdyby ho pan Buoh od smrti uchovati neráčil, tehdy aby rybník s sádkami, mléčném slove Chábovským s lukami a zahradami a což k tomu přísluší, toho aby dítkám jeho po něm pozůstalejm zanecháno bylo a dochováno až do jich zrostu tak, aby ho mohli mítí páni.

[fol. 6 – reverzní str.]

Cechmistři a mistři řemesla soukenického podali stížnosti své v spisu, žádajíc, aby při prodeji masa na váhu nařízeno bylo jak hovězí, tak i skopový a telecí.

I snášeli se páni, aby hovězí a vepřový maso při předešlým nařízení pozastaveno bylo. Co se pak dotejče skopového a telecího masa dobrého, to aby váženo a prodáváno bylo na váhu po 3 groších. Beraní pak a kozlový i také skopový lehčejší, to po 2 gr. míš.

²²⁶ Vdova Šátková byla matkou Jana Šátkova, hrnčíře, který po rodičích zdědil 13. dům ve druhé předměstské čtvrti, který v roce 1613 prodal chvojnovskému faráři Tomáši Dentulinovi. Patrně pak se svou manželkou Kateřinou přesídlili z Pelhřimova do jiného města. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 698.

²²⁷ O osobě vdovy Kozirkové nelze dohledat další informace.

²²⁸ Manželka zesnulého Urbana Střepiny, hrnčíře.

²²⁹ Matěj Cháb patřil k jedné z nejstarších pelhřimovských rodin. Pocházel pravděpodobně z právovárečného domu čp. 49 (1. dům třetí městské čtvrti), jemuž se Chábovský říkalo ještě v 18. století. První zmínka o něm pochází z roku 1579. Oženil se s dcerou Jana Šatného a žili spolu v některém z předměstských domů. Zesnul někdy mezi lety 1610-1613, patrně náhle, neboť kšaftoval pouze ústně přede svědky. Jeho syn Ondřej Chábů se vyučil soukeníkem. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 500-501.

Sedláci z Hodějovic, z Radětína a z Krasíkovíc žádali, aby na rukojmě dáni byli Jan Dalík a nápravník krasíkovskéj.

Uvažovali páni oučinek jejich a zdání svá dávali.

Václav Chřen, aby spokutováni byli. Pro přečtení toho Václav Smítka též tak.

Jan Kaňkovskéj také vo spokutování jich.

Jiní páni taky se tak s nimi všickni srovnávají i starší vobecní.

[fol. 7 – averzní str.]

NB. O chytání ryb a rakův.

Sedlákům, kteří vo Dalíka a nápravníka chodili, <kteří> jenž u vězení zůstávali, z takového vězení propuštění jsou, a bejti mají. Oznámeno, že pro své nešetrné chování a přečinění a chytáním ryb v touni u Rožkova zlodějstva se dopustili, protož v pokutě pánům rybníky svý že propadli, kterýchžto aby prázdni byli všemi způsoby, a jich nenasazovali, kteréž páni sami nasaditi dají, a k svému užitku obracejí, a tím za to spokutováni bejti mají.

Léta 1613 v středu po s[vaté]m Pavle na víru obráčení²³⁰ v sjití na rathouz p. purgkmistra Martina Vrabce, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních.

Přípovědi k domku Kubátovu,²³¹ ševci:

Václav z Báčovic, pastejř, pro 2 kopy 17 gr. pr.

[fol. 8 – reverzní str.]

Léta 1613 v pátek ochtáb s[vatéh]o Pavla na víru obráčení²³² v sjití na rathouz p. purgkmistra Martina Vrabce, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Václava Chřena, Václava Bendy, Jana Šimanova, Václava Smítky, Jana Polesného, Jana Kaňkovského, Jana Chába, Sixta Karba, Jakuba Hružy, starších obecních – Jiříka Pekaře, Daniele Samkova, Jana Partla, Honsa Hrušky.

Počet čtyřnedělní držán s Jakubem Hružou, písařem důchodním.

Pan Sixt Karb s panem Václavem Bendou ohlašovali se v tom, co se dotejče kšaftu n. Urbana Střepiny, a zvláště artykule toho, že jest o dílu a statečku po n. Jiříkovi Karbovi, kterejž by na něho anebo nebošku manželku jeho a dceru tehdá neboštíka Karba přijítí a

²³⁰ Středa 27. ledna 1613.

²³¹ O osobě podruha Kubaty, ševce, nelze dohledat další informace.

²³² Pátek 29. ledna 1613.

případnouti měl, k kterémužto statečku a dílu výš jmenovaný p. Sixt a pan Václav Benda lepší právo a spravedlnost míti se právi nežli <jméno v[...]> kdo jinej, žádajíc toho za poznamenání. Stalo se.

Pavel krejčí, n. Paclíka z Lipice syn, žádal pana purgkmistra a pánův, aby poněvadž poddaným pánův a té obce zůstává, <žádajíc> poněvadž jest se manželkou opatřil, aby z té poddanosti propuštěn a za spolusouseda této obce přijat byl, práva městského i také živnosti

[fol. 9 – averzní str.]

zároveň spolu s jinými sousedy aby užívati mohl, slibujíc se náležitě, upřímně, věrně a poslušně chovati a všecka jha a břemena zároveň spolu s jinými sousedy nésti pomáhati tak, aby jsouc vyhoštěn a za souseda přijat, mohl také do cechu řemesla krejčovského, kterémuž se vyučil, také jednoho cechovního přijat bejti.

NB vepsati, kdež náleží.

Petr krejčí Jaroš²³³ koupil sobě, dědicům a budoucím svým dům ležící na předměstí <ležící> vedle domů Jana Kuželova, Nikodýma, od Kubáta ševce za s[umu] 84 kop. Zaval na věc 28 kop, placení <úrokem> po 4 kopách počnouc v roce od budoucích posudků, první vejruňk léta 1614, a potom vždycky každého roku při každých posudcích až do vyplnění svrchupsané sumy trhové.

Ouřad přijal Václav Chřen po p. Martinovi.

[fol. 10 – reverzní str.]

Léta 1613 v středu den s[vat]é Doroty²³⁴ v sjití na rathouz pana purgkmistra Václava Chřena, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Jana Šimanova, Jana Kaňkovského, Václava Smítky, Jana Chába, tyto věci řízeny:

Statek po n. Jiříkovi Karbovi znovu podle vyměření a jisté resolucí Jich Mi[l]ostí pánův rad z apelací šacován.

²³³ Petr Jaroš byl ve městě krejčím. V roce 1613 koupil dům ve čtvrté předměstské čtvrti, ale nelze určit, kde se nacházel. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 816; Díl III/2, s. 662.

²³⁴ Datace je zmatečná, protože svátek sv. Doroty (6. února) připadl v roce 1613 na sobotu a nikoli na středu; v úvahu tedy připadá středa před svátkem (3. únor 1613) anebo středa po svátku (10. únor 1613).

Léta 1613 v pátek po svaté Dorotě²³⁵ v s[ve]t[í] na rathouz p. purgkmistra Václava Chřena, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Jana Šimanova, Václava Bendy, Jana Kaňkovského.

Příjem v souseství Pavla Paclíkova z Lipice, řemesla krejčovského, kterejž se k Chábce přiženil.²³⁶

Na snažnou žádost Pavla Paclíka lipickýho a přímluvu přátel jeho, poddanosti též také člověčenství, kterouž pánům a vši obce pelh[řimovské] zavázan byl <tak činí z té i také ho Pavla z poddanství, z člověčenství>, propouštějí, a za spolusouseda a měštěnána města Pelhřimova a této obce přijímají, právo městské jemu dávají a ke všem privilegiím, svobodám, než[...], živnostem městským jeho připouštějí, tak a na ten konec a způsob, že jest týž Pavel slíbil a připověděl k pánům, k starším vobecním i k jednomu každému poslušně a věrně se chovati, u víře a v náboženství s nimi se srovnávati, v této obci víru ve všem zachovávati a s nimi jak v štěstí, tak i v neštěstí zůstávati, zlé i dobré v obci trpěti. Pokojně ke všem sousestům, zvláště předně k pánům starším vobecním, a uctivě ve všech náležitých věcech i [.....] měl vážně se chovati a protimyslnosti žádné jak pánům, tak i sousestům jiným nečiniti. Na ten způsob <jest> jest přijat a právo městské jemu se pouští, což když učiní, a tak se chovati bude, páni nad ním ruku svou ochrannou držeti se jemu zakazují p[áni]. Pakli by z toho vystoupil, a tak se nechoval, a protimyslnosti [...], tehdy aby jemu ta milost,

[fol. 11 – averzní str.]

kteráž mu nyní učiněna, v tom osvobození k žádné platnosti nebyla, nýbrž zase v touž poddanost aby vešel, a takového práva městského i všech jiných dobrodiní zbaven byl. Což pro budoucí paměť do těchto kněh městských páni vepsati poručili. Act[um] v pátek po s[ve]t[í]é Dorotě léta 1613.

Psaní od p. Ladislava Vostrovce a na Proseči a Nové Cerekvi,²³⁷ vydání svědomí v sobotu příští. Tomáš Příbyl²³⁸ z <Stanovic> Rýna[.....] z Rovnýho. Ite[m] z Janovic.

Na zámku Proseči.

²³⁵ Pátek 12. února 1613.

²³⁶ Srov. pozn. č. 74.

²³⁷ Myšlen příslušník rytířského stavu Ladislav Ostrovec z Kralovic, majitel statků Proseč-Obořiště a Nová Cerekev severozápadně od Pelhřimova a jeden z urozených sousestů pelhřimovské městské obce. V roce 1623 mu byla panství za účast ve stavovském odboji zkonfiskována. Srov. www.hrady.cz/zamek/prosech-oboriste (stav ke dni 3. května 2020).

²³⁸ O osobě poddaného Tomáš Příbyla ze Stanovic nelze dohledat další informace.

Psaní od pana Jindřicha Střely z Rokyc a na Křivsoudově²³⁹ a [...], ti jich o propuštění spravedlnosti Jiříkovi do Dunic, mlynářovému pod Hodějovicemi, vydaný mu 2 kopách z lásky nebo propadl spravedlnost pro svý nechování s Jiříkem Příbramským²⁴⁰ a Václavem Kalousem,²⁴¹ též Pavlem, poddaným pana Venclíka.²⁴²

Poddanej pana Venclíka s Jiříkem, synem Doroty Huttarové²⁴³ [z] Příbramě, dostavivši se s Pavlem řemesla ševcovskýho, stěžovali sobě do něho Jiříka Příbramskýho z nenáležitého pobodení a škodného, žádajíc v tom náležitého opatření a ochrany.

Od Jiříka Příbramskýho promluveno té žalobě, že dostatečně rozuměti a jí spamatovati nemůže, nicméně jestli v spisu podaná, jemu jí vejpis dán byl, a podle toho za volnej odklad, zvlášť pro dalekost cesty, a to pod týmž ku právu příbramskýmu rukojemství <ku právu dostavení zastavení> až do té pře skonání zastaven. Zapsáno i odloženo stranám do 4 neděl, totiž do pátku po neděli Reminiscere.²⁴⁴ Potom udělali spolu smlouvu a podali jí na rathouz rukojmo, že té smlouvě od Jiříka Příbramskýho dosti činiti se bude. Jakub Krašovskej a Jakub Kmoch přiznali se k tomu před panem purgk. a p. primasem v domě jeho i v přítomnosti jinejch ve středu první v Postě.²⁴⁵

[fol. 12 - reverzní str.]

Léta 1613 v středu po neděli Sexagesima²⁴⁶ v sjití na rathouz pana purgkmistra Václava Chřena, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Václava Bendy, Jana Šimanova, Václava Smítky, Jana Kaňkovskýho, Jana Chába, Jakuba Hrůzy, Adama Hrůzy, starších obecních – Jana Partle, Daniele Samkova, Honsa Hrušky, tyto věci řízeny:

Václav Smítka činil relaci od pana Koňasa,²⁴⁷ kterémuž darován byl hřebec, jak vděčně přijat s poděkováním. Zakázáním Pelhřimovským všelijakým fedruňkem,

²³⁹ Myšlen příslušník rytířského stavu Jindřich Střela z Rokyc na Křivsoudově, majitel několika statků na Benešovsku (Lhotice, Čechtice), které mu byly v roce 1622 zkonfiskovány za účast ve stavovském povstání. Srov. www.zdcechtice.cz/obec/historie (stav ke dni 3. května 2020).

²⁴⁰ O osobě Jiříka Příbramského nelze dohledat další informace.

²⁴¹ O osobě podaných Václava Kalouse a Pavla nelze dohledat další informace.

²⁴² Myšlen příslušník rytířského stavu Kryštof Vencelík z Vrchovišť na Třesti. Jeho statky v Čechách i na Moravě mu byly v roce 1626 zkonfiskovány za účast ve stavovském povstání a v bitvě na Bílé hoře. Srov. www.toukypocechach.com/lokalita.php?intern_nazev=trest (stav ke dni 3. května 2020).

²⁴³ O osobě měšťanky Doroty Huttarové z Příbrami nelze dohledat další informace.

²⁴⁴ Pátek 5. března 1613.

²⁴⁵ Středa 24. února 1613.

²⁴⁶ Středa 10. února 1613.

²⁴⁷ Šlo o Oldřicha Koňasa z Vydří, příslušníka rytířského stavu. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 103.

skladem pšenice v domě pana Voldřicha, bratra jeho v Dačicích, i také fedruňkem a založením peněz na koupi pšenice, kterémukoliv z Pelhřimovských.

[fol. 13 – averzní str.]

Léta 1613 v pátek po s[vaté]m Valentýnu²⁴⁸ v sjití na rathouz pana purgkmistra Václava Chřena, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Smítky, Jana Šimanova, Václava Bendy, Jakuba Hrůzy, Sixta Karba, Adama Hrůzy, Jana Kaňkovského, starších obecních – Jana Partle, Daniele Samkova, Timotea kramáře.

Janovi Partlovi a Janovi Hadravovi po vyhlášení svědkův podání na smlouvu přátelskou, ač tak mezi nimi činiti jest, a dále jim toho do dvou neděl odloženo.

Václav Šmerhovskej z Rosic,²⁴⁹ plnomocník pana Matěje Cyprianova,²⁵⁰ dostavil se ku právu a odloženo stranám.

Kněz Vít Leck²⁵¹ podal spisu svého vztahujícího se na vdovu pozůstalou po n. kněžovi Janovi Raphigiusovi.

Ite[m] Anna, vdova pozůstalá po n. Janovi, podala spisu svého propuštění[?] a vydání jí čtvrt desátku zasloužilého od n. kněze Jana Raphigiusovi [!], totiž od s[vaté]o Havla²⁵² jminulého až do Tří králů.²⁵³

[fol. 14 - reverzní str.]

Léta 1613 v středu první v Postě²⁵⁴ v sjití na rathouz p. purgkmistra Václava Chřena, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – p. Martina Vrabce.

Přípovědi k gruntu n. Malého v Rynárci:

<Anně Šafkové [?] za 1 sud 3 kopy 30 gr. míš.>

Tomáš Vokůrka pro 3 kopy 35 gr. pr. za 1 sud piva.

Jmně za 1 sud 3 kopy 3 gr.

Václavovi Švobovi²⁵⁵ pro 3 kopy 5 gr. pr.

²⁴⁸ Pátek 19. února 1613.

²⁴⁹ O osobě Václava Šmerhovského z Rosic nelze dohledat další informace.

²⁵⁰ O osobě Matěje Cyprianova nelze dohledat další informace.

²⁵¹ O osobě Víta Lecka nelze dohledat další informace.

²⁵² Úterý 16. října 1612.

²⁵³ Středa 6. ledna 1613.

²⁵⁴ Středa 24. února 1613.

²⁵⁵ Václav Švob (Šváb) či také Hruška byl obecním starším v letech 1616-1619. Patřil mu 11. dům v první předměstské čtvrti. Jeho příbuzným byl Hons Hruška. Oba byli německého původu. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 799.

Jan Hodáček starší²⁵⁶ pro 1 kopu 35 gr. pr.
Rychtář Vokovskej pro 4 kopy. Odpor o věc.
Jan Šafář z Rýnarce²⁵⁷ za herku 5 kop pr. 5 gr.
Jakub Kmoch pro 7 kop 5 gr. pr. za 2 sudy piva.
Jan Hadrava pro 8 kop dluhu uctěnýho, a má u něho krávu svou <a vola>
pr. 5 gr.

Ite[m] Václav Hadrava²⁵⁸ pro 2 kopy 45 gr.
K záduší 1 kopa.
Teofilovi 4 kopy 5 gr.
Partlovi 4 kopy 35 gr. Nato mu dáno 3 kopy 46 gr., ještě 19 gr.
Sixtovi 3 kopy 35. Nato jí dal 2 kopy sám.
Sabině pro 4 <4> kopy 35.
Vočenáškov²⁵⁹ 3 kopy 35.
Adamovi Hrůzo[vi]: 2 kopy 5 zl.
Svitákovi 54 gr. pr. vypravil ten dluh.
<Jiříkovi 3 kopy 3.>
Pavlovi Hrůz[ovi] 3kopy 35 gr. Na to mu dal 5 kop.
Pihávkovi do Putimova [?] 12 kop 10 gr. Potud 80 kop 9 gr.
Ite[m] víceji Jan Lašan pro 4 kopy 35 gr. pr.

[fol. 15 – averzní str.]

Léta 1613 v pátek první v Postě²⁶⁰ v sjití na rathouz p. purgkmistra Václava Chřena, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Václava Bendy, Jana Chába, Jana Kaňkovskýho,

²⁵⁶ Jan Hodáček starší (jeho bratrance od strýce Daniela se říkalo Jan mladší) byl synem primasa Jana Hodáčka a Kristýny roz Provazníkové (z Pacova), vnukem Václava Hodáčka. Studoval v Linci a v roce 1597, po otcově smrti, byl radou proti vůli své i matčině dán na učení soukenickému řemeslu, ale po roce byl na zásah zemských úřadů propuštěn. Patřil mu mimořádně výstavný otcovský právozářecný dům čp. 17 (7. dům v první městské čtvrti) a s ním největší měšťanský majetek v Pelhřimově včetně zemskodeskového statku Dubovic a svobodného mlýna Chodeč. Už v roce 1613 se oženil, ujal se otcova dědictví a stal se jedním z nejmladších konšelů. Mezi lety 1613-1616 pak pravidelně zasedal v radě, a znovu v letech 1628-1631(†). J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 364-403; Díl III/2, s. 406, 527 a 795.

²⁵⁷ O osobě poddaného sedláka Jana šafáře z Rýnarce nelze dohledat další informace.

²⁵⁸ Václav Hadrava byl jedním z měšťanů, kteří v roce 1613 samostatně vařili pivo. Zemřel v roce 1618. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 546 a Díl III/2, s. 487.

²⁵⁹ O osobě Vočenáška není nic známo. Vdova Vočenášková se říkalo některé z měšťanek na některém právozářecném domě, která nejméně v roce 1613 vařila pivo a prodávala je. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 837.

²⁶⁰ Pátek 26. února 1613.

Jakuba Hrůzy, Jana Polesnýho, Jana Šimanovýho, starších obecních – Jana Kudrharta, Daniele Samkova, Jiříka Pekaře, Timotea kramáře, tyto podepsané věci řízeny:

Psaní od pana Jana z Říčan o kůň od Dedery²⁶¹ koupenej, na kteréž odpověď, jichž se dotejče, dáti mají pánu.

Závdavek složen od kněze Tomáše Dentulína na dům šátkovskej naproti domu Flachovu.

Michal lazebník²⁶² starej podal stížnosti své, že Matle, syna jeho, do vězení dali, protože dělal holiče synu Sixtovu.²⁶³

Jan Hadrava²⁶⁴ a Kateřina Chocholuška,²⁶⁵ dostavivši se na rathouz před pány, a jsouc předešle na smlouvu přátelskou podaní, maje se tak táž Kateřina s přáteli svejmi na den od nich snešení najíti dáti a postaviti k takové smlouvě přátelské, toho pomínula a se nepostavila. A tudy z Jana Hadravy a přátel jeho posměch učinila. Protož to vše, což tak mezi nimi na nedorozumu vzešlo, poznávajíc to páni, že to z veliké všetečnosti dotčené Kateřiny se stalo a zběhlo <kteráž>

[fol. 16 - reverzní str.]

a že jest svejm jazykem nectnejm Kateřina na Janovi krivá náležela, a nechtíc se páni touž věci již děleji <víceji> zaneprazdňovati, zanáseti, to mezi nimi vyzdvihují, kazí a mocí v nic obracejí tak, že jim oběma to na žádnou újmu a zkázu dobré cti <ani manželkou> a dítkám jich bejti nemá, nyní i na budoucí časy. Že pak Kateřina to z své všetečnosti učinila a před sebe tu věc vzala, páni ji v svou kázeň vzali, a to tak při ní napravují, <tak> aby se toho víceji nedopouštěla. Pakli by se toho dopustila, tu věc někdy zdvíhala a spomínala [...]. Jan jí tehdy potom vrchovatěji za 2 neděle Vohnišťem vězením²⁶⁶ ztrestána a tak spokutována bejti má. Act[um] v pátek první postní léta 1613.²⁶⁷

Ctihodný kněz Tomáš Dentulín, farář chvojnovskej, vstoupivši do rady před pány, přednášel svou mdlobu, nedostatek zdraví a sešlost věku svého i také smrtedlnost svou,

²⁶¹ O osobě podruha Dedery nelze dohledat další informace.

²⁶² Michal byl lazebníkem v letech 1577-1598. Patřil mu 25. dům v první předměstské čtvrti zvaný Pařízkovský, na který se přiznal k nevlastní dceři zesnulého majitele Martina cihláře, ale už v roce 1577 jej prodal. Pravděpodobně pak bydlel v podruží. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 673; Díl III/2, s. 691.

²⁶³ Myšlen jménem neznámý syn konšela Sixta Karba.

²⁶⁴ Srov. pozn. č. 181.

²⁶⁵ Srov. pozn. č. 9.

²⁶⁶ Jako „Vohnišť“ byl označován těžký žalář v radničním vězení, vlastně hladomorna.

²⁶⁷ Pátek 26. února 1613.

ano i to, když by pro nedostatek zdraví svého pracovati nemohl, aby se s manželkou a dítkami svejmi kde octnouti mohl, koupil jest sobě, manželce své, dědicům a budoucím svým dům Šátkovskej vedle dvoru p. Václava Chřena a naproti domu Flachovému za sumu trhovou 230 kop. Jana Šátkovského, hrnčíře, zavdal na věc peněz hotových 45 kop gr. Platiti jej má i s budoucími svejmi <a koupil jej od Jana Šátkova> každého roku po 6 kopách míš., komuž náležeti bude, až do vyplnění svrchupsané sumy trhové, <a to od Jana Šátkova hrnčíře> stal se zápis tento v přítomnosti a na přiznání osob výš psaných v pátek první postní léta 1613.

Z toho závdavku vydáno Matějovi Slaninovi na jeho dluh 11 kop 30 gr. pr., prodávajícímu Janovi Šátkovi 27 kop. Ostatek za pány k ruce sirotčí, aneb komuž náležeti bude, zůstalo.

NB. Do pamětních vepsati kněh.

[fol. 17 – averzní str.]

Tomáš lazebník²⁶⁸ z lázní stěžoval sobě do Matle, syna Michalova, totiž že by jemu na překážku v řemesle jeho činiti a s nádobím po domích choditi musel, a toho řemesla užívati.

I zakázali se mu páni, že tomu Matlovi to zastaveno bude, a aby po domích nechodil s nádobím než toliko v domě votce svého, dokud on živ bude, tak aby tím podstatněji tu bejti a nájem z lázní platiti mohl.

Jakubovi Hoškovi s švagrovou jeho do 2 neděl odloženo k přátelskému porovnání.

Sixt Karb a Václav Benda podali příčin kšaftu nepořádného učiněného před smrtí n. Urbana Štěpiny, však toliko posledního artykule strany statku n. Jiříka Karba.

Matěj hrnčír²⁶⁹ ze Skutče přiženivši se k vdově po n. Šebestovi²⁷⁰ hrnčíři pozůstalé, koupil sobě, manželce a budoucím svým dům po témž Šebestovi pozůstalej se vším jeho příslušenstvím podle šacuňku pánů za 180 kop gr., zavdal 39 kop. Platiti jej má při každých posudcích městských po 8 kopách až do vyplnění z toho závdavku. Vydáno na díl Anny, manželky jeho, 7 kop 30 gr. a Lýdie, dceři n. Šebesty, též vydáno 7 kop 30 gr. Ostatek toho závdavku za pány zůstalo 15 kop míš. k ruce sirotkův n. Šebesty hrnčíře.

²⁶⁸ O osobě Tomáše lazebníka, nejspíš podruha, nelze dohledat další informace.

²⁶⁹ Matěj byl ve městě hrnčířem v roce 1613, kdy se přiženil ze Skutče. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 684.

²⁷⁰ Ondřej Šebesta byl ve městě hrnčířem mezi lety 1596-1605. Patřil mu 13. dům v první předměstské čtvrti. Ženat byl s Annou, která se po jeho smrti v roce 1613 znovu vdala za hrnčíře Matěje ze Skutče. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 646-647; Díl III/2, s. 684.

Stal se zápis tento v pátek den s[vatéh]o Albína 1613.²⁷¹

NB vepsati do purgkrechtu.

[fol. 18 - reverzní str.]

Poznamenání pokuty Staňka hutníka:²⁷²

Staněk hutník na jakej způsob a konec má toho vězení práz[d]en učiněn bejti, takž místo té pokuty, kteráž se na něho pro zamordování n. Lichky z Putimova²⁷³ ukládá od pánův. Ukládá se <totiž> od dneška <aby> ve vězení zůstával za 4 neděle pořád zběhlé, ve vězení a potom vždycky každou sobotu <aby> na noc tam se dostavoval do vězení, aby v neděli v každé [ká]zání slova boží[ho] s poutem a s špalkem před kostelem aby sedal a stával přes každou neděli až do pondělka, pořád za půl líta, aby tam sedal. A to za pokutu <aby> podstoupiti a podniknouti povinen byl. Za to rukojmové že se tomu za dosti stane, zastaviti máme, 4 nedělích bude a ty neděle tam sedí. Act[um] v první pátek [v] Postě,²⁷⁴ jinak stolování s[vatéh]o Petra léta 1613.²⁷⁵ Rukojmové za něho Jan Pavlů,²⁷⁶ Pavel Petru²⁷⁷ a Jan z Skrejšova.²⁷⁸ Pod propadení 50 kop gr.

Léta 1613 v středu o suchých dnech postních²⁷⁹ v sjití na rathouz p. purgkmistra Václava Chřena, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Sixta Karba, Jana Chába, Jakuba Hrůzy, Václava Smítky, Václava Bendy, Adama Hrůzy.

Matěj Topičník²⁸⁰ chalupník ve Velkejch Outěch[ovicích] koupil sobě louku <od p. purkmis> ležící za potokem pod lesem Racínem od pana purgkmistra <a pánův> za sumu peněz 16 kop míš. hotových a docela zaplacených, kteréžto louky po zaplacení k užívání jemu postoupili. Stal se zápis tento v středu o suchých dnech postních léta 1613.

²⁷¹ Svátek sv. Albína připadal v pražské arcidiecézi v roce 1613 na úterý 23. března; připadá tedy v úvahu buď pátek před svátkem (19. březen 1613) anebo spíš pátek po svátku (26. březen 1613).

²⁷² Staněk byl hutníkem nejspíše v letech 1593-1617. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 760.

²⁷³ O osobě poddaného Lichky z Putimova nelze dohledat další informace.

²⁷⁴ Pátek 26. února 1613.

²⁷⁵ Svátek stolování sv. Petra v roce 1613 připadal na pondělí 22. února.

²⁷⁶ O osobě Jana Pavlů nelze dohledat další informace

²⁷⁷ O osobě Petra Pavlů nelze dohledat další informace

²⁷⁸ O osobě poddaného Jana ze Skrejšova nelze dohledat další informace.

²⁷⁹ Suché dni v postě začínaly středou před nedělí Reminiscere (tj. 2. postní) čili 24. února 1613.

²⁸⁰ O osobě poddaného Matěje Topičníka z Útěchovic nelze dohledat další informace.

[fol. 19 – averzní str.]

Mezi Matějem Zemanem²⁸¹ vlášenickým a Václavem,²⁸² synem jeho. Vyslyšaný Václav syn jeho táhl se na zápis, kterej mu učinil Matěj, votec jeho na statek ten Václavů v Vlášenicí s jistou vejmkou, co jest komu z toho statku vydati měl z bratří jeho, tak jakž v manuálu na rok 1602 na listu 75.

Dále na odporu mezi nimi o toto Václav pravil, že jest s Matějem, votcem svejm, co by mu měl odtud vyplatiti <z toho statku 20 kop pomalu, totiž po 2 kopách> smlouvu v domě p. Martina Vrabce učinil, a že mu má 20 kop míš., totiž po 2 kopách vyplatiti. Matěj Zeman, votec jeho, tomu odpírá a syn jeho se Václav na lidi odvolává na přísežné, rychtáře Báčovskýho a Krasíkovskýho.

Staropelhřimovští vyslyšaní Hunal a Jihlaveckej Novosad²⁸³ a Marek Roubal,²⁸⁴ Podštiváček jest, s Vondrou hrnčířovým.²⁸⁵

Odloženo jim do týhodne a na pruvody. Odvolali se na lidi.

Přípovědi k Jeníkovu gruntu v Putimově:

Pavel Hrůza za 1 prost[ici] soli.

Martinovi Vrabcovi za 1 prostici.

[fol. 20 - reverzní str.]

Přípovědi k gruntu Václava Novotnýho v Zajíčkově:

Jan Pudlickej²⁸⁶ pro 1 kopu 35 gr. pr. nedal ho

<Jakub Krašovskej pro 1 kopu 35 gr. pr.>

Paní Dorota Rathouzská²⁸⁷ pro 1 kopu 50 gr. pr. víc 10 gr.

Teofil jak předešle přípovědi na listu 63 pro 3 kopy 5 gr.

Léta 1613 v pátek den s[vatéh]o Albína²⁸⁸ v sjítí na rathouz p. purgkmistra Václava Chřena, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Václava Bendy, Jana Kaňkovskýho, Jana Chába, Václava Smítky, Adama Hrůzy, Sixta Karba, Jana Polesnýho, Jana

²⁸¹ O osobě poddaného Matěje Zemana z Vlášenic nelze dohledat další informace.

²⁸² O osobě poddaného Václava Zemana nelze dohledat další informace.

²⁸³ O osobě měšťana Novosada z Jihlavy nelze dohledat další informace.

²⁸⁴ O osobě podruha Marka Roubala nelze dohledat další informace.

²⁸⁵ O osobě podruha Vondry hrnčíře nelze dohledat další informace.

²⁸⁶ O osobě Jana Pudlického nelze dohledat další informace.

²⁸⁷ Dorota Rathouzská byla nejspíše druhou ženou Matouše Válka. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 41.

²⁸⁸ Zmatečná datace. Srov. poznámku č. 266. Nejspíš půjde o pátek 26. března 1613.

Šimanova, Martina Vrabce, starších obecních – Jiříka Pekaře, Daniele Samkova, Jana Partle, Honsa Hrušky, Timotea kramáře.

Počet čtyřnedělní držán s panem Jakubem Hružou, písařem důchodním.

[fol. 21 – averzní str.]

Jan Partl ohlašoval se strany odporu, kterejž měl s Janem Hadravou o nějaké nářky mezi sebou, a na to smlouvu mají, připomínal.

Nápadníci statku po n. Jiříkovi Karbovi [j]souc obesláni na rathouz, byl přečten inventář a šacuňk statku toho s oznámením, jestliže vědí ještě jakej statek, kterejž by do toho inventáře počat bejti měl, aby oznámili, páni že se jich dotazují.

Dále pak napomenutí se jim učinilo, aby zanechajíc všech odprův a vyměřování, kdo by z nich co míti chtěl anebo nechtěl, anebo aby sobě každej vybíral, co by se mu líbilo, a mluvil, tomuto já chci a tomuto nechci, než páni zachovajíc v tom povinnost svou, vedle té resoluci Jich Mi[lo]stí tak učiniti a se chovati chtějí. Jestliže pak vždy budou následovati těch odporův proti sobě, tehdy páni to z sebe složití, Jich Mi[lo]stí zase jejich v tom odpory a chování i také správu o nich činiti chtějí. Jak j[...] schváleno a váženo bude potom, zvědí a [...] jich nebude.

Pekař preclíkův napomenut byl, aby jednostejný preclíky pekl tak, jakž začal, nebo někdy velmi malý preclíky peče, a neupřítí v tom následují.

Přípovědi k gruntu Novákovému v Bácovicích:

Jan Stárek²⁸⁹ pro 1 kopu 4 gr. pr.

Tomáš z Hořepníka²⁹⁰ pro 2 kopy 35 gr. pr.

Petr Albrechtů pro 45 kop 5 gr. pr. na to mu dáno 15 kop.

Šenkýř Mašovskej²⁹¹ pro 2 kopy 41 gr. pr.

<Antoška pro 3 kopy 35 gr. pr. Nedala pr. na odporu zanechaný tu.>

Václav Smítka pro 5 kop 5 gr. pr.

Zadržalý vejruňky 16 kop vydaný Janovi, 12 kop Jiříkovi, 4 kopy radě.

²⁸⁹ O osobě poddaného Jana Stárka z Bácovic nelze dohledat další informace.

²⁹⁰ O osobě poddaného měšťana Tomáše z Hořepníka nelze dohledat další informace.

²⁹¹ O osobě šenkýře z Mašovic (nájemce vrchnostenské výsadní krčmy) nelze dohledat další informace.

Martinovi Pacholků²⁹² za službu.

Kateřině Kovářce²⁹³ na díl její.

[fol. 22 - reverzní str.]

Léta 1613 v středu po neděli Reminiscere²⁹⁴ v sjití na rathouz pana purgkmistra Václava Bandy, p. primasa Jana Paffiusa, Martina Vrabce, Václava Chřena, Jana Polesného, Sixta Karba, Jakuba Hrůzy, Jana Kaňkovského, Adama Hrůzy, tyto věci řízeny:

Psaní od kněze Jana Řečického panu primasovi učiněné, v kterémž se i ouřadu všeho dotýkalo, strany Anny Hoškové, švagrové jeho.

Nápadníkům statku po n. Jiříkovi Karbovi dílové toho statku přečtení, a že se každému vejpis dílu jeho vydá, od pánův zakázání se stalo.

Paní Alžběta²⁹⁵ se ohlásila a ozvala, že těm rybníkům Buňátkovským, aby se jinému nežli jí dostati měli, nepovolují. Ite[m] spravedlnost na domě Chábovým aby do dílu kladena bejti měla, též že nepovoluje. Ite[m] Brykům v Vostrovci také že žádnejch neb <jich> domů vzata z toho Vostrovce.

Jakub Krašovskej a Jakub Kmocho rukojmové za Jiříka Hutarova²⁹⁶ z Příbramě, poněvadž jest je z toho rukojemství vypravil, propuštění, a ten kterejž od něho zraněn být, za to zranění peníze vzal, k tomu se v radě přiznal.

[fol. 23 – averzní str.]

V škole oheň vyšel 1613.

Došla zpráva pánův, že jest se v škole zapálilo skrze nešetrné opatrování žákovstva. Protož byli officiales obesláni a napomenuti, aby lepší pozor na topení v prscích měli tak, aby sousedům a snad všemu městu tím poslouženo bylo.

Vondra hrnčírů postavil svědky:

Mandelína Buňátková²⁹⁷ vysvědčila, že Novosad Vondru hrnčírůvoho z Starýho Pelhřimova uhodil pěstí dvakrát anebo třikrát.

Jan řekl Marek Novosadovi. Co se na nás hněváš? A on řekl: Co se nemám

²⁹² O osobě Martina Pacholkova nelze dohledat další informace.

²⁹³ O osobě Kateřiny kovářky nelze dohledat další informace.

²⁹⁴ Středa 3. března 1613.

²⁹⁵ Srov. pozn. č. 18.

²⁹⁶ O osobě měšťana Jana Hutara z Příbrami nelze dohledat další informace.

²⁹⁷ O osobě Mandelíny Buňátkové nelze dohledat další informace.

hněvati, nadáváte nám lhářů a francovitejch. Vondra řekl tomu, že v hrdle lež to jest, a kdo to praví, že jako šelma v hrdlo lže.

Rybář, mluvil Vondra hrnčířů, konšel, kdyby někteří v lese nebrali a nekradli, měli by pokoj jako my, a že na dříví nepojedou, až jim počet vydá.

Crhan²⁹⁸ svědčil, že řekl Novosad, když konšelé šli, toto zdání sází, potom se hádali, a v tom Novosad udeřil pěstí na Vondru hrnčíře na konšela a upral ho.

I vzali páni to v uvážení, a že jest se toho dopustil, a na konšela sáhl, jej bil, do vězení dán.

Dalík vysvědčil, byl přítom, že smluvili se Týma s synem šenkýře z Vlásenice, synem svým, totiž, že mu měl vydati z toho statku svého v Vlásenici 20 kop a platiti je měl po 2 kopách míš.

I našli to páni, aby mu ihned položil 4 kopy a potom po 2 kopách míš., a komu je poručí po smrti jeho, aby tomu vydány byly, pánův žádal. Povolili tomu páni.

[fol. 24 - reverzní str.]

Rychtář Vokovskej a Hovorka²⁹⁹ vysvědčili, že [j]sou prodali Smrčku z Radňova³⁰⁰ a Paclík z Lipice nápad po n. Janovi Paclíkovi³⁰¹ starým spravedlnost, kteráž mu náležela na gruntu Paclíkovým v Proseči a za voves od n. Víta Rathouzského vyzdvihli 35 kop bez Šimonových Paclíkových dětí, bratru jejich.

Léta 1613 v pátek po neděli Reminiscere³⁰² v sjítí na rathouz pana purgkmistra Václava Bendy, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních Martina Vrabce, Václava Chřena, Jana Šimanova, Václava Smítky, Jana Kaňkovského, Jana Polesného, Jana Chába, Sixta Karba, Adama Hrůzy.

Anna Hošková žádala odkladu do 2 neděl od pana purgkmistra Václava Bendy.

Povoleno jí toho.

²⁹⁸ Celým jménem Tomáš Crhan, byl syn poddaného sedláka Martina Crhanova ze Starého Pelhřimova. Od sourozenců – staršího bratra Jana a sestry Lídy – se oddělil v roce 1576. Usadil se v Pelhřimově, kde je od roku 1596 doložen mezi sousedy na předměstí. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 810.

²⁹⁹ Celým jménem Jan Hovorka, ale o tomto podruhovu nelze dohledat další informace.

³⁰⁰ O osobě poddaného Smrčky z Radňova nelze dohledat další informace.

³⁰¹ O osobě poddaného Jana Paclíka z Lipice nelze dohledat další informace.

³⁰² Pátek 5. března 1613.

Kněz Jiří Hanuš Landškronský,³⁰³ farář od s[vatéh]o Mikuláše z Nového Města pražského, učinil [j]sem pánům psaní a odeslal 20 exemplářů některých dosti pěkně svázaný, a některý prostěji, písničky na epištoly a evangelia kněze Valentýna Šubera Landškronského³⁰⁴ v Domažlicích od něho složené.

[fol. 25 – averzní str.]

Páni i také všecka obec města Pacova, jakožto rukojmě za pana Mikuláše Španovského, jakožto pána svého, za sumu 300 kop míš. od n. Jiříka Karba půjčených.

Václav Talpa,³⁰⁵ rohozenskej kovář, kterej sobě vdovu po n. Janovi Rukovi,³⁰⁶ kováři, žádal skrze přátelství, aby z poddanosti a člověčenství, kterýmž pánům a obci této zavázán, a propuštěn byl, a podle toho za měšténina aby přijat byl, a právo městské jemu aby dáno bejti mohlo.

Na kteroužto žádost jeho a přimluvu některých poctivejch lidí jak domácích, tak i přespólních <lidí> tak činí, a jeho z člověčenství propouštějí, právo městské jemu dávají a pouštějí a za souseda do obce této <propouštějí> přijímají.

[fol. 26 - reverzní str.]

Markýta vdova pozůstalá po n. Urbanovi Střepinovi hrnčíři, ohlásila se, že nemíní dalších soudů vo ten díl nebošky Markýty, dcery n. Karba, prvnější manželky n. téhož Urbana Střepiny, trpěti, nýbrž při tom statečku, kterejž jest vlastní n. Urbana manžela jejího byl, a podle téhož kšaftu jeho zachována bejti žádá, též také za stvrzení toho kšaftu jmenovaného Urbana manžela svého žádá. I poněvadž při tom kšaftu žádného dalšího od nižádného odporu vloženo jest nebylo a není, a od vyhlášení toho kšaftu šest neděl jest minulo a vyšlo, protež takovej kšaft se tvrdí a místo svý má.

³⁰³ O osobě kněze Jiřího Hanuše Lanškrounského, faráře u sv. Mikuláše na Novém Městě pražském, nelze dohledat další informace.

³⁰⁴ O osobě kněze Valentína Šubera Lanškrounského z Domažlic nelze dohledat další informace.

³⁰⁵ Václav Talpa provozoval kovářské řemeslo v letech 1613-1633. Žil v podruží na předměstí. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 664.

³⁰⁶ Jan Ruka vykonával v obci kovářské řemeslo. Pocházel z 31. domu ve třetí předměstské čtvrti, který však jeho matka Dorota po otcově smrti v roce 1578 prodala jeho švagrovi Adamu Vid'ourkovi, který měl za manželku jeho starší sestru Barboru. V roce 1589 mu byl vyplacen jeho dědický podíl a vzápětí se přiznal na 24. dům v téže čtvrti ke vdově Anně po Václavu Kuželovi. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 756 a 763; Díl III/2, s. 664.

[fol. 27 – averzní str.]

Příjem v sousedství Václava Talpy Rohozenského.

Na snažnou žádost Václava Talpy Rohozenského <tak činí a jeho z podda> i také za něho přimluvy mnoho lidí poctivých jak domácích, tak i přespolních, páni tak činí, a jeho z tý poddanosti, kterouž pánům a této obci zavázán byl, i také z člověčenství propouštějí <a na snažnou žádost>, zvlášť na sliby a přípovědi jeho dobrého, pokojného chování, též s panem purgkmistrem a pány i se všemi sousedy obce této, u víře a náboženství se srovnávají, a i panu purgkmistru a pánům všelijak náležitě, uctivě, poslušně, šetrně, pokojně a vážně skutkem i řečí v každém místě se chovají, přesto neb ano i se všemi sousedy v pokoji a svornosti zůstávají, všecky povinnosti, platy, zvlášť J. M. C. sbírky a berně od sebe bez zadržování odvozovati, a sumou žádné protimyslnosti v ničemž k pohoršení nedávati, na takovej způsob přijat jest v sousedství do obce města Pelhřimova, podle čehož i právo městské jemu se dává a k svobodám městským jest připuštěn. Však s tou vejmkou, jestliže by kdy z poslušenství a řádu dobrého vystoupil, protimyslnosti jakékoliv proti panu purgkmistru a paních starších vobecních činil a působil, tehdy aby jemu tato milost a osvobození k žádné platnosti nebyla, zase v poddanost panu purgk., pánům, aby <upadl> vešel. Však když se tak, jakž na něho náleží, chovají bude, tehdy páni nad ním svou ochrannou držeti připovídají. Act[um] v <středu po neděli Oculi> pátek po neděli Reminiscere léta 1613.³⁰⁷

[fol. 28 - reverzní str.]

Léta 1613 v středu po neděli postní Oculi³⁰⁸ v sjití na rathouz pana purgkmistra Václava Bandy, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Chřena, Jana Chába.

Jan Paclík z Lipice³⁰⁹ s Smrčkou z Radňova³¹⁰ na vyslyšení, co se dotejče o voves po n. Paclíkovi u Rathouzského vyzdvižených, na odporu odloženo k průvodům do týhodne.

Odpověď psáti na psaní pana Vostrovce³¹¹ o spravedlnost a svobody zajíčkovské.

³⁰⁷ Pátek 5. března 1613.

³⁰⁸ Středa 10. března 1613.

³⁰⁹ O Janu Paclíkovi z Lipice, propuštěném z poddanství, nelze dohledat další informace.

³¹⁰ O poddaném Smrčkovi z Radňova nelze dohledat další informace.

³¹¹ Příslušník rytířského stavu Ladislav Ostrovec z Kralovic, v letech 1604-1623 majitel statku Proseč-Obořiště a panství Nová Cerekev severně od Pelhřimova.

Léta 1613 v pátek po Středopostí³¹² v sjití pana purgkmistra Václava Bendy, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních - Martina Vrabce, Václava Chřena, Václava Smítky, Jana Chába, Jana Kaňkovského, Sixta Karba, Jakuba Hrůzy, Adama Hrůzy, starších vobecních – Jiříka Pekaře, Timotea Kramáře, Jana Partle, Daniele Samkova, tyto věci řízeny:

Psaní učiněno od pánův novoměstských o dovolení k stavu manželskýmu Anežky³¹³ dcery pozůstalé po n. Vítovi Hynkovi,³¹⁴ kterouž v sobě oblíbil k stavu svatého manželství jeden měšťenin Nového Města pražského, a ta zůstává u tety své v Novém Městě pražském.

[fol. 29 – averzní str.]

NB. O sklad soli.

Václav Švob volen za jednoho slanaře k Šimonovi Hrůzovi,³¹⁵ kterejžto k sobě to přijal, a že v tom pracovati bude, se zamluvil.

Ite[m] na tom se páni snesli všeckni, aby když by někdy některej soused soli přivezl a páni slanaři, že by ji koupiti nechtěli, aby ji mohl sobě doma složiti, a ji vobvésti slanaři volenými, však aby ji po různu neprodával pod pokutou propadení té soli. Jestliže by se toho kdo dopustil, a chtěl-li by potom jí zase pryč odvésti dáti, teh[á] povinen bude pánům slanařům zase vobvésti. A oni ji aby zase spatřili a vyčtli, a najde-li se to tak, že ta všecka sůl zouplna zůstává a že jí nic neprodal, bude jí moci odvésti a speněžiti jinam, a tak pokutou povinen nebude.

Anna,³¹⁶ manželka Jana Hodáčka mladšího, podala spisu svého, v kterémž toho doloženo, co by se jí nelíbilo a co by se líbilo, jací by v tom podělení nedostatkové se

³¹² Pátek 12. března 1613.

³¹³ Anežka Hynková se jmenovala po své tetě, velmi zámožné sestře vladyky Víta Hynka ze Služátek; tato Anežka st. Hanková byla poprvé provdaná za soukenického mistra Jana Štočka, podruhé za osobně svobodného řeznického mistra a konšela Štefla Stránského, s nímž bydlela ve výstavném domě č. 4 na Rynku. Poté se jako vdova vdala ještě dvakrát (za soukeníka Ondřeje Holého alias Štefla a za zednického mistra Jana Vlacha). J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, III/1, s. 429-434.

³¹⁴ Do obce přijatý vladyka Vít Hynek ze Služátek, majitel právovárečného domu č. 49 uvnitř hradeb, domku ve třetí předměstské čtvrti a deskového statku Lhotka na jih od Pelhřimova. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, III/1, s. 430, 496-498 a 735.

³¹⁵ Šimon Hrůza, vnuk Václava Hrůzy, byl ve městě slanařem roku 1613. Bydlel v rohovém právovárečném domě čp. 27 na Rynku. Není známo, který z domů ve vnitřním městě mu patřil, ale stal se konšelem mezi lety 1616-1617. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 93, 799.

³¹⁶ Anna Hodáčková byla manželkou Jana Hodáčka mladšího, snachou Daniela Hodáčka z právovárečného domu čp. 21 (3. dům v první městské čtvrti). J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 359-360.

nacházely. I oznámeno jí, že tomu povolují, aby z těch dřev vorovejch i z kovovejch v Bácovicích prodanejch.

Kšaft nebošky Anny,³¹⁷ manželky Jakuba Kmocha, čten a vyhlášen před manželem <jejím> a jinejmi přáteli jejími.

Po přečtení žádali ho za vejpis.

[fol. 30 - reverzní str.]

Anna Kubíková³¹⁸ podala spisu svého pánům, stěžujíc sobě do Martina Košetického,³¹⁹ že by jí podle smlouvy a trhu o dům učiněný[ch] nedodal 50 kop, v čemž aby napomenut byl, je odvésti a jí v těch 50 kopách spokojiti. Což se i stalo, a on napomenut, do dvou neděl aby ji spokojil.

Karbová³²⁰ také byla obeslána a napomenuta, a poněvadž toliko prodala Špinkovi do Jihlavy 1 pár volův za 36 kop [.....] na díl položený byly [...] za 70 kop, protož zase jí se nahražuje to, aby ty stříbrnice, kteréž ve 30 kopách gr. šacovaný se pouštějí, v tom jednom páru volův.

Ale ona mimo to, což jí na díl přišlo z toho statku po n. Jiříkovi Karbovi, kteréhož učinilo za 3 075 kop, jí třetí díl totiž za 1 025 kop míš. odhádáno a ukázáno podle resolucí Jich Mi[los]tí pánů za apelací, ještě na tom nepřestává, nýbrž to míti chce, aby jí půl zahrady, rybníky Buňátkovský a na jistotě 300 kop gr. přidáno bylo, a vejpis dílu jí vydanýho zase vrací.

[fol. 31 – averzní str.]

Léta 1612 [!] v pátek po družebné neděli³²¹ v sjití na rathouz p. purgkmistra Václava Bandy, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Václava Chřena, Martina Vrabce, Václava Smítky, Jakuba Hrůzy, Sixta Karba, Jana Chába, Václava Chřena, Jana

³¹⁷ Anna Kmochová byla manželkou Jakuba Kmocha, jinak nelze dohledat další informace.

³¹⁸ Anna Kubíková byla vdova po měšťanu Janu Kubíkovi, synovi svobodníka Havla Kubíka z Vratíškovic, majitelka právozárečného domu čp. 16 na Rynku, který asi ještě roku 1610 prodala Martinovi Košetickému a jeho manželce Salomíně. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, III/1, s. 404-405. Srov. pozn. č. 50.

³¹⁹ Měšťan Martin Košetický byl ženat se Salomínou, vdovou po primasovi Václavovi Hrůzovi a obývali spolu právozárečný dům čp. 16 v první čtvrti uvnitř hradeb, jeden z nejvýstavnějších a nejdražších ve městě; mimo to se živil dálkovým obchodem a formanstvím; zemřel před rokem 1626, kdy byla jeho žena již potřetí vdaná za měšťana Mikuláše Krajínu. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, III/1, s. 405-406.

³²⁰ Viz pozn. č. 295.

³²¹ Rok 1612 je chyba, což dokazuje konec první zprávy.

Kaňkovskýho, starších obecních – Jiříka Pekaře, Timotea Kramáře, Daniele Samkova, Honsa Hrušky.

Jan Partl zkoupil od Šimona Partle,³²² pastorka svého, peníz ostatek spravedlnosti, z čehož by mu jí koliv náleželo na domě svém, kteréhož v držení a užívání jest, a byt svůj na něm má Jan <od Šimona Partle, pastorka svého>, a to za sumu peněz hotových 12 kop míš. a 1 pouzdro talířů cínových jemu Šimovi přidaných, úplně a docela zaplacených a odvedených. Kteréžto peníze a talíře od téhož Jana Partle Šimon přijavši, jeho Jana z nich kvitoval a víceji na žádnou spravedlnost anebo nápady, po komž by koliv jemu připadnouti a na něho přijíti mohly, se odříká, a na ně potahovati i s dědici a budoucími svými nemá a nebude, nyní i budoucí časy, k čemuž se jmenovaný Šimon před panem Václavem Bendou, ten čas ouřad purgkmistrskej držícím, přiznal jest, takový peníze a od něho přijal a z přijatých peněz a talířů jeho kvitoval, a že jak výš dotknuto námi víceji budoucně potahovati se nemá a nebude, se nadřekl. Tu relaci činil na rathouze při knihách týž p. Václav Benda. Act[um] v pátek po družebné neděli léta 1613.³²³

Jakub Krašovskej³²⁴ na místě Nikodýma stolaře z Hradce,³²⁵ žádal, aby mu přáno bylo, krám bedněnej a prkennej, kterejž k prodaji krámských věcí svejch při času trhovečním a trhovejmi on, Nikodém, užívati chce tak, aby jej v jistý místo schovávatí mohl, v čemž

[fol. 32 - reverzní str.]

že se pánům v jistej plat uvoliti chce. I oznámeno mu od pánův, že tomu páni povolují, aby někde v starým rathouze³²⁶ místo k němu sobě obral, a jej tam sobě schovával a každěj jarmark a trh 15 gr. míš. aby z toho platil.

³²² O osobě Šimona Partle nelze dohledat další informace.

³²³ Neděle družebná, zvaná též Laetare (tj. 4. postní) v roce 1613 připadla na 14. března, takže jde o pátek 19. března 1613.

³²⁴ Viz pozn. č. 197.

³²⁵ Stolař Nikodým byl měšťan z Jindřichova Hradce, který se pravidelně dostavoval na pelhřimovské výroční trhy. Srov. Lenka MARTÍNKOVÁ, *Královské město (1596–1618)*. In: Zdeněk MARTÍNEK a kol., *Pelhřimov. Historie, kultura, lidé*. Praha 2014, s. 191

³²⁶ V roce 1613 byla radnice umístěna v bývalém zámku pánů z Říčan, proto se objektu říkalo nový rathouz. Starým rathouzem je míněn později zbořený a přestavěný rohový dům čp. 80 na jižní straně Rynku (dnes Masarykova náměstí) a Růžové ulice, který městská obec zakoupila v první čtvrtině 16. století a v němž se rada scházela až do roku 1572, než obec koupila od vrchnosti celé pelhřimovské panství. Srov. L. MARTÍNKOVÁ, *Královské město*, s. 190-191.

Adam barvíř³²⁷ složil z domu vejruňku 20 kop míš. Přijal je Eliáš³²⁸ a Eva,³²⁹ manželka jeho, k svým rukám.

Cechmířtři a mířtři řemesla soukenického podali spisu svého, kterýmžto připomínají předešlou žádost svou o napravení toho při řemesle řeznickém vo prodej masa na [...].

Řezníkům podáno spisu, kterého podali páni soukeníci. Mají na něj odpověď dáti.

Rychtáři Kojčickému povoleno, aby náležející loučku nějakou od gruntu Kuderové,³³⁰ kterouž sobě vymínil, a na onen čas týž Kudera³³¹ koupiti a za to jeho i s dětmi chovati má.

[fol. 33 – averzní str.]

Zápis Jakuba Puffa,³³² ovčáka, na sebe učiněným o vyjednání dcery své Kateřiny³³³ z vězení, v kterémž zůstávala v městě Polný.

Jakub Puff, ovčák při městě Pelhřimově, přiznal se před panem Janem Kaňkovským,³³⁴ jakožto ten čas při právě rychtářským, že jakož jest se do vězení dostala dcera jeho, pozůstala žena po někdy Albrechtovi ovčákovi z Dolního dvora pod Stříbrnými horami, kterejžto tak času nedávnyho pro své zlé skutky, i s některými pacholky a fedrovníky svými při právě města Polný konec vzali, na kteroužto Kateřinu, dceru Jakuba Puffa, také že by se nětco vztahovat mělo. I chtěje výš psaný Jakub jí z téhož vězení rád pomoci, za ni se v rukojemství i s manželkou svou postavu[jí] a vším statkem svým, movitejm i nemovitejm, kterejž tu při městě Pelhřimově má, i potom jmíti bude, slibuje totiž, že táž Kateřina, dcera jeho, všech gruntů Jeho Mi[los]ti páně, jak statku polenskýho, tak i také jiných, dokud živa, 12 mil zdýli a šíří prázdna bude a nižádnejm vyvýšenejm způsobem mstíti že se nebude, a za všecky škody se od nižádného jejím vědomím jim ani žádnému ne[...] týmž statkem svým, jakýžkoliv má aneb jmíti bude připovídá, a tímto zápisem netoliko těmito kněhami na rathouz, ale také i při právě rychtářským pojišťuje a utvrzuje. Kdyby se co toho jináče mimo toto pojištění státi mělo,

³²⁷ Srov. pozn. č. 187.

³²⁸ O osobě Eliáš nelze dohledat bližší informace.

³²⁹ O osobě Evy, Eliášovy manželky, nelze dohledat bližší informace.

³³⁰ O osobě poddané Kuderové z Kojčic nelze dohledat další informace.

³³¹ O osobě poddaného Kudery z Kojčic nelze dohledat další informace.

³³² O osobě ovčáka Jakuba Puffa nelze dohledat další informace.

³³³ Kateřina byla dcerou Jakuba Puffa, jinak nelze dohledat další informace.

³³⁴ Viz pozn. č. 34.

tehdy že <se> zavazuje v tom netoliko týž statek svůj, i hrdlo [...] propadnoutí a sumou, že se jim pánům polenským a ani žádnému jinému v tom před ním i touž Kateřinou, dcerou jeho, žádného nebezpečnosti obávati za potřebné není a nebude nyní i na

[fol. 34 - reverzní str.]

časy budoucí. Toto pojištění stalo se v městě Pelhřimově tak, jakž výš dotknuto, netoliko zde na rathouze, ale také i při právě rychtářským. A pro budoucí paměť vepsáno v sobotu po s[vaté]m <léta> Albínu jinak 2. dne Martii léta 1613.³³⁵

Přípovědi k gruntu Adama Havlíka³³⁶ v Čelistným:

Rychtář <Prosečk> Vokovský pro 2 kopy _ telat, čtvrt masa hovězího všeho 5 kop 5 gr. pr.

Mazanec z Oustrašina³³⁷ pro 2 kýty masa za 1 kopy 35 gr.

Vít³³⁸ z Čelistného pro 1 kopy za tele 5 gr. pr.

Pavel Hruza pro 3 kopy 20 gr.

Anně mateři, šafáře, vydáno 9 kop. Zůstalo s závdavku 50 kop složeného 30 kop po vydáních přípovědníkům k ruce sirotčí.

Přípovědi k gruntu n. Lichky z Putimova

Navrátil³³⁹ pro 29 gr. pr.

Jan Kužel³⁴⁰ pro 4 kopy 5 gr. pr. Chce mu jich počkati.

[fol. 35 – averzní str.]

Léta 1613 v středu po smrtedlné neděli³⁴¹ v sjití na rathouz p. purgkmistra Václava Bendy, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václav Chřena, Václava Smítky, tyto věci řízeny:

³³⁵ Svátek sv. Albína (23. března) připadl v pražské arcidiecézi v roce 1613 na pondělí; jde tedy o sobotu po sv. Albínu dne 27. března 1613 a nikoli 2. března 1613.

³³⁶ O osobě poddaného sedláka Adama Havlíka z Čelistné nelze dohledat další informace.

³³⁷ O osobě poddaného Mazance z Ústrašina nelze dohledat další informace.

³³⁸ O osobě poddaného Víta z Čelistného nelze dohledat další informace.

³³⁹ O osobě poddaného Navrátila nelze dohledat další informace.

³⁴⁰ Jan Kužel byl soukeníkem. V roce 1573 koupil od Jíry Marchaleho. Který provozoval tkalcovské řemeslo, 26. dům ve čtvrté předměstské čtvrti, který do roku 1588 zcela doplatil. Od roku 1577 vystupoval mezi obecními staršími. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 791-792.

³⁴¹ Středa 24. března 1613.

Matěj Novák³⁴² v Báčovicích koupil ten grunt od pánův na místě sirotkům za 400 kop, zaval 60 kop. Platiti jej má každoročně po 8 kopách míš., počnouc při nejprve příštích, až do vyplnění.

NB vepsati.

Vaněk Šmíd³⁴³ koupil grunt Jenkovskej v Putimově od pánů za sumu trhovou 400 kop míš., zaval 100 kop. Platiti jej má každého roku při posudcích, počnouc při nejprve příštích, po 8 kopách.

Z toho vydáno starý Jenkovej³⁴⁴ na její díl 20 kop.

P. Martinovi za sůl vobecní 3 kopy 40 gr.

Pavlovi Hrůzovi též za sůl 3 kopy 20 gr. míš.

Ite[m] na vodkaz neboštika v jistá místa vydáno 13 kop.

NB Musil³⁴⁵ z Dobrý Vody složil 2 kopy veruňku vydaný na díl sestře její, Kateřině.

[fol. 36 - reverzní str.]

Matěj,³⁴⁶ syn Adama Pavlíkového v Čelistným,³⁴⁷ ujal grunt po n. votci svém za sumu trhovou 350 kop, zaval 50 kop. Platiti jej má po 6 kopách při posudcích, počnouc při nejprve příštích, až do zaplacení. Actum v středu po smrtebné neděli.

S n. Adamem Pavlíkem: Pavel Chadim,³⁴⁸ Matěj Hospod,³⁴⁹ Vondřej, Štěpán, Vít, Alžběta, Anna máti vdova šafářka, Markýta³⁵⁰ má rychtáře v Vokově, Mandelína v Vondřejově.³⁵¹

Přípovědi k statku po neboštíkovi Krystomandlovi:³⁵²

Šlejfir pro 10 kop 5 gr. pr. půjčenejch hotovejch peněz.

³⁴² O osobě poddaného Matěje Nováka z Báčovic nelze dohledat další informace.

³⁴³ O osobě poddaného Vaňka Šmída z Putimova nelze dohledat další informace.

³⁴⁴ O osobě poddané Jenkové z Putimova nelze dohledat další informace.

³⁴⁵ O osobě poddaného Musila z Dobré Vody nelze dohledat další informace.

³⁴⁶ O osobě poddaného Matěje Pavlíka z Čelistné nelze dohledat další informace.

³⁴⁷ O osobě poddaného Adama Pavlíka z Čelistné, Matějova otce, nelze dohledat další informace.

³⁴⁸ O osobě Pavla Chadima nelze dohledat další informace.

³⁴⁹ O osobě Matěje Hospoda nelze dohledat další informace.

³⁵⁰ O osobě Markýty nelze dohledat další informace.

³⁵¹ O osobě poddané Mandelíny z Ondřejova nelze dohledat další informace.

³⁵² Martin Kryštof nebo též Krystomandl, zkráceně i Mandl, byl ve městě soukeníkem mezi lety 1597-1613(+). Do města přišel kolem roku 1595 a usadil se na předměstí, ale není známo, kde přesně. Po jeho smrti dům koupil Matěj Spělovský s manželkou. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 819-820; Díl III/2, s. 602.

[fol. 37 – averzní str.]

Léta 1613 v středu po neděli Cantate³⁵³ v sjití na rathouz pana purgkmistra Václava Smítky, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Jakuba Hrůzy, Václava Bendy, Jana Chába, Adama Hrůzy, Jana Kaňkovského.

Správa rychtáře Chvojnovského:

Háků syn mluvil: Kradou po polích a potom budou tam krásti v komorách, a kradou i pánům. A to s láním a hromováním, a nadával zlodějů pacholetí Nacházelovému.³⁵⁴

Rychtář kojčickej též tak, kromě aby pánům kradl, toho že neslyšel.

Jiříček též o tom oznamoval, že Haků syn lál a hromoval pacholetí Nacházelovému, a že by ho zastihl v potocích lapati.

I že jest se tu syn Haků dopustil laní a hromování, a měl-li jest jakou do koho stížnost, měl naň žalovati. Bylo by se mu to napravilo po vyslyšení, pokudž by se co toho vyhledalo. Protož, že tak hanebně lál a hromoval, páni ho v svou kázeň vzali.

Nyní by slušelo tohoto příkladu našich následovati, a ne samému hromování, ale nejvzteklejšímu zlořečení nestrpěti.

Nacházela pak páni napomenuli, aby to při čeládce své opatřil, aby škody pasením klisnou i také lapáním v potocích raků a ryb prázdni byli.

Jistotu obnoviti panu Melicharovi Hoffmanovi³⁵⁵ na 1 kopu míš. od časů s[vatéh]o Jiří. Vyzdvihovali páni peníze sirotčí k oplacení panu Melicharovi 500 kop a více, ouroku z 1500 kop, totiž 45 kop. A tak mu toliko dlužni zůstávati budou nadále páni ten 1000 kop míš.

[fol. 38 - reverzní str.]

Léta 1613 v pátek po neděli Cantate,³⁵⁶ v sjití na rathouz pana purgkmistra Václava Smítky, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Jana Polesného, Jana Chába, Adam Hrůzy, Jana Kaňkovského, tyto věci řízeny:

³⁵³ Středa 5. května 1613.

³⁵⁴ O osobě poddaného Nacházela nelze dohledat další informace.

³⁵⁵ O osobě měšťana Melichara Hoffmana z Jindřichova Hradce, evidentně věřitele pelhřimovské městské obce, nelze dohledat další informace.

³⁵⁶ Pátek 7. května 1613.

Pan Jan Polesnej³⁵⁷ přednášel psaní z Chrudimě s spisem Jana od Jana Koželkového, souseda Chrudimského, strany prodeji jemu rolí, náležející[ch] Volákovy, sestře téhož Jana Koželkového. Mandelína Voláková³⁵⁸ jsouc obeslána na rathouz, bylo před ní čteno psaní, a spis Jana Koželkového z Chrudimě, bratra jejího, čemuž co v tom spisu jeho psáno, byla odepřela.

Martin Košeticej s Salomínou, manželkou svou, přiznali se: on, Martin, že jí Salomíně dává [.....] kromě 100 kop gr. vyměňuje. Ona naproti tomu též jemu díl a spravedlnost svou všecku, kteráž na ní po n. Václavovi Hrůzovi, manželu svém prvnějším, přišla a připadla, i také po rodičích a přátelích jejích tady s námi a při [...]sti měli, na čem by se a kdekoliv vyhledati mohli. Kromě z toho všeho vyměňuje sobě 500 kop, těmi aby <mohla> vládnouti a poručiti mohla komukoliv, buď témuž Martinovi, manželu svému, anebo komu by se jí koliv vidělo a líbilo. Odloženo jim k přeslyšení toho zápisu do týhodne.

Zandálková³⁵⁹ jsouc obeslána, přiznávala se k tomu, že jest jí Němcová³⁶⁰ v lázni Břidlic[e] touž Zandálkavou, když ještě sloužila u Mucků, navozovala, aby s Počepickejm³⁶¹ knapem, kterež jí za manželku sobě

[fol. 39 – averzní str.]

vzíti chtěl, pryč šel, a tam se s ním oddati mohla. Němcová tomu odprala, a to sobě v oči mluvili, pro kteroužto věc páni jí v kázeň svou vzali.

Káča,³⁶² dcera Jana Kudrharta, stěžovala sobě do votce svého, Jana Rýnareckýho, <votce svýho> i matere své, že jí votec, když domu večír přicházel <jí> prával i máti a z domu honivali. I máti její vlastní, a aby mu domu práz[d]na byla, a jinde se z[j]jednala, to jí votec mluvíval. A ona, nemohouc toho snášeti a trpěti, na radu k Němcovej v lázni chodila a jí mluvila, že sobě nákou ženu anebo posla [.....], aby s ní šla, a jí šatu nýsti pomáhala. Němcová pak jí radila, aby s nákými knapy, kteří mají vandrovati, s nimi šla, oni že jí těch šatů nýsti pomáhati budou, a těch šatův že jí nepoberou. Němcová tomu odepřela. Mluvili sobě to v oči. K Petáčkovům šaty odnesla a od nich v tom fedrována

³⁵⁷ Viz pozn. č. 81.

³⁵⁸ Mandelína Voláková byla sestra Jiříka a Jana Koželků. Vdala se za Pavla Voláka původem z Chrudimi, s nímž se usadila na některém předměstském domě. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 837.

³⁵⁹ O osobě Zandákové nelze dohledat další informace.

³⁶⁰ O osobě Němcové nelze dohledat další informace.

³⁶¹ O osobě počepického knapa nelze dohledat další informace.

³⁶² O osobě Kateřiny Kudrhartové nelze dohledat další informace.

byla, Němcová pak že by svodnice byla, to je[?] též ta dcera Jana Kudrharta Rýnareckýho, v radě mluvila. Tak sobě odporovala až Petáčková³⁶³ té dceři Kudrhartově v radě lži nadala a vona jí zase.

Manželka Jana Rýnareckýho³⁶⁴ napomenuta v tom, kterak tak mal[...] na dcery a čeládku svou mají, takže dcera jejich ted [outě]žku přišla, a to tím způsobem, že jest pobravši nemálo šatův, peněz jim rodičům, potom s dvěma knapy pryč ušla. To za odpověď dala, kdyby jí dcera poslouchala, k tomu posměchu že by nepřišla.

Též že [j]sou se toho dopustili, a v domě svém bez vuole a vědomí v s[...]ní ho víno sami sobě sadili a šenkovali, a tu protimyslnost proti pánům že [j]sou činili.

[fol. 40 - reverzní str.]

Neboštika Krystomandle žádali přátelé za vyhlášení kšaftu. Stalo se. Snášeli se páni, aby dům a statek všecken po témž Martinovi Krystomandlovi pozůstalej doprán a prodán byl Matějovi Spělovskému³⁶⁵ a manželce jeho se všemi svršky a nábytky.

Přípovědi k domu a statku n. Sixta Karba:

Teofil pro 18 kop míň anebo víc při pr[ávu]: Nadal 5 gr.

Václav Švob pro rukojemství za n. Sixta Baltazarovi Moutnarovi do Třeště za víno 24 kop 53 gr. pr. <víc nebo míň 5 gr. při pr[ávu].>

Jan Benda³⁶⁶ též pro rukojemství za 100 kop míš. i s ourokem z nich povinných p. Martinovi Zemanovému³⁶⁷ do Řečice,³⁶⁸ v kterémžto rukojemství pojistil mu dvě pole po n. Jiříkovi Karbovi jemu příšlé, totiž v Strážným vrchu a k Kostelíku ležících.

Jan Pánů³⁶⁹ pro 74 kop 5 gr. pr. za rukojemství Matějovi Hampalovi³⁷⁰ do Batelova³⁷¹ povinných.

³⁶³ O osobě Petáčkové nelze dohledat další informace.

³⁶⁴ Jan Kudrhart Rynárecký (na rozdíl od Kudrhartů bydlících za Kamenným mostem) je pravděpodobně totožný s Janem Rynáreckým doloženým ve městě poprvé v roce 1599. Bydlel na předměstí v domě za Horní bránou vedle staré děkanské zahrady, na které později vznikl dvůr Václava Hruzy. Zesnul někdy mezi lety 1630-1634. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 828-829.

³⁶⁵ Matěj Spělovský, jiným jménem také Matěj Třešťský. Ve městě byl soukeníkem od roku 1602 až do své smrti v roce 1620, dokonce se stal cechmistrem v roce 1612. Vlastnil 2. dům ve druhé předměstské čtvrti zvaný Hrabancovský. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 686-687; Díl III/2, s. 603, 635.

³⁶⁶ Viz pozn. č. 125.

³⁶⁷ O osobě poddaného měšťana Martina Zemana z Červené Řečice nelze dohledat další informace.

³⁶⁸ Červená Řečice, město 10 km severně od Pelhřimova.

³⁶⁹ O osobě Jana Pánů (Pánka) nelze dohledat další informace.

³⁷⁰ O osobě poddaného měšťana Matěje Hampala z Batelova nelze dohledat další informace.

³⁷¹ Batelov, městečko 20 km jihovýchodně od Pelhřimova.

Šalamounovi židu³⁷² 8 kop 10 gr. pr.

Víc, na pohřeb co vzato, k témuž pohřbu <5 kop 12 gr. míš.>, obzvláště učinění s samou oučet, to ihned zaplaceno má bejti hotovými, připověděla mu.

P. Václavovi Smítkovi pro 6 kop na kun [?]. Odpor.

Timoteus pro 11 kop 5 gr.

Martin z Rychnova³⁷³ pro 20 kop 5 gr. pr.

Mandelína Hadravka³⁷⁴ pro 40 kop pr. 5 gr. Na odporu.

Alžběta Karbová pro rukojemství do Jihlavy za 100 kop 5 gr. pr.

Václav Benda³⁷⁵ pro 20 kop víc nebo míň, verte na druhém listu z druhé strany.

Rajmonovi³⁷⁶ do Jihlavy bylo 50 kop.

Vyplatila 30 kop, zůstává se mu 20 kop míš. Ite[m] ouroka 3 kopy.

[fol. 41 – averzní str.]

Společné statkův zdání p. Martina Košetického s paní Salomínou, manželkou jeho: Pan Martin Košetickéj, stoje osobně v radě s dobrým svým rozmyslem a dobrovolně, vzdal jest a mocí zápisu tohoto vzdává dům svůj, k tomu jiný statek svůj všecek movitý i nemovitý, kterejž má aneb míti bude, kde a na čem, anebo po komžkoliv by jemu přijíti a náležeti mohl, i všecky jiné spravedlnosti své, paní Salomíně, manželce své, k jmění, držení a k dědičnému vládnutí. Kromě z toho ze všeho 100 kop sobě vyměňuje a moci své pozůstavuje. Kterémužto p. Martinovi nadepsaná paní Salomína zase vzdala jest a mocí zápisu tohoto vzdává tentýž jeho dům i všecek jmenovaný statek jeho, movitý i nemovitý, k tomu jiný statek svůj všecek, jakožto dvůr na předměstí ležící s jeho příslušenstvím, s zahradami, rolmi, lukami, právo spravedlnosti své všecky, kterejž má a potomně mohla by jmíti k jmění, držení a k dědičnému vládnutí, tím vším způsobem, jakž on pan Martin jí činil. Kromě také z toho a všeho sobě 500 kop míš. vyměňuje a v moci své pozůstavuje, těmi aby mohla v[lá]dnouti, nimi kšaftovati, poroučeti buď témuž p. Martinovi manželu svému, anebo komuž by se jí <dobře> vidělo a líbilo podle své

³⁷² Žid Šalamoun je ve městě poprvé připomínán v roce 1591. Bydlel v některém z domů ve vnitřním městě, ale v roce 1617 se odstěhoval do Prahy. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 287.

³⁷³ O osobě poddaného Martina z Nového Rychnova nelze dohledat další informace.

³⁷⁴ Vdova Mandelína Hadravka se ujala po smrti svého manžela várečného práva nad jejich domem čp. 89 (12. dům ve třetí městské čtvrti) v dnešní Růžové ulici. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 545-549.

³⁷⁵ Srov. pozn. č. 35.

³⁷⁶ O osobě žida Rajmona z Jihlavy nelze dohledat další informace.

dobré a líbezné vuole tak a na ten způsob, jestliže by jeho p. Martina prve nežli ji paní Salomínu od smrti uchov[...], tehdy aby ona paní Salomína v tom ve všem statku po p. Martinovi pozůstalém, v jeho i v svém byla rovna, a poručnice dětmi spolu splozenými. Pakli by děti jsouce, zemřely, nebo že by jim jich pan Buoh dáti neráčil, tehdy ten statek všecken jejich tak obapolně vzdanej, aby z umrlého na živého pozůstalého z často psaných manželům plným právem připadl bez překážky všelijaké každého člověka, jakéžkoliv právo k tomu míti chtějíc. Act[um] v městě Pelhřimově v pátek po <Božím vstoupení léta> Nanebevstoupení Krista pána na nebe.³⁷⁷ Léta 1613.

[fol. 42 - reverzní str.]

Přípovědí více k statku a domu n. Sixta Karba:

Pan Martin Vrabec pro 12 kop 58 gr. pr. 5 denárů.

Ite[m] do vobecního měšce za sůl 21 kop 22 gr.

Ite[m] za pšenici vobecní za 30 korců 1 v každé korec po 1 kopě 30 gr., učiní za ní 45 kop 22 gr.

<Ite[m] za 2 vědra másla 1 kopa 40 gr.>

Za dříví 3 kopy ouroku 2 kopy 12 gr. Odpor o ten dluh.

Pavel krejčí pro 4 kopy 39 gr. pr. učeného dluhu.

Matouš Posvátenskej³⁷⁸ pro 10 kop 5 gr. pr. dal za věc p. Hoffmanovi.

Potud 55 kop <24> gr.

Ite[m] víceji Sixt za ryby 2 kopy 22 gr.

Ite[m] z Rožkova za 15 kaprů 1 kopa 52 gr. 3 čtvrt naproti tomu vide [!].

Kamšovi³⁷⁹ do Tuklek 28 kop 5 gr. pr.

P. Burianovi³⁸⁰ do Hradce 56 kop <víc nebo méně> 36 gr.

Hákovi 20 kop.

Ite[m] Čáslavskému dluhu za loj 32 kop 30 gr. Ten dluh zaplatili.

Z důchodu obecního dluhu neboščíkovi povinného:

Za sedla dal svejch peněz neboščík k vobci koupenejch 7 kop 30 gr.

Outraty v Hradci s panem Václavem Bendou též 7 kop 30 gr.

Ite[m] za 2 rysy papíru dal svejch peněz 4 kopy gr.

³⁷⁷ Pátek 14. května 1613.

³⁷⁸ O osobě Matouše Posvátenského nelze dohledat další informace.

³⁷⁹ O osobě poddaného Kamše z Tutlek nelze dohledat další informace.

³⁸⁰ O osobě pana Burjana z Jindřichova Hradce nelze dohledat další informace.

Ite[m] za cvočky k potřebě vobecní dal svejch peněz 5 kop 20 gr.

Ite[m] pan primas nedodal mu z důchodu obecního za držení ouřadu 4 kopy gr.

Učiní 28 kop 20 gr.

Za loj vobecní, za 10 kamenů.

Ite[m] od krámu svého i n. Jiříka Karba loje měl odvésti 20 kop.

[fol. 43 – averzní str.]

Léta 1613 v středu po Křížové neděli³⁸¹ v sjití na rathouz pana purgkmistra Václava Smítky, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Bendy, Jana Šimanovýho, Jana Chába, Jakuba Hrůzy, Adama Hrůzy, starší obecní – Jana Kudrharta, Timotea Mezříčkého, Daniele Samkova, Jana Partle, Jiříka Pekaře, tyto věci řízeny:

Psaní od pánův Čáslavských přimluvení za Jiříka Kezle, tesaře, o vydání a propuštění jemu dvou provazů a dvou kladek, kteréž jemu zadržovány jsou za příčinou jeho nenáležitého chování, pokudž zde byl. I uvažujíc páni velikost skutku a hřích od něho spáchaného, toho nákůž líčiti pro dobré svědomí své nemohou takovou odpověď Čáslavským dáti.

Přísaha vydána brannýmu dolnímu.

Karbová žádala za vejpis kšaftu n. Jiříka Karba. Dána jí odpověď, že jest nebylo podáno na rathouz po něm žádného kšaftu, než toliko oustní zpráva od těch, kteří byli od n. Karba dožádáni na kšaft.

Kubele z Janovic³⁸² stěžoval sobě do zeta svého, a že zbil a stloukl ženu jeho starou, a že s ním zbejti nemůže, a to činí, když jeho Kubele doma není, a když má domů přijíti, tehdy uteče, a nepřijde za několik [neděl].

[fol. 44 - reverzní str.]

On tomu odepřel a stěžoval sobě do něho do Kubele, že ho pohání, ženu mu bere a zastupuje, a žádných šatů na něj ode tří let nez[j]ednal, darmo tu slouží.

³⁸¹ Neděle křížová, zvaná též Rogate (tj. 5. neděle po Velikonocích) připadla v roce 1613 na 9. května; jde tedy o středu 12. května 1613.

³⁸² O osobě poddaného Kubeleho z Janovic nelze dohledat další informace.

I poznali to páni z stížnosti jejich, že se špatně poslouchají, a mezi sebou nesnadí. Vzali Kubelu i ženu jeho v kázeň.

1613

V pátek po Božím vstoupení³⁸³ v sjití na rathouz pana purgmistra Václava Smítky, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Jana Polesného, Jana Kaňkovského, Jana Šimanovského, Jana Chába, Adam Hružy, starších vobecních – Jana Kudrharta, Honsa Hrušky, Daniele Samkova, Timotea Kramáře.

Jakub Kmoch byl obeslán z položení smlouvy na zástavu rybníkův Hynkových. Dal odpověď, že ji někam zapů[j]čil, doma jí nemá, žádaje v tom pánu, aby ho páni při sobě omluvena měli. I vobešel se od pánuv v domluvu, a že by se páni toho do něho nenadali, aby tak neupřímně s nimi zacházel, mimo slib a přípověď svou, kterouž učinil, když v měšťanství přijímán byl, protože mu tyto dvě cesty nalézají, <nebo> a aby tu smlouvu anebo jistotu položil, anebo do vězení šel. Volil se jíti rači do vězení. I snesli se páni, aby na rukojmě dán byl na tento způsob, živnosti všecky jemu že zapovídají a se skládají, poněvadž tak revers přijetí jeho v měšťanství zní.

[fol. 45 – averzní str.]

Antoška³⁸⁴ žádala, aby jí upuštěny byly ouroky z sumy, kterouž n. Antoš do měšce vobecního dlužen byl, na kteroužto žádost její od tého ouroku upuštějí.

Zápis společného zadání Martinovi Košetickému s Salomínou, manželkou jeho, přečten. Přiznaly se k němu s obojí strany.

Antoška uvedena zase v dům sirotčí po n. Antošovi Hružovi³⁸⁵ skrze osoby z prostředku jich vyslané.

Jan Pacovskej,³⁸⁶ jinak Kropáček, z Měst pražských, řemesla jirchářského tovaryš, žádal, aby mu přáno bylo řemeslo provozovati zde při městě Pelhřimově. Ukázal kuntšoft, jak se v Dačicích, děláje za tovaryše, choval. Oznámeno mu, když ukáže a přednese list sv[...] vámi tam, kde byl.

³⁸³ Pátek 14. května 1613.

³⁸⁴ Antoška byla vdova po Antonínovi (Antošovi) Hružovi zesnulém roku 1607.

³⁸⁵ Antonín či Antoš Hružza byl syn Pavla Hružy, který zesnul v mladém věku v roce 1607.

³⁸⁶ O osobě Jana Kropáčka nelze dohledat další informace.

Uvažována od pánův vejpověď mezi Jakubem Hoškem a Annou manželkou svou. P. Martin Vrabc své zadání dával, kdyby Anna dobrého přítele k té své při, proč jest od manžela svého odešla, čehož sám [j]sem povědom, že jest ji votec k sobě s povolením pana purgkmistra a pánův přijal, a dáleji toto, <že mu se přitom vidí> že Jakub Hošek průvod svejmi nic, jak se na ně zavedl, neprovedl, a podle toho společného jejich zadání, jí Anně za pravé dává.

[fol. 46 - reverzní str.]

Václav Chřen zdání své dával, že se mu vidí, že Jakub Hošek za příčinou jejich společného zadání, na ní tu nic nemá, nýbrž že ona statku toho po manželu svém užiti má.

Václav Benda, že k tomu statku Anna podle toho zadání lepší právo a spravedlnost míti má.

Timoteus, jsouc dosazen do rady p[ro] purgkmistra nepřítomnost a dostatek osob radních, při něm se snáší, za věc spravedlivou bejti, že Anna toho statku užiti má po manželu svém podle jich společného zadání.

Jan Kaňkovskej, že Anna Hošková má lepší právo a spravedlnost k tomu statku nežli on Jakub, podle téhož jich společného zadání.

Daniel Samků, ti svědkové, že jí Anně k žádné škodě nejsou, kteříž od Jakuba zavedení, též, že má ona Anna míti lepší právo k tomu statku nežli on Jakub.

Jan Chábů, že má k tomu statku lepší právo nežli Jakub měti.

Adam Hrůza též tak jako jiní.

P. Jan Paffius, poněvadž svědkové toho dosvědčujíc, že ona Anna byvši u votce svého po vdání se za Adama, u něho se dobře a poctivě chovala, protože také s takovým zdáním k jiným pánův přistupuje a s ním se srovnává.

Pan purgkmistr Václav Smítka též se tak s pány srovnává vejpověď.

[fol. 47 – averzní str.]

Dceři Jana Rýnareckého do pátku po s[vat]é Trojici,³⁸⁷ na kterýžto den i Jan a manželka jeho, aby se pod pokutou postavili, a stáli.

NB vepsati.

³⁸⁷ Pátek 4. června 1613.

Adam Nechvátal³⁸⁸ skoupil na gruntu svém 25 kop gr. za 7 kop gr. od Anežky dcery n. Víta Hynka, a zaplatil, a tak již tu nic nemá míti. V outerej po neděli Exaudi.³⁸⁹

Přípovědi k gruntu n. Vávry Jíchova³⁹⁰ z Proseče:

Pavel Chalupník z Chvojnova připověděl se pro svůj dluh 2 kopy 35 gr. i připovědnejm, vide doleji, přijal [j]sem je k sobě.

Vejpověď mezi Jakubem Hoškem a Annou n. Adama Hoška někdy manželkou jeho:

Mandelína Masopustka³⁹¹ pro 45 gr.pr. Přijal jsem je k sobě.

Jan Pánů pro 5 kop 35 gr. pr. Janovi Chábovi.

Jan Pakosta³⁹² kovář pro 1 kopu 15 gr. pr. Přijal jsem je k sobě.

Mikuláš³⁹³ rychtář pro 5 kop 35 gr. pr. dluhu vobecního. Přijal jsem je.

Václav [.....] pro 1 kopu 15 gr. pr.

Pan Václav Smítka pro 4 kopy více nebo méně nedal, pr. 27 gr. I vydány mu.

Sirotkům Jichovým vydáno všem na statky 4 kopy 33 gr. 21 kop 27 gr.

Zůstává za pány 4 kopy.

[fol. 48 - reverzní str.]

Léta 1613 v pátek po Božím těle³⁹⁴ v sjití p. purgkmistra Jana Kaňkovskýho, p. primasa Jana Paffiusa <Kaňkovskýho>. Martina Vrabce, Václava Chřena, Václava Bendy, Jana Polesnýho, Václava Smítky, Jakuba Hrůzy, starších vobecních – Jana Partle, Timotea Meziříč[s]kýho.

Uvažována pře a acti mezi Matějem Cyprianový Hlineckým, měštěninem města Pardubic, a čtena byla, a ještě podání na smlouvu přátelskou před vejpovědí. I vyžádali sobě z obou stran potazu, a že chtějí na to odpověď svou dáti, a oumysl svůj oznámiti a pronésti.

³⁸⁸ O osobě podruha Adama Nechvátala nelze dohledat další informace.

³⁸⁹ Úterý 18. května 1613.

³⁹⁰ O osobě poddaného Vávra Jichy z Proseče pod Křemešníkem nelze dohledat další informace.

³⁹¹ O osobě Mandelíně masopustce nelze dohledat další informace.

³⁹² Jan Pakosta byl ve městě kovářem. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 664.

³⁹³ O osobě rychtáře Mikuláše nelze na základě obsahu zápisu dohledat další informace.

³⁹⁴ Pátek 4. června 1613.

Kukla³⁹⁵ švec žádal za Marjanu,³⁹⁶ dceru n. Míky Jarošového,³⁹⁷ aby mu za manželku dána byla, k čemuž že ona jeho bejti chce, připověděla, pokudž páni povolí.

Jan Benda s Jakubem Kmochem ohlašovali se, že [j]sou slíbili za n. Sixta za 100 kop p. Martinovi Zemanovému.

Havel Střechovskej³⁹⁸ koupil sobě, manželce a budoucím svým dům, na předměstí ležící za Dolní fortanou, Mašíkovskej, od Matěje Spělovského³⁹⁹ za sumu trhovou 300 kop míš., zavdal na věc 75 kop. Platiti jej má každoročně vejruňky po 15 kopách míš. až do vyplnění <svrchupsané sumy peněz>, což jemu Spělovskému tu náleží, a po zaplacení a vyplnění jeho penězi potom dopláceti jej má po 10 kopách míš. každého roku při každých posudcích městských až do vyplnění. Z toho závdavku vydáno Rutovi 66 kop, Timoteovi 5 kop, Jakubovi Hrůzovi ostatek 4 kopy.

NB. právo městské i záměstští sobě jednati museli.

[fol. 49 – averzní str.]

Pan Matěj Cyprianů z Pardubic odpověď svou dal, že podle odkladu učiněného k vejповědi se dostavuje a ji za vyhlášení žádá. A druhá strana též k té vejповědi se hlásí a volá. Odloženo jim do dne zejtřejšího k hodině 13. V sobotu nazejtří, seševši se, páni uvažovali. Act[um]. Uvažována vejповeď: sentence o zdání své činili mezi Matějem Cyprianovým z Pardubic a Martinem Rathouzským.

Martin Vrabc z zápis, kterej n. Vít Rathouzský Kateřině,⁴⁰⁰ dceři n. Petra Rathouzského,⁴⁰¹ udělal, kterýmžto jí se zapsal z statku svého tak, jako i synu svému

³⁹⁵ O osobě ševce Kableho, pravděpodobně podruha, nelze dohledat další informace.

³⁹⁶ Mariana byla dcera zesnulého Míky Jarošova. V roce 1613 ji chtěl za manželku švec Kukla. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 816.

³⁹⁷ O osobě Míky čili Michala Jaroše víme jen to, že v červnu 1613 byl již mrtev. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 816.

³⁹⁸ Havel Střechovský byl synem svobodníka Václava Střechovského ze vsi Střechova u Kácova ve středním Posázaví. Do města přišel na počátku 17. století a stal se soukeníkem (1613-1632†), dokonce se stal cechmistrem v letech 1613, 1616-1620. Patřil mu 2. dům ve druhé předměstské čtvrti. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl I., s. 604, 635, 636; Díl III/1, s. 686-687.

³⁹⁹ Srov. pozn. č. 365.

⁴⁰⁰ Kateřina Rathouzská byla dcera měšťana Petra Rathouzského a jeho manželky Mariany. Po otcově smrti ji vychovával s matkou otčím Vít Šrámků, který přijal přízvisko Rathouzský. Na právovárečném domě čp. 14 na Rynku (10. dům v první městské čtvrti) hospodařil až do roku 1611(†). Kateřina zemřela patrně dřív než její otčím. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 409-411.

⁴⁰¹ Petr Rathouzský vlastnil právovárečný dům čp. 14 na Rynku, který patrně zdědil po svém otci Janovi někdy na počátku 50. let 16. století. V letech 1553-1557 už zasedal v radě. V roce 1564 byl syny Václava Hodějovského obviněn z vraždy jejich otce a stanul před soudem. V roce 1572 se spolu s Janem Hrůzou a Matoušem Válkem zasloužil o vykoupení města z poddanství. V letech 1577-1579 býval obecním starším.

učiniti zároveň.

P. Václav Chřen též tak a že jí tu anebo manželů jejímů po smrti její polovici toho statku náleží, co jest, on Martin k jakýmů tu statku po n. Vítovi přišel a jeho vlada jest.

P. Václav Benda též tak.

P. Jan Šimanů též podle toho zápisu kněh měst[ských].

P. Václav Smítka též tak.

P. Jan Polesnej též.

P. Jakub Hrůza též tak.

P. Jan Partl též tak.

P. Timoteus též tak.

[fol. 50 - reverzní str.]

Léta 1613 v středu po s[vaté]m Medardu⁴⁰² v s[ve]t[í] na rathouz p. purgkmistra Jana Kaňkovskýho, primasa Jana Paffiusa, Martina Vrabce, Václava Bendy, Václava Smítky, Jana Chába.

Jiřík,⁴⁰³ pláten barvíř, vlastní votec Havlovčínýho muže, někdy souseda z města Milčína,⁴⁰⁴ přimlouval se za Adama⁴⁰⁵ svého syna Havle, aby poněvadž již zde od některého roku za obyvatele jest a manželku sobě pojal, a kdyby kdyžto bejti mohl, a zakoupení sobě učiniti chtěl, aby mu toho páni přáli, ukázavši list svůj zachovací, do kteréhož nahlédnuto, a že pořadnej jest, tomu vyrozumíno, což pro budoucí paměť poznamenáno.

Rohozenští podali spisu, oznamujíc o tom, že by pan z Řičan v Dolní Cerekvi židům mejto prodal, kteréžto židé chtěli by z nich mejto, když drva do Jihlavy vezou, bráti, kteréhožto nikdá nedávali. A bylo jim na onen čas od n. pana hejtmána z Řičan pasírováno z samých toliko dřev, z jinýho, co by koliv vezli, toho se nespěchují mejta dávati. Za kteroužto věc uvolili se Rohozenští cestu k Cerekvi i most vopravovati.

Zemřel někdy v letech 1587-1590. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl II, s. 228, 787, 788, 790, 791, 797; Díl III/1, s. 408-409.

⁴⁰² Středa 9. června 1613.

⁴⁰³ O osobě podruha Jiříka barvíře nelze dohledat další informace.

⁴⁰⁴ Miličín, poddanské město na Táborsku.

⁴⁰⁵ O osobě podruha Adama Havla nelze dohledat další informace.

[fol. 51 – averzní str.]

Léta 1613 v pátek [po] s[vaté]m Medardu⁴⁰⁶ v sjití na rathouz pana purgkmistra Jana Kaňkovského, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Chřena, Jana Chába, Jana Šimanova, Václava Smítky, Adam Hrůzy, Václava Bendy, Jana Polesného, Jakuba Hrůzy, starších obecních – Jana Partle, Daniele Samkova, Timotea Meziříčského, Honsa Hrušky.

Vopisováno psaní od pana Mikuláše Španovského strany Karbový, po pūhonu nestaní ji, a stanem práva daný Pacovským a obci jí chtějíc, jí pán na místě Pacovských poddaných svých ze škod viniti a outok o škody vložití, vloživše a obeslavši téhož outok [.....] v psaní svém.

Příčiny Jakuba Hoška ku právu položené a přede právem před stranami čtena, kteréž apelací v času právním odeslané bude. Od Act[um] vejповědi mezi nimi vyhlášené, totiž v pátek po Nanebevstoupení.⁴⁰⁷

Jan Hodáček starší přiznal se k tomu před panem purgkmistrem <a pa> Janem Kaňkovským, že jest mu Jiřík Frenzl⁴⁰⁸ dluh, s kterýmž n. p. Janovi Hodáčkovi panu votci jeho povinen byl a doplatil, a víceji že mu na ten dluh nic povinen není. Z počatejch a vyváženejch peněz Jiříka Frenzla kvituje.

[fol. 52 - reverzní str.]

Jan Pánů, jsouc obeslán na rathouz, a vysvědčil, podavši přípis smlouvy, která se stala mezi Annou,⁴⁰⁹ vdovou po Jiříkovi Koželkovi,⁴¹⁰ <že jest té smlouvy> s jedné, Janem Koželkovým z Chrudimě a Mandelínou,⁴¹¹ sestrou jeho, švagrem a švagrovou její, vo statek po témž Jiříkovi bratru jich pozůstalej učiněnou str[.], kterouž v radě čtena byla,

⁴⁰⁶ Pátek 11. června 1613.

⁴⁰⁷ Pátek 14. května 1613.

⁴⁰⁸ Jiřík Frenzl či Freundel byl ve městě soukeníkem v letech 1578-1616(†). Byl Německého původu z Jihlavy, syn Stephana Freundela a jeho manželky Barbory. Do města přišel v roce 1578 s manželkou Dorotou a usadil se v 16. domě ve třetí předměstské čtvrti. S Jihlavou udržoval čilé styky i nadále. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 750; Díl III/2, s. 601.

⁴⁰⁹ O osobě Anny Koželkové, manželce Jíry Koželky, nelze dohledat další informace.

⁴¹⁰ Jiřík (Jíra) Koželka byl řezníkem. Patřil mu právovárečný dům čp. 46 (3. dům ve třetí městské čtvrti), jemuž se až do konce 17. století říkalo Koželkovský. K němu držel ještě předměstský dvůr: 24. dům v první předměstské čtvrti. Jíra v letech 1571-1572 byl konšelem. Od roku 1589 byla jeho manželkou Anna, dcera bývalého primasa Jana Pekaře (†1619). Zemřel někdy kolem roku 1609. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 504-506, 673.

⁴¹¹ Mandelína byla rozená Koželková, sestra Jiříka Koželky, Annina švagrová, která se provdala do Chrudimi. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 506.

že jí povědom a přítomnej byl a že taková a nejiná se jest stala mezi nimi, k ní se přiznává, a že jest jinačejší nebyla než v těch slovích, jakž jí čtena, slyšel. To k svému svědomí přijímá.

Jakub Hošek, jsouc obeslán, bylo mu oznámeno, jakž toho zprávy páni mají, kterak by on na potupu a zlehčení práva v domích šenkovních po hospodách mluvíti měl, že by ujebal takovou výpověď, a sumou že by jí to zet 42[!], což pánům velmi stížné jest. A pokudž by tomu na odpor byl, to že na něho provozovati se bude. Zatím pak, poněvadž neušetřil práva, apelací že zastavena bude.

Pan purgkmistr Jan Kaňkovskej oznamoval, že jest u něho byl pan Matěj Cyprianů Hlineckej, a za to žádal, aby to nařízeno a poručeno bylo, tím statkem po n. Vítovi Rathouzským <votci svém>, jehož v držení jest Martin,⁴¹² syn jeho, ním nehejbal, neprodával a jeho nepotřeboval, poněvadž se on k němu právo a spravedlnost k polovici jeho jmíti praví, ani také žádnýho zápisu, jestli by co prodal, na to činěno nebylo.

Matouš Vyšata⁴¹³ žádal, aby mu dovoleno bylo stodolu stavěti u jeho zahrady proti stodole Sabinině,⁴¹⁴ a tam aby vyslali páni. Povoleno tomu.

[fol. 53 – averzní str.]

Léta 1613 ve čtvrtek po svatém Vítě⁴¹⁵ obnoven zde ouřad konšelský, skrze pana Purkharta Točníka z Křimic na Křemicích a Prostiboři,⁴¹⁶ J. M. C. radu a podkomořího Království českého. Volené osoby do ouřadu:

Primas města – Jan Paffius	1
Martin Vrabec	2
Václav Chřen	3
Václav Benda	4
Jan Šimanů	5
Václav Smítka	6
Jan Kaňkovskej	7
Jan Polesnej	8

⁴¹² O osobě Martina Rathouzského nelze dohledat další informace.

⁴¹³ Srov. pozn. č. 66.

⁴¹⁴ Srov. pozn. č. 14.

⁴¹⁵ Čtvrtek 17. června 1613.

⁴¹⁶ Císařský rada, královský podkomoří a zemský soudce český (1603-1620); jako katolík se nezapojil aktivně do stavovského povstání. Srov. www.hrady.cz (stav ke dni 3. května 2020).

Jakub Hrůza	10
Jan Cháb	9
Adam Hrůza	11
Jan Hodáček starší	12

Starší obecní – Jan Kudrhart

Jiřík Pekař

Jan Partl

Jan Řečický

Daniel Samků

Hons Hruška

Rychtářem městským – Pavel Hrůza.

[fol. 54 - reverzní str.]

Vaření piv pořádku obnovena, jak kdo po kom vařiti má:

[1. sloupec:] Pan primas Jan Paffius, Martin Vrabec, Václav Chřen, Václav Benda, Jan Šimanů, Václav Smítka, Jan Polesnej, Jakub Hrůza, Jan Cháb, Adam Hrůza, Jan Hodáček starší, Jiřík Pekař, Jan Štefl, Tomáš Voúrka, Alžběta Karbová, Jakub Krašovský, Jan Pánů, Kateřina Doubková,⁴¹⁷ Šimon Macháčků,⁴¹⁸ Václav Hadrava, Jakub Cícha, Sabina, Martin Bystřickéj.⁴¹⁹

[2. sloupec:] Šimon Hrůza, Jan Kaňkovskej, Václav Švob, Jakub Kmoch, Adam Lukšů,⁴²⁰ Teofil Bohd[aneckej], Matěj Pánů,⁴²¹ Jan Řečický, Jan mladší Hodáček, Dorota, Teofil, Jan Hrůza,⁴²² Salo[mína], Pavel Krejčí, Sixtova vdova, Marek

⁴¹⁷ Kateřina Doubková byla vdova po měšťanovi a konšelovi Jakobovi Doubkovi, jemuž patřil právovárečný dům čp. 19 na Rynku (5. dům v první městské čtvrti), který koupil v roce 1572. V letech 1575-1596 byl Jakub střídavě obecním starším nebo konšelem. V roce 1596 se stal prvním primasem čerstvě povýšeného královského města, ale krátce poté zemřel. Vdova Kateřina držela dům až do června 1613. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 362-363.

⁴¹⁸ Šimon (Šiman) Macháček, též zvaný Lukšův, byl ve městě soukeníkem (1607-1630), stal se dokonce cechmistrem (1516-1616). V roce 1613 vařil samostatně pivo 1632. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 478, 603, 635.

⁴¹⁹ Martin Bystřický měl v právovárečný dům, žil ještě v roce 1635. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 810.

⁴²⁰ Adam Lukšů byl mladší syn Lukeše řezníka, a stejně jako on byl řezníkem; v roce 1611 se stal cechmistrem. Patřil mu některý z právovárečných domů ve vnitřním městě, ale není přesně doloženo, který to byl. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 578-579; Díl III/2, s. 555 a 558.

⁴²¹ O osobě Matěje Pánů (Pánků) nelze dohledat další informace.

⁴²² Na základě znění zápisu nelze přesně určit, o kterého Jana Hrůzu se jedná.

Hadrav[a],⁴²³ Adam Vlach,⁴²⁴ Václav [...], Zikmund Pod[ěbradský], Jan Partl, Pavel Hruža, Martin Košetickéj, Zelenkova vdova, Jakub Martinů, Jakub Stehlík, Šimon Voříšek,⁴²⁵ Matouš Cypsar,⁴²⁶ Anna Hodáčková, Jiřík Jarošů,⁴²⁷ Jan Lašan.

[fol. 55 – averzní str.]

Léta 1613 v pátek v Vigilii s[vatéh]o Petra a Pavla⁴²⁸ v sjití na rathouz pana purgkmistra Jana Kaňkovského, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Bendy, Václava Smítky, Jana Polesného, Jana Chába, Jakuba Hruzy, Adama Hruzy, starší obecní – Jan Kudrhart, Jiřík Pekař, Jan Partl, Jan Řečickéj, tyto věci řízeny:

NB. Stěžovali sobě někteří z pánů, jaká nebedlivost pastýře při pasení dobytků, též i že všude založeno, a nemá kde ho pásiti, a mnozí podruzi chovají svině, a nemají žádných rolí. Nařízení toho mezi pány se stalo, kdo by co ve správě míti měl.

Správcové nade dvorem městským:	Daniel Samků, Jan Řečickéj
nad dvorem Poříč[s]kým:	Jiřík Pekař
nad dvorem Rohozenským:	Jan Kudrhart
nad dvorem Vokovským a dvorem Zajíčkovským:	Jan Partl
nad lesy a rybníky:	Hons Hruška

[fol. 56 - reverzní str.]

Sládci starší, [j]souc obesláni, byli napomenuti, že vody prodávají sousedům, protože to zapovídají, kterak by přišla a mocně vodu brala, aby jí tu vodu zase vzal a vylil, konev pak pod pánev, aby hodil. Vo tom že nařizují a poroučejí.

⁴²³ O osobě Marka Hadravy nelze dohledat další informace.

⁴²⁴ Adam Vlach se od Vánoc v roce 1608 učil soukenickému řemeslu, vyučen byl v roce 1612. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2., s. 530.

⁴²⁵ Šimon Voříšek byl krejčím (1602-1617†), tomuto řemeslu se vyučil v Jihlavě. Byl synem Jiříka Brodského Voříška. Od roku 1602 mu patřil otcovský dům čp. 13 (11. dům v první městské čtvrti). J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 412-413; Díl III/2, s. 662.

⁴²⁶ Matouš Cypsar byl původem Němec, jenž se v roce 1583 do Pelhřimova přistěhoval z Jihlavy, ale rodina pocházela ze slovenské Spíše. Patřil mezi soukeníky (1585-1640†), stal se také cechmistrem (1614-1618). Jeho ženou byla Anna Cypsarka. Ve městě se usadil i jeho bratr Jeremiáš a sestra Žofie, která se provdala za Jakuba Hoška. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 225, 280, 438-439; Díl III/2, s. 601, 634 a 635.

⁴²⁷ O osobě Jiříka Jaroše nelze dohledat další informace.

⁴²⁸ Pátek 25. června 1613.

Jakub Hošek, vstoupivši do rady, oznamoval a připomínal o své rozepři, kterouž měl s Annou švagrovou svou, n. Adama Hoška⁴²⁹ někdy manželkou, [j]souc na smlouvu přátelskou podaní, se smluvili, jakož pak takové smlouvy připsal pánům podali, a za vepsání jí do kněh městských za to žádali.

Chocholouška⁴³⁰ žádala, aby jí puštěno bylo na náklad rolí 15 kop. Dána jí odpověď, že tu roli sirotčí páni ujmou a prodají, peníze pak k ruce sirotčí že přijmou a obrátí.

Martin Kotlár⁴³¹ žádal podle zápisu domu svého, jak jej koupil, zachován bejti.

Jiřík Pekař žádal, aby mu sečkáno bylo ostatku peněz za tu štěpnici, nyní pak že 20 kop skládá. Složil, ostatek doložiti má ve 2 nedělích.

Jan Chochol z Skrejšova⁴³² podal obvinění svého v spisu, kterýmž obviňuje Václava Smrčkova⁴³³ odtudž z mordu syna Chocholova. Odloženo jim do dvou neděl k dání zase odpovědi, kteréhožto obvinění jemu zapů[j]čeno s navrácením téhož obvinění zase.

[fol. 57 – averzní str.]

Chvojnovští připomínali škodu od povětří z dopuštění božího jim učiněnou a stalou, a přísliby na nějaké berně, aby nimi stěžováni nebyli.

Ouřad purgkimstrskej přijal pan primas Jan Paffius.

Léta 1613 v pátek po s[vaté]m Prokopu⁴³⁴ v sjití na rathouz pana purgkmistra a pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Václava Bendy, Václava Smítky, Jana Polesnýho, Jana Kaňkovskýho, Jana Chába, Jana Hodáčka staršího, starších obecních – Honsa Hrušky, Jana Kudrharta, Jiříka Pekaře, Jana Řečickýho, Jana Kudrharta.

Panu Janovi Hodáčkovu staršímu⁴³⁵ povinnost a přísaha konšelská v radě vydána, a tak jest do stolice konšelské dosedl.

⁴²⁹ Srov. pozn. č. 143.

⁴³⁰ Srov. pozn. č. 9.

⁴³¹ O osobě Martina Kotláře nelze dohledat další informace, ale pravděpodobně ve městě vlastnil dům, neboť se s Janem Malinou přel o stav soutky mezi nimi. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 818.

⁴³² K osobě poddaného sedláka Jana Chochola ze Skryšova nelze dohledat další informace.

⁴³³ O osobě poddaného Václava Smrčkova ze Skryšova nelze dohledat další informace.

⁴³⁴ Pátek 9. července 1613.

⁴³⁵ Srov. pozn. č. 256.

Nákladníci byli obesláni všickni a napomenuti, jak se mají při [va]ření piv chovati. Vedle jistého nařízení od pana purgkmistra a pánů, tak jakž poznamenáno, co na var piva sladu dáváno, jak mnoho piva z něho děláno a vystavováno bejti má. Protož toto se nařizuje: že před [s]táčením mají ho koštovati vosoby k tomu nařízené, a kdož by nehodného piva navařil, aby je sobě pila, a neb[o] peněžil, jak rozumí, takže vod něho tažením ho pomínuto bude. Pakli též nenapraví, tehdy aby vo tom věděli, že stažení staršího piva sejde a [...] hodného navaří piva <tehdy>, od toho taženo bude, komu se kde a jak dovází, tak i šenkýřům vesnickým.

[fol. 58 - reverzní str.]

Rejstřík varův sepsán, jak kdo po kom a s kým vařiti má.

Přísaha cechmistrův v řemesle kovářském:

Přisáhám panu Bohu všemohoucímu, též p. purgkmistru a pánům radním, pánům <starším obecním a vší> jakožto <vrchnosti své>, že v tomto povolání cechmistrském řemesel přítomnejch a společných, k němuž [j]sem povolán, předně cti a chvály Boží, řádu dobrého a cechovního, spravedlnosti vyhledávati v díle a řemesel těchto, víru upřímnou a hodnosti zachovati, všecky neřády a to, což by proti pánu Bohu a někomu k ublížení a ke škodě bejti mělo, mezi spolu tovaryši a cechovními nyní v domě přetrhovati chci, jináč nečině, buď pro přízeň anebo nepřízeň, pro strach, pro bázeň, pro dary, pro přátelství, ani pro žádnou vymyšlenou věc. Toho mi dopomáhej pan Buoh všemohoucí na věky požehnaný. Amen.

Cechmistři: Jan Kolář

Jan Pakosta

Jiřík Pekař ujal štěpnici, kteráž Elišce,⁴³⁶ manželce jeho, na onen čas po n. Pavlovi Hružovi na díl přišla, jakožto votci jejím, však že jest byla prodala Antošovi⁴³⁷ n. bratru svému za 40 kop gr. na jistej způsob. Že pak n. Antoš umřel, ona Eliška takovou štěpnici spolu s Jiříkem manželem svým zase ujme k užitku svému, a to za 80 kop míš. peněz hotovejch úplně a docela zaplacených.

⁴³⁶ O osobě Elišky nelze dohledat další informace.

⁴³⁷ Srov. pozn. č. 385.

[fol. 59 – averzní str.]

Léta 1613 v středu po s[vaté]m Medardu⁴³⁸ v sjití na rathouz pana purgkmistra a pana primasa Jana Paffiusa.

<Pavel> Petr Němec⁴³⁹ z Proseče koupil sobě grunt Jíchovskej od pánů na místě n. Vavřince Jíchy za sumu trhovou 210 kop gr. Zavdal 30 kop gr. Platiti jej má každoročně po 4 kopách míš., počnouc při nejprve příštích, až do vyplnění svrchupsané sumy. Act[um] ut supra.

NB. vepsati.

Doklad složil Martin Rathouskej⁴⁴⁰ v času právním od učiněné a s[...] vejповědi. Na zlatě přijal [j]sem je do svý oumarky.

<[.....] > Točili víno Lipičtí formanům ku Praze, který vezli, protož některý se vyhledalo, že je točili a pili, platiti za ně a za jiné outraty mají.

Hunal⁴⁴¹ s Špičkou⁴⁴² 8 kop gr. dáti má.

Albrechtů pacholek 3 kopy 18 gr. míš.

Václav Vaňků⁴⁴³ 4 kopy.

Dohromady 15 kop a 18 krejcarů, a to do 2 neděl pořád zběhlých

Jan Hynek z Služátek a na Lhotkách⁴⁴⁴ stěžoval sobě do Mikuláše rychtáře prosečské[ho],⁴⁴⁵ že ho udeřil kamenem bez příčiny.

Rychtář tomu neodepřel, aby ho neuhodil. Než že Jan Hynek na věc kordem sekal, protož že se násilníku svému bránil. Ale Hynek tomu, aby na rychtáře kordem sekati měl, odepřel. Odvolali se na svědky:

[fol. 60 - reverzní str.]

Svědkové Jana Hynka:

Jakub Jinochů⁴⁴⁶ svědčil: Toho [j]sem povědom, řekl rychtář Hynkovi, aby

⁴³⁸ Středa 9. června 1613.

⁴³⁹ O osobě poddaného sedláka Petra Němce z Proseče pod Křemešním nelze dohledat další informace.

⁴⁴⁰ Srov. pozn. č. 412.

⁴⁴¹ O osobě formana Hunala nelze dohledat další informace.

⁴⁴² O osobě formana Špičky jinak nelze dohledat další informace.

⁴⁴³ O osobě Václava Vaňka nelze dohledat další informace.

⁴⁴⁴ O osobě vladyky Jana Hynka ze Služátek na Lhotkách nelze dohledat další informace.

⁴⁴⁵ O osobě Mikuláše, rychtáře z Proseče pod Křemešním, nelze dohledat další informace.

⁴⁴⁶ O osobě Jakuba Jinochů nelze dohledat další informace.

s ním šel, a von řekl, že nepůjde. I vzal ho rychtář za rameno, a von se od něho trhl a vydřel se mu. I bylo tma, neviděl [j]sem, dobyl-li jí šavle Hynek. A v tom rychtář vzavši kámen, uhodil Hynka. A nebylo tam žádný šarvátky. I jiného že není co praviti, by měl přísahu na to činiti.

Vávra Chocholů⁴⁴⁷ svědčil: Dávali sobě dobrou noc rychtář s Hynkem a já od nich odstoupil stranou. A v tom [.....] a Voplinovo pachole[k] řekl mi: Hrome, prej Hynka zabili. I padl [...] a já mu pomáhal vstáti, řekl: Hynku Jane, pamatuj se.

Říha⁴⁴⁸ Voplinů svědčil: Rychtář uhodil Hynka kamenem, a nevěděl [j]sem dobyl-li jí Hynek na věc šavle. A nebylo žádný hádky. A dali sobě nejprve dobrou noc. Řekl mu rychtář, aby s ním šel do vsi, a von Hynek že nepůjde, protože na svou cestu kde by měl jíti.

Pacholek Kryštofa Hynka,⁴⁴⁹ Václav,⁴⁵⁰ svědčil: Šel s námi rychtář. Dali sobě dobrou noc. Domlouval nám, že sobě počínáme, a nebylo nic toho. A chtěl rychtář, aby s ním šel Hynek a on nechtěl jíti. V tom sehnul se rychtář, kročivši od něho, asi pětkrát a uhodil Hynka kamenem, až padl.

Svědkové rychtáře prosečkýho:

Václav Paclík⁴⁵¹ svědčil: Trefil [j]sem se k tomu a rychtář křikl: Hej sousedi, sekají mne. A Hynek ležel, ale neviděl [j]sem, aby ho sekal, než Hynek měl kord dobytej pod paždím. Více nevím.

Jan Pavlů⁴⁵² svědčil: Šli od mne z domu a dávali sobě dobrou noc. I řekl Chocholů syn Vávra,⁴⁵³ který [j]ste šelmy hromský, smíte-li, po[j]ďte za námi za ves. Kdo je koho bil, neviděl [j]sem nic a nebyl [j]sem tam.

[fol. 61 – averzní str.]

Jakub Jinochů svědčil: Uhodil rychtář Hynka kamenem a velel mu jíti k Šmídovi, ale já měl herky na pastvě, že nemohu vodíti.

Po vyslyšení těchto svědků uznali páni rychtáře bejti křivýho, i odloženo jim toho do dvou neděl a v tom podání na smlouvu přátelskou. <v tom čase>

⁴⁴⁷ O osobě Vavřince Chocholouše nelze dohledat další informace.

⁴⁴⁸ O osobě poddaného Říhy Voplinova nelze dohledat další informace.

⁴⁴⁹ O osobě vladyky Kryštofa Hynka ze Služátek nelze dohledat další informace.

⁴⁵⁰ O osobě pacholka Václava nelze dohledat další informace.

⁴⁵¹ O osobě poddaného Václava Paclíka nelze dohledat další informace.

⁴⁵² O osobě poddaného Jana Pavlů nelze dohledat další informace.

⁴⁵³ O osobě poddaného Vávry Chocholova nelze dohledat další informace.

Rychtáři dobrovodskému⁴⁵⁴ poručeno, aby se sám životně vypravil do Kunžaku⁴⁵⁵ a s sebou aby vzal všech 8 osob z Janovic, že bude mu dáno psaní k ouřadu do Kunžaku.

Léta 1613 v pátek po s[vaté]m Kyliánu⁴⁵⁶ v sjití na rathouz pana purgkmistra a p. primasa Paffiusa, osob radních – Václava Smítky, Jana Chába, Jana Kaňkovského, Václava Bendy, Martina Vrabce, Adam Hrůzy, Jana Šimanového, Jana Polesného, tyto věci řízeny:

Zikmund Poděbradskej a Tomáš Vokúrka přiznali se k tomu na rathouze v plné radě, totiž že ta smlouva, kter [!].⁴⁵⁷

[fol. 62 - reverzní str.]

Jiřík Smrčka⁴⁵⁸ z Skrejšova na místě Václava,⁴⁵⁹ syna svého, odpověď dal na obvinění Jana Chochola odtudž. Odloženo jim do šesti neděl a zapů[j]čeno Chocholovi tý odpovědi, totiž do pátku po s[vaté]m Jiljí.

Antošce vydáno, co jí náleželo za štěpnici i s tím, co se na ní vydělalo, totiž 30 kop míš. Ostatek za paní zůstalo k ruce sirotků.

Anně,⁴⁶⁰ Matěje Pánového manželce, a Jakubovi Hoškovi, švagru jejímu, smlouva do kněh městských pamětních vo ten statek po n. Adamovi Hoškovi pozůstalej vložena, před stranami přečtena byla, k níž se obojí strany přiznaly.

Jan Rýnareckej,⁴⁶¹ že vydal na předměstí 2 vědra vína bez sádky a o[d]povědí, v kázeň vzat.

Léta 1613 v středu po památce Rozeslání apoštolův páně⁴⁶² v sjití pana purgkmistra Jana Paffiusa.

Závdavek Jíchova gruntu z Proseče řízen a některým i vydávány peníze.

⁴⁵⁴ O osobě rychtáře z Dobré Vody u Pelhřimova nelze dohledat další informace.

⁴⁵⁵ Kunžak, poddanské město na Jindřichohradecku.

⁴⁵⁶ Pátek 9. července 1613.

⁴⁵⁷ Zápis nebyl dokončen.

⁴⁵⁸ O osobě poddaného Jiříka Smrčky ze Skrýšova nelze dohledat další informace.

⁴⁵⁹ O osobě poddaného Václava Smrčky ze Skrýšova nelze dohledat další informace.

⁴⁶⁰ O osobě Anny Pánů nelze dohledat další informace.

⁴⁶¹ Srov. pozn. č. 364.

⁴⁶² Středa 21. července 1613.

[fol. 63 – averzní str.]

Přípovědi k gruntu n. Mikše⁴⁶³ z Radětína:

Pakosta kovář pro 5 kop 11 gr. pr.	Na odporu.
Jůza, ⁴⁶⁴ šafář rohozenskej, pro 10 kop 5 gr. pr.	Za dlužbu ten dluh.

Léta 1613 v čtvrtek po památce Rozeslání apoštolův⁴⁶⁵ v sjití na rathouz p. purgkmistra Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Smítky, Jana Šimanova, Jana Kaňkovskýho, Jana Polesnýho, Jana Chába, Jakuba Hrůzy, Jana Hodáčka staršího, Adama Hrůzy, starších obecních – Jiříka Kubovýho, Daniele Samkova, Jana Řečickýho, Jana Partle.

O Jíru Novákovi⁴⁶⁶ uvažování měli páni, kteréhož p. Řečickej⁴⁶⁷ k právu outrpnímu podával, chtíc na něm vyzvědět, zdali-by ho vypálil. Pan Řečickej byl do rady puštěn, a bylo mu oznámeno, že Jíra Nováků v vězení zůstává, na kterýho pán v domnění, že pána vypálil, na jaký další pŕtahy anebo průvody na něho pán měl, aby přednášel. I přednesl svědomí některá v spisu, kteréž čtena a uvažována byla.

Jaká dále vyznání při outrpným právě.

[fol. 64 - reverzní str.]

Přípovědi k penězům kováře outěchovskýho složených 9 kop, z toho vydáno tovaryšovi jedna kopa gr.:

Šenkýř outěchovskej pro
Jan Polesnej pro 30
Janovi Kaňkovskému
Salomíně
Vydáno všechněm.

Závdavku složeno za grunt n. Mikše v Radětíně 50 kop gr.

Doložiti má závdavku 50 kop. Doložil.

K těm penězům připomínají se:

Pakosta kovář pro 5 kop a kolik gr.

⁴⁶³ O osobě Mikše z Radětína nelze dohledat další informace.

⁴⁶⁴ O osobě Jůzy nelze dohledat další informace.

⁴⁶⁵ Čtvrtek 22. července 1613.

⁴⁶⁶ O osobě pelhřimovského poddaného Jíry Nováka obviněného ze žhárství nelze dohledat další informace.

⁴⁶⁷ Pánem řečickým je myšlena červenořečická vrchnost, kterou byl Jan ml. Říčanský z Řičan na Staré Červené Řečici.

Jůza šafář pro 10 kop gr.

Kateřině⁴⁶⁸ dceři n. Martina Poříč[s]kýho⁴⁶⁹ dluhu 10 kop gr.

Šimonovi Hružovi za 1 prostici soli 3 kopy 40 gr.

N. Mikeš z Radětína dal na závdavku k synu svému do Starýho Pelhřimova 50 kop. Ty se mu mají poraziti na jeho spravedlnosti.

[fol. 65 – averzní str.]

Léta 1613 v pátek den s[vat]é Anny⁴⁷⁰ v sjití na rathouz p. purgkmistra a p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Jana Chába, Václava Chřena, Jana Kaňkovskýho.

Cechmistři v řemesle soukenickém obnovení žádali, čehož užili. I obnovení a volení zase cechmistři.

- Cechmistři:
1. p. Václav Chřen
 2. p. Jakub Hruž
 3. p. <Jan Šimanů> Jan Kaňkovskej
 4. p. <Jan Kaňkovskej, Va> Jan Kaňkovskej

K vohledávání postavův: Jakub Martinů

Matouš Širůček

Václav Martinů

Havel Střečovskej

Přísaha:

Přisahám pánu Bohu všemohoucímu, že v tomto ouřadu cechmistrském, k němuž [j]sem povolán tak, jakž na listu 59. Při řeči [...].

[fol. 66 - reverzní str.]

Léta 1613 v pátek po Památce Nanebevzetí Panny Marie⁴⁷¹ v sjití na rathouz pana purgkmistra Martina Vrabce, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Václava Chřena, Václava Bendy, Jana Šimanova, Václava Smítky, Jakuba Hružy, Jana Chába, Václava

⁴⁶⁸ O osobě Kateřiny Poříčké nelze dohledat další informace.

⁴⁶⁹ O osobě Martina Poříčkého nelze dohledat další informace.

⁴⁷⁰ Svátek sv. Anny (26. července) připadl v roce 1613 na pondělí; jde tedy nejspíš až o nejbližší následující pátek 30. července 1613.

⁴⁷¹ Pátek 16. srpna 1613.

Smítky, Jana Polesnýho, starších obecních – Jana Kudrharta, <Honsa Hrušky>, Jiříka Pekaře, Jana Řečickýho, Daniele Samkova

Pán z Roupova⁴⁷² ráčil do rady vstoupiti <ráčil> a žádal za poznamenání a zapsání svědků jeho.

Na snažnou snažnou žádost Matěje Pánovýho a přímluvu za něho přátel jeho, puštěna jest jemu živnost městská a přijat jest v sousedství, též i právo městské jemu dáno. Proti zakázání od něho věrnosti, poslušnosti a že v dobrém žádá v náboženství s panem purgkmistrem a pány se srovnati, svorností s jinými spolusousedy zůstávati bude. Připověděl pana purgkmistra a pány všelijakou uctivostí, že také předcházeti bude, slíbil všecka jha a břemena, buďto v štěstí anebo v neštěstí, zároveň s jinými sousedy v této obci, povinnosti, berně a platy jakékoliv podstupovati, bude zůstávati. Na ten způsob jest přijat za měšťana a právo městské jemu dáno. Pročež toto poznamenání pro budoucí paměť do těchto kněh pamětních a manuálu tohoto jest vepsáno. V pátek po Nanebevzetí Panny Marie léta 1613.

[fol. 68 - reverzní str.]

Léta 1613 v středu po Nanebevzetí Panny Marie⁴⁷³ v sjití pana purgkmistra Martina Vrabce, osob radních – pana primasa Jana Paffiusa, Václava Chřena, Václava Bendy, Václava Smítky, Jakuba Hrůzy, Adama Hrůzy, starších obecních – Jana Partle, Jana Řečickýho, Jiříka Pekaře.

Psaní učiněno od pana Jana staršího Lukaveckýho⁴⁷⁴ z Lukavce a na Velkém Vonšově o propuštění etc. pána. I snášeli se páni, aby byl propuštěn Štěpán Cikán,⁴⁷⁵ mlynář z Rohoznej, za poddaného pánu.

Snášeli se páni, aby povoleno bylo židům těm, kteří tu [j]sou svobodně bejti, však více aby jich mezi sebe nepřijímali, ale za to aby pánům darovali 2 koberce turecký a 2 polštáře kožený a knoflík 1 na rathouz pánům.

⁴⁷² Myšlen příslušník panského stavu Kryštof Karel z Roupova na Humpolci a Herálci, ženatý s Alenou z Valdštejna. Srov. Jan HALADA, *Lexikon české šlechty: erby, fakta, osobnosti, sídla, zajímavosti*. Praha 1992, s. 128-129.

⁴⁷³ Středa 21. srpna 1613.

⁴⁷⁴ Myšlen příslušník rytířského stavu Jan st. Lukavecký z Lukavce na Onšově (+1618). Srov. www.obec.onsov.cz/historie/ (stav ke dni 3. května 2020).

⁴⁷⁵ O osobě poddanského mlynáře Štěpána Cikána z Rohozné nelze dohledat další informace.

Léta 1613

V pátek v Vigilii svatého Bartoloměje⁴⁷⁶ v sjití na rathouz pana purgkmistra Martina Vrabce, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Václava Bendy, Václava Chřena, Jana Šimanovýho, Václava Smítky, Jana Chába, Jana Polesnýho.

Činěn počet čtyřnedělní s písařem důchodním Jakubem Hrůzou za dvou pánův purgkmistrův, totiž za pana primasa Jana Paffiusa a pana Martina Vrabce.

[fol. 69 – averzní str.]

Jakub Stehlík koupil sobě, manželce, dědicům a budoucím svým dům Petáčkovskej se vším jeho příslušenstvím od pana Jana Chvátaliusa,⁴⁷⁷ primasa Tábořskýho, kteréhož mu Adam Petáček⁴⁷⁸ v dluhu postoupil, a to za sumu trhovou 270 kop míš. Zavdal témuž panu Janovi k rukám jeho a odvedl 35 kop míš. Platiti jej má Jakub každého roku po 8 kopách míš. až do vyplnění svrchupsané sumy. Act[um] v pátek po Vigilii s[vatéh]o Bartoloměje, léta 1613.⁴⁷⁹

Relátor na místě jeho k kněhám purgkrechtním pan Jan Paffius, primas.

[fol. 70 - reverzní str.]

Léta 1613 v pátek po jarmarce s[vat]obartolomějským⁴⁸⁰ v sjití na rathouz p. purgkmistra Václava Chřena, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Jana Chába, Jana Kaňkovskýho, Jakuba Hrůzy, tyto věci řízeny:

Nahlídali páni do resolucí z apelací o Karbovou, poněvadž ta věc komisí držána bejti má.

Snášeli se páni k vybírání berně. Nařídili <Šimonu Hrůzy> Václava Širůčka s[vat]obartolomějské [sbírky] od městských po 10 kopách gr.

⁴⁷⁶ Pátek 20. srpna 1613.

⁴⁷⁷ Jan Chvátalius byl zámožný měšťan a primas v Táboře, který dodával pelhřimovským soukeníkům vlnu a také místním měšťanům půjčoval peníze. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 641.

⁴⁷⁸ Adam Petáček patřil do soukenického řemesla mezi lety 1583-1616(†). Bydlel v jednom z předměstských domů, ale není známo, ve kterém. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 826; Díl III/2, s. 601.

⁴⁷⁹ Svátek sv. Bartoloměje (24. srpna) připadl v roce 1613 na úterý; jde tedy nejspíš o pátek 27. srpna 1613.

⁴⁸⁰ Svatobartolomějský jarmark se v Pelhřimově konal vždy osm dnů počínaje úterkem po svátku sv. Bartoloměje. Jde tedy o pátek 3. září 1613.

[fol. 71 – averzní str.]

Léta 1613 v pátek po s[vaté]m Jiljí⁴⁸¹ v sjití na rathouz pana purgkmistra Václava Chřena, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Bendy, Jana Šimanovýho, Jana Polesnýho, Jana Kaňkovskýho, Jana Chába, Jakuba Hrůzy, Adam[a] Hrůzy, tyto věci řízeny:

Jan Partl⁴⁸² koupil půl louky, ležící mezi <Jana> Anny Hodáčkové⁴⁸³ z jedné a Kubíkovské louky z druhé strany nad cestou volešskou, od pana Jana Šimanova⁴⁸⁴ za sumu trhovou 19 kop míš. pěněz hotovejch úplně a docela zaplacenejch. Kteréžto louky po zaplacení jemu panu Janovi Partlovi a dědicům jeho k užívání odevzdal a postoupil. Žádného dalšího práva sobě nepozůstavujícíe.

Valentýn,⁴⁸⁵ řemesla pekařského, tovaryš z Longešeldu, vyhledával a žádal <toho>, aby mu toho přáno bylo, takové řemeslo své pekařské k ruce smí zde v městě Pelhřimově provozovati. Ukázavši list od řemesla i zachovávací hraběte jednoho. Povoleno mu toho, však poněvadž to řemeslo jest cechovní, aby přini[...] toho vyhledával, aby přijat byl, žádal.

Snášeli se páni, aby vyšli k vyměření splavu u Prostředního mlýna.

Jiřík Pekař⁴⁸⁶ žádal zápisu na stodolu od Adama Hrůzy⁴⁸⁷ koupenou, kterouž mu zaplatili a za ní dal 51 kop gr. hotových. Přiznal se k tomu pan Adam, že za ni od něho peníze hotové vzal a z takových peněz přijatých Jiříka, švagra svého, kvituje.

[fol. 72 - reverzní str.]

Léta 1613 v pátek po Narození Panny Marie⁴⁸⁸ v sjití na rathouz pana purgkmistra Václava Chřena, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Bendy, Jana Kaňkovskýho, Jana Chába, Adama Hrůzy, Jakuba Hrůzy, tyto věci řízeny:

⁴⁸¹ Pátek 3. září 1613.

⁴⁸² Srov. pozn. č. 38.

⁴⁸³ Srov. pozn. č. 316.

⁴⁸⁴ Srov. pozn. č. 10.

⁴⁸⁵ O osobě vandrujícího pekařského tovaryše Valentýna nelze dohledat další informace.

⁴⁸⁶ Srov. pozn. č. 32.

⁴⁸⁷ Srov. pozn. š. 23.

⁴⁸⁸ Pátek 10. září 1613.

Jan, syn Jakuba Hrůzy,⁴⁸⁹ žádal, aby mu za manželku dána byla Anna pozůstalá vdova po n. knězi Janovi Raphigiusevi Nepomuckým,⁴⁹⁰ předešlém děkanu zdejším, kterážto jsouc přítomna, přiznala se k tomu, že jeho bejti připověděla. Páni tomu také povolili a jemu jí za manželku dali.

Téhož dne komisi držana bejti má mezi Alžbětou Karbovou, zeti jejími a ouřad[em] našim. Komisaři nařízení pan Jan z Řičan, pan Joachim Loutkovskej⁴⁹¹ a [...] [.....] starší na domě jeho.

Léta 1613 v středu po Povýšení s[vatéh]o Kříže⁴⁹² na rathouze řízeno:

Pavel Krejčí⁴⁹³ byl obeslán. Bylo mu oznámeno, poněvadž jest na něho psaní žalobný z Prahy přišlo vo 118 kopách 21 groších, aby rukojmě zastavil. Že ten dluh do s[vatéh]o Havla zaplatí, a pana Štorků, kupce, toho spokojí, a od něho kuntšoft přinese.

[fol. 73 – averzní str.]

Léta 1613 v pátek u Vigilii s[vatéh]o Matouše⁴⁹⁴ v sjití na rathouz pana purgkmistra Václava Chřena, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Bendy, Jana Kaňkovskýho, Jana Šimanovýho, Václava Smítky, Jana Polesnýho, Jana Chába, Adama Hrůzy, Jana Hodáčka staršího, starších obecních – Jana Partle, Daniele Samkova, Jana Řečickýho, Jiříka Pekaře, tyto věci řízeny:

Nejprve: počet čtyřnedělní držán s písařem důchodním za ouřadu postupování p. Václava Chřena.

Relaci činili páni starší vobecní, kteří vycházeli na odpory mezi Kotlářem⁴⁹⁵ a Malinou,⁴⁹⁶ a poručili jim páni, aby ze spolka před domy svejmi prázdnili tak, aby v tej rejhni voda nestála a svůj vodpad jmíti mohla. Jan Malina, jinak Držek, nožířskýho

⁴⁸⁹ Jan mladší Hrůza nebo Jan Jacobides Hrůza, někdy pouze Jan Jacobides, byl starší syn Jakuba Hrůzy, nejmladšího bratra primasa Jana Hrůzy. Zdedil otcovský právovárečný 4. dům ve čtvrté městské čtvrti. Za manželku měl Annu, vdovu po někdejším pelhřimvoském děkanovi Janovi Rafigiusevi Nepomuckém. Byl v letech 1613-1641(†) soukeníkem. V letech 1628.1629 byl obecním starším. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 570-571.

⁴⁹⁰ O osobě pelhřimovského městského děkana kněze Jana Rafigiusa Nepomuckého a jeho vdovy Anny nelze dohledat další informace.

⁴⁹¹ O osobě rytíře Joachima Loutkovského nelze dohledat další informace.

⁴⁹² Středa 15. září 1613.

⁴⁹³ O osobě Pavla krejčího nelze dohledat další informace.

⁴⁹⁴ Pátek 17. září 1613.

⁴⁹⁵ Srov. pozn. č. 431.

⁴⁹⁶ Jan Malina byl nožířem, možná již v roce 1596. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 671.

řemesla, proto když [j]sou tam vycházeli starší vobecní a žena jeho, že jest jsou přítomna, nenáležitě se chovali, a nevázně na pány starší křikali. <Protož v kázeň> A nemaje žádného zkrácení sobě učiněno do Měst pražských se utíkali, a na pány žalovati chtěl. Že pak nyní komora v Praze není, ani v apelaci se nesedá pro ránu morovou, toho pomínul. Pro takové nešetrné jeho chování vzat v kázeň.

Matěj Machů⁴⁹⁷ žádal, aby mu za manželku dána byla dcera n. Bárty,⁴⁹⁸ Sudová.⁴⁹⁹

[fol. 74 - reverzní str.]

Havel Střečovskej z Střečova⁵⁰⁰ <svobodník> řemesla soukenického, maje <sobě> povoleno, aby zakoupení domu v této obci sobě učinil, žádal skrze přátele své, za něhož se přimlouvali, za souseda přijat byl, zakazujíc všelijakou. Na kteroužto žádost jeho a přimluvu jejich pan purgkmistr a páni tak činí a jeho za souseda poslušností a vším dobrým odsluhovati přijímají, za měšťenína obce této přijíjí a jemu toho v této obci <přejí> tak, aby živností měšťských a řemeslem svým <živiti se mohl, tak> užívati a živiti se mohl jako i jiní spolusousedé jeho na předměstí <jeho>. Obce téhož <však> na tento způsob že jest slíbil a připověděl k panu purgkmistru a pánům, k starším vobecním i poslušnosti k jednomu každému sousedu náležitě, věrně <a poslušně> se chovati, protimyslnosti žádné, jak pánům, tak i sousedům nečiniti, a příčiny klení nedávati, v náboženství s nimi se srovnávati, povinnosti, platy, berně a sbírky sněmovní s ochotností a časně od sebe odvozovati, víru této obci ve všem zachovati a s nimi jako v štěstí, tak i v neštěstí zůstávati, totiž zlé i dobré s obcí trpěti. <[.....] věrně a upřímně [.....] [.....] se chovati. Což, pokud to činiti bude a zachová, pan purgkmistr a páni s staršími obecními ruku svou ochrannou nad ním držeti se zakazují. <což> A toto pro budoucí paměť do těchto knéh pamětních vepsati poručili. Stalo se v pátek u vigiljí s[vatéh]o Matouše apoštola a Evangelisty páně, a tak rukou podáním od pana purgkmistra a pánův jest přijat. Léta 1613.⁵⁰¹

⁴⁹⁷ O osobě Matěje Macha nelze dohledat další informace.

⁴⁹⁸ O osobě Bárty nelze dohledat další informace.

⁴⁹⁹ Vdova Kateřina Sudová pocházela z Pacova. Vdala se kolem roku 1565 za Martina Sudu, soukeníka, majitele 17. domku ve druhé městské čtvrti, který po jeho smrti v roce 1566 nebo 1567 připadl jeho vnukům. Kateřina se proto znovu vdala za Martina Mimoně, jemuž patřil 20. dům ve třetí předměstské čtvrti. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 484-485.

⁵⁰⁰ Srov. pozn. č. 398.

⁵⁰¹ Pátek 17. září 1613.

[fol. 75 – averzní str.]

Léta 1613 v středu po s[vaté]m Matouši⁵⁰² v sjití na rathouz pana purgkmistra Václava Bendy, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Václava Smítky, Jakuba Hrůzy.

Snášeli se páni, aby k pátku psaní kopie zhotovena byla ku přečtení pánům na rathouze vo záповěď myslivosti provozování některým pánům okolním.

Léta 1613 v středu po svatém Jeronýmu⁵⁰³ v sjití na rathouz pana purgkmistra Václava Bendy, pana <purgkmistra> primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Jana Kaňkovského.

Rychtář velkooutěchovskej koupil nádobí kovářské od kováře odtudž za 25 kop 30 grošů. Zavdal mu 14 kop gr. Doplatiti má ostatky[?] peníze do památky s[vatéh]o Bartoloměje léta budoucího 1614.

S[...y] mají bejti od dneška v týmž dni.

[fol. 76 - reverzní str.]

Léta 1613 v pátek po s[vaté]m Jeronýmu⁵⁰⁴ v sjití na rathouz pana purgkmistra Václava <Smyíky> Bendy, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – pana Václava Smítky, Jana Kaňkovského, Jana Polesného, Jakuba Hrůzy, Jana Hodáčka starší[ho], tyto věci řízeny:

Pan purgkmistr oznamoval a přednášel psaní žalobný od Chvátaliusa z Tábora na některý soukeníky tak, jakž rejstřík přitom odeslán byl, též od něho.

Pan rychtář, Pavel Hrůza, podal ku právu Zuzany, manželky Suka kováře,⁵⁰⁵ a Alžbety,⁵⁰⁶ Jana Pekaře, jinak Vokáče,⁵⁰⁷ a jakou relaci činil, té v spisu podal. Čehož páni vyrozuměvši, stran obzvláště povolali, a jich k pokoji a srovnání podle povinností svých napomenuli, a jim toho do 2 neděl odložili. A pokudž toho napomenutí přijíti nechtí, nýbrž na svém státi, tehďáž že by museli tu věc podle práva vésti, načež by potom vejповědi s výhradou vrchního práva podělení bejti museli.

⁵⁰² Středa 22. září 1613.

⁵⁰³ Středa 6. října 1613.

⁵⁰⁴ Pátek 1. října 1613.

⁵⁰⁵ Martin Suk byl kovář, jehož manželkou byla Zuzana Suková. Martin zemřel před rokem 1634. Kromě vdovy po něm zůstali synové Mikuláš a Václav. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 833.

⁵⁰⁶ Alžběta byla manželkou Jana Vokáče pekaře, ale další informace o ní nelze dohledat. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 833.

⁵⁰⁷ Jan pekař řeč. Vokáč ve městě provozoval pekařské řemeslo. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 833.

Pan Chvátalius, primas Táborský.

[fol. 77 – averzní str.]

Chochol s Smrčkou z Skrejšova se ku právu dostavili a za vyhlášení puovodův z obojí strany žádali. Druhá odporní strana oznámila, že žádného odvodům nepotřebuje. Odloženo stranám k vyhlášení puovodů.

V středu po s[vatě]m Františku⁵⁰⁸ v sjití na rathouz p. purgkmistra Václava Bendy, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Václava Smítky, Jana Kaňkovského, tyto věci řízeny:

Jíry Malého⁵⁰⁹ syn z Batelova žádal, aby ho páni vyjednali od jeho pána. Oznamují o tom, že jest sobě oblíbil k stavu manželskýmu Mandolínu šenkýřku⁵¹⁰ dolejší vyskytenskou.

Doležal⁵¹¹ z Velkých Outěchovic stěžoval sobě do kováře outěchovského, že mu pohrůžku činí, že ho zabije, protože ho v domnění má, když mu truhlu vyloupili, to že by von učinil. I jiní sousedé ho v tom domnění mají. I dán proto do vězení i s mlynářem < kter > anebo bednářem, kterej byl na Hluchýho mlejně, na níž oba dva nějaké pŕtahy loupeží některejch rybníky nočně slovují a kradou.

[fol. 78 - reverzní str.]

Kuba Lichkŕ,⁵¹² syn z Putimova, stěžoval sobě do Mravence⁵¹³ a synův Junových, že by mu rasů nadávati měli, a potom že ho uhodil Mravenec, a Pavel Junů⁵¹⁴ že na něho uhodil třikrát. Junovi synové tomu odepřeli, kromě mladší[ho]. Když na jeho bratra staršího kamenem hodil, vidíc to, že na jeho bratra hodil kamenem, slitovalo se mu toho. Uhodil ho jednou holí a nic víc. I on Mrave[ne]c odepřel tomu, nýbrž stěžoval sobě do téhož Lichky, že mu zlodějův nadal a ženě jeho kurev. Svědkové vysvědčili, že Pavel Junů uhodil Kubu Lichkova kamenem a Junů syn mladší zase ho bil holí, až jí přerazil.

I vrozuměli páni z těch svědkův, že [j]sou sobě tu všickni nevodpustili. Mravenec, že nadával Lichkovi rasů a Lichka Mravencovi zlodějův a ženě jeho kurev a

⁵⁰⁸ Středa 6. října 1613.

⁵⁰⁹ O osobě poddaného Jíry Malého z Batelova nelze dohledat další informace.

⁵¹⁰ O osobě Mandolíny šenkýřky z Dolní hospody ve Vyskytné nelze dohledat další informace.

⁵¹¹ O osobě poddaného Doležala z Útěchovic nelze dohledat další informace.

⁵¹² O osobě poddaného Kuby Lichky z Putimova nelze dohledat další informace.

⁵¹³ O osobě poddaného Mravence nelze dohledat další informace.

⁵¹⁴ O osobě Pavla Juna nelze dohledat další informace.

pankhartů, že [.....] v Zachotíně, Junovi pak synové, že [j]sou ho bili Lichku. Do vězení dáni a z vězení nemají bejti puštění, než aby složili pokuty 20 kop všickni čtyři po 5 kopách míš.

[fol. 79 – averzní str.]

Léta 1613 v pátek po s[vatém]m Diviši⁵¹⁵ v sjití na rathouz pana purgkmistra Václava Bendy, osob radních – pana Martina Vrabce, Václava Chřena, Jana Šimanova, Jana Kaňkovského, Jana Polesného, Jana Chába, Adama Hrůzy.

Pan Václav Benda, pan purgkmistr, stěžoval sobě do Martina Kotláře,⁵¹⁶ že by ho nenáležitě dotejkati a stíhati měl. Jako by on sám o své újmě jemu dům bořiti poručil, protože maje mezi sebou odpory o rejhni s Janem Držkem, jinak Malinou, sousedem svým, na kteroužto zápis, že odevřena bejti má před 18 lety, tak jakž v manuálu na rok 1596 na listu 18 se nachází, podle kteréhožto tak se přitom zanechává.

Šafář z dvoru městského podal spisu pánům, žádajíc a přimlouvajíc se za zeta svého Zemana z Skrejšova, kterémuž pro nehospodářství poručili grunt pošacovati, míníc jej jinému prodati. Na kteroužto žádost a přimluvu téhož šafáře páni tak činí, a toho prodaje do posudku, jak dále hospodařiti bude, po vyrozumění tomu odkládá.

Kateřina,⁵¹⁷ sirotek a dcera pozůstalá po n. Jakubovi Holejch,⁵¹⁸ stěžovala sobě do machochy [!] své, dceři Tomáše Vokůrky,⁵¹⁹ že by jí šatův ložních a chodících nebošky mateře její vydati nechtěla, a víceji co po smrti neboštika votce jejího zůstalo některých svršků, a ty že k inventování nepřišly.

[fol. 80 - reverzní str.]

Nota bene.

Timoteus Kramář koupil sobě, manželce a budoucím svým pole ležící pod Lejšovkou,⁵²⁰ jak se chodí k Chválovu, s vosením od Dobiáše Truhláře⁵²¹ za sumu peněz 20 kop míš. hotových a úplně i docela zaplacených. Kterejžto pole Dobiáš Timoteusovi

⁵¹⁵ Pátek 15. října 1613.

⁵¹⁶ Srov. pozn. č. 431.

⁵¹⁷ O osobě Kateřiny nelze dohledat další informace.

⁵¹⁸ Jakub Holý byl ve městě soukeníkem (1587-1597, 1602-1611), stal se i cechmistrem (1588-1592, 1597, 1598, 1601-1602 a 1605). J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/2, s. 601, 633, 634.

⁵¹⁹ Vdova Holá byla dcera měšťana Tomáše Vokůrky.

⁵²⁰ Lejšovka je název lesa u cesty směrem ke vsím Putimovu a Chválovu.

⁵²¹ Srov. pozn. č. 199.

plným právem k užívání postoupil dědičnému. Ouroku z toho pole každého po 2 groších desátku z toho pole, půl věrte[le] ovsu to jednou v rok.

Zápis Dobiáše Truhláře na dům, kterýmž pojišťuje dluhu svého panu Janovi Chvátaliusovi. Dobiáš Truhlář, soused města Pelhřimova, jsa dlužen panu Janovi Chvátaliusovi, primasovi Tábořskému za vlnu od něho vzatou 156 kop míš., a nemaje čím takového dluhu zaplatiti, uvolil se panu Janovi zápisem knihami města Pelhřimova na domě a jiným statku svým, jakýžkoliv má, movitým i nemovitým pojistiti tak, že potud víceji na témž statku svém žádných závad, dokudž by takového dluhu nezaplatil, činiti a uvozovati moci té <uvozovati> nemá a jmíti nebude.

Takovej dluh přejal na sebe Erhart Purgkharth Broumowskej⁵²² a uvolil se jej za Dobiáše platiti, na němž pan Jan Chvátalius, primus Tábořskej přestal a k tomu se psaním svým, jehož datum v Táboře na den s[vatéh]o Lukáše Evangelisty léta 1614,⁵²³ aby takové jejich mezi Dobiášem a Erhartem přátelské a dobrovolné snešení zápisem knihami městskými potvrditi, dovoliti dali, za ně se přimlouval.

[fol. 81 – averzní str.]

Léta 1613 v středu den s[vatéh]o Havla⁵²⁴ v sjití na rathouz p. purgkmistra Václava Bendy, pana primasa Jana Paffiusa, Martina Vrabce, Jana Chába, Jakuba Hrůzy.

Matěj Jirů z Batelova přinesl zhost na sebe a přijat za poddaného, kterémužto za manželku dána Mandelína, vdova po n. Tomášovi šenkýři dolejším vyskytenským.

Léta 1613 v pátek den s[vatéh]o Lukáše Evangelisty páně⁵²⁵ v sjití na rathouz pana purgkmistra Václava Bendy, osob radních – Martina Vrabce, Jana Kaňkovskýho, Jakuba Hrůzy, Václava Smítky, Jana Šimanovýho, Jana Polesnýho, Jana Kaňkovskýho, Jana Chába, Adama Hrůzy, Jana Hodáčka staršího, starších obecních – Jana Kudrharta, Jiříka Pekaře, Daniele Samkova, Jana Řečickýho, tyto věci řízeny:

Čtyřnedělní počet s písařem důchodním držán.

⁵²² Srov. pozn. č. 21.

⁵²³ Úterý 18. října 1614.

⁵²⁴ Svátek sv. Havla (16. říjen) připadl v roce 1613 na sobotu; jde tedy o nejbližší následující středu po tomto svátku čili 20. října 1613.

⁵²⁵ Svátek sv. Lukáše (18. říjen) připadl v roce 1613 na pondělí; jde tedy o nejbližší následující pátek po toto svátku čili 22. října 1613.

Kloboučníkovi⁵²⁶ oznámeno, zač se statek mu dopřívá, a co má závdavku položit, anebo po čem platiti má závdavek o posudcích městských.

[fol. 82 - reverzní str.]

Kryštof Krejčí,⁵²⁷ Pavla Krejčího schovanec a přítel, žádal, aby mu za manželku dána byla dcera n. Adama Zelenky,⁵²⁸ kteráž to přítomna jsouc, k tomu se přiznala, že by jeho bejtí chtěla. Povolili tomu páni.

Suka Kováře žena s Vokáče pekaře ženou dostavivši se podání ku právu. Dále jim oznámeno, chtějí-li se právně viniti, toho že se jim nezastupuje.

Chochol s Smrčkou z Skrejšova. Odloženo do 2 neděl.

Jakub Mrave[ne]c žádal, aby mu přáno bylo do dvora vobecního jíti a s <čeládkou> šafářkou o stav manželský jednati, kterouž sobě oblíbil za manželku.

Odepřeno tomu.

Léta 1613 v středu po s[vaté]m Havle⁵²⁹ v sjití na rathouz pana purgkmistra Jana Šimanového, p. primasa Jana Paffiusa, Václava Chřena, Jana Kaňkovského, Václava Bandy, Jakuba Hrůzy.

Jíra Vávra⁵³⁰ z Milotic dán do vězení, protože někdo nadělal v lese u Milotic vedle louky poddaného pana z Říčan, zeta jeho, jakožto domnění na něho jest, na dřevích kříže <nadělal>, chtěje sobě snad k té louce kus lesa přivlastniti. On pak, [j]sa hajnejm, o tom že neoznámil, do vězení dán. Pročež aby takovej kříže všechny zase vysekal a pro každěj kříž pokuty 2 kop[y] složil pánům.

[fol. 83 – averzní str.]

Koubovi tesařovi⁵³¹ dána za manželku Hušhavlová,⁵³² která prve schovance Křišťanova⁵³³ měla.

⁵²⁶ O osobě Kloboučníka nelze dohledat další informace.

⁵²⁷ O osobě Kryštofa Krejčího nelze dohledat další informace.

⁵²⁸ Srov. pozn. č. 84.

⁵²⁹ Středa 20. října 1613.

⁵³⁰ O osobě lesního hajného Jíry Vávry z Milotic nelze dohledat další informace.

⁵³¹ O osobě tesaře Kouby je známo, že se roku 1613 v Pelhřimově oženil, ale nelze dohledat další informace.

⁵³² O osobě vdovy Hušhavlové nelze dohledat další informace.

⁵³³ O osobě schovance Křišťanova nelze dohledat další informace.

Léta 1613 v pátek po s[va]tý Voršile⁵³⁴ v sjití na rathouz pana purgkmistra Jana Šimanova, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Václava Chřena, Václava Bendy, Jana Polesného, Jakuba Hrůzy, Jana Chába, Jana Kaňkovského, tyto věci řízeny:

Nikodým Kubát⁵³⁵ přiznal se, že jest sprodal peníze na domě Petra Krejčího,⁵³⁶ <jež> totiž 56 kop peněz. Ostatních, cožkoliv na tom domě měl, za 21 kop míš.

Nota bene: Vepsáno.

Pavel Hrůza⁵³⁷ koupil sobě, manželce a budoucím svým rybníky, slovy Buňátkovský, s lukami a porostlinami i se vším k nim příslušenstvím od Jana Bendy⁵³⁸ a Marjány, manželky jeho, dceři n. Jiříka Karba⁵³⁹ za sumu peněz hotových 47 kop míš., úplně a docela zaplacených, kteréž Jan Benda k rukám svým přijal. K tomu se přiznal.

Nota bene: vepsáno.

[fol. 84 - reverzní str.]

Pan purgkmistr a páni i tato obec pelh[řimovská] dlužní:

Panu Jiříkovi Košetickému ⁵⁴⁰	5000 kop míš. gr.
Panu Janovi Horskému z Arimfledu ⁵⁴¹	2000 kop g.
Panu Martinovi Lomnickému z Šebínu ⁵⁴²	4000 kop g.
Panu Jakobovi Šporzlebnovi, ⁵⁴³ apatekaři do Hradce	2500 kop g.
Panu Melicharovi Hoffmanovi ⁵⁴⁴ do Hradce	1000 kop g.
Panu Tomaheltovi Pavlovi ⁵⁴⁵ do Hradce	1000 kop g.
Panu Matějovi Maškovi ⁵⁴⁶ do Chejnova	1000 kop g.

⁵³⁴ Pátek 22. října 1613.

⁵³⁵ Nykodým Kubát byl švec, jemuž v roce 1610 patřil 27. dům ve čtvrté předměstské čtvrti. V roce 1613 jej prodal krejčímu Patru Jarošovi, protože se pravděpodobně z města odstěhoval. J. DOBIÁŠ, *Dějiny*, Díl III/1, s. 794.

⁵³⁶ Srov. pozn. č. 233.

⁵³⁷ Srov. pozn. č. 52.

⁵³⁸ Srov. pozn. č. 125.

⁵³⁹ Tamtéž.

⁵⁴⁰ Nobilitovaný pražský měšťan Jiřík Košetický z Horek, registrátor desk zemských, od něhož si obec půjčila značný obnos na placení svých závazků v době výkupu z poddanství. Srov. Zdeněk MARTÍNEK, *Doba obnovy (1648–1680)*. In: Z. MARTÍNEK a kol., *Pelhřimov*, s. 230.

⁵⁴¹ O osobě Jana Horského z Arimfeldu nelze dohledat další informace.

⁵⁴² O osobě Martina Lomnického z Šebínu nelze dohledat další informace.

⁵⁴³ O osobě lékárníka z Jindřichova Hradce Jakuba Šporzlebena nelze dohledat další informace.

⁵⁴⁴ O osobě měšťana Melichara Hoffmanna z Jindřichova Hradce nelze dohledat další informace.

⁵⁴⁵ O osobě měšťana Pavla Tomahelta z Jindřichova Hradce nelze dohledat další informace.

⁵⁴⁶ O osobě měšťana Matěje Maška z Chýnova nelze dohledat další informace.

Panu Janovi mladšímu z Říčán ⁵⁴⁷	1000 kop g. Oplacen
P. Žijdusovi Rajmonovi ⁵⁴⁸	1000 kop g. Item 1000 kop g
Panu Martinovi Zemanovému do Řečice ⁵⁴⁹	1000 kop g.
P. Janovi Hamerníkovi ⁵⁵⁰ do Hrobů	50 kop g. Oplacen 1617.
P. Zachariášovi Ješlovi ⁵⁵¹ do Jihlavy	2000 kop od s ^o Jiří 1614.
Z platu komorního ⁵⁵²	600 kop g.
Nymburským ⁵⁵³ k vobci ze 3000 kop g. ukázáno odvozovati 90 kop	

z platu.

Ite[m] k záduší Matky Boží do Tejna ⁵⁵⁴	1000 kop g.
30 kop z platu kom[orního].	

Ostatek k doplnění těch 600 kop odvozuje se do renthouzu J. M. C. 360 kop g., však na dva termíny, každého po 180 kopách g.: při každém s[vatě]m Jiří⁵⁷⁴ a s[vatě]m Havle⁵⁷⁵ po 180 kopách míš.

1613 v středu po s[vatě]m Martině.⁵⁵⁵

[fol. 85 – averzní str.]

Léta 1613 v sjití na rathouz pana purgkmistra Jana Šimanova, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Chřena, Jana Kaňkovského, Jana Chába, Jakuba Hruzy, Jana Hodáčka staršího, tyto věci řízeny:

Kněz Jan Dušek⁵⁵⁶ vopakoval stížnost Jana Hovorky, totiž že by jeho nenáležitě zhaněti a nařknouti měl. Přiznával se, že co jest o něm i o té kolatúře rýnarecké mluvil, jaká krádež se při něm nacházela, ale toho že jest ničehož se nenašlo, z týchž register nemohlo se nic vyhledati, a tak těmi registry jest přemožen.

Jan Hovorka stěžoval sobě do kněze Jana Duška, že by mu pohružku učinil, nad

⁵⁴⁷ Příslušník panského stavu Jan mladší Říčanský z Říčán, majitel panství Červená Řečice severně od Pelhřimova.

⁵⁴⁸ O osobě „Židuse“ Rajmona nelze dohledat další informace.

⁵⁴⁹ O osobě měšťana Martina Zemana z Červené Řečice nelze dohledat další informace.

⁵⁵⁰ O osobě měšťana Jana Hamerníka z Hrobů na Táborsku nelze dohledat další informace.

⁵⁵¹ O osobě měšťana Zachariáše Ješla z Jihlavy nelze dohledat další informace.

⁵⁵² K odvádění tzv. komornímu platu ve výši 600 kop míš. ročně do české komory se pelhřimovská obec dohodla v roce 1574 s radou české komory Vilémem z Oprštorfu a komorním prokurátorem Albrechtem Bryknarem z Brukštejna v souvislosti s vyrovnáváním závazků po vykoupení města a panství z poddanství. Srov. Lenka MARTÍNKOVÁ, Koupě pelhřimovského statku. In: Z. MARTÍNEK a kol., *Pelhřimov*, s. 174.

⁵⁵³ Nymburk, královské město. Jeden z věřitelů pelhřimovské městské obce.

⁵⁵⁴ Myšleno záduší chrámu Matky Boží před Týnem, čili Týnský chrám na Staroměstském náměstí v Praze.

⁵⁵⁵ Středa 17. listopadu 1613.

⁵⁵⁶ O osobě kněze Jana Duška, faráře v Rynárci jižně od Pelhřimova, nelze dohledat další informace.

ním že se pomstí a v něm kosti sedře, a neučinil toho, aby ouřadu kněžského zbaven byl, ani roucha kněžského, aby na sebe nebral. Ale poněvadž jest kněz Jan Dušek jeho nařkl, že by nákej voves ukrásti měl a žito prodávat, voves, že vod něho koupil rychtář vokovskej, Bílýmu [?] pak chalpuníku žito že prodával, kterejžto chalpuník, že zjevnej zloděj a postiženej [jest].

Rychtář zprávu dával, že jest vod něho půl korce ovsu koupil, od Hovorky. Hovorka se k tomu zná, kde by pak ten voves Hovorka vzal, jsa v tom dvoře šafářem.

Ondřej Kovář⁵⁵⁷ svědčil. Bylo o Božím těle. Čeho ode mne žádá Hovorka, toho já povědom nejsem. A jsa vopilej, neslyšel [j]sem, aby mu kněz Jan jakou pohrůžku činiti měl.

[fol. 86 - reverzní str.]

Jíra Váňů⁵⁵⁸ svědčil. Byl [j]sem vopilej a neslyšel [j]sem od kněze Jana nic, aby měl jakou pohrůžku Hovorkovi činiti.

<Klíma> Tkadlec Klíma⁵⁵⁹ svědčil. Slyšel [j]sem, že řekl kněz, Hovorku na potkání, že popere. Já odtud Hovorku odvedl.

Tomáš Příbyl⁵⁶⁰ svědčil. Neslyšel [j]sem nic, než co šenkýřka řekla, když Hovorka přišel. Byla by sváda jakož potom, když to knězi pověděli, a on že kdyby prve věděl, že tu byl, že by ho bil.

Ite[m] kněz Jan dále mluvil o rychtáři, berouc to ke své duši, že po slovení rybníka dal rychtář zatahovati a chytili nemálo ryb, kaprův a vokounův. A díl takových vokounův jemu dali. Kapři byli velký. Dávali Malýmu⁵⁶¹ za ně 6 gr. a měl jich Malej 15 kaprův. A když tak dlouho ty ryby Malej prodával, a já řekl: Brzo ryby vyjdou, a mnoho-lis jich, Malej, měl. On řekl: Okolo 15. I kde je vzal. A on řekl: Od čeládky z dluhu. Já jich sám od něho koupil 6 kaprův.

Kovář oznámil, že jest to tak u Malého, že jest žádal velký ryby a že je měl od čeládky, totiž od Šikoty⁵⁶² za pivo centnýř.

Odloženo jim toho do dvou neděl k dalšímu té věci vyhledání.

⁵⁵⁷ O osobě podruha Ondřeje kováře nelze dohledat další informace.

⁵⁵⁸ O osobě Jíry Váňů nelze dohledat další informace.

⁵⁵⁹ O osobě Klímy tkadlece nelze dohledat další informace.

⁵⁶⁰ O osobě Tomáše Příbyla nelze dohledat další informace.

⁵⁶¹ O osobě Malého nelze dohledat další informace.

⁵⁶² O osobě šenkýře Šikoty nelze dohledat další informace.

[fol. 87 – averzní str.]

Rychtář kojčickej⁵⁶³ stěžoval sobě do Dedery,⁵⁶⁴ že by o něm mluvíti měl, víry že rychtář nechová, i oznámil a odpověď dal. K tomu Dederu se znal a zná, totiž že jim sousedům na trhy s vlnou chodili, veli aby jí nosili, a sám že nenosí na trh vlny, v čemž že pánům víry nechová. Rychtář se přiznal, ale že ne vždycky.

Stejskalů chalupník z Skrejšova⁵⁶⁵ stěžoval sobě do Kováře strměšského,⁵⁶⁶ že jest k ouřadu přišel a k chromotě a od hojení, k tomu že platiti má, k čemuž puovodem Flachovýho syna přišel, žádaje v tom opatření a ochrany od pánův.

I našli to páni, že [j]sou povinni Flacha⁵⁶⁷ syn a Kovář Stejskalovi od hojení jeho zaplatiti a za jeho zdraví také o to se s ním <se> spokojiti a urovnati.

[fol. 88 – reverzní str.]

<Léta 1613 v pátek po s[vaté]m[!] Martině⁵⁶⁸ v sjití na rathouz pana purgkmistra Jana Šimanova, pana primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Chřena, Václava Bendy. Jel odsud pan rentmistr, vyprovázeli ho.>

Léta 1613

Léta 1613 v středu po s[va]tý Alžbětě vdově⁵⁶⁹ v sjití na rathouz pana purgkmistra Václava Smítky, p. primasa Jana Paffiusa, osob radních – Martina Vrabce, Václava Chřena, Jana Šimanovýho, Jana Kaňkovskýho, Jana Polesnýho, Jana Chába, Jana Hodáčka, starších obecních – Jiříka Pekaře, Jana Řečickýho.

Psaní od pánův Jihlavských v příčině Martina Petrovskýho⁵⁷⁰ z Rohozný o dluh povinej Vítovi Urbanovi⁵⁷¹ ze Štokův 30 kop g., kterejžto dluh od rychtáře rohozenskýho, Petra Zalpy⁵⁷² zapověděnej jest.

⁵⁶³ O osobě rychtáře z Kojčic nelze dohledat další informace.

⁵⁶⁴ O osobě Dedery nelze dohledat další informace.

⁵⁶⁵ O osobě poddaného chalupníka Stejskala ze Skryšova nelze dohledat další informace.

⁵⁶⁶ O osobě Kováře ze Strměch nelze dohledat další informace.

⁵⁶⁷ O osobě Flachova syna nelze dohledat další informace.

⁵⁶⁸ Pátek 12. listopadu 1613.

⁵⁶⁹ Středa 24. listopadu 1613.

⁵⁷⁰ O osobě poddaného Martina Petrovského z Rohozné nelze dohledat další informace.

⁵⁷¹ O osobě poddaného měšťana Víta Urbana ze Štokův na Havlíčkobrodsku nelze dohledat další informace.

⁵⁷² O osobě Petra Zalpy rychtáře z Rohozné nelze dohledat další informace.

Druhé psaní od pána z Říčan⁵⁷³ vztahující se na Jakuba Kmocha⁵⁷⁴ o ňákou krávu mocně poddanému jeho z Mezného vzatou. Jakub Kmoch tomu odepřel, a aby měl poddanému páně jeho vzíti, toho že není, než že jest krávu svou vlastní vzal s voly, ponuknutím rychtáře mezenskýho a konšela té vsi.

⁵⁷³ Příslušník panského stavu Jan ml. Říčanský z Říčan na Staré Červené Řečici.

⁵⁷⁴ O osobě Jana Kmocha nelze dohledat další informace.

VII. 3. Seznam zkratk užívaných v edici

Č.	Českých
G, Gr.	Groš
J. M. C.	Jeho milosti císařské
Míš.	Míšeňský
N.	Nebožtík
NB	Nota bene
P.	Pan
Pr.	Pražský
Purgk.	Purgkmistr
S.	Suma
Str	Strana

VII. 4. Jmenný rejstřík

A

Albrecht Petr	3, 48, 76
Alžbeta	86
Antoška	48
Arnošt	12

B

barvíř	Adam	56
	Jiřík	69
Bárta		85
bednář Petr		18
Benda	Jan	18, 61, 68, 91
	Václav	9, 11, 12, 15, 17, 20, 21, 22, 23,24, 27, 29, 30, 32, 34, 38, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47, 49, 50, 52, 53, 55, 57, 59, 62, 63, 64, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 78, 80,81, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 94
Beneš z Proseče		20
Bláha		8
Bohdanecký Teofil		8, 10, 27, 43, 47, 61, 72
Buňátková Mandelána		49
Burian z Hradce		63
Bystřický Martin		72

C

Cícha Jakub	35, 72
cikán Štěpán	81
Crhan Tomáš	50
Cyprian Matěj	67, 68, 71
Cypsar Matouš	73

D

Dalík	26, 38, 50
Daremný Jan	34

Dedera		94
Dentulín		viz Chvojnovský Tomáš
Dobiáš Tomáš		31
Doležal		87
Doubková Kateřina		72
Držek		viz Malina
Dušek Jan		92, 93
E		
Eliáš		56
Eliška		75
Eva		56
F		
Flach		94
Frendl Jiřík		70
H		
Hadrava	Jan	30, 42, 43, 44, 48
	Mandelína	62
	Marek	73
	Václav	43, 72
Hamerník Jan		91
Hampl Matěj		61
Hanuš Jan		51
Havel Adam		69
Havel Medek Jičínský		27
Havlík Adam		57
Hák		8, 35, 59, 63
Hložek Adam		36
Hlužková		36
Hodáček	Anna	53, 73, 83
	Daniel	13
	Jan ml.	26, 30, 53, 70, 72, 74
	Jan st.	13, 43, 70, 72, 74, 79, 84, 86, 89, 92, 94
Hoffman Melichar		59, 63, 91

Holý Jakub	88
Horský Jan	91
Hospod Matěj	58
Hošek Adam	22, 25, 67, 72, 78
Anna	2, 49, 50, 66, 67
Jakub	2, 24, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 74, 78
Hovorka Jan	50, 92, 93
hrnčář Adam	31
Ivanka	35, 36, 37
Matěj	45
Menšík	36
Menšíková	36
Mikuláš	37, 51
Šebesta	45
Urban Střepina	35, 37, 51
Urbanka	37, 51
Vondra	47, 49, 50
Hruška Hons	21, 25, 32, 34, 38, 41, 48, 55, 65, 70, 72, 73, 74, 81
Hrůza Adam	4, 9, 11, 17, 21, 22, 29, 41, 42, 43, 46, 47, 49, 51, 53, 59, 64, 65, 66, 70, 73, 78, 79, 81, 83, 84, 88, 89
Antoš	65, 75
Antoška	65
Jan	72, 84
Jakub	4, 9, 13, 20, 22, 23, 24, 25, 27, 32, 38, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 53, 54, 59, 64, 67, 70, 72, 73, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 89, 90, 91, 92
Pavel	7, 23, 43, 47, 57, 58, 72, 73, 75, 86, 91
Šimon	53, 72, 80, 82
Hunal Jiřík	30, 31, 76
Huřavlová	90
hutník Staněk	46
Huttar Jiřík	49
Dorota	41
Hynek Anežka	53

Jan	76, 77
Kryštof	77
Vít	53, 67

CH

Chadim Pavel	58
Chalupník Pavel	34, 67
Cháb Jan	4, 5, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 32, 34, 38, 39, 41, 43, 46, 47, 50, 52, 53, 54, 59, 64, 65, 66, 69, 70, 72, 73, 74, 78, 79, 80, 82, 83, 84, 88, 89, 91, 92, 94
Matěj	37
Chochol Jan z Skrejšova	74, 78, 79, 90
Vávra	77
Chocholouška Kateřina	2, 44, 74
Chromý Štěpán	23
Chřen Václav	5, 7, 9, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 29, 30, 32, 34, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 46, 47, 49, 50, 52, 53, 54, 57, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 80, 81, 82, 83, 84, 88, 90, 91, 92, 94
Chvátalius Jan	82, 86, 87, 89
Chvojnovský Tomáš	5, 29, 44

J

Jan ml. z Říčan	viz Řečický Jan
Jan Kryštof z Buchheimu	25
Jan z Skrejšova	46
Jakub z Bezděčína	23
Jaroš Jiřík	73
Míka	68
Jenková	58
Ješl Zachariáš	92
Ježek Pavel	12
Jinoch Jakub	76, 77
Jiráň Pavel ze Skutče	21
Jícha Vávra	67

Jíra Matěj	89
Pavel	5
Jun Pavel	87
Jůza	79, 80
K	
Kabla	68
Kalous Václav	41
Kamš	63
Kaňkovský Jan	5, 9, 12, 14, 15, 17, 19, 20, 21, 24, 25, 27, 29, 34, 38,39, 40, 41, 42, 43, 47, 49, 50, 53, 56, 59, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 78, 79, 80, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 94
Karb Anna	17
Alžběta	3, 7, 37, 62, 72, 84
Jiřík	3, 38, 39, 45, 48, 49, 51, 54, 61, 64, 91
Sixt	3, 5, 9, 11, 12, 14, 15, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 29, 30, 34, 38, 39, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 53, 54, 61, 63
Kardaška Alžběta	36
Kateřina	88
Kateřina z Plevnice	2
Kezle Jiřík	29, 64
Klíma	93
Kloboučník	90
Kmoch Anna	54
Jakub	16, 19, 26, 41, 43, 49, 54, 65, 68, 72, 95
Kocián	22
Kohout Tobiáš	10, 14, 18, 20
kolář Anna	34
Jan	2, 30, 75
z Radětína	36
Koňas Oldřich	41
Kopačka Jan	31
Korbelář Jan	15
Václav	15, 19

Košetický Jiřík	91
Martin	54, 60, 62, 63, 73
Salomína	60, 62, 63, 72, 79
Kotlář Martin	74, 84, 88
kovář Ondřej	93
Kateřina	49
Kozírková	37
Koželka Anna	70
Jan	60, 70
Jiřík	70
koželuh Matl	15,19
kramář Timoteus	4, 7, 11, 13, 16, 18, 19, 21, 33, 42, 44, 48, 53, 55, 62, 64, 66, 67, 69, 70, 88
Krašovský Jakub	33, 41, 47, 49, 55, 72
krejčí Kryštof	60
Pavel	7, 11, 13, 39, 63, 72, 84, 90
Petr	91
Krystomandl Martin	58, 61
Kryštof Karel z Roupova	81
Křišťan	90
Kříž Petr	18
Kubele z Janovic	64, 65
Kubíková Anna	7, 54
Kučera Jan	35
Kudera	56
Kuderová	56
Kudrhart Anna	10, 16
Jan ml.	10, 16, 22, 23
Jan	6, 19, 21, 24, 37, 54, 60, 61, 64, 65, 72, 73, 81, 89
Káča	60
Kužel Jan	39, 57
L	
Ladislav z Vostrovce	40, 52

Lambík Jan	15
Lašan Alžběta	17, 26
Jan	17, 43, 73
lazebník Matl	2, 44, 45
Michal	44
Tomáš	45
Leck Vít	42
Lichka Jakub	87, 88
z Putimova	40
Lomnický Martin	91
Loutkovský Joachim	84
Lukavecký Jan starší	81
Lukeš Adam	7, 24, 72
Lukšíčková	36
M	
Mach Matěj	24, 85
Macháček Jan	10
Jiřík	9, 11, 13
Matěj	6, 9, 11, 16
Šimon	72
Malina Jan	84, 88
Malý Jíra	87, 93
Mandelína z Vondřejova	5
Marek Jan	17
Marjana	68, 91
Markýta	58
Martin z Rychnova	62
Martinů Jakub	33, 73, 80
Václav	16, 32, 80
Masopustka Mandelína	67
Mašek Matěj	91
Matoušový Martin	9
Mazanec z Oustrašina	57

Meziříčský Timoteus	viz kramář Timoteus
Měchura Jan	10
Míka	32
Mikeš	79, 80
Mikuláš	67
mlynář Matěj	27
Mikuláš	10
Mravenec Jakub	87, 90
Musil z Dobrý Vody	58
mydlář Dorota	3, 9
Tomáš	10
N	
Nacházel	59
Najman Dobiáš	2
Lukáš	2, 3
Navrátil	57
Nechvátal Adam	14, 23, 67
Neprašek z Janovic	24
Němcová	60, 61
Němec Petr	76
Nikodým	39, 55, 91
Novák Jíra	79
Matěj	58
z Bácovic	48
Novosad z Jihlavy	47, 49, 50
Novotný Václav	47
Nymburský Brigita	4, 11, 13, 16
Daniel	4, 9, 13, 16, 21
O	
Oulehlá Exyna	35

P

Paclík Jan	50, 52
Pavel z Lipice	11, 39, 40, 50
Šimon	50
Václav	77
z Proseče	29
Pacovský Jan	65
Paffius Jan	8, 9, 11, 12, 14, 15, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 29, 30, 32, 34, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 46, 47, 49, 50, 52, 53, 54, 57, 59, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 76, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 89, 90, 91, 92, 94
Pacholek Martin	49
Pakosta Jan	65, 75, 79
Pancířová Anna z Rohozné	12
Partl Jan	5, 20, 22, 25, 27, 30, 34, 38, 41, 42, 43, 48, 53, 55, 64, 67, 69, 70, 73, 79, 81, 83, 84
Šimon	55
Partlíček Václav	31
Vondra	25, 27
Pavel Tomahelt	91
Pavlík Adam	58
Matěj	58
Pavlů Jan	46, 77
Pánů Anna	78
Jan	6, 61, 67, 70, 72
Matěj	72, 78, 81
Pekař	48
Jan	86
Jiřík	5, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 30, 32, 34, 38, 44, 48, 53, 55, 64, 72, 73, 74, 75, 79, 81, 83, 84, 89, 94
Petáček Adam	82
Petáčková	61
Petrovský Martin	94

Petrů Pavel	46
Pihávka Jakub	8, 43
Pichman Adam	25
Pita Martin	7, 23, 35
Poděbradský Zikmund	7, 11, 34, 73, 78
Pokorný Pavel	13
Polesný Jan	12, 14, 15, 17, 19, 20, 22, 24, 25, 27, 29, 32, 38, 44, 47, 49, 50, 59, 60, 65, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 78, 79, 81, 82, 83, 86, 88, 89, 91, 94
Poříčský Kateřina	80
Martin	80
Posvátenský Matouš	63
Příbyl Tomáš	40, 93
Příbramský Jiřík	41
Pudlický Jan	47
Puff Jakub	56
Kateřina	56, 57
R	
Raphigius Jan	42, 84
Rathouzský Dorota	47, 72
Kateřina	68
Martin	68, 71, 76
Petr	68
Vít	9, 17, 23, 50, 71
Roubal Marek	47
Ruka Jan	51
Šimon	33
rychtář Chvojnovský	59
Kojčický	35, 56, 59, 94
Vokovský	43, 50, 57
Rýnarecký Jan	29, 60, 61, 66, 78

Ř

Řečický Anna	6, 11
Jan	28, 44, 69, 49, 72, 73, 74, 79, 81, 84, 89, 92, 94, 95
Říha	77

S

Sabina	3, 7, 23, 43, 71, 72
Samek Daniel	26, 34, 38, 41, 42, 44, 48, 53, 64, 65, 66, 70, 72, 73, 79, 81, 84, 89
Sekerka z Prachatic	34
Skočdopole	26
Slanina Matěj	31, 45
Smil	15
Smítka Václav	5, 7, 9, 12, 14, 15, 18, 21, 24, 25, 27, 29, 30, 32, 34, 38, 41, 42, 46, 47, 48, 50, 53, 54, 55, 57, 59, 62, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 76, 78, 79, 80, 81, 82, 84, 86, 87, 89, 94
Smrčka Jiřík	78
Václav	74, 78, 87, 90
z Radňova	50, 52
soukeník Erhart	4, 89
Spělovský Matěj	61, 68
Stárek Jan	48
Stehlík Jakub	32, 73, 82
Stejskal z Skrejšova	20, 94
Střechovský Havel	80, 85
Jan	6, 11
Střela Jindřich	41
Sudová Kateřina	85
Suk Martin	86, 90
Sviták	43
Svoboda Václav	12
Sýkora Jan	11

Š

šafář Anna	57
------------	----

Jan z Rýnarce	43
Šafková Anna	42
Šátek Jan	17, 45
Jan st.	17
Šátková	37
šenkýř Tomáš	89
Mandelína	87, 89
Čelistenský	23
Kojčický	35
Mašovský	48
Ševc Kubát	39
Šíkota	93
Šimanů Jan	2, 5, 9, 12, 14, 17, 18, 20, 21, 24, 25, 32, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 48, 50, 64, 65, 69, 70, 71, 72, 78, 79, 80, 82, 83, 84, 88, 89, 90, 91, 94
Širůček Matouš	33, 80
Václav	35, 82
Škréta Kunderát	27
Šmíd Vaněk	58
Špalek Adam	17, 26
Španovský Joachim	13
Mikuláš	51, 70
Špička	76
Šporzlebn Jakub	91
Šrámek Jiřík	30
Štefl Jan	3, 72
Štěpán Jan	22
Štubík	31
Šuber Valentýn	51
Švob Václav	42, 53, 72
T	
Talpa Václav	51, 52
Těrda Vít	17

tesař Kouba	90
Tobiáš z Vyskytné	31
Tomáš z Hořepníka	48
Topičník Matěj	46
truhlář Dobiáš	33, 88, 89
Třebický Michal	25
Tyráček Šimon	20, 21
U	
Urban Vít	94
V	
Vacek z Radětína	34
Václav z Bácvovic	38
Václavík Jan	15
Valentýn	83
Vaněk Václav	12, 76
Váňa Jíra	93
Vávra Jíra	90
Venclík	41
Vít z Čelistného	57
Vlach	17
Adam	73
Matěj	18
Kateřina	17
Vočenášek	43
Vokoun Martin	35
Vokůrka Tomáš	26, 42, 72, 78, 88
Vondra Jan	viz Partlíček Vondra
Vondřej	8
Voříšek Šimon	73
Vrabec Martin	9, 12, 14, 15, 17, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 27, 29, 32, 34, 38, 42, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 57, 59, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 88, 89, 92, 94
Vyšata Matouš	10, 14, 20, 33, 71

Z

Zadrazil z Băcovic	13
Zalpa Petr	94
Zandálková	60
zámečník Henrich	6, 11
Zelenka Adam	12, 33, 90
Zeman Jakub	15
Jan	2, 14
Martin	61, 92
Václav	47
Vlásenickej	36, 47
z Krasíkovíc	34
ze Skrejšova	88
Zuzana	86

Ž

Žďárský Timoteus	viz kramář Timoteus
Žid Prokop	4
Rajmon	62, 92
Šalamoun	62

VII. 5. Seznam použitých pramenů, literatury a internetových zdrojů

VII. 5. 1. Prameny nevydané

Moravský zemský archiv v Brně – Státní okresní archiv Pelhřimov, Archiv města Pelhřimov, kniha č. 60.

VII. 5. 2. Prameny vydané

EBELOVÁ, Ivana a kol. (edd), *Libri civitatis I. Pamětní kniha města České Lípy 1461-1722*, Ústí nad Labem 2005

HOLUB, Pavel – KUČERA, Karl (edd.), *Libri civitatis VII. Pamětní kniha města Pacova 1473-1712*, Ústí nad Labem 2015.

JANOUSEK, Bohumír (ed.), *Nejstarší zachovaná městská kniha Českobudějovicka a její význam historický a diplomatický*, Praha 1950.

KOCÁNKOVÁ, Barbora – HRUBÁ, Michaela – MAREŠ, Jan a kol. (edd.), *Libri civitatis VII. Pamětní kniha města Pacova 1473-1712*, Ústí nad Labem 2015.

KOCÁNKOVÁ, Barbora – TOMAS, Jindřich (edd.), *Libri civitatis III. Městská kniha Litoměřic (1341)-1562*, Ústí nad Labem 2006.

KRATOCHVÍL, Karel – HOLUB, Pavel (edd.), *Knih o koupi pelhřimovského statku*. Edice pamětního spisu o sporu pelhřimovských měšťanů s vrchností z druhé poloviny 16. století. Edice Vysočiny, Pelhřimov 2017.

MALÝ, Karel (ed.), *Práva městská Království českého*, Praha 2013

MARTÍNEK, Zdeněk – MARTÍNKOVÁ, Lenka (edd.): *Privilegia civitatis regiae Pilgramiensis*. Privilegia královského města Pelhřimova. Pelhřimov 1996.

NOVÁK, Jan Bedřich (ed.), *Formulář Tobiáše z Bechyně, biskupa pražského (1278-1296)*, Praha 1993.

PÁTKOVÁ, Hana (ed.), *Liber vetustissimus Antiquae Civitatis Pragensis 1310-1518*, Praha 2011.

POLESNÝ, Karel, *Manuál pelhřimovské městské rady z let 1680-1685*. Obraz raně barokního Pelhřimova, Pelhřimov 2005.

SPÁČILOVÁ, Libuše – SPÁČIL, Vladimír (edd.), *Památná kniha olomoucká (kodex Václava z Jihlavy) z let 1430-1492, 1528*, Olomouc 2004.

SULITKOVÁ, Ludmila (ed.), *Městské úřední knihy z Archivu města Brna 1343-1619*, Brno 1998.

VII. 5. 3. Seznam literatury

BLÁHOVÁ, Marie, *Historická chronologie*, Praha 2001.

BŮŽEK, Václav – KRÁL, Pavel (edd.), *Člověk českého raného novověku*, Praha 2007.

DOBEŠ, Jan – HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan, *Dějiny správy v českých zemích od počátku až po současnost*, Praha 2005.

DOBIÁŠ, Josef, *Dějiny královského města Pelhřimova a jeho okolí*. Díl II., Pelhřimov 1936.

DOBIÁŠ, Josef, *Dějiny královského města Pelhřimova a jeho okolí*. Díl III/2, Pelhřimov 1954.

ĎURČANSKÝ, Marek, *Česká města a jejich správa za třicetileté války*, Praha 2013.

FRANCEK, Jindřich, *24.10. 1517 Svatováclavská smlouva: urození versus neurození*, Praha 2006.

HOFFMANN, František, *K soupisu rukopisů městských práv v českých zemích*. In: *Městské právo v českých zemích 16.-18. století*, Praha 1979, s. 245-256.

CHVOJKA, Miloš - SKÁLA, Jiří, *Malý slovník jednotek měření*, Praha 1982.

JANÁK, Jan – HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, *Dějiny správy v českých zemích do roku 1945*, Praha 1989.

JIROUŠEK, Bohumil, *Josef Dobiáš v kontextu české a evropské historiografie*, in: H. KÁBOVÁ – I. KOUCKÁ, *Josef Dobiáš*, Praha 2019, s. 143-149.

HLAVÁČEK, Ivan - KAŠPAR, Jaroslav – NOVÝ, Rostislav, *Vademecum pomocných věd historických*, Praha 2001.

KÁBOVÁ, Hana – KOUCKÁ, Ivana a kol., *Josef Dobiáš (1888-1972). Život a dílo*. Praha 2019.

- KUČA, Karel, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Díl V., Praha 2002, s. 95-107.
- KVÁŠOVÁ, Marie, *Zmizelé Čechy. Pelhřimov*, Praha-Litomyšl 2008.
- MARTÍNEK, Zdeněk a kol, *Pelhřimov Historie – Kultura - Lidé*, Praha 2014.
- MARTÍNEK, Zdeněk, *Dějiny královského města Pelhřimova – koncepce a realita nedokončeného projektu*, in: H. KÁBOVÁ – I. KOUCKÁ, Josef Dobiáš, Praha 2019, s. 119-142.
- MARTÍNEK, Zdeněk, *Pelhřimov – město poutníkovo*, Pelhřimov 2005.
- MARTÍNKOVÁ, Lenka, *Nový pramen k nejstarším dějinám Pelhřimova*, Vlastivědný sborník Pelhřimovska 10, 1999, s. 31-40.
- MARTÍNKOVÁ, Lenka, *Regionální historiografie*, in: H. KÁBOVÁ – I. KOUCKÁ, Josef Dobiáš, Praha 2019, s. 98-118.
- MARTÍNKOVÁ, Lenka, *Ve třetím stavu (1577-1620)*, in: Z. MARTÍNEK, Pelhřimov, Praha 2014.
- MARTÍNKOVÁ, Lenka, *Za vlády pražských biskupů (do roku 1415)*, in: Z. MARTÍNEK a kol., Pelhřimov, Praha 2014.
- MARTÍNKOVÁ, Lenka, *Za vlády šlechtických vrchností (1415-1572)*, in: Z. MARTÍNEK a kol., Pelhřimov, Praha 2014.
- MARTÍNKOVÁ, Lenka – HRUBÝ Petr, *Dvoji lokace Pelhřimova*, in: Z. MARTÍNEK a kol., Pelhřimov, s. 63–70.
- MARTÍNKOVÁ, Lenka, *Královské město (1596–1618)*. In: Zdeněk MARTÍNEK a kol., Pelhřimov. Historie, kultura, lidé. Praha 2014, s. 198-199.
- MARTÍNKOVÁ, Lenka – MARTÍNEK, Zdeněk, *Pelhřimov 1549-1596. Od gotiky k renesanci, od poddanství ke svobodě*, Vlastivědný sborník Pelhřimovska 13, 2002, s. 5-11.
- MAUR, Eduard, *Urbanizace Čech v raném novověku*, Historická demografie 25, 2001, s. 5-64.

NOVÝ, Rostislav, *Městská diplomatika v Čechách a na Moravě do poč. 16. stol.*, in: Jindřich ŠEBÁNEK – Zdeněk FIALA – Zdeňka HLEDÍKOVÁ (edd.), *Česká diplomatika do roku 1848*, Praha 1971, s. 156-176.

POLESNÝ, Karel – WIRTH, Zdeněk, *Pelhřimov*, Pelhřimov 1911.

STARÝ, Marek, *Vývoj veřejné správy v českých zemích do roku 1848*, Praha 2007.

ŠŤOVÍČEK, Ivan, *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od 16. století do současnosti. Příprava vědeckých edic dokumentů ze 16.-20. století pro potřeby historiografie*, Praha 2002.

TADRA, Ferdinand, *Kanceláře a písaři v zemích českých za králů z rodu Lucemburského Jana, Karla IV. a Václava IV. (1310-1420)*, Praha 1892.

TOMEK, Václav Vladivoj, *Kniha Starého Města pražského od roku 1310*, Časopis českého muzea 18, 1844, č. 4, s. 566-588.

VOJTÍŠEK, Václav, *O studiu městských knih českých*, in: Zdeněk FIALA (ed.), *Výbor rozprav a studií*, Praha 1953, s. 52-85.

VOJTÍŠKOVÁ, Jana, *Úvod*, in: J. VOJTÍŠKOVÁ – Vít ŠEBESTA, *(Králové)hradecké městské kanceláře do roku 1620*, Hradec Králové – Ústí nad Orlicí 2013, s. 7-14.

VOJTÍŠKOVÁ, Jana, *Praktiky městských, stavovských a zeměpanských úředníků na příkladu královského věnného města Hradce Králové 16.-18. století*, in: Marie JÍLKOVÁ – Marie MACKOVÁ – Eliška VALOVÁ (edd.), *Jak se u nás podvádělo: za monarchie i za republiky*, Pardubice 2019, s. 60-77.

VOJTÍŠKOVÁ, Jana, *Město v době předbělohorské: od prosperity k pozvolnému nástupu úpadku (1526-1618/1620); Ve víru třicetileté války (1618-1648); Poválečná obroda: konsolidace městských poměrů a utváření nových církevních struktur (1648-1740); Město v době tereziánských a josefínských reforem (1740-1790)*, in: Kol. autorů, *Hradec Králové*, Praha 2017, zvl. s. 158-161, 203-205, 229-232, 287-289.

VOREL, Petr, *Velké dějiny země Koruny české VII*, Praha 2005.

VII. 5. 4. Internetové zdroje

www.hrady.cz/zamek/proseč-obořiště

www.zdcechtice.cz/obec/historie

www.toukypocechach.com/lokalita.php?intern_nazev=trest

www.hrady.cz

www.obec.onsov.cz/historie/

<http://libricivitatis.cz/index.php/cz/edice>

VII. 6. Seznam zkratk

AM Pe – Archiv města Pelhřimova

Č. - číslo

MZA - Moravský zemský Archiv

SOkA – Státní okresní archiv Pelhřimov

VII. 7. Seznam příloh

Příloha č. 1 – Tabulky

Tabulka č. 1 – Rozdělení všech zápisů do kategorií

Tabulka č. 2 – Finanční záležitosti

Tabulka č. 3 – Žádosti

Tabulka č. 4 - Stížnosti

Příloha č. 2 – Obrazové přílohy

Obrázek č. 1 – Ukázka editovaného materiálu.

Obrázek č. 2 – Písmo, kterým je většina pramene napsána.

Obrázek č. 3 – Zpráva, která je napsána jinou rukou.

Obrázek č. 4 – Ukázka silně poškozeného pramene na pravé straně.

VII. 7. 1. Tabulkové přílohy

Tabulka č. 1 - Rozdělení všech zápisů do kategorií

	1610	1611	1612	1613	Celkem
Počet rad	1	28	1	52	82
Finanční záležitosti	4	32	-	64	100
Záležitosti v rámci řemesel a živností	-	7	-	19	26
Stížnosti	-	7	1	16	24
Žádosti	-	21	-	18	39
Odložení záležitosti	-	3	-	13	16
Úkony ⁵⁷⁵	1	21	-	25	47
Rukojemství + poddanství ⁵⁷⁶	-	2	-	7	9

⁵⁷⁵ Těmito úkony jsou myšleny činnosti jako podání, příjem a vrácení spisu, snášení městské rady, porovnání manuálů, čtení spisu, confirmace, relace a tak podobně.

⁵⁷⁶ Zde je tím myšleno propouštění a přijímání v poddanství a rukojemství, také přijmutí nových sousedů.

Přijetí úřadu	-	1	-	2	3
Řešení pozůstalosti / kšaftu ¹	-	-	-	6	6
Psaní odjinud	-	1	-	3	4
Ostatní	-	21	2	38	61

Tabulka č. 2 - Finanční záležitosti

	1610	1611	1612	1613	Celkem
Přípovědi	1	8	-	15	24
Závadvky	-	4	-	5	9
Počtové čtyřnedělní	-	3	-	5	8
Koupě / prodej	1	7	-	21	29
Vydání / složení peněz	-	5	-	4	9
Ostatní ⁵⁷⁷	2	5	-	14	21
Celkem	4	32	-	64	100

Tabulka č. 3 – Žádosti

	1610	1611	1612	1613	Celkem
O manželství	-	4	-	6	10
O přijetí v sousedství	-	1	-	2	3
O propuštění z poddanství	-	1	-	3	4
O úřednický úkon ⁵⁷⁸	-	4	-	3	7
Další ⁵⁷⁹	-	11	-	7	18
Celkem	-	21		21	42

⁵⁷⁷ Zde se jako ostatní myslí především zaplacení půjčky, přiznání se k nějakým dluhům, dar městu atd.

⁵⁷⁸ Zde se většinou jedná o nějaké vepsání do spisu, přečtení nějakého spisu, vpis nebo publikování...

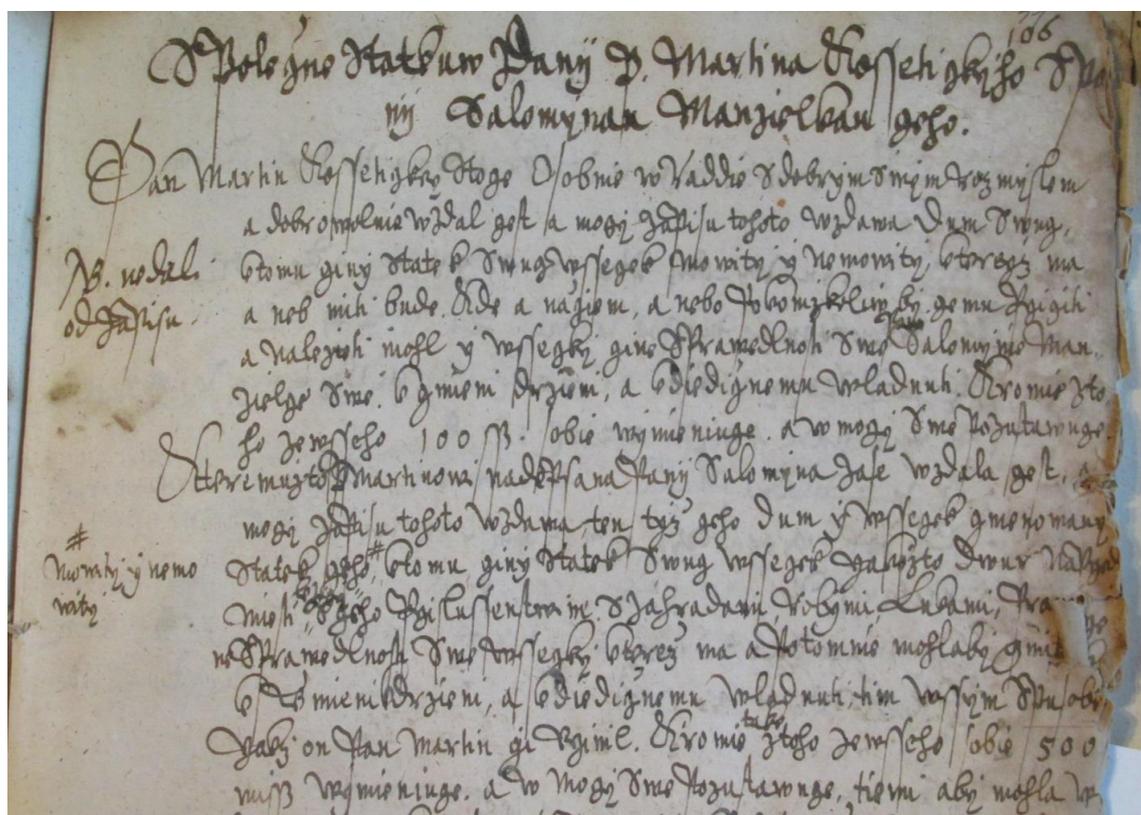
⁵⁷⁹ Zde jsou ty žádosti, které se jinam nehodily, například odpečetění domu.

Tabulka č. 4 - Stížnosti

	1610	1611	1612	1613	Celkem
Zbití / ublížení na zdraví	-	1	-	6	7
Nadávky	-	1	-	2	3
Urážka na cti	-	2	-	3	5
Špatné chování	-	2	-	1	3
Krádež	-	-	1	-	1
Ostatní	-	1	-	4	5
Celkem	-	7	1	16	24

VII. 7. 2. Obrazové přílohy

Obrázek č. 1 - Ukázka editovaného materiálu.



Obrázek č. 2 - Písmo, kterým je většina pramene napsána.

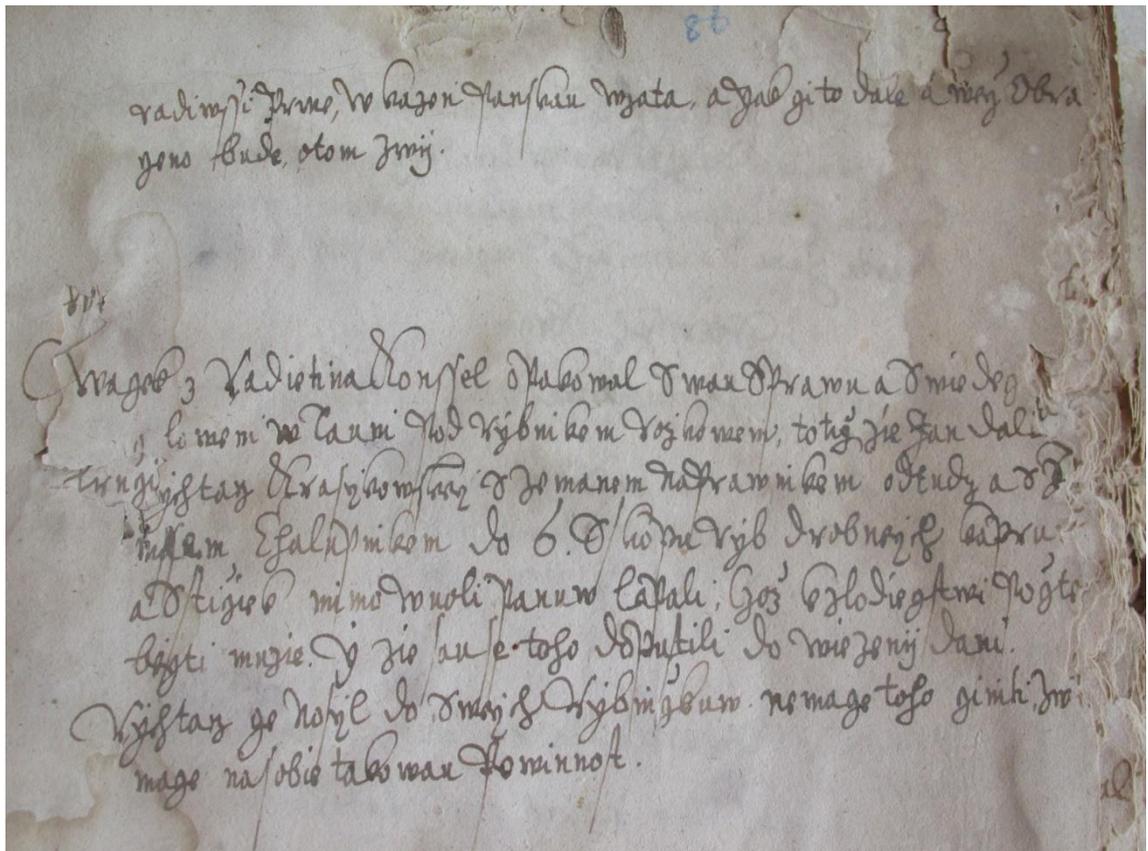
66
Leto 1613. V páté do samatze na nobo v zohi Yanny Maxze
v d'gih na vab'fars Jan Durgemibra Marhina v r'abze. Jana
Drij mafa Jana ka Siula. D'ob v'ad m'ig v'agluma Elyona
v'agluma D'ndi. Jana D'limano ma. v'agluma D'mytky. Jak
ba D'ndi. Jana Jak v'agluma D'mytky. Jana D'lof'zfo

D'ar p'is D'boz m'ig
Jana D'ndi farte ~~Jana D'ndi~~ D'rijba f'ebaze Jana D'ze p'ig'zfo
D'anzolo D'andoma

Obrázek č. 3 - Zpráva, která je napsána jinou rukou.

T' r'zco v'ozg' v'oz
Matause v'ij'fatu D'urgemibra Janij na f'omenuli; ab'j v'z'z'ly v'otom
od D'ogata D'emge v'ij'f'ed'aman b'je, goz' tal' me'z' nim' na D'and'u
gutama D'miru a f'ob'z'gi D'mm' D'arg' na f'g'at' f'au D'mlaumu
f'odani f'omolil.
Ab' on v'radal f'odlo D'rama f'arjoman b'z'hi.
Jan Zemanu' f' D'rij'f'ar'z' f'odac' f'ep'isu' do r'ad'z'j v'v'ini'z'
f' b'iz'z'j'ka f'ub'ar'z'j'f' f' v'az'f'ar'na f'oz'ona Jana
Jana D'jmanov'of' f' v'az'f'ar'na D'mytky D'ka' f'ka'
f'z'hi D'iranj' v'ij'rad'aly f'ob' f'is' ab'j g'im' f'au D'urov'z'
f'ob' f'ab'z'ig'z'on' b'yl v'od'rau' v'od'ie b'ij' f'is' f'f'ez'gi
f'ata f'v'az' f'ep'is' od f'ov'it' d'ati. g'ez' g'im' f'ab'z'ig'z'on'

Obrázek č. 4 - Ukázka silně poškozeného pramene na pravé straně.



radimji žrno, v kazon puzhau vzata, a gub gito dala a nny' obra
zono bude, otom žmij.

80

81

Maga z Radistina Konšel d'alo mal d'na opravu a d'nie dog
l'omni ve taumi pod vrbni kom voznomem, totij žie žan dala
vuzgijstaz d'ra p'omstaz d'romanom na pravni kom odudy a d'
m'kam. Gal d'nikom do 6. d'kom vrb d'robnoj d'pravu
d'kizib mimo muoli žanuv l'alali. Goz' v'zlo d'ig'ami žo gto
d'giti muzie. Ž žio žau se togo d'putili do vuzženij žanu.
Vuzstaz go nožil do d'noj d' vrbni g'bum. no mago togo žimki žmij
mago na sobie tako vax žo minnoft.